

Lagrådsremiss

Investeringsfondsfrågor

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 1 april 2011

Anders Borg

Katarina Back
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Europaparlamentet och rådet antog den 13 juli 2009 direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag). Lagrådsremissen innehåller förslag till lagändringar som syftar till att genomföra direktivet.

Direktivet, som ersätter ett äldre direktiv på området, innehåller regler för värdepappersfonder och fondbolag. De nya reglerna i direktivet syftar framför allt till att möjliggöra effektivisering av fondverksamhet och att underlätta gränsöverskridande verksamhet. Förändringarna innebär att det blir möjligt för svenska fondbolag att förvalta värdepappersfonder i andra länder inom EES och för utländska bolag att förvalta svenska värdepappersfonder. Det införs regler för gränsöverskridande fusion av värdepappersfonder och processen för att marknadsföra värdepappersfonder i andra länder inom EES förenklas. Vidare ändras placeringsreglerna så att alla medel i en värdepappersfond får placeras i en annan värdepappersfond. Informationen till investerare fullharmoniseras i syfte att göra den mer konsumentvänlig.

I lagrådsremissen föreslås också vissa andra ändringar än de som är direkt motiverade av direktivet. Dessa förslag syftar främst till att möjliggöra effektivisering av svensk fondverksamhet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2011.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	7
2	Lagtext.....	8
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder.....	8
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.....	79
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.....	80
3	Ärendet och dess beredning.....	83
4	Bakgrund.....	85
4.1	UCITS-direktivet.....	86
4.2	Den svenska lagstiftningen.....	86
4.2.1	Konsumentskydd.....	88
4.2.2	Närmare om specialfonder.....	88
4.2.3	Placering av en värdepappersfonds medel i andra fonder.....	89
4.2.4	Tillsynsmyndighetens uppgifter.....	89
4.3	UCITS IV-direktivet.....	90
5	Gränsöverskridande fondförvaltning (förvaltningsbolagspass).....	91
5.1	Gällande rätt.....	91
5.2	Nya regler i UCITS IV-direktivet.....	92
5.2.1	Ett förvaltningsbolagspass för fondförvaltning introduceras.....	92
5.2.2	Godkännande av förvaltningsbolaget som förvaltare av ett fondföretag i ett annat land ...	92
5.2.3	Förvaltningsbolaget följer bestämmelser i hemlandet som avser organisatoriska krav m.m.	93
5.2.4	Förvaltningsbolaget följer bestämmelser i värdlandet som avser fondföretagets bildande och drift.....	93
5.3	Definitionen av fondföretags hemland.....	94
5.4	Svenska bolags (fondbolags) förvaltning av utländska fonder (fondföretag).....	95
5.4.1	Underrättelse om den gränsöverskridande verksamheten.....	95
5.4.2	Intyg som ska utfärdas av Finansinspektionen....	96
5.4.3	Tillämpliga bestämmelser och tillsyn när ett fondbolag förvaltar ett fondföretag.....	98
5.5	Förvaltningsbolags förvaltning av värdepappersfonder .	101
5.5.1	Underrättelse till Finansinspektionen om gränsöverskridande verksamhet.....	101
5.5.2	Godkännande av förvaltningsbolag som förvaltare av en värdepappersfond.....	102

5.5.3	Åtgärder som förvaltningsbolaget ska vidta i Sverige.....	105
5.5.4	Tillämpliga bestämmelser för förvaltningsbolagets verksamhet i Sverige ...	106
5.5.5	Finansinspektionens tillsyn över förvaltningsbolag.....	108
5.5.6	Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond	109
5.6	Avtal mellan förvaringsinstitutet och det bolag som förvaltar en investeringsfond.....	111
5.7	Nya generella bestämmelser för fondbolagens verksamhet.	113
6	Gränsöverskridande marknadsföring	117
6.1	Gällande rätt	117
6.2	Nya regler i UCITS IV-direktivet.....	117
6.3	Marknadsföring av värdepappersfondandelar i ett annat land inom EES.....	117
6.4	Marknadsföring av andelar i fondföretag i Sverige	119
6.5	Underrättelse- respektive tillståndspliktens inträde vid marknadsföring av andelar i fondföretag.....	121
7	Faktablad.....	128
7.1	Gällande rätt	128
7.2	Nya regler i UCITS IV-direktivet.....	128
7.3	Faktabladets innehåll och form	128
7.4	Fondbolagets ansvar för faktablad.....	129
7.5	Tillhandahållande av faktablad.....	130
8	Matarfonder och mottagarfonder	134
8.1	Gällande rätt	134
8.2	Nya regler i UCITS IV-direktivet.....	134
8.2.1	Bakgrund	134
8.2.2	Sammanfattning av direktivets bestämmelser.....	135
8.3	Placeringsregler för matarfonder	136
8.3.1	Begreppen matarfond och mottagarfond	136
8.3.2	Placering av medel i en mottagarfond och kompletterande tillgångar	136
8.3.3	Exponeringar som hänför sig till derivatinstrument.....	138
8.4	Bestämmelser avseende mottagarfonden.....	139
8.4.1	Undantag från skyldighet att anmäla marknadsföring	139
8.4.2	Möjlighet att stänga en mottagarfond för nya investerare	140
8.4.3	Underrättelse till Finansinspektionen om de matarfonder vars medel placeras i en mottagarfond.....	141
8.5	Tillståndskrav	142
8.5.1	Tillstånd genom godkännande av fondbestämmelserna för matarfonden	142

8.5.2	Ansökningshandlingar.....	142
8.5.3	Finansinspektionens prövning.....	144
8.5.4	Information till fondandelsägarna	145
8.6	Avgifter och ersättningar.....	147
8.7	Fondbolagets för matarfonden ansvar gentemot sina andelsägare.....	148
8.8	Information till fondbolaget för matarfonden och samordning mellan fonderna.....	149
8.9	Förvaringsinstitutet	152
8.9.1	Informationsutbyte och samordning mellan förvaringsinstitutet	152
8.9.2	Förvaringsinstitutets rapportering om fel och försummelser i förvaltningen av mottagarfonden	154
8.10	Revisorerna	155
8.10.1	Särskilda krav avseende revisionen av matarfonden	156
8.10.2	Informationsutbyte och samordning mellan revisorerna.....	157
8.11	Market timing.....	159
8.12	Senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar ..	160
8.13	Informationsmaterial om matarfonden och mottagarfonden	161
8.14	Finansinspektionens underrättelseskyldighet beträffande ingripanden	164
8.15	Följder av att mottagarfonden eller mottagarfondföretaget upplöses.....	165
8.15.1	Upplösning av matarfonden eller tillstånd till ny placeringsinriktning.....	165
8.15.2	Överföring och förvaltning av medel som tillfaller matarfonden.....	168
8.15.3	Tidpunkt för upplösning av en mottagarfond	170
8.16	Följder av att mottagarfonden eller mottagarfondföretaget fusioneras eller delas	171
8.16.1	Upplösning av matarfonden eller tillstånd till ny placeringsinriktning.....	171
8.16.2	Inlösen av matarfondens andelar i mottagarfonden	175
8.16.3	Överföring och förvaltning av medel som tillfaller matarfonden.....	177
8.16.4	Tidpunkt för fusion eller delning av en mottagarfond	178
8.17	Specialfonder som matarfonder	179
9	Fusioner	183
9.1	Gällande rätt.....	183
9.2	Nya regler i UCITS IV-direktivet	184
9.2.1	Bakgrund.....	184
9.2.2	Sammanfattning av UCITS IV-direktivets bestämmelser.....	185

9.3	Tillåtna typer av fusioner.....	187
9.4	Ska UCITS IV-direktivets bestämmelser gälla alla fusioner?.....	189
9.5	Fusionsvederlag.....	191
9.6	Ansökan om tillstånd till fusion.....	192
	9.6.1 Fusionsplan.....	192
	9.6.2 Utlåtande av förvaringsinstitut.....	193
	9.6.3 Revisorsgranskning.....	193
	9.6.4 Information till fondandelsägare.....	195
	9.6.5 Ansökan om tillstånd till fusion.....	198
	9.6.6 Bedömning av informationen till fondandelsägarna.....	201
	9.6.7 Tillstånd till fusion.....	204
9.7	Fondandelsägarnas rättigheter vid en fusion.....	206
9.8	Senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar.....	207
9.9	Kostnader i samband med en fusion.....	208
9.10	Fusionens rättsverkningar.....	209
9.11	Underrättelse och offentliggörande.....	211
9.12	Underrättelse om överföringen av tillgångar och skulder.....	212
9.13	Ogiltighet.....	212
9.14	Undantag från vissa begränsningsregler i 5 kap. LIF.....	213
9.15	Fusioner av specialfonder.....	214
10	Ägarprövning i fondbolag.....	216
	10.1 Gällande rätt.....	216
	10.2 Nya regler i UCITS IV-direktivet.....	216
	10.3 Ändrade bestämmelser om ägarprövning i fondbolag.....	216
11	Tillsyn, kontroll- och ingripandemöjligheter, m.m.....	219
	11.1 Gällande rätt.....	219
	11.2 Nya regler i UCITS IV-direktivet.....	220
	11.3 Den svenska regleringens överensstämmelse med UCITS IV-direktivet.....	220
	11.4 Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot ett fondföretag som åsidosätter sina skyldigheter enligt UCITS IV-direktivet.....	221
	11.5 Samarbete mellan behöriga myndigheter.....	222
12	Hantering av klagomål och tvistlösning.....	225
	12.1 Nya regler i UCITS IV-direktivet.....	225
	12.2 Den svenska regleringen.....	225
	12.2.1 Tvistlösning utanför domstol.....	225
	12.2.2 Prövning i domstol.....	226
	12.2.3 Finansinspektionen och klagomålshantering.....	226
	12.3 Den svenska regleringens överensstämmelse med UCITS IV-direktivet.....	226
13	Ändringar i fondbestämmelser och information till fondandelsägare vid förvaltarregistrering.....	228
	13.1 Godkännande av fondbestämmelser.....	228
	13.1.1 Gällande rätt.....	228

13.1.2	Ändring av fondbestämmelser	229
13.1.3	Handläggningstid för ärenden som avser fondbestämmelser	237
13.1.4	Undantag från vissa begränsningsregler i 5 kap. LIF	238
13.2	Information till andelsägare med förvaltarregistrerade fondandelar	239
13.2.1	Andelsägarregister och förvaltarregistrering	239
13.2.2	Vidarebefordran av information	240
14	Övriga frågor	242
14.1	Andelsklasser i investeringsfonder	242
14.2	Handel med fondandelar på sekundärmarknaden	246
14.3	Utfärdande av fondandelar innan betalning tillförts fonden.	248
14.4	Senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar i vissa fall	250
14.5	Fondbolags utförande av uppgifter på uppdrag	254
14.6	Uppdragsavtal som avser distribution av fondandelar	255
14.7	Avveckling av fond i vissa fall	257
14.8	Delning av en investeringsfond	258
14.9	Hantering av stora kapitalflöden	260
15	Ändringar i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar	263
16	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	266
16.1	Ikraftträdande	266
16.2	Fondföretag som inte omfattas av UCITS IV-direktivet och som marknadsför andelar i företaget i Sverige	266
16.3	Särskild övergångsbestämmelse gällande faktablad	267
16.4	Särskild övergångsbestämmelse beträffande specialfonder som liknar matarfonder	268
17	Ekonomiska konsekvenser	268
17.1	Konsekvenser för fondbolagen	269
17.2	Konsekvenser för småföretagen	270
17.3	Konsekvenser för investerare	271
17.4	Konsekvenser för Finansinspektionen	272
17.5	Konsekvenser för den svenska fondmarknaden	272
17.6	Övriga konsekvenser	273
18	Författningskommentar	273
18.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder	273
18.2	Förslaget till lagen om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar	327
18.3	Förslaget till lagen om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	328
BILAGOR		

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder,
2. lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar,
3. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2004:46) om investeringsfonder

dels att nuvarande 6 kap. 3 § ska betecknas 6 kap. 4 § och 8 kap. 2 § ska betecknas 8 kap. 26 § samt att rubriken närmast före 6 kap. 3 § ska sättas närmast före 6 kap. 4 §,

dels att 1 kap. 1 och 4–10 §§, 2 kap. 1, 2 och 12–17 §§, 4 kap. 4, 5, 7–13, 15, 16 och 20 §§, 5 kap. 20 och 24 §§, 8 kap. 1 §, 9 kap. 1 §, 10 kap. 1, 4–6 §§, 11 kap. 1–4 och 7 §§, 12 kap. 5, 15 och 17 §§ och 13 kap. 1 §, rubriken till 8 kap. samt rubrikerna närmast före 2 kap. 17 § och 10 kap. 5 §, ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas ett nytt kapitel, 5 a kap., 47 nya paragrafer, 1 kap. 1 a och 6 a–6 d §§, 2 kap. 15 a–15 c, 17 a och 17 b §§, 3 kap. 4 §, 4 kap. 9 a, 9 b, 10 a, 13 a, 13 b och 16 a §§, 6 kap. 3 §, 8 kap. 2–25 §§, 11 kap. 3 a §, 12 kap. 4 a och 17 a §§ och 13 kap. 2 §, samt närmast före 2 kap. 17 b § och 8 kap. 1–3, 5–6, 8–9, 11–17, 24 och 25 §§, nya rubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före 8 kap. 26 § ska införas en rubrik som ska lyda ”Ombildningsförbud”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

I denna lag *förstås med*

I denna lag *betyder*

1. behörig myndighet: utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över fondföretag eller förvaltningsbolag,

2. derivatinstrument: optioner, terminer och swappar samt andra likartade finansiella instrument,

3. EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. egna medel: detsamma som i artikel 1a.15 i rådets direktiv

4. egna medel: detsamma som i artikel 2.1 l i Europaparlamentets

¹ Jfr Europaparlamentet och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32, Celex 32009L0065), kommissionens direktiv 2010/43/EU av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller organisatoriska krav, intressekonflikter, uppföranderegler, riskhantering och innehållet i avtalet mellan ett förvaringsinstitut och ett förvaltningsbolag (EUT L 176, 10.7.2010, s. 42, Celex 32010L0043) och kommissionens direktiv 2010/44/EU av den 1 juli 2010 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller vissa bestämmelser avseende fusioner mellan fonder, master/feederfondföretag och anmälningsförfarande (EUT L 176, 10.7.2010, s. 28, Celex 32010L0044).

² Senaste lydelse 2008:282.

85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/1/EG,

och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)³,

5. filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett fondbolags, ett förvaltningsbolags eller ett fondföretags etablering av flera driftställen ska anses som en enda filial,

6. finansiellt instrument: överlåtbara värdepapper, fondandelar, penningmarknadsinstrument, derivatinstrument samt annan rättighet eller förpliktelse avsedd för handel på värdepappersmarknaden,

7. fondbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt 4 § att driva fondverksamhet,

8. fondföretag: ett utländskt företag

a) som i sitt hemland har tillstånd för verksamhet där det enda syftet är att göra kollektiva investeringar i sådana tillgångar som anges i 5 kap. 1 § andra stycket eller 6 kap. 2 § andra stycket, med kapital från allmänheten eller från en särskilt angiven och avgränsad krets investerare,

b) som tillämpar principen om riskspridning, och

c) vars andelar på begäran av innehavarna återköps eller inlöses med medel ur företagets tillgångar,

9. fondföretags hemland:

a) om fondföretaget är bildat på kontraktsrättslig grund, det land där förvaltningsbolaget har sitt säte,

b) om fondföretaget är bildat på associationsrättslig grund, det land där bolaget har sitt säte,

9. fondföretags hemland: *det land där fondföretaget har fått sådant tillstånd som avses i 8 a),*

10. fondverksamhet: förvaltning av en investeringsfond, försäljning och inlösen av andelar i fonden samt därmed sammanhängande administrativa åtgärder,

11. företagsgrupp: grupp för sammanställd redovisning enligt rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning, senast ändrat genom rådets direktiv 2006/99/EG, eller grupp som enligt erkända internationella redovisningsregler ska lämna motsvarande redovisning,

11. företagsgrupp: grupp för sammanställd redovisning enligt rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/49/EG⁴, eller grupp som enligt erkända internationella redovisningsregler ska lämna motsvarande

³ EUT L 302, 17.11.2009, s. 32 (Celex 32009L0065).

⁴ EUT L 164, 26.6.2009, s. 42 (Celex 32009L0049).

redovisning,

12. förvaltningsbolag: ett utländskt företag som i sitt hemland har tillstånd att förvalta fondföretag,

13. förvaltningsbolags hemland: det land där bolaget har sitt säte,

14. förvaringsinstitut: en bank eller ett annat kreditinstitut som förvarar tillgångarna i en investeringsfond och som sköter in- och utbetalningar avseende fonden,

15. investeringsfond: värdepappersfond eller specialfond,

16. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

16. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet *beräknat på det sätt som anges i 1 a §* representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

17. matarfond: en värdepappersfond som har tillstånd enligt 5 a kap. 4 §,

18. matarfondföretag: ett fondföretag som i sitt hemland har tillstånd enligt artikel 58 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG,

19. mottagarfond: en värdepappersfond som

a) har minst en matarfond eller ett matarfondföretag bland sina andelsägare,

b) inte är en matarfond, och

c) vars medel inte placeras i en matarfond eller ett matarfondföretag,

20. mottagarfondföretag: ett fondföretag som

a) i sitt hemland har tillstånd enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG,

b) har minst en matarfond eller ett matarfondföretag bland sina andelsägare,

c) inte är ett matarfondföretag, och

d) inte placeras medel i en matarfond eller ett matarfondföretag,

21. reglerad marknad: detsamma som i 1 kap. 5 § 20 lagen (2007:528) om värde-

17. penningmarknadsinstrument: statsskuldväxlar, bankcertifikat samt sådana andra finansiella instrument som normalt omsätts på penningmarknaden, är likvida och har ett värde som vid varje tidpunkt exakt kan fastställas,

18. specialfond: en fond vars andelar kan lösas in på begäran av andelsägare och som består av finansiella tillgångar, om den bildats genom kapitaltillskott från allmänheten eller från en särskilt angiven och avgränsad krets investerare och ägs av dem som skjutit till kapital samt förvaltas enligt bestämmelserna i 6 kap.,

19. startkapital: detsamma som i artikel 1a.14 i rådets direktiv 85/611/EEG,

20. värdepappersfond: en fond vars andelar kan lösas in på begäran av andelsägare och som består av finansiella tillgångar, om den bildats genom kapitaltillskott från allmänheten och ägs av dem som skjutit till kapital samt förvaltas enligt bestämmelserna i 5 kap., och

21. överlåtbart värdepapper:

a) aktier och andra värdepapper som motsvarar aktier samt depåbevis för aktier,

b) obligationer och andra skuldförbindelser, med undantag av penningmarknadsinstrument, samt depåbevis för skuldförbindelser, och

c) värdepapper av annat slag som ger rätt att förvärva sådana överlåtbara värdepapper som anges i a och b genom teckning eller utbyte.

Överlåtbart värdepapper omfattar inte tekniker och instrument som avses i 5 kap. 1 § tredje stycket.

pappersmarknaden,

22. penningmarknadsinstrument: statsskuldväxlar, bankcertifikat samt sådana andra finansiella instrument som normalt omsätts på penningmarknaden, är likvida och har ett värde som vid varje tidpunkt exakt kan fastställas,

23. specialfond: en fond vars andelar kan lösas in på begäran av andelsägare och som består av finansiella tillgångar, om den bildats genom kapitaltillskott från allmänheten eller från en särskilt angiven och avgränsad krets investerare och ägs av dem som skjutit till kapital samt förvaltas enligt bestämmelserna i 6 kap.,

24. startkapital: detsamma som i artikel 2.1 k i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG,

25. värdepappersfond: en fond vars andelar kan lösas in på begäran av andelsägare och som består av finansiella tillgångar, om den bildats genom kapitaltillskott från allmänheten och ägs av dem som skjutit till kapital samt förvaltas enligt bestämmelserna i 5 kap. eller 5 a kap., och

26. överlåtbart värdepapper:

Med återköp eller inlösen av andelar enligt första stycket 8, 23 och 25 jämföras att andelarna är upptagna till handel på en reglerad marknad, om det är säkerställt att andelarnas noterade värde inte i väsentlig mån avviker från det värde som avses i 4 kap. 10 § tredje stycket.

1 a §

Vid bedömningen av om ett

innehav utgör ett kvalificerat innehav enligt 1 § första stycket 16 ska följande bestämmelser i 4 kap. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument tillämpas:

– 2 § första stycket 1 om depåbevis,

– 4 § första stycket, andra stycket 1–8 samt tredje och femte styckena om beräkning av innehavet,

– 5 § andra stycket om beräkning av antalet aktier eller röstetal,

– 12 § 1 och 2 om undantag för aktier som innehas för clearing och avveckling eller förvaltas för någon annans räkning,

– 13 § om aktier som ingår i handelslager,

– 14 § om aktier som innehas av marknadsgaranter, samt

– 16 och 17 §§ om undantag för vissa moderföretag.

Vid bedömningen ska också tillämpas föreskrifter

– om aktier som innehas av marknadsgaranter, som har meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 3 lagen om handel med finansiella instrument eller 23 kap. 15 § 1 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, och

– om undantag för vissa moderföretag, som har meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 4 lagen om handel med finansiella instrument.

Aktier som ett värdepappersinstitut som avses i 1 kap. 5 § 27 lagen om värdepappersmarknaden eller ett kreditinstitut som avses i 1 kap. 5 § 17 samma lag och som driver finansieringsrörelse, innehar till följd av verksamhet enligt 2 kap. 1 § 6 samma lag ska dock inte beaktas vid bedömningen, under förutsättning att

1. rösträtten inte utnyttjas eller används på annat sätt för att ingripa i emittentens förvaltning, samt

2. aktierna avyttras inom ett år från förvärvet.

Tredje stycket ska tillämpas även på aktier som innehas under motsvarande förutsättningar av ett utländskt värdepappersföretag eller av ett utländskt kreditinstitut som driver finansieringsrörelse.

4 §⁵

Ett svenskt aktiebolag får av Finansinspektionen ges tillstånd att driva fondverksamhet. Bolaget kan därutöver ges tillstånd för diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument och att utföra visst arbete eller vissa funktioner på uppdrag av ett fondbolag, ett förvaltningsbolag eller ett fondföretag.

Ett svenskt aktiebolag får av Finansinspektionen ges tillstånd att driva fondverksamhet. Bolaget kan därutöver ges tillstånd för diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument.

5 §⁶

Tillstånd för fondverksamhet som avser specialfonder får ges av Finansinspektionen även till värdepappersbolag och svenska kreditinstitut som har tillstånd för portföljförvaltning avseende finansiella instrument enligt 2 kap. 1 § 4 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

För sådan fondverksamhet som avses i första stycket ska följande bestämmelser tillämpas:

– 2 kap. 1 § 2, 5 och 6, 2 § tredje stycket, 7 § första stycket, 9 §, 17–20 §§ och 21 § första stycket,	– 2 kap. 1 § 2, 5 och 6, 2 § tredje stycket, 7 § första stycket, 9 §, samt 17 och 17 b–21 §§,
– 3 kap.,	
– 4 kap.,	
– 6 kap.,	
– 8 kap.,	– 8 kap. 27 och 28 §§,
– 9 kap.,	
– 10 kap. 1 § första och andra styckena samt 2 §, och	
– 12 kap. 1–4 samt 7–14 §§.	

Ett värdepappersbolag eller ett svenskt kreditinstitut får inleda sin fondverksamhet så snart tillstånd enligt första stycket har getts.

6 §

Ett förvaltningsbolag som hör hemma inom EES och som i sitt hemland har tillstånd att driva verksamhet enligt bestämmelserna i rådets direktiv 85/611/EEG, får

Ett förvaltningsbolag som hör hemma inom EES och som i sitt hemland har tillstånd att driva verksamhet enligt bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG, får

⁵ Senaste lydelse 2007:562.

⁶ Senast lydelse 2008:282.

1. driva verksamhet från filial i Sverige med början två månader efter det att Finansinspektionen från en behörig myndighet i förvaltningsbolagets hemland har fått en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 kap. 12 § eller dessförinnan, om Finansinspektionen tillåter det,

2. driva verksamhet genom att från sitt hemland erbjuda och tillhandahålla tjänster i Sverige med början så snart Finansinspektionen från en behörig myndighet i förvaltningsbolagets hemland har fått en sådan underrättelse som avses i 2 kap. 15 § andra stycket.

1. driva verksamhet från filial i Sverige med början två månader efter det att Finansinspektionen från en behörig myndighet i förvaltningsbolagets hemland har tagit emot en underrättelse som innehåller

a) en plan för den avsedda verksamheten i Sverige med uppgift om filialens organisation och vilka tjänster som ska erbjudas, och

b) uppgift om filialens adress och ansvariga ledning, och

2. driva verksamhet genom att från sitt hemland erbjuda och tillhandahålla tjänster i Sverige med början så snart Finansinspektionen från en behörig myndighet i förvaltningsbolagets hemland har tagit emot en underrättelse som innehåller en plan för den avsedda verksamheten med uppgift om vilka tjänster som ska erbjudas.

Om de tjänster som ska erbjudas enligt första stycket innefattar förvaltning av en värdepappersfond, ska verksamhetsplanen också innehålla uppgift om

1. förvaltningsbolagets system för riskhantering, och

2. vilka åtgärder förvaltningsbolaget vidtagit för att uppfylla kraven i 6 c §.

Finansinspektionen får besluta att verksamhet får påbörjas tidigare än vad som anges i första stycket 1.

Om det behövs skall Finansinspektionen upplysa förvaltningsbolaget om de bestämmelser som gäller för verksamheten här i landet. Om bolaget skall driva verksamhet från filial skall sådana upplysningar lämnas innan verksamheten påbörjas.

Ett förvaltningsbolag får driva verksamhet i Sverige bara i den utsträckning verksamheten omfattas av förvaltningsbolagets verksamhetstillstånd i hemlandet.

6 a §

Om ett förvaltningsbolag avser att ändra något som angetts i en underrättelse enligt 6 § efter det att verksamheten inletts, ska bolaget skriftligen underrätta Finansinspektionen innan ändringen genomförs. Har bolaget inrättat en filial enligt 6 § första stycket 1, ska en sådan underrättelse lämnas minst en månad innan ändringen genomförs.

6 b §

Ett förvaltningsbolag som får driva verksamhet i Sverige enligt 6 § får av Finansinspektionen ges tillstånd att förvalta en värdepappersfond. Tillstånd ges i form av godkännande av fondbestämmelserna enligt 4 kap. 9 §. Tillstånd ska ges om

1. förvaltningsbolaget i sitt hemland har tillstånd att förvalta fondföretag av motsvarande slag som den värdepappersfond som ska förvaltas,

2. förvaltningsbolaget till Finansinspektionen har lämnat det avtal med förvaringsinstitutet som avses i 3 kap. 4 § och, i förekommande fall, uppgifter om uppdrag som lämnats till någon annan att förvalta värdepappersfonden eller sköta därmed sammanhängande administration,

3. fondbestämmelserna uppfyller kraven i 4 kap. 8 och 9 §§, och

4. det finns skäl att anta att bolaget kommer att driva verksamheten enligt denna lag och andra författningar som gäller för förvaltning av en värdepappersfond.

Uppgifter enligt första stycket 2 behöver inte lämnas om förvaltningsbolaget redan förvaltar en värdepappersfond och tidigare lämnat samma uppgifter

till Finansinspektionen.

Om ett förvaltningsbolag avser att göra ändringar av betydelse beträffande något som avses i första stycket 2 efter det att verksamheten inletts, ska bolaget underrätta Finansinspektionen om detta.

6 c §

Ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond efter tillstånd enligt 6 b § ska vidta nödvändiga åtgärder för att här i landet kunna

- göra utbetalningar till andelsägarna,*
- lösa in andelar,*
- lämna den information som bolaget är skyldigt att tillhandahålla, och*
- hantera klagomål.*

6 d §

För den förvaltning av en värdepappersfond som ett förvaltningsbolag utför efter att ha fått tillstånd enligt 6 b § gäller 2 kap. 15 c §, 3 kap., 4 kap. 1–3 och 8–23 §§, 5 kap. 1 och 3–25 §§, 5 a kap., 8 kap. och 9 kap. i tillämpliga delar. Det som anges där om fondbolag ska i stället gälla förvaltningsbolaget.

Vid sådan förvaltning som avses i första stycket ska det som anges i 9 kap. 1 § första stycket 1 i stället avse fall när förvaltningsbolagets tillstånd återkallats av behörig myndighet i bolagets hemland eller Finansinspektionen enligt 12 kap. 15 § tredje stycket beslutat att bolaget inte längre får förvalta en värdepappersfond.

7 §

Ett fondföretag som hör hemma inom EES får marknadsföra och sälja andelar i företaget här i landet utan tillstånd enligt denna lag om företaget

Ett fondföretag som hör hemma inom EES och i sitt hemland har tillstånd enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG får

1. i sitt hemland har tillstånd att driva verksamhet enligt bestämmelserna i rådets direktiv 85/611/EEG, och

2. vidtar nödvändiga åtgärder för att här i landet kunna

– göra utbetalningar till andelsägarna,

– lösa in andelar och

– lämna den information som företaget enligt reglerna i hemlandet är skyldigt att tillhandahålla.

marknadsföra andelar i företaget här i landet utan tillstånd enligt denna lag. Verksamheten får inledas den dag behörig myndighet i företagens hemland har meddelat företaget att en underrättelse om marknadsföringen lämnats över till Finansinspektionen.

Ett fondföretag som driver verksamhet enligt första stycket ska vidta nödvändiga åtgärder för att här i landet kunna

– göra utbetalningar till andelsägarna,

– lösa in andelar och

– lämna den information som företaget enligt reglerna i hemlandet är skyldigt att tillhandahålla.

Om fondföretaget avser att ändra något som angetts i underrättelsen om marknadsföring efter det att verksamheten inletts, ska företaget skriftligen underrätta Finansinspektionen innan ändringen genomförs. Fondföretaget ska även underrätta Finansinspektionen om ändringar i handlingar som lämnats tillsammans med underrättelsen.

Ett företag som vill driva verksamhet med stöd av första stycket skall anmäla detta till Finansinspektionen. Verksamheten får påbörjas två månader efter det att anmälan har gjorts. Om förutsättningarna enligt första stycket inte är uppfyllda, får dock inspektionen dessförinnan förbjuda att verksamheten påbörjas. Inspektionen skall i sådant fall underrätta behörig myndighet i företagens hemland om sitt beslut.

Om det behövs skall Finansinspektionen, när anmälan enligt andra stycket har tagits emot, upplysa fondföretaget om de bestämmelser som gäller för

verksamheten här i landet.

Ett förvaltningsbolag som inte hör hemma inom EES eller som, om det hör hemma inom EES, inte omfattas av rådets direktiv 85/611/EEG får efter tillstånd av Finansinspektionen driva *fondverksamhet* från filial i Sverige.

Tillstånd får ges bara om

1. bolaget i sitt hemland driver *likartad* verksamhet,

2. bolaget *i sitt hemland* står under betryggande tillsyn av en myndighet *eller annat behörigt organ* och den myndigheten *eller det organet* har *medgett* att bolaget etablerar sig i Sverige, *samt*

3. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten *här i landet* kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med 2 kap. 1 § 2–6 samt 2 och 4 §§.

Ett förvaltningsbolag får även ges tillstånd att utföra visst arbete eller vissa funktioner på uppdrag av ett fondbolag, ett annat förvaltningsbolag eller ett fondföretag.

Ett fondföretag som inte hör hemma inom EES eller som, om det hör hemma inom EES, inte omfattas av rådets direktiv 85/611/EEG får efter tillstånd av Finansinspektionen marknadsföra och sälja andelar i företaget här i landet, från filial eller utan att inrätta filial.

Tillstånd får ges bara om

1. företaget i sitt hemland driver *likartad* verksamhet,

2. företaget *i sitt hemland* står under betryggande tillsyn av en myndighet *eller annat behörigt*

8 §

Ett förvaltningsbolag som inte hör hemma inom EES eller som, om det hör hemma inom EES, inte omfattas av *Europaparlamentets och* rådets direktiv 2009/65/EG får efter tillstånd av Finansinspektionen driva *verksamhet* från filial i Sverige.

1. bolaget i sitt hemland driver *motsvarande* verksamhet,

2. bolaget står under betryggande tillsyn av en *behörig* myndighet *i hemlandet* och den myndigheten har *tillåtit* att bolaget etablerar sig i Sverige, *och*

3. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med 2 kap. 1 § 2–4 och 6 samt 2 och 4 §§.

En ansökan om tillstånd ska innehålla en plan för den avsedda verksamheten.

9 §

Ett fondföretag som inte hör hemma inom EES eller som, om det hör hemma inom EES, inte omfattas av *Europaparlamentets och* rådets direktiv 2009/65/EG får efter tillstånd av Finansinspektionen marknadsföra andelar i företaget här i landet, från filial eller utan att inrätta filial.

1. företaget i sitt hemland driver *motsvarande* verksamhet,

2. företaget står under betryggande tillsyn av en *behörig* myndighet *i hemlandet* och den

organ och den myndigheten eller myndigheten har tillåtit att det organet har medgett att företaget etablerar sig i Sverige, företaget etablerar sig i Sverige,

3. företaget vidtar nödvändiga åtgärder för att här i landet kunna

- göra utbetalningar till andelsägarna,
- lösa in andelar och
- lämna den information som – lämna den information som företaget enligt reglerna i företaget är skyldigt att hemlandet är skyldigt att tillhandahålla, och tillhandahålla, samt

4. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten här i landet kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet.

10 §

För förvaltningsbolags och fondföretags verksamhet i Sverige tillämpas 2 kap. 17 §, 19 § första stycket, 20 § och 21 § första stycket på motsvarande sätt.

För förvaltningsbolags och fondföretags verksamhet i Sverige tillämpas 2 kap. 19 § första stycket och 20–21 §§ på motsvarande sätt.

Utöver det som anges i första stycket tillämpas på motsvarande sätt

1. 2 kap. 17 b § för förvaltningsbolags verksamhet i Sverige enligt 6 § första stycket 1,

2. 4 kap. 20 § för fondföretags verksamhet i Sverige enligt 7 §,

3. 2 kap. 17 b § för förvaltningsbolags verksamhet i Sverige enligt 8 §, och

4. 2 kap. 17 b § första stycket samt det som anges om faktablad i 4 kap. 16 a, 20 och 21 §§ för fondföretags verksamhet i Sverige enligt 9 §.

För filialer till förvaltningsbolag och fondföretag gäller i övrigt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

2 kap.

1 §

Tillstånd för ett svenskt aktiebolag att driva fondverksamhet får ges bara om

1. bolaget har sitt huvudkontor i Sverige,

2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet,

3. det finns skäl att anta att den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget

a) inte kommer att motverka att 3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över

verksamheten drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, och

b) även i övrigt är lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett fondbolag,

4. den som skall ingå i bolagets styrelse eller vara verkställande direktör, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett fondbolag och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,

5. fondbestämmelserna godkänts som bolaget avser att förvalta, och

6. bolaget uppfyller de villkor som i övrigt anges i denna lag.

ledningen av ett fondbolag,

4. den som ska ingå i styrelsen för bolaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett fondbolag och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,

för den eller de investeringsfonder

2 §

Tillstånd enligt 1 § får inte ges om någon som i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget.

Vid bedömningen enligt 1 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att fondbolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i bolaget är ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av innehavarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller

de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om bolaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av bolaget.

Om förvaringsinstitutet är en i Sverige etablerad filial till ett kreditinstitut med säte i ett annat land inom EES, får Finansinspektionen som ett villkor för tillståndet föreskriva att de tillgångar som ingår i en investeringsfond *skall* förvaras här i landet. Detta gäller dock inte om tillgångarna *skall* förvaras hos ett utländskt förvaringsinstitut enligt 3 kap. 2 § tredje stycket.

Om förvaringsinstitutet är en i Sverige etablerad filial till ett kreditinstitut med säte i ett annat land inom EES, får Finansinspektionen som ett villkor för tillståndet föreskriva att de tillgångar som ingår i en investeringsfond *ska* förvaras här i landet. Detta gäller dock inte om tillgångarna *ska* förvaras hos ett utländskt förvaringsinstitut enligt 3 kap. 2 § tredje stycket.

12 §

Vill ett fondbolag som förvaltar värdepappersfonder inrätta en filial inom EES, *skall* bolaget underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Underrättelsen *skall* innehålla

1. *information om bolagets plan för filialverksamheten*, med uppgift om filialens organisation och vilka tjänster som *skall* erbjudas, och

2. uppgift om i vilket land filialen *skall* inrättas samt om filialens adress och ansvariga ledning.

Avser ett fondbolag som förvaltar värdepappersfonder att inrätta en filial i ett annat land inom EES, *ska* bolaget underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Underrättelsen *ska* innehålla

1. *en plan för den avsedda verksamheten* med uppgift om filialens organisation och vilka tjänster som *ska* erbjudas, och

2. uppgift om i vilket land filialen *ska* inrättas samt om filialens adress och ansvariga ledning.

Om de tjänster som ska erbjudas innefattar förvaltning av ett fondföretag som har tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG i det land där filialen ska inrättas, ska planen också innehålla uppgift om

1. *fondbolagets system för riskhantering, och*

2. *åtgärder som fondbolaget vidtagit för att i fondföretagets hemland kunna*

– *göra utbetalningar till andelsägarna,*

- lösa in andelar,
- lämna den information som bolaget är skyldigt att tillhandahålla, samt
- hantera klagomål.

13 §

Finner Finansinspektionen i fall som avses i 12 § att det inte finns skäl att ifrågasätta fondbolagets administrativa struktur eller finansiella situation, *skall* inspektionen inom *tre* månader från det att underrättelsen togs emot lämna över den till behörig myndighet i det land där filialen *skall* inrättas. *Inspektionen skall samtidigt* lämna uppgift om det investerarskydd som gäller för fondbolagets kunder.

Finner Finansinspektionen i fall som avses i 12 § att det inte finns skäl att ifrågasätta fondbolagets administrativa struktur eller finansiella situation, *ska* inspektionen inom *två* månader från det att underrättelsen togs emot lämna över den till behörig myndighet i det land där filialen *ska* inrättas. *Tillsammans med underrättelsen ska inspektionen lämna uppgift om det investerarskydd som gäller för fondbolagets kunder.*

Om underrättelsen avser sådana tjänster som anges i 12 § andra stycket, ska Finansinspektionen även lämna över ett intyg om att fondbolaget har tillstånd att driva verksamhet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG. I intyget ska omfattningen av fondbolagets tillstånd beskrivas och uppgift lämnas om huruvida det finns några begränsningar för vilka slag av värdepappersfonder som bolaget får förvalta.

Finansinspektionen *skall* underätta fondbolaget när inspektionen lämnar över underrättelsen.

Om Finansinspektionen finner att det inte finns förutsättningar för att lämna över den underrättelse som avses i första stycket, *skall* inspektionen meddela beslut om det inom två månader från det att underrättelsen togs emot.

Finansinspektionen *ska* underätta fondbolaget när inspektionen lämnar över underrättelsen.

Om Finansinspektionen finner att det inte finns förutsättningar för att lämna över den underrättelse som avses i första stycket, *ska* inspektionen meddela beslut om det inom två månader från det att underrättelsen togs emot.

14 §

Om ett fondbolag som avses i 12 § *skall* ändra något av *de förhållanden* som angetts i fondbolagets underrättelse till

Om ett fondbolag som avses i 12 § *ska* ändra något som angetts i fondbolagets underrättelse till Finansinspektionen efter det att

Finansinspektionen efter det att filialen inrättats, *skall* fondbolaget skriftligen underrätta inspektionen minst en månad innan ändringen genomförs.

Om Finansinspektionen finner att ändringen inte får göras, *skall* inspektionen meddela beslut om det inom en månad från det att underrättelsen kom in till inspektionen. Behörig myndighet i det andra landet *skall genast* underrättas om beslutet.

Vid ändring av investerarskydd som avses i 13 § första stycket *skall* Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i det land där filialen finns om ändringen.

filialen inrättats, *ska* fondbolaget skriftligen underrätta inspektionen minst en månad innan ändringen genomförs.

Om Finansinspektionen finner att ändringen inte får göras, *ska* inspektionen meddela beslut om det inom en månad från det att underrättelsen kom in till inspektionen. Behörig myndighet i det andra landet *ska omedelbart* underrättas om beslutet.

Vid ändring av investerarskydd som avses i 13 § första stycket *ska* Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i det land där filialen finns om ändringen. *Detsamma gäller vid ändring av de uppgifter som lämnats i det intyg som avses i 13 § andra stycket.*

15 §

Vill ett fondbolag som förvaltar värdepappersfonder erbjuda och tillhandahålla tjänster inom EES utan att inrätta filial där, *skall* bolaget underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. *Detsamma gäller om bolaget avser att ändra en sådan verksamhet.*

Underrättelsen *skall* innehålla uppgift om i vilket land verksamheten *skall* drivas och information om bolagets plan för verksamheten med uppgift om vilka tjänster som *skall* erbjudas. Finansinspektionen *skall* inom en månad från det att underrättelsen togs emot lämna över den och verksamhetsplanen till behörig myndighet i det land där verksamheten *skall* drivas. Inspektionen *skall* samtidigt lämna uppgift om det investerarskydd som gäller för fondbolagets kunder.

Avser ett fondbolag som förvaltar värdepappersfonder *att* erbjuda och tillhandahålla tjänster i ett annat land inom EES utan att inrätta filial där, *ska* bolaget underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Underrättelsen *ska* innehålla

1. en plan för den avsedda verksamheten med uppgift om vilka tjänster som *ska* erbjudas, och

2. uppgift om i vilket land verksamheten *ska* drivas.

Om de tjänster som ska erbjudas innefattar förvaltning av ett fondföretag som har tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG i det land där verksamheten ska drivas, ska planen också innehålla uppgift om

1. fondbolagets system för riskhantering, och

2. åtgärder som fondbolaget vidtagit för att i fondföretagets hemland kunna

- göra utbetalningar till andelsägarna,
- lösa in andelar,
- lämna den information som bolaget är skyldigt att tillhandahålla, och
- hantera klagomål.

15 a §

Finansinspektionen ska inom en månad från det att en underrättelse som avses i 15 § togs emot lämna över den till behörig myndighet i det land där verksamheten ska drivas. Tillsammans med underrättelsen ska inspektionen även lämna uppgift om det investerarskydd som gäller för fondbolagets kunder.

Om underrättelsen avser sådana tjänster som anges i 15 § andra stycket, ska Finansinspektionen även lämna över ett intyg om att fondbolaget har tillstånd att driva verksamhet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG. I intyget ska omfattningen av fondbolagets tillstånd beskrivas och uppgift lämnas om huruvida det finns några begränsningar för vilka slag av värdepappersfonder som bolaget får förvalta.

15 b §

Om ett fondbolag som avses i 15 § ska ändra något som angetts i fondbolagets underrättelse till Finansinspektion efter det att verksamheten påbörjats, ska fondbolaget skriftligen underrätta inspektionen innan ändringen genomförs.

Vid ändring av de uppgifter som lämnats i det intyg som avses i 15 a § andra stycket ska Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i det land där verksamheten drivs om ändringen.

15 c §

Avser ett fondbolag som förvaltar värdepappersfonder att marknadsföra andelar i en sådan fond i ett annat land inom EES, ska bolaget underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Underrättelsen ska innehålla de uppgifter och handlingar som föreskrivs i kommissionens förordning (EU) nr 584/2010 av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG vad gäller den skriftliga anmälan och fondföretagsintygets form och innehåll, elektronisk kommunikation mellan behöriga myndigheter i samband med anmälan, förfaranden för kontroller på plats och utredningar samt informationsutbyte mellan behöriga myndigheter⁷.

Finansinspektionen ska inom tio arbetsdagar från det att en fullständig underrättelse togs emot lämna över den till behörig myndighet i det land där verksamheten ska drivas. Tillsammans med underrättelsen ska inspektionen även lämna ett intyg om att värdepappersfonden uppfyller kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG. Finansinspektionen ska meddela fondbolaget när inspektionen lämnar över underrättelsen.

Fondbolaget ska offentliggöra de handlingar som lämnats tillsammans med underrättelsen.

16 §

I andra fall än som avses i 12 § ska ett fondbolag som planerar att inrätta en filial utomlands ansöka

⁷ EUT L 176, 10.7.2010, s. 16 (Celex 32010R0584).

ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen. Ett sådant tillstånd *skall* ges om det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

Ansökan om tillstånd *skall* innehålla den information som anges i 12 §.

Sundhetskrav

Ett fondbolag *skall* driva sin verksamhet så att allmänhetens förtroende för fondmarknaden upprätthålls och enskildas kapitalinsatser inte otillbörligen äventyras samt i övrigt så att verksamheten kan anses sund.

om tillstånd hos Finansinspektionen. Ett sådant tillstånd *ska* ges om det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

Ansökan om tillstånd *ska* innehålla den information som anges i 12 § *första stycket*.

Krav på organisation av verksamheten

17 §

Ett fondbolag *ska* ha *sunda rutiner* för

1. *förvaltning av verksamheten och redovisning,*
2. *intern kontroll, och*
3. *drift och förvaltning av sina informationssystem.*

Fondbolaget ska särskilt

– *upprätta och tillämpa regler för styrelseledamöters och anställdas egna affärer med finansiella instrument,*

– *dokumentera samtliga transaktioner som bolaget har genomfört för en investeringsfonds räkning eller för ett sådant fondföretags räkning som avses i 12 § andra stycket eller 15 § andra stycket, och*

– *ha en organisation som minskar risken för intressekonflikter som kan påverka fondandelsägares eller andra kunders intressen negativt.*

17 a §

Ett fondbolag som förvaltar ett fondföretag som avses i 12 § andra stycket eller 15 § andra stycket *ska* vidta åtgärder för att säkerställa att verksamheten drivs enligt tillämpliga bestämmelser om fondföretagets bildande och drift i fondföretagets hemland.

Uppföranderegler

17 b §

Ett fondbolag ska handla hederligt, rättvist och professionellt och även i övrigt på ett sätt så att allmänhetens förtroende för fondmarknaden upprätthålls.

Fondbolaget ska ha tillräckliga resurser och rutiner för att verksamheten ska kunna fungera väl. Bolaget ska vidta alla rimliga åtgärder för att förhindra att fondandelsägares intressen påverkas negativt av intressekonflikter.

3 kap.

4 §

Förvaringsinstitutet ska med fondbolaget ingå ett skriftligt avtal som reglerar förhållandet mellan parterna, såsom det informationsutbyte och den samordning i övrigt som krävs för att institutet och bolaget ska kunna uppfylla kraven i denna lag och andra författningar. Avtalet ska innehålla åtminstone sådana uppgifter som anges i artiklarna 30–33, 35 och 37 i kommissionens direktiv 2010/43/EU av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller organisatoriska krav, intressekonflikter, uppföranderegler, riskhantering och innehållet i avtalet mellan ett förvaringsinstitut och ett förvaltningsbolag.

Avtalet får omfatta flera investeringsfonder. I avtalet ska anges vilka investeringsfonder som omfattas.

I ett avtal som ingås mellan ett förvaringsinstitut och ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond efter tillstånd enligt 1 kap. 6 b § ska det föreskrivas att svensk lag är

tillämplig på avtalet.

4 kap.

4 §

Ett fondbolag får uppdra åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa funktioner som ingår i fondverksamheten i syfte att effektivisera bolagets verksamhet. Ett sådant uppdrag får inte vara av sådan omfattning eller karaktär att fondbolaget lämnar ifrån sig all verksamhet eller så stor del av verksamheten att fondbolaget inte längre har möjlighet att ta till vara andelsägarnas gemensamma intressen eller i övrigt inte kan uppfylla de skyldigheter som följer av denna lag. Ett lämnat uppdrag fråntar aldrig fondbolaget dess ansvar enligt denna lag.

I syfte att effektivisera ett fondbolags verksamhet får bolaget uppdra åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa funktioner som ingår i fondverksamheten eller motsvarande verksamhet som avser fondföretag som har tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG. Ett sådant uppdrag får inte vara av sådan omfattning eller karaktär att fondbolaget lämnar ifrån sig all verksamhet eller så stor del av verksamheten att fondbolaget inte längre har möjlighet att ta till vara andelsägarnas gemensamma intressen eller i övrigt inte kan uppfylla de skyldigheter som följer av denna lag. Ett lämnat uppdrag fråntar aldrig fondbolaget dess ansvar enligt denna lag.

Uppdragstagaren måste ha tillfredsställande sakkunskap och kompetens med hänsyn till uppdragets innehåll.

Fondbolaget skall i avtalet med uppdragstagaren förbehålla sig rätten att övervaka den anförtrodda verksamheten, att ge de anvisningar som behövs för en sund förvaltning samt att med omedelbar verkan säga upp avtalet, om en sådan uppsägning är i andelsägarnas gemensamma intresse.

Fondbolaget ska i sådant avtal med uppdragstagaren som avser förvaltningen av en investeringsfond eller av ett fondföretag som har tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG eller därmed sammanhängande administration förbehålla sig rätten att övervaka den anförtrodda verksamheten, att ge de anvisningar som behövs för en sund förvaltning samt att med omedelbar verkan säga upp avtalet, om en sådan uppsägning är i andelsägarnas gemensamma intresse.

5 §⁸

Omfattar ett uppdrag enligt 4 § att någon för fondbolagets räkning

Omfattar ett uppdrag enligt 4 § att någon för fondbolagets räkning

⁸ Senaste lydelse 2007:562.

skall förvalta tillgångarna i en investeringsfond, *skall* avtalet innehålla riktlinjer för placering av fondmedlen. Fondbolaget *skall* tillförsäkra sig en rätt att regelbundet se över och vid behov ändra dessa riktlinjer.

ska förvalta tillgångarna i en investeringsfond *eller i ett fondföretag som har tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG, ska* avtalet innehålla riktlinjer för placering av fondmedlen. Fondbolaget *ska* tillförsäkra sig en rätt att regelbundet se över och vid behov ändra dessa riktlinjer.

Ett förvaltningsuppdrag får ges till

1. företag som står under Finansinspektionens tillsyn och som har fått inspektionens tillstånd att förvalta investeringsfonder eller att utföra diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument,

2. företag med säte i ett annat land inom EES, om företaget står under tillsyn av behörig myndighet i hemlandet och har tillstånd att driva verksamhet motsvarande den som avses i 1,

3. annat utländskt företag under förutsättning att

a) företaget står under tillsyn av behörig myndighet i hemlandet,

b) företaget har tillstånd att driva verksamhet motsvarande den som avses i 1, och

c) ett samarbete kan ske mellan Finansinspektionen och behörig myndighet i hemlandet.

7 §

Om ett fondbolag *vill* uppdraga åt någon annan att *utföra visst arbete eller vissa funktioner enligt 4 eller 5 § skall* bolaget anmäla detta och ge in uppdragsavtalet till Finansinspektionen.

Avser ett fondbolag *att* uppdraga åt någon annan att *för bolagets räkning förvalta en investeringsfond eller ett fondföretag som har tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG eller sköta därmed sammanhängande administration ska* bolaget anmäla detta och ge in uppdragsavtalet till Finansinspektionen.

Om Finansinspektionen finner att ett uppdragsavtal strider mot denna lag, eller att avtalet hindrar en effektiv tillsyn av fondbolaget, *skall* inspektionen förelägga fondbolaget att hos motparten begära de ändringar som behövs för att avtalet *skall* uppfylla lagens krav.

Om Finansinspektionen finner att ett uppdragsavtal strider mot denna lag, eller att avtalet hindrar en effektiv tillsyn av fondbolaget, *ska* inspektionen förelägga fondbolaget att hos motparten begära de ändringar som behövs för att avtalet *ska* uppfylla lagens krav.

8 §

För varje investeringsfond *skall* det finnas fondbestämmelser som upprättas av fondbolaget.

Fondbestämmelserna *skall* ange

För varje investeringsfond *ska* det finnas fondbestämmelser som upprättas av fondbolaget.

Fondbestämmelserna *ska* ange

1. namnet på fonden, fondbolaget och förvaringsinstitutet,
 2. grunderna för fondens placeringssinriktning och för placeringen av fondmedlen, med särskild upplysning om huruvida medel *skall* placeras i sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 §,
 3. om utdelning *skall* ske och, i så fall, grunderna och sättet för utdelning,
 4. grunderna för beräkning av fondens och fondandelarnas värde, inklusive de värderingsprinciper som används vid värderingen av onoterade tillgångar och sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 § andra stycket,
 5. grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna,
 6. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar *skall* ske,
 7. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,
 8. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,
 9. hur pantsättning av fondandelar *skall* gå till,
 10. fondens räkenskapsår,
 11. när och var försäljnings- och *inlösenpriset* för fondandelarna samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse *skall* offentliggöras, samt
 12. var ändringar av fondbestämmelserna *skall* tillkännages.
- För fonder där fondmedlen placeras enligt bestämmelserna i 5 kap. 8 §, *skall* dessutom anges de emittenter eller garantier som gett ut eller garanterat sådana skuldförbindelser som fondmedlen till mer än 35 procent av fondens värde avses att placeras i.
- För specialfonder *skall* anges
2. grunderna för fondens placeringssinriktning och för placeringen av fondmedlen, med särskild upplysning om huruvida medel *ska* placeras i sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 §,
 3. vilka *andelsklasser* som *ska* finnas och vilka villkor som är förenade med dem,
 4. om utdelning *ska* ske och, i så fall, grunderna och sättet för utdelning,
 5. grunderna för beräkning av fondens och fondandelarnas värde, inklusive de värderingsprinciper som används vid värderingen av onoterade tillgångar och sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 § andra stycket,
 6. grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna,
 7. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar *ska* ske,
 8. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,
 9. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,
 10. hur pantsättning av fondandelar *ska* gå till,
 11. fondens räkenskapsår,
 12. när och var försäljnings- och *inlösenpriset* för fondandelarna samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse *ska* offentliggöras, samt
 13. var ändringar av fondbestämmelserna *ska* tillkännages.
- För fonder där fondmedlen placeras enligt bestämmelserna i 5 kap. 8 §, *ska* det dessutom anges de emittenter eller garantier som gett ut eller garanterat sådana skuldförbindelser som fondmedlen till mer än 35 procent av fondens värde avses att placeras i.
- För specialfonder *ska* det anges

om fonden riktar sig till allmänheten eller till en avgränsad krets investerare. I det senare fallet *skall* kretsen anges. Fondbestämmelserna *skall* även innehålla upplysning om

1. i vilka avseenden fonden avviker från vad som gäller för värdepappersfonder,
2. vilken risknivå som eftersträvas, och
3. vilket riskmått som används.

9 §

Fondbestämmelserna och ändringar i dem *skall* godkännas av Finansinspektionen. Godkännande *får* ges *bara* om bestämmelserna eller ändringarna är skäliga för andelsägarna.

Vid godkännande av ändringar i fondbestämmelserna får Finansinspektionen föreskriva att andelsägarna skall underrättas om ändringarna och bestämma att dessa inte skall tillämpas förrän en viss tid, dock högst tre månader, förflutit efter beslutet om godkännande.

Fondbestämmelserna och ändringar i dem *ska* godkännas av Finansinspektionen.

Fondbestämmelser för en ny fond ska godkännas om bestämmelserna är skäliga för fondandelsägarna.

Ändringar i fondbestämmelserna ska godkännas om

1. bestämmelserna även efter ändringarna är skäliga för andelsägarna,

2. ändringarna inte strider mot andelsägarnas gemensamma intresse, och

3. en underrättelse som ska lämnas till andelsägare enligt 9 a § uppfyller kraven i andra stycket den paragrafen.

Finansinspektionen ska underrätta sökanden om sitt beslut med anledning av ansökan om godkännande av fondbestämmelser eller ändringar i dem inom två månader från det att en fullständig ansökan har lämnats in till inspektionen.

9 a §

Vid godkännande av fondbestämmelser eller ändringar i dem får Finansinspektionen besluta att fondbestämmelserna inte får tillämpas förrän en viss tid förflutit efter beslutet om godkännande.

Vid godkännande av ändringar i fondbestämmelserna får Finans-

inspektionen besluta att berörda fondandelsägare ska underrättas om ändringarna. En sådan underrättelse ska innehålla lämplig information om syftet med ändringarna och vilka konsekvenser de kan få för andelsägarna. I förekommande fall ska underrättelsen även innehålla information om rätten till inlösen enligt 9 b §.

9 b §

Om en ändring av fondbestämmelserna är av väsentlig betydelse för fondandelsägare, ska Finansinspektionen besluta att berörda andelsägare ska ha rätt att lösa in sina fondandelar innan de ändrade fondbestämmelserna börjar tillämpas utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnaderna för att avveckla värdepapper med anledning av begärd inlösen. Möjlighet att begära inlösen ska ges under minst 30 dagar från dagen för underrättelse enligt 9 a §.

10 §

Andelarna i en investeringsfond skall vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. En fondandel får inte utfärdas innan betalning för andelen har tillförts fonden.

Andelarna i en investeringsfond ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden, om inte annat följer av andra stycket.

I en investeringsfond får det finnas andelar av olika slag (andelsklasser). Andelsklasser i en och samma fond får vara förenade med olika villkor för utdelning, avgifter, lägsta teckningsbelopp samt i vilken valuta andelarna tecknas och inlöses. Andelarna i en andelsklass ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Fondens värde beräknas enligt de grunder som

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Om det finns andelsklasser ska värdet av en

anges i fondbestämmelserna. Den egendom som ingår i fonden skall värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

Fondbolaget skall fortlöpande och minst en gång varje vecka beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet.

fondandel dock bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen.

Fondens värde beräknas enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna. Den egendom som ingår i fonden ska värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

Fondbolaget ska fortlöpande och minst en gång varje vecka beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet.

10 a §

En fondandel får utfärdas bara om det är säkerställt att betalning tillförs investeringsfonden inom rimlig tid.

11 §⁹

Fondbolaget ska föra eller låta föra ett register över samtliga innehavare av andelar i fonden. I fråga om automatiserad och viss manuell behandling av personuppgifter finns bestämmelser i personuppgiftslagen (1998:204).

Är lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument tillämplig på andelarna i fonden, förs registret av en central värdepappersförvarare. Fondbolaget har rätt till insyn i registret.

Om lagen om kontoföring av finansiella instrument inte är tillämplig på andelarna i fonden, ska den som för registret anteckna inskränkningar enligt 13 kap. 19 § första stycket 4 eller 14 kap. 21 § första stycket 4 föräldrabalken där.

Fondbolaget ska till varje fondandelsägare skriftligen bekräfta att dennes fondandelsinnehav har registrerats. Av bekräftelsen ska det framgå investeringsfondens beteckning samt namnen på fondbolaget och förvaringsinstitutet. Vidare ska det framgå var informationsbroschyren och faktabladet enligt 15 § samt årsberättelsen och halvårsredogörelsen enligt 18 § finns att tillgå.

Fondbolaget ska till varje fondandelsägare skriftligen bekräfta att dennes fondandelsinnehav har registrerats. Av bekräftelsen ska det framgå investeringsfondens och, i förkommande fall, andelsklassens beteckning samt namnen på fondbolaget och förvaringsinstitutet. Vidare ska det framgå var informationsbroschyren enligt 15 §, faktabladet enligt 15 a § samt årsberättelsen och halvårsredogörelsen enligt 18 § finns att tillgå.

⁹ Senaste lydelse 2008:912.

12 §

Har en fondandelsägare lämnat sina andelar för förvaltning till någon som har fått tillstånd till registrering som förvaltare, får förvaltaren på andelsägarens uppdrag anges i det register som avses i 11 § första stycket i stället för andelsägaren. I registret *skall* det särskilt anmärkas att fondandelen förvaltas för någon annans räkning. Förvaltaren *skall* till andelsägaren lämna den information förvaltaren får från fondbolaget, om inte andelsägaren avstått från sådan information.

Om registret förs av någon annan än en central värdepappersförvarare, *skall* Finansinspektionen pröva frågor om tillstånd till registrering som förvaltare.

Ett tillstånd att registreras som förvaltare får förenas med särskilda villkor för att tillgodose allmänna och enskilda intressen. Ett tillstånd *skall* återkallas av Finansinspektionen, om ett villkor för tillståndet har åsidosatts och avvikelsen är betydande eller om förutsättningarna för tillståndet inte längre uppfylls.

En fondandel *skall*, på begäran av dess ägare, omedelbart lösas in om det finns medel tillgängliga i investeringsfonden. Om medel för inlösen behöver anskaffas genom försäljning av egendom som ingår i fonden, *skall* försäljning ske och inlösen verkställas så snart som möjligt. *Skulle en sådan*

Har en fondandelsägare lämnat sina andelar för förvaltning till någon som har fått tillstånd till registrering som förvaltare, får förvaltaren på andelsägarens uppdrag anges i det register som avses i 11 § första stycket i stället för andelsägaren. I registret *ska* det särskilt anmärkas att fondandelen förvaltas för någon annans räkning. Förvaltaren *ska skyndsamt* till andelsägaren *eller den som förvaltaren har antecknat i andelsägarens ställe* lämna den information förvaltaren får från fondbolaget, om inte andelsägaren avstått från sådan information. *Information som avser ändringar av fondbestämmelser enligt 9 b § eller 5 a kap. 5 § eller som avser fusion enligt 8 kap. 8 § ska dock alltid lämnas till andelsägaren eller den som förvaltaren har antecknat i andelsägarens ställe.*

Om registret förs av någon annan än en central värdepappersförvarare, *ska* Finansinspektionen pröva frågor om tillstånd till registrering som förvaltare.

Ett tillstånd att registreras som förvaltare får förenas med särskilda villkor för att tillgodose allmänna och enskilda intressen. Ett tillstånd *ska* återkallas av Finansinspektionen, om ett villkor för tillståndet har åsidosatts och avvikelsen är betydande eller om förutsättningarna för tillståndet inte längre uppfylls.

13 §

En fondandel *ska*, på begäran av dess ägare, omedelbart lösas in om det finns medel tillgängliga i investeringsfonden. Om medel för inlösen behöver anskaffas genom försäljning av egendom som ingår i fonden, *ska* försäljning ske och inlösen verkställas så snart som möjligt.

försäljning kunna väsentligt missgynna övriga andelsägares intresse, får fondbolaget efter anmälan till Finansinspektionen avvakta med försäljningen.

Under den tid som ett förvaringsinstitut förvaltar en investeringsfond enligt 9 kap. 1 § första eller andra stycket får fondandelar inte säljas eller lösas in.

Första stycket gäller dock inte om fondandelarna är upptagna till handel på en reglerad marknad och det är säkerställt att andelarnas noterade värde inte i väsentlig mån avviker från det värde som avses i 10 § tredje stycket.

Under den tid som ett förvaringsinstitut förvaltar en investeringsfond enligt 9 kap. 1 § första eller andra stycket eller 5 a kap. 34 eller 42 § får fondandelar inte säljas eller lösas in.

13 a §

Ett fondbolag får senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar, om det finns särskilda skäl för åtgärden och den är motiverad av hänsyn till andelsägarnas intresse.

Fondbolaget ska utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen samt berörda investerare och andelsägare om åtgärden. Bolaget ska också underrätta behöriga myndigheter i andra länder inom EES där fondandelar marknadsförs.

Fondbolaget ska sedan orsakerna till senareläggningen upphört underrätta Finansinspektionen om detta.

13 b §

Finansinspektionen får besluta att ett fondbolag ska senarelägga försäljning och inlösen av andelar om det är i andelsägarnas eller allmänhetens intresse.

15 §

För varje investeringsfond skall det finnas en aktuell informationsbroschyr och ett aktuellt faktablad.

Informationsbroschyren skall innehålla

1. fondbestämmelserna,
2. de ytterligare uppgifter som

För varje investeringsfond ska det finnas en aktuell informationsbroschyr.

Informationsbroschyren ska innehålla

2. de ytterligare uppgifter som

behövs för att man *skall* kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den,

3. en tydlig och lättbegriplig förklaring av fondens riskprofil, och

4. uppgifter om det arbete eller de funktioner som fondbolaget får uppdra åt någon annan att utföra enligt 4 och 5 §§.

Faktabladet skall på ett lättbegripligt sätt och i sammanfattning innehålla den grundläggande information som behövs för att man skall kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den. Bladet får bifogas informationsbroschyren som en löstagbar del.

behövs för att man *ska* kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den,

3. en tydlig och lättbegriplig förklaring av fondens riskprofil,

4. uppgifter om det arbete eller de funktioner som fondbolaget får uppdra åt någon annan att utföra enligt 4 och 5 §§,

5. uppgifter om vilka tillgångsslag fondmedlen får placeras i, och

6. för det fall fondmedlen får placeras i derivatinstrument, uppgifter om i vilket syfte och hur det möjliga resultatet av användningen av derivatinstrument kan påverka fondens riskprofil.

16 §¹⁰

I informationsbroschyren och faktabladet för en investeringsfond ska det dessutom anges

1. i vilka tillgångsslag fondmedlem får placeras, och

2. om fondmedlen får placeras i derivatinstrument och, i så fall, i vilket syfte och hur det möjliga resultatet av användningen av derivatinstrument kan påverka fondens riskprofil.

I informationsbroschyren och faktabladet samt i allt övrigt reklammaterial avseende fonden ska följande uppgifter anges på en framträdande plats:

I informationsbroschyren och i allt övrigt marknadsföringsmaterial avseende fonden ska följande uppgifter anges på en framträdande plats:

¹⁰ Senaste lydelse 2008:282.

1. fondens placeringsinriktning, för det fall medel i fonden placeras i andra tillgångar än överlåtbara värdepapper och penningmarknadsinstrument eller om fonden är en indexfond enligt 5 kap. 7 §,

2. om fondens värde kan variera kraftigt på grund av fondens sammansättning och de förvaltningsmetoder fondbolaget använder sig av, och

3. om fonden har tillstånd enligt 5 kap. 8 §, de emittenter eller garantier som gett ut eller garanterat sådana skuldförbindelser som fondmedlen till mer än 35 procent av fondens värde placerats i eller avses att placeras i.

Om fonden är en specialfond, ska detta framgå av informationsbroschyren, *faktabladet* och allt övrigt *reklammaterial* avseende fonden.

Om fonden är en specialfond, ska detta framgå av informationsbroschyren och allt övrigt *marknadsföringsmaterial* avseende fonden.

16 a §

För varje investeringsfond ska det finnas ett aktuellt faktablad.

Faktabladet ska på ett lättbegripligt sätt och i sammanfattning innehålla den grundläggande information som behövs för att investerare ska kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den.

Innehållet i faktabladet ska vara rättvisande och tydligt och får inte vara vilseledande. Det ska stämma överens med relevanta delar i informationsbroschyren.

Bestämmelser om hur faktabladet för en värdepappersfond ska vara utformat och om dess innehåll finns i kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG rörande basfakta för investerare och villkor som ska uppfyllas när faktablad med basfakta för investerare eller prospekt tillhandahålls på annat varaktigt medium än papper eller på en webbplats¹¹. Det som anges i förordningen ska i tillämpliga delar gälla också för faktablad för

¹¹ EUT L 176, 10.7.2010, s. 1 (Celex 32010R0583).

en specialfond. Om fonden är en specialfond ska detta framgå av faktabladet.

20 §

Informationsbroschyren, faktabladet, den senaste årsberättelsen och, i förekommande fall, den halvårsredogörelse som publicerats därefter *skall* på begäran *lämnas eller skickas* kostnadsfritt *till* den som avser att köpa andelar i en investeringsfond. Denne *skall* även utan begäran *erbjudas* faktabladet innan avtal ingås.

Om fondbolaget genom *reklam eller liknande* erbjuder allmänheten att köpa andelar i en investeringsfond, *skall* det av erbjudandet framgå att det finns ett faktablad och en informationsbroschyr och var dessa finns att tillgå.

Informationsbroschyren, faktabladet, den senaste årsberättelsen och, i förekommande fall, den halvårsredogörelse som publicerats därefter *ska* på begäran kostnadsfritt *tillhandahållas* den som avser att köpa andelar i en investeringsfond. Denne *ska, med undantag för de fall som avses i 8 kap. 22 a § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,* även utan begäran *tillhandahållas* faktabladet i god tid innan avtal ingås.

Om fondbolaget genom *marknadsföring* erbjuder allmänheten att köpa andelar i en investeringsfond, *ska* det av erbjudandet framgå att det finns ett faktablad och en informationsbroschyr och var dessa finns att tillgå.

Om information som anges i 16 och 16 a §, 5 a kap. 24 § samt andra stycket denna paragraf inte lämnas, ska även marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas, med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket den lagen.

5 kap.

20 §

Ett fondbolag får inte till en värdepappersfond förvärva aktier med sådan rösträtt som gör det möjligt för fondbolaget att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett företag.

Om ett fondbolag förvaltar flera värdepappersfonder eller specialfonder, gäller bestämmelsen i första stycket det sammanlagda aktieinnehavet i fonderna.

Om ett fondbolag förvaltar flera värdepappersfonder, *fondföretag* eller specialfonder, gäller bestämmelsen i första stycket det sammanlagda aktieinnehavet i fonderna *och fondföretagen*.

24 §

Finansinspektionen får för en värdepappersfond tillåta avvikelser från de villkor som anges i 6, 7, 8, 11, 14, 16, 21 eller 22 § under sex månader från det att verksamheten påbörjades.

Finansinspektionen får för en värdepappersfond tillåta avvikelser från de villkor som anges i 6, 7, 8, 11, 14, 16, 21 eller 22 § *och från fondbestämmelserna* under sex månader från det att verksamheten påbörjades, *ändrade fondbestämmelser började tillämpas eller en fusion trädde i kraft.*

5 a kap.

Matarfonder och mottagarfonder

Placeringsbestämmelser

1 §

Bestämmelserna i 5 kap. 1 § andra stycket, 3–12 och 15–22 §§ gäller inte för en matarfond. I stället ska bestämmelserna i denna paragraf tillämpas.

Medel i en matarfond får placeras i andelar i

– en värdepappersfond som inte är en matarfond och vars medel inte placeras i en matarfond eller ett matarfondföretag, eller

– ett fondföretag som har tillstånd enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG och som inte är ett matarfondföretag och vars medel inte placeras i en matarfond eller ett matarfondföretag.

Placeringen ska uppgå till minst 85 procent av matarfondens värde.

2 §

Utöver placering enligt 1 § får det i en matarfond ingå

– likvida medel som behövs för förvaltningen av fonden, och

– derivatinstrument som avses i 5 kap. 1 § tredje stycket och 12 §. Derivatinstrument får användas bara i syfte att skydda värdet på tillgångarna i matarfonden.

3 §

Vid tillämpning av 5 kap. 13 § andra stycket ska en matarfonds sammanlagda exponeringar som hänför sig till derivatinstrument läggas samman med

1. mottagarfondens eller mottagarfondföretagets motsvarande exponeringar i proportion till matarfondens placeringar i mottagarfonden eller mottagarfondföretaget, eller

2. mottagarfondens eller mottagarfondföretagets högsta möjliga exponeringar hänförliga till derivatinstrument enligt fondbestämmelserna, i proportion till matarfondens placeringar i mottagarfonden eller mottagarfondföretaget.

Mottagarfondföretag och matarfondföretag

4 §

Det som anges om en mottagarfond eller ett fondbolag som förvaltar en mottagarfond i 5–7, 9, 11–14, 16, 20, 23–25, 29–31, 33, 37–39, 41, 45 och 46 §§ gäller på motsvarande sätt för ett mottagarfondföretag eller ett förvaltningsbolag som förvaltar ett mottagarfondföretag.

Det som anges om en matarfond eller ett fondbolag som förvaltar en matarfond i 18, 22, 47, 50, 51 och 53 §§ gäller på motsvarande sätt för ett matarfondföretag eller ett förvaltningsbolag som förvaltar ett matarfondföretag.

Ansökan och tillstånd

5 §

Avser ett fondbolag att placera en värdepappersfonds medel enligt 1 § ska bolaget ansöka om Finansinspektionens tillstånd till detta.

Följande handlingar ska lämnas

tillsammans med ansökan:

1. nya eller ändrade fondbestämmelser för fonden,
2. den avsedda mottagarfondens fondbestämmelser,
3. fondernas informationsbroschyrer och faktablad,
4. det avtal eller de rutiner som avses i 8 och 10 §§,
5. det avtal mellan förvaringsinstitutet som avses i 14 §,
6. det avtal mellan revisorerna som avses i 17 §,
7. i förekommande fall, den underrättelse som ska lämnas till andelsägarna enligt 75 §, och
8. om fondmedlen ska placeras i ett fondföretag, intyg från behörig myndighet i företagets hemland att det uppfyller kraven i 1 § andra stycket.

6 §

Tillstånd att placera medel enligt 1 § ges av Finansinspektionen i form av godkännande av fondbestämmelserna enligt 4 kap. 9 § första stycket. Tillstånd ska ges om kraven i detta kapitel är uppfyllda och fondbestämmelserna i övrigt uppfyller kraven i 4 kap. 8 § och 9 § andra och tredje styckena.

Vid ändring av fondbestämmelserna som innebär att placering ska ske i en annan mottagarfond eller att en värdepappersfonds placeringsinriktning ändras till sådan som avses i 1 §, ska Finansinspektionen underrätta fondbolaget om sitt beslut inom 15 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan lämnats in. För beslut som avser fondbestämmelser för en ny fond eller fondbestämmelser som ändras på annat sätt än som en följd av den nya placeringsinriktningen gäller fristen i 4 kap. 9 § tredje stycket.

Underrättelse till andelsägarna

7 §

Om Finansinspektionen har godkänt ändring av fondbestämmelserna som avses i 6 § andra stycket första meningen, har fondandelsägarna rätt att lösa in sina fondandelar innan de ändrade fondbestämmelserna börjar tillämpas utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnaderna för att avveckla värdepapper med anledning av begärd inlösen. Möjlighet att begära inlösen ska ges under minst 30 dagar från dagen för underrättelse enligt andra stycket.

Fondbolaget ska underrätta andelsägarna om den ändrade placeringsinriktningen. Av underrättelsen ska det framgå

1. att Finansinspektionen har godkänt ändringen av fondbestämmelserna,

2. när de ändrade fondbestämmelserna ska börja tillämpas, och

3. att andelsägarna har rätt till inlösen på sätt som anges i första stycket.

Tillsammans med underrättelsen ska fondbolaget lämna matarfondens och mottagarfondens faktablad.

Informationsutbyte och samordning

8 §

Om matarfonden och mottagarfonden förvaltas av olika fondbolag, ska det fondbolag som förvaltar mottagarfonden till det fondbolag som förvaltar matarfonden lämna den information som behövs för att det senare ska kunna uppfylla kraven i denna lag och andra författningar

som reglerar bolagets verksamhet.

9 §

För att säkerställa sådant utbyte av information som avses i 8 § och övrig samordning mellan matarfonden och mottagarfonden, ska det finnas ett avtal mellan fondbolagen.

Avtalet ska innehålla åtminstone sådana uppgifter som anges i artiklarna 8–13 i kommissionens direktiv 2010/44/EU av den 1 juli 2010 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller vissa bestämmelser avseende fusioner mellan fonder, master/feederfondföretag och anmälningsförfarande. Avtalet ska på begäran kostnadsfritt tillhandahållas andelsägarna i matarfonden.

Placeringen av medel enligt 1 § får inte ske förrän avtalet har börjat gälla.

10 §

Om en matarfonds medel placeras i en mottagarfond, ska det i det avtal som avses i 9 § föreskrivas att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

Om en matarfonds medel placeras i ett mottagarfondföretag, ska det i det avtal som avses i 9 § föreskrivas antingen

1. att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet, eller

2. att lagstiftningen i mottagarfondföretagets hemland är tillämplig på avtalet och att det landets domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

11 §

Om matarfonden och

mottagarfonden förvaltas av samma fondbolag, ska fondbolaget upprätta skriftliga rutiner som säkerställer samordning mellan fonderna. Rutinerna ska innehålla åtminstone sådana uppgifter som anges i artiklarna 15–19 i kommissionens direktiv 2010/44/EU av den 1 juli 2010 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller vissa bestämmelser avseende fusioner mellan fonder, master/feederföretag och anmälningsförfarande.

12 §

Ett fondbolag som förvaltar en matarfond ska till förvaringsinstitutet för fonden vidarebefordra sådan information om mottagarfonden som institutet behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter.

13 §

Ett fondbolag som förvaltar en matarfond ska effektivt övervaka förvaltningen av mottagarfonden. Fondbolaget får då förlita sig på den information som det får från det fondbolag som förvaltar mottagarfonden, mottagarfondens förvaringsinstitut eller revisor, om det inte finns anledning att ifrågasätta informationens tillförlitlighet.

Ersättningar

14 §

Om ett fondbolag som förvaltar en matarfond eller någon som handlar på uppdrag av fondbolaget tar emot provision eller annan ersättning i samband med placering av matarfondens medel i andelar i mottagarfonden, ska denna ersättning tillföras matarfondens tillgångar.

Förvaringsinstitut

15 §

Om matarfonden och mottagarfonden har olika förvaringsinstitut, ska förvaringsinstituten utbyta den information och ha den samordning i övrigt som behövs för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter.

16 §

För att säkerställa sådant utbyte av information och sådan samordning som avses i 15 § ska det finnas ett avtal mellan förvaringsinstituten för matarfonden och mottagarfonden. Avtalet ska innehålla åtminstone sådana uppgifter som anges i artikel 24 i kommissionens direktiv 2010/44/EU av den 1 juli 2010 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller vissa bestämmelser avseende fusioner mellan fonder, master/feeder-fondföretag och anmälningsförfarande.

Placeringen av medel enligt 1 § får inte ske förrän avtalet har börjat gälla.

17 §

Om en matarfonds medel placeras i en mottagarfond, ska det i det avtal som avses i 16 § föreskrivas att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

Om en matarfonds medel placeras i ett mottagarfondföretag, ska det i det avtal som avses i 16 § föreskrivas att det lands lag som är tillämpligt på det avtal som avses i 9 § ska tillämpas även på avtalet enligt 16 § och att domstolarna i det landet ska pröva

tvister med anledning av avtalet.

Om det saknas avtal enligt 9 § ska det i stället för vad som anges i andra stycket föreskrivas antingen

1. att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet, eller

2. att lagstiftningen i mottagarfondföretagets hemland är tillämplig på avtalet och att det landets domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

18 §

Förvaringsinstitutet för en mottagarfond ska omedelbart underrätta Finansinspektionen, det fondbolag som förvaltar matarfonden och förvaringsinstitutet för matarfonden om det upptäcker fel eller försummelser i förvaltningen av mottagarfonden som bedöms få negativa konsekvenser för matarfonden.

Revisorer

19 §

Om de fondbolag som förvaltar matarfonden respektive mottagarfonden har olika revisorer, ska revisorerna utbyta den information och ha den samordning som behövs för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter.

20 §

För att säkerställa sådant utbyte av information och sådan samordning som avses i 19 § ska det finnas ett avtal mellan revisorerna för matarfonden och mottagarfonden. Avtalet ska innehålla åtminstone sådana uppgifter som anges i artikel 27 i kommissionens direktiv 2010/44/EU av den 1 juli 2010 om genomförandet av Europa-

parlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller vissa bestämmelser avseende fusioner mellan fonder, master/feeder-fondföretag och anmälningsförfarande.

Placeringen av medel enligt 1 § får inte ske förrän avtalet har trätt i kraft.

21 §

Om en matarfonds medel placeras i en mottagarfond, ska det i det avtal som avses i 20 § föreskrivas att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

Om en matarfonds medel placeras i ett mottagarfondföretag, ska det i det avtal som avses i 20 § föreskrivas att det lands lag som är tillämpligt på det avtal som avses i 9 § ska tillämpas även på avtalet enligt 20 § och att domstolarna i det landet ska pröva tvister med anledning av avtalet.

Om det saknas avtal enligt 9 § ska det i stället för vad som anges i andra stycket föreskrivas antingen

1. att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet, eller

2. att lagstiftningen i mottagarfondföretagets hemland är tillämplig på avtalet och att det landets domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

22 §

Om en matarfond har ett annat räkenskapsår än mottagarfonden, ska den revisor som granskar räkenskaperna för mottagarfonden upprätta en särskild granskningsrapport som omfattar tiden från utgången av mottagarfondens räkenskapsår till utgången av matarfondens räkenskapsår.

23 §

I revisionsberättelsen för en matarfond ska revisionsberättelsen för mottagarfonden beaktas. I revisionsberättelsen ska det anges om det finns avvikelser i revisionsberättelsen för mottagarfonden och vilka konsekvenser de får för matarfonden.

Information om matarfonder och mottagarfonder

24 §

I allt marknadsföringsmaterial avseende matarfonden ska det anges att fondmedlen till minst 85 procent av fondens värde placeras i andelar i en mottagarfond.

25 §

Ett fondbolag som förvaltar en matarfond ska på begäran kostnadsfritt lämna eller skicka mottagarfondens informationsbroschyr, årsberättelse och halvårsredogörelse i pappersform till matarfondens andelsägare och den som avser att köpa andelar i matarfonden.

26 §

Om en matarfonds medel placeras i ett mottagarfondföretag, ska det fondbolag som förvaltar matarfonden ge in mottagarfondföretagets aktuella informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsredogörelse till Finansinspektionen.

Finansinspektionens underrättelseskyldighet

27 §

Finansinspektionen ska underrätta det fondbolag som förvaltar en matarfond om varje ingripande enligt 12 kap. mot det fondbolag som förvaltar mottagarfonden eller enligt 15

kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse mot förvaringsinstitutet för mottagarfonden med anledning av åsidosättande av kraven i detta kapitel.

Finansinspektionen ska även underrätta det fondbolag som förvaltar en matarfond om en revisors rapport enligt 10 kap. 8 § som gäller det fondbolag som förvaltar mottagarfonden.

Om ett matarfondföretags medel placeras i mottagarfonden, ska Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i matarfondföretagets hemland om ingripanden eller en revisors rapport som avses i första och andra styckena.

28 §

Om en behörig myndighet har underrättat Finansinspektionen om ingripande eller en revisors rapport som rör ett mottagarfondföretag, ska inspektionen omedelbart underrätta varje fondbolag som förvaltar en berörd matarfond.

Senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar

29 §

Ett fondbolag som förvaltar en matarfond får senarelägga försäljning och inlösen av andelar i fonden under den tid som andelar i mottagarfonden är föremål för sådan senareläggning. I sådana fall gäller 4 kap. 13 a § andra och tredje styckena.

Upplösning av en mottagarfond

30 §

En matarfond ska upplösas om mottagarfonden upplöses, såvida inte Finansinspektionen, efter ansökan av det fondbolag som

*förvaltar matarfonden, godkänner
att*

*1. matarfondens medel placeras
i en annan mottagarfond enligt
6 §, eller*

*2. fondbestämmelserna ändras
på annat sätt enligt 4 kap. 9 §.*

31 §

*Underrättelse om att
matarfonden ska upplösas eller en
fullständig ansökan enligt 30 § 1
eller 2 ska ges in till
Finansinspektionen senast två
månader från det att fondbolaget
som förvaltar matarfonden fått
information om att mottagar-
fonden ska upplösas.*

*Om fondbolaget fått sådan
information mer än fem månader
före den dag då upplösningen av
mottagarfonden ska inledas, ska
underrättelsen eller den
fullständiga ansökan dock ges in
senast tre månader före den dag
då upplösningen av mottagar-
fonden ska inledas.*

32 §

*Finansinspektionen ska
underrätta sökanden om sitt beslut
i en fråga som avses i 30 § 1 eller
2 inom 15 arbetsdagar från det att
en fullständig ansökan har
lämnats in.*

33 §

*Fondbolaget som förvaltar
matarfonden ska underrätta det
fondbolag som förvaltar
mottagarfonden om
Finansinspektionens beslut i en
fråga som avses i 30 § 1 eller 2.*

34 §

*Om matarfonden ska upplösas
enligt 30 § ska förvaltningen
övertas av förvaringsinstitutet.
Övertagandet får ske tidigast tre
månader efter det att de ändrade
förhållandena kungjorts enligt*

33 §, om inte Finansinspektionen beslutar att övertagandet får ske tidigare.

35 §

Information om att matarfonden ska upplösas och förvaltningen övertas av förvaringsinstitutet ska utan dröjsmål kungöras av fondbolaget i Post- och Inrikes Tidningar samt finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet.

Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta om undantag från kravet på kungörande, om det finns särskilda skäl för det.

36 §

Ett förvaringsinstitut som har övertagit förvaltningen av en matarfond enligt 34 § ska snarast upplösa fonden genom att tillgångarna i fonden säljs och nettobehållningen skiftas ut till fondandelsägarna.

För förvaringsinstitutets förvaltning av matarfonden gäller 9 kap. 3 §, 5 § andra stycket och 6 § i tillämpliga delar.

37 §

Medel som tillfaller matarfonden när mottagarfonden upplöses får bestå av pengar eller finansiella instrument. De tillgångar som mottagits får förvaltas till dess matarfonden ska upplösas eller fondmedlen placeras i enlighet med tillstånd som avses i 30 § 1 och 2.

Fusion eller delning av en mottagarfond

38 §

En matarfond ska upplösas om mottagarfonden fusioneras eller delas, såvida inte Finansinspektionen, efter ansökan av det fondbolag som förvaltar

matarfonden, godkänner att

1. matarfondens medel placeras i en annan mottagarfond enligt 6 §, eller

2. fondbestämmelserna ändras på annat sätt enligt 4 kap. 9 §.

Om det fondbolag som förvaltar matarfonden avser att efter fusionen eller delningen placera matarfondens medel i samma mottagarfond och ändring av fondbestämmelserna inte krävs, ska fondbolaget i stället för det som anges i första stycket anmäla detta till Finansinspektionen.

39 §

Underrättelse om att matarfonden ska upplösas, en fullständig ansökan enligt 38 § första stycket 1 eller 2, eller en anmälan enligt 38 § andra stycket ska ges in till Finansinspektionen senast en månad efter det att fondbolaget som förvaltar matarfonden fått information om att mottagarfonden ska fusioneras eller delas.

Om fondbolaget fått sådan information mer än fyra månader före den dag då fusionen eller delningen ska träda i kraft, ska underrättelsen, den fullständiga ansökan eller anmälan dock ges in senast tre månader före den dag då fusionen eller delningen ska träda i kraft.

40 §

Finansinspektionen ska underrätta sökanden om sitt beslut i en fråga som avses i 38 § första stycket 1 eller 2 inom 15 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan har lämnats in.

41 §

Fondbolaget som förvaltar matarfonden ska underrätta det fondbolag som förvaltar mottagarfonden om

Finansinspektionens beslut i en fråga som avses i 38 § första stycket 1 eller 2.

42 §

Om matarfonden ska upplösas enligt 38 § ska förvaltningen övertas av förvaringsinstitutet. Övertagandet får ske tidigast tre månader efter det att de ändrade förhållandena kungjorts enligt 43 §, om inte Finansinspektionen beslutar att övertagandet får ske tidigare.

Fondbolaget ska utan dröjsmål underrätta det fondbolag som förvaltar mottagarfonden om beslutet att upplösa matarfonden.

43 §

Information om att matarfonden ska upplösas och förvaltningen övertas av förvaringsinstitutet ska utan dröjsmål kungöras av fondbolaget i Post- och Inrikes Tidningar samt finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet.

Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta om undantag från kravet på kungörande, om det finns särskilda skäl för det.

44 §

Ett förvaringsinstitut som har övertagit förvaltningen av en matarfond enligt 42 § ska snarast upplösa fonden genom att tillgångarna i fonden säljs och nettobehållningen skiftas ut till fondandelsägarna.

För förvaringsinstitutets förvaltning av matarfonden gäller 9 kap. 3 §, 5 § andra stycket och 6 § i tillämpliga delar.

45 §

Fondbolaget som förvaltar matarfonden ska lösa in andelarna i mottagarfonden om Finansinspektionen har avslagit en

ansökan om godkännande som avses i 38 § första stycket 1 eller 2 eller inte har meddelat beslut i frågan senast arbetsdagen före den sista dag då andelar i mottagarfonden får lösas in innan fusionen eller delningen träder i kraft.

Sådan inlösen ska också ske om matarfonden ska upplösas enligt 38 § eller om det behövs för att säkerställa andelsägarnas rätt till inlösen av andelar i matarfonden enligt 7 § eller 4 kap. 9 b §.

46 §

Medel som tillfaller matarfonden när andelar i mottagarfonden inlöses enligt 45 § får bestå av pengar eller finansiella instrument. De tillgångar som mottagits får förvaltas till dess matarfonden ska upplösas eller fondmedlen placeras i enlighet med tillstånd som avses i 38 § första stycket 1 och 2.

Särskilda bestämmelser om mottagarfonder och mottagarfondföretag

47 §

En mottagarfond som har minst två matarfonder som andelsägare behöver inte vara öppen för kapitaltillskott från allmänheten.

48 §

Ett mottagarfondföretag vars andelar inte marknadsförs här i landet på annat sätt än att de innehas av en eller flera matarfonder behöver inte uppfylla kraven i 1 kap. 7 §.

Ett fondbolag som inte marknadsför andelar i en mottagarfond i ett annat land inom EES på annat sätt än att de innehas av ett eller flera matarfondföretag behöver inte uppfylla kraven i 2 kap. 15 c §

första stycket.

49 §

Ett fondbolag som förvaltar en mottagarfond ska till Finansinspektionen lämna uppgift om varje matarfond eller matarfondföretag vars medel placeras i mottagarfonden.

Om en sådan uppgift avser ett matarfondföretag, ska Finansinspektionen lämna uppgiften till behörig myndighet i matarfondföretagets hemland.

50 §

Ett fondbolag som förvaltar en mottagarfond får inte ta ut någon avgift av matarfonden för försäljning eller inlösen av andelar i mottagarfonden.

51 §

Ett fondbolag som förvaltar en mottagarfond ska på begäran lämna den information som avses i 4 kap. 20 § även till förvaringsinstitutet och revisorn för matarfonden.

52 §

En fusion eller en delning av en mottagarfond får genomföras tidigast 60 dagar från det att den information som avses i 8 kap. 8 eller 25 § lämnats till

1. andelsägarna i mottagarfonden, och

2. behörig myndighet i matarfondföretagets hemland, om mottagarfonden har ett matarfondföretag som andelsägare.

53 §

Om en mottagarfond ska delas har det fondbolag som förvaltar en matarfond rätt att lösa in andelarna i mottagarfonden innan delningen genomförs. Fondbolaget ska ges möjlighet att begära inlösen under minst 30 dagar från

dagen för underrättelsen om delningen enligt 8 kap. 25 §.

54 §

En mottagarfond får upplösas enligt 9 kap. 2 § tidigast tre månader från det att det kungjorts enligt 9 kap. 4 § första stycket att förvaltningen av fonden ska övertas av förvaringsinstitutet och en underrättelse om övertagandet lämnats till

1. det fondbolag som förvaltar matarfonden,

2. Finansinspektionen, om mottagarfonden har en matarfond som andelsägare, och

3. behörig myndighet i matarfondföretagets hemland, om mottagarfonden har ett matarfondföretag som andelsägare.

6 kap.

3 §

Om medel i en specialfond till minst 85 procent av fondens värde ska placeras i andelar i en investeringsfond tillämpas 5 a kap. 5 § första stycket och andra stycket 1–7, 6 § första stycket, 8 §, 9 §, 11–16 §§, 18–20 §§, 22–25 §§, 27 § första och andra styckena, 29 §, 30 § 2, 31 §, 33–37 §§, 38 § första stycket 2 och andra stycket, 39 §, 41–46 §§, 49 § första stycket, 50 och 51 §§, 52 § 1, 53 § samt 54 § 1 och 2. Det som anges om en värdepappersfond eller en matarfond ska avse specialfonden och det som anges om en mottagarfond ska avse den investeringsfond som specialfondens medel placeras i. Hänvisningar till placering enligt 1 § ska avse en specialfonds placering enligt denna paragraf.

8 kap.

Sammanläggning och delning av en investeringsfond m.m.

Fusion och delning av investeringsfonder m.m.

Vad en fusion innebär

1 §

Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, lägga samman investeringsfonder. Tillstånd till en sammanläggning skall lämnas om

1. åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen,

2. de fonder som skall läggas samman har placeringsinriktning och fondbestämmelser som är likartade, samt

3. sammanläggningen inte är olämplig från allmän synpunkt.

Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en investeringsfond. Tillstånd till en delning skall lämnas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen.

Ett fondbolag som har fått tillstånd till en sammanläggning eller en delning skall genast underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information skall också finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. En sammanläggning eller delning får verkställas tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut.

Två eller flera värdepappersfonder får läggas samman genom att samtliga tillgångar och skulder i en eller flera av fonderna överförs till en annan fond mot vederlag till andelsägarna i den eller de överlåtande fonderna (fusion). Vid fusionen upplöses den eller de överlåtande fonderna.

Fusion kan ske

1. mellan den övertagande värdepappersfonden på ena sidan och en eller flera överlåtande värdepappersfonder på den andra (absorption), eller

2. mellan två eller flera överlåtande värdepappersfonder genom att de bildar en ny övertagande värdepappersfond (kombination).

Fusionsvederlag

2 §

Vederlaget till andelsägarna i den eller de överlåtande värdepappersfonderna (fusionsvederlaget) ska bestå av andelar i den övertagande värdepappersfonden. Om det behövs för att genomföra fusionen, får fusionsvederlaget även bestå av pengar. Den delen

av vederlaget får dock uppgå till högst tio procent av värdet av andelsägarnas andelar i den överlåtande fonden.

Fusionsplan

3 §

Det eller de fondbolag som förvaltar de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen ska upprätta en fusionsplan som är gemensam för fonderna.

Fusionsplanen ska innehålla uppgifter om

1. vilka fonder som ska ingå i fusionen och vilket slag av fusion enligt 1 § andra stycket som avses,

2. bakgrunden till och syftet med fusionen,

3. fusionens sannolika konsekvenser för fondandelsägarna,

4. vilka metoder som ska användas för värdering av tillgångar och skulder vid tidpunkten för beräkning av utbytesförhållandet enligt 4 §,

5. vilken metod som ska användas för beräkning av det utbytesförhållande som avses i 4 §,

6. den planerade tidpunkten för genomförandet av fusionen, och

7. tillämpliga regler för överföring av tillgångar och utbyte av fondandelar.

Vid kombination ska fusionsplanen även innehålla den övertagande värdepappersfondens fondbestämmelser.

4 §

Det eller de fondbolag som avses i 3 § ska fastställa tidpunkten för beräkning av utbytesförhållandet mellan andelar i den överlåtande och den övertagande värdepappersfonden samt, i förekommande fall, kontant ersättning. Tidpunkten ska fastställas till en dag som inträffar

före den dag då fusionen genomförs.

Utlåtande av förvaringsinstitut

5 §

Varje förvaringsinstitut för de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen ska i ett utlåtande för var och en av fonderna bekräfta att uppgifterna i fusionsplanen enligt 3 § andra stycket 1, 6 och 7 är förenliga med bestämmelserna i denna lag och fondernas fondbestämmelser.

Revisorsgranskning

6 §

En revisor ska granska

1. de metoder som ska användas för värdering av tillgångar och skulder vid tidpunkten för beräkning av utbytesförhållandet enligt 4 §,

2. den kontanta ersättningen per andel, och

3. den metod som ska användas för beräkning av det utbytesförhållande som avses i 4 §.

Revisorn ska upprätta ett yttrande över granskningen.

När fusionen har genomförts ska revisorn lämna uppgifter om det fastställda utbytesförhållandet till Finansinspektionen.

Den revisor som utför granskningen ska vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

7 §

Det eller de fondbolag som förvaltar de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen ska på begäran lämna revisorns yttrande enligt 6 § kostnadsfritt till andelsägarna i de överlåtande och övertagande värdepappersfonderna.

Information till fondandelsägare

8 §

När tillstånd till fusionen har getts ska de fondbolag som förvaltar värdepappersfonderna som ingår i fusionen tillhandahålla lämplig och rättvisande information om fusionen till andelsägarna i fonderna.

Av informationen ska det framgå

1. bakgrunden till och syftet med fusionen,

2. de konsekvenser fusionen kan få för andelsägarna,

3. vilka rättigheter andelsägarna har i samband med fusionen enligt 11 §, och

4. uppgifter om förfarandet och den planerade tidpunkten för genomförandet av fusionen.

Tillsammans med informationen till andelsägarna i en överlåtande värdepappersfond ska den övertagande värdepappersfondens faktablad lämnas. Om faktabladet ändrats i samband med fusionen ska det också lämnas till andelsägarna i den övertagande värdepappersfonden.

Informationen enligt första–tredje styckena ska även tillhandahållas den som innan fusionen genomförs tecknar andelar i någon av värdepappersfonderna samt den som begär sådan information som avses i 4 kap. 20 § första stycket.

Tillstånd till fusion

9 §

Det fondbolag som förvaltar en överlåtande värdepappersfond ska ansöka om tillstånd till fusion hos Finansinspektionen.

Följande handlingar ska lämnas tillsammans med ansökan:

1. fusionsplan enligt 3 §,

2. utlåtande av förvaringsinstitut enligt 5 §,

3. revisorns yttrande enligt 6 §, och

4. den information som ska tillhandahållas andelsägarna enligt 8 §.

Om en ansökan inte är fullständig, ska Finansinspektionen senast tio arbetsdagar från det att en ansökan har lämnats in begära att fondbolaget kompletterar den.

10 §

Finansinspektionen ska ge tillstånd till en fusion om

1. kraven enligt 3, 5, 6, 8 och 9 §§ är uppfyllda, och

2. andelarna i den övertagande värdepappersfonden får marknadsföras i de länder där andelarna i den överlåtande värdepappersfonden marknadsförs enligt 2 kap. 15 c §.

Finansinspektionen ska inom 20 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan har lämnats in underrätta fondbolaget om sitt beslut i tillståndsfrågan.

Fondandelsägarnas rättigheter vid en fusion

11 §

Andelsägarna i de värdepappersfonder som ska ingå i en fusion har rätt att lösa in sina fondandelar innan fusionen genomförs utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnaderna för att avveckla värdepapper med anledning av begärd inlösen.

I stället för att lösa in fondandelarna får andelsägarna byta dessa mot andelar i en annan värdepappersfond eller ett annat fondföretag med liknande placeringsinriktning som förvaltas av samma fondbolag eller av ett bolag som direkt eller indirekt har

samma ledning eller ägare som fondbolaget.

Möjlighet att begära inlösen eller utbyte av fondandelar enligt första och andra styckena ska ges under minst 30 dagar från den dag information om fusionen lämnas till andelsägarna enligt 8 §. Möjligheten ska upphöra senast fem arbetsdagar före dagen för beräkning av utbytesförhållandet enligt 4 §.

Senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar

12 §

Finansinspektionen får, efter ansökan av ett fondbolag eller utan sådan ansökan, tillåta eller kräva att ett fondbolag senarelägger försäljning och inlösen av andelar i en värdepappersfond som ingår i en fusion, om det är motiverat med hänsyn till andelsägarnas intressen. En sådan senareläggning får inte påverka andelsägarnas rättigheter enligt 11 §.

Finansinspektionen ska underrätta behörig myndighet i ett land där fondandelar marknadsförs enligt 2 kap. 15 c § om sitt beslut. Fondbolaget ska underrätta andelsägarna om beslutet.

Så snart orsakerna till senareläggningen upphört ska fondbolaget anmäla detta till Finansinspektionen.

Kostnader i samband med en fusion

13 §

Värdepappersfonder som ingår i en fusion och andelsägarna i fonderna får inte belastas med kostnader som uppkommer i samband med förberedandet och genomförandet av fusionen.

Fusionens rättsverkningar

14 §

En fusion får genomföras tidigast tre månader från det att Finansinspektionen gett tillstånd till fusionen.

Vid genomförandet av fusionen inträder följande rättsverkningar.

1. Den överlåtande värdepappersfondens tillgångar och skulder överförs till den övertagande värdepappersfonden.

2. Andelsägarna i den överlåtande värdepappersfonden blir andelsägare i den övertagande värdepappersfonden och har, i förekommande fall, rätt till kontant utbetalning av fusionsvederlag.

3. Den överlåtande värdepappersfonden upplöses.

Underrättelse och offentliggörande

15 §

Det fondbolag som förvaltar den övertagande värdepappersfonden ska underrätta förvaringsinstitutet för fonden när överföringen av tillgångar och skulder enligt 14 § andra stycket 1 har slutförts.

Fondbolaget ska underrätta Finansinspektionen när fusionen har genomförts och offentliggöra detta på sin webbplats.

Ogiltighet

16 §

En fusion som fått rättsverkan enligt 14 § får inte förklaras ogiltig.

Gränsöverskridande fusion

17 §

En värdepappersfond får läggas samman med ett fondföretag som i sitt hemland har tillstånd enligt

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG (gränsöverskridande fusion).

18 §

Vid en gränsöverskridande fusion mellan en överlåtande värdepappersfond och ett övertagande fondföretag gäller följande bestämmelser i detta kapitel:

1 § om vad en fusion innebär,

2 § om fusionsvederlag,

3 § om fusionsplan,

5 § om utlåtande av förvaringsinstitut,

6 och 7 §§ om revisorsgranskning,

8 § om information till fondandelsägare,

9 och 19–21 §§ om tillstånd till fusion,

11 § om fondandelsägarnas rättigheter vid en fusion,

12 § om senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar,

13 § om kostnader i samband med en fusion,

14 § andra stycket om fusionens rättsverkningar, och

16 § om fusionens ogiltighet.

Det som anges om en övertagande värdepappersfond eller ett fondbolag som förvaltar en sådan fond i 1–3 och 5 §§ samt 14 § andra stycket gäller på motsvarande sätt för ett övertagande fondföretag eller ett förvaltningsbolag som förvaltar ett sådant fondföretag.

19 §

Tillsammans med en ansökan enligt 9 § ska det övertagande fondföretagets informationsbroschyr och faktablad lämnas.

20 §

Finansinspektionen ska omedelbart lämna över en kopia

av den fullständiga ansökan enligt 9 § till behörig myndighet i det övertagande fondföretagets hemland.

21 §

Finansinspektionen ska godkänna att en värdepappersfond får ingå i fusionen om

1. kraven enligt 3, 5, 6, 8, 9 och 19 §§ är uppfyllda,

2. behörig myndighet i det övertagande fondföretagets hemland inte har meddelat att den har invändningar mot den information som ska lämnas till andelsägarna i fondföretaget, och

3. andelarna i det övertagande fondföretaget får marknadsföras enligt artikel 93 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG i de länder där andelarna i den överlåtande värdepappersfonden marknadsförs enligt 2 kap. 15 c § samt i Sverige.

Finansinspektionen ska inom 20 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan har lämnats in underrätta fondbolaget om sitt beslut.

Finansinspektionen ska underrätta behörig myndighet i det övertagande fondföretagets hemland om beslutet.

22 §

Vid en gränsöverskridande fusion där en värdepappersfond är övertagande fond gäller följande bestämmelser i detta kapitel:

4 § om tidpunkt för beräkning av utbytesförhållande och kontant ersättning,

7 § om revisorns yttrande,

8 § första, andra och fjärde styckena och 23 § om information till fondandelsägare,

11 § om fondandelsägarnas rättigheter vid en fusion,

12 § om senareläggning av försäljning och inlösen av

fondandelar,

13 § om kostnader i samband med en fusion,

14 § första stycket om fusionens rättsverkningar, samt

15 § om underrättelse och offentliggörande.

23 §

Finansinspektionen ska, efter det att behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland överlämnat en kopia av ansökan om tillstånd till fusionen, bedöma om informationen till andelsägarna i den övertagande värdepappersfonden uppfyller kraven i 8 §. Finansinspektionen får senast 15 arbetsdagar från det att kopian av ansökan överlämnats begära att det fondbolag som förvaltar den övertagande värdepappersfonden förtydligar informationen. Inspektionen ska omgående underrätta behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland om en sådan begäran.

Finansinspektionen ska senast 20 arbetsdagar från det att fondbolaget har lämnat in kompletterad information underrätta behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland om huruvida informationen uppfyller kraven.

Fusion av specialfonder

24 §

Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, lägga samman specialfonder. Tillstånd får även ges till en fusion mellan en eller flera överlåtande specialfonder och en övertagande värdepappersfond.

Bestämmelserna om fusion av värdepappersfonder i 1–16 §§ gäller på motsvarande sätt för en fusion som avses i första stycket.

Delning av investeringsfonder

25 §

Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en investeringsfond. Tillstånd till en delning ska lämnas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen.

Ett fondbolag som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut.

9 kap.

1 §

Ett fondbolags förvaltning av en investeringsfond *skall* omedelbart tas över av fondens förvaringsinstitut om

1. Finansinspektionen har återkallat fondbolagets tillstånd att driva fondverksamhet,

2. fondbolaget *har* trätt i likvidation, eller

3. fondbolaget har försatts i konkurs.

Om ett fondbolag vill upphöra med förvaltningen av en investeringsfond, *skall* förvaltningen övertas av förvaringsinstitutet vid den tidpunkt då verksamheten upphör.

Ett fondbolags förvaltning av en investeringsfond *ska* omedelbart tas över av fondens förvaringsinstitut om

2. beslut *har* fattats om att fondbolaget *ska* gå i tvångslikvidation, eller

Om ett fondbolag vill upphöra med förvaltningen av en investeringsfond, *ska* förvaltningen övertas av förvaringsinstitutet vid den tidpunkt då verksamheten upphör.

Har en investeringsfond varken andelsägare eller fondförmögenhet får fondbolaget, i stället för det som anges i andra stycket, efter tillstånd av Finansinspektionen avveckla fonden. Fondbolaget ska tillsammans med en ansökan om sådant tillstånd lämna ett intyg från bolagets revisor om att fonden saknar andelsägare och inte har några tillgångar eller skulder.

Ett fondbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen överlåta förvaltningen av en investeringsfond till ett annat fondbolag.

Ett övertagande enligt andra eller tredje stycket får ske tidigast tre månader från det att de ändrade förhållandena kungjorts enligt 4 §, om inte Finansinspektionen beslutar att övertagandet får ske tidigare.

Ett övertagande enligt andra eller fjärde stycket får ske tidigast tre månader från det att de ändrade förhållandena kungjorts enligt 4 §, om inte Finansinspektionen beslutar att övertagandet får ske tidigare.

10 kap.

1 §¹²

Finansinspektionen har tillsyn över fondbolag, förvaltningsbolag som avses i 1 kap. 6 och 8 §§, fondföretag som avses i 1 kap. 7 och 9 §§ samt förvaringsinstitut.

För fondbolag och svenska förvaringsinstitut omfattar tillsynen att verksamheten drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, fondbestämmelserna, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente och interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet.

För förvaltningsbolag och fondföretag samt förvaringsinstitut som driver verksamhet från filial i Sverige omfattar tillsynen att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige.

För förvaltningsbolag och fondföretag samt förvaringsinstitut som driver verksamhet från filial i Sverige omfattar tillsynen att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige *samt, när en värdepappersfond förvaltas enligt 1 kap. 6 b §, det som anges i fondbestämmelserna.*

4 §¹³

Finansinspektionen får när det är nödvändigt genomföra en undersökning hos

1. ett fondbolag,
2. ett förvaltningsbolag eller fondföretag som driver verksamhet från filial i Sverige, samt
3. ett förvaringsinstitut.

Finansinspektionen får även genomföra en undersökning hos ett företag som har fått i uppdrag av ett fondbolag att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av fondbolaget.

2. ett förvaltningsbolag eller fondföretag som driver verksamhet i Sverige, samt

Finansinspektionen får även genomföra en undersökning hos ett företag som har fått i uppdrag av ett fondbolag *eller ett förvaltningsbolag som driver verksamhet i Sverige* att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av fondbolaget *eller*

¹² Senaste lydelse 2008:282.

¹³ Senaste lydelse 2008:282.

förvaltningsbolaget.

Samarbete med behöriga myndigheter

Samarbete mellan behöriga myndigheter

5 §¹⁴

Efter anmälan till Finansinspektionen får en behörig myndighet i ett annat land inom EES genomföra en undersökning hos filialen till ett sådant förvaltningsbolag som avses i 1 kap. 6 §.

Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter i den utsträckning som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG.

6 §¹⁵

Finansinspektionen ska till en behörig myndighet i ett annat land inom EES lämna de uppgifter som den myndigheten behöver för sin tillsyn över ett förvaltningsbolag och ett fondföretag som driver verksamhet enligt 1 kap. 6 eller 7 §.

Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en behörig myndighet i ett annat land inom EES, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG. Den utländska myndigheten får närvara vid en undersökning som utförs av Finansinspektionen.

11 kap.

1 §¹⁶

Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier i ett fondbolag skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

1. så att det uppgår till eller överstiger 20, 33 eller 50 procent av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier, eller

2. så att fondbolaget blir dotterbolag.

Tillstånd enligt första stycket ska inhämtas före förvärvet. Om förvärvet har gjorts genom bodelning, arv, testamente eller bolagsskifte eller på något annat

1. så att det uppgår till eller överstiger 20, 30 eller 50 procent av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier, eller

Tillstånd enligt första stycket ska inhämtas före förvärvet. *Ansökan om tillstånd ska göras skriftligen.* Om förvärvet har gjorts genom bodelning, arv, testamente,

¹⁴ Senaste lydelse 2008:282.

¹⁵ Senaste lydelse 2008:282.

¹⁶ Senaste lydelse 2008:282.

liknande sätt, krävs i stället tillstånd för att förvärvaren ska få behålla aktierna. Förvärvaren ska då ansöka om tillstånd inom sex månader efter förvärvet.

bolagsskifte eller på annat liknande sätt, krävs i stället tillstånd för att förvärvaren ska få behålla aktierna. Förvärvaren ska då ansöka om tillstånd inom sex månader efter förvärvet.

Finansinspektionen ska inom två arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kom in till inspektionen skicka en bekräftelse till förvärvaren om att ansökan har tagits emot.

2 §¹⁷

Frågan om tillstånd får avgöras först efter samråd med behörig myndighet i ett annat land inom EES, om *ett förvärv enligt 1 § första stycket skulle innebära att ett fondbolag blir dotterbolag eller kommer under kontroll av*

1. ett i det landet auktoriserat förvaltningsbolag, kreditinstitut, företag för elektroniska pengar eller försäkringsföretag,

2. ett moderföretag till ett sådant företag som avses i 1, eller

3. en fysisk eller juridisk person som kontrollerar ett sådant företag som avses i 1.

Frågan om tillstånd enligt 1 § till förvärv i ett fondbolag får avgöras först efter samråd med behörig myndighet i ett annat land inom EES, om förvärvaren är

1. ett i det landet auktoriserat värdepappersföretag, kreditinstitut, företag för elektroniska pengar, försäkringsföretag eller ett förvaltningsbolag som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG,

3 §¹⁸

Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om *det finns skäl att anta att förvärvaren*

1. *inte kommer att motverka att verksamheten drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, och*

2. *även i övrigt är lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett fondbolag.*

Tillstånd får inte ges, om förvärvaren i väsentlig mån har åsidosatt sina skyldigheter i

Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren *bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett fondbolag och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i fondbolaget.*

Vid bedömningen enligt första stycket ska förvärvarens anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska

¹⁷ Senaste lydelse 2008:282.

¹⁸ Senaste lydelse 2008:282.

näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.

också beaktas

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för fondbolaget eller vara verkställande direktör i detta bolag eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett fondbolag och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,

2. om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att fondbolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, och

3. om det finns skäl att anta att förvärvet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om förvärvaren är ett blandat finansiellt holdingföretag, ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om förvärvet skulle leda till nära förbindelser mellan fondbolaget och någon annan, ska tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av bolaget.

Finansinspektionen får besluta en viss tid inom vilken ett förvärv ska genomföras.

Finansinspektionen ska meddela beslut i ett ärende enligt denna paragraf inom tre månader från det att ansökan om tillstånd

gjordes.

3 a §

Finansinspektionens beslut i en fråga om tillstånd till förvärv som avses i 1 § ska meddelas inom 60 arbetsdagar från det att den bekräftelse som avses i 1 § tredje stycket skickades (bedömningsperioden). Om Finansinspektionen begär kompletterande uppgifter, får bedömningsperioden förlängas.

Finansinspektionen ska anses ha beviljat tillstånd till förvärvet, om inspektionen inte inom bedömningsperioden har meddelat beslut i fråga om ansökan.

Om Finansinspektionen beviljar tillstånd till ett förvärv, får inspektionen besluta en viss tid inom vilken förvärvet ska genomföras. Inspektionen får besluta att förlänga tiden.

4 §¹⁹

Den som avser att avyttra ett kvalificerat innehav eller en så stor del av ett kvalificerat innehav att innehavet därigenom kommer att understiga någon av de i 1 § första stycket angivna gränserna, ska underrätta Finansinspektionen om detta.

Den som har beslutat att avyttra ett kvalificerat innehav eller en så stor del av ett kvalificerat innehav att innehavet därigenom kommer att understiga någon av de i 1 § första stycket angivna gränserna, ska *skriftligen* underrätta Finansinspektionen om detta.

7 §²⁰

Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier vid stämman inte får företräda fler aktier än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att fondbolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag eller andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, eller

2. om ägaren i väsentlig

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att fondbolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet,

2. om ägaren i väsentlig

¹⁹ Senaste lydelse 2008:282.

²⁰ Senaste lydelse 2008:282.

utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.

utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet,

3. om ägaren är ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, eller

4. om det finns skäl att anta att innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om den som har ett kvalificerat innehav av aktier inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 1 §, får Finansinspektionen besluta att innehavaren vid stämman inte får företräda aktierna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier, får innehavaren inte företräda aktierna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

12 kap.

4 a §

Innan Finansinspektionen återkallar tillståndet för ett fondbolag som förvaltar fondföretag som avses i 2 kap. 12 § andra stycket eller 15 § andra stycket, ska inspektionen samråda med behörig myndighet i fondföretagets hemland.

5 §²¹

Finansinspektionen

ska

Finansinspektionen

ska

²¹ Senaste lydelse 2008:282.

omedelbart underrätta behöriga myndigheter i de andra länder inom EES där ett fondbolag *utbjuder* andelar i en värdepappersfond som bolaget förvaltar, när

1. någon åtgärd enligt 1, 3 eller 4 § har vidtagits mot bolaget, och

2. uppskov med inlösen av fondandelar enligt 4 kap. 13 § första stycket har anmälts till inspektionen.

omedelbart underrätta behöriga myndigheter i de andra länder inom EES där ett fondbolag *marknadsför* andelar i en värdepappersfond som bolaget förvaltar, när någon åtgärd enligt 1, 3 eller 4 § har vidtagits mot bolaget.

15 §²²

Om ett förvaltningsbolag som driver verksamhet i Sverige efter anmälan enligt 1 kap. 6 § åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar bolagets verksamhet i Sverige, får Finansinspektionen förelägga bolaget att göra rättelse.

Om förvaltningsbolaget inte följer föreläggandet, ska Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i bolagets hemland.

Om rättelse inte sker, får Finansinspektionen förbjuda förvaltningsbolaget att påbörja nya transaktioner i Sverige. Innan ett förbud meddelas ska inspektionen underrätta behörig myndighet i bolagets hemland. I brådskande fall får inspektionen meddela ett förbud utan föregående underrättelse till hemlandsmyndigheten. Denna och Europeiska gemenskapernas kommission ska då underrättas så snart som möjligt.

Om Finansinspektionen har

Om ett förvaltningsbolag som driver verksamhet i Sverige efter anmälan enligt 1 kap. 6 § åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar bolagets verksamhet i Sverige eller fondbestämmelserna för en värdepappersfond som förvaltas enligt 1 kap. 6 b §, får Finansinspektionen förelägga bolaget att göra rättelse.

Om rättelse inte sker, får Finansinspektionen *vidta sådana åtgärder som avses i 1 § andra stycket första meningen* eller förbjuda förvaltningsbolaget att påbörja nya transaktioner i Sverige. *Inspektionen får också besluta att bolaget inte längre får förvalta en värdepappersfond.* Innan en åtgärd enligt detta stycke vidtas ska inspektionen underrätta behörig myndighet i bolagets hemland. I brådskande fall får inspektionen dock *vidta en sådan åtgärd* utan föregående föreläggande enligt första stycket eller underrättelse till hemlandsmyndigheten. Denna och Europeiska kommissionen ska då underrättas så snart som möjligt.

Om Finansinspektionen har

²² Senaste lydelse 2008:282.

meddelat ett förbud enligt tredje stycket utan föregående underrättelse till hemlandsmyndigheten och kommissionen därefter har beslutat att *förbudet* ska undanröjas, ska inspektionen göra det.

vidtagit en åtgärd enligt tredje stycket utan föregående *föreläggande eller* underrättelse till hemlandsmyndigheten och kommissionen därefter har beslutat att *åtgärden* ska undanröjas, ska inspektionen göra det.

17 §²³

Om ett fondföretag som driver verksamhet i Sverige *efter anmälan* enligt 1 kap. 7 § åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, får Finansinspektionen förelägga företaget att göra rättelse. Om rättelse inte sker, får inspektionen förbjuda företaget att påbörja nya transaktioner i Sverige.

Om ett fondföretag som driver verksamhet i Sverige enligt 1 kap. 7 § åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, får Finansinspektionen förelägga företaget att göra rättelse. Om rättelse inte sker, får inspektionen förbjuda företaget att påbörja nya transaktioner i Sverige.

Finansinspektionen ska underrätta behörig myndighet i företagets hemland om åtgärder som vidtagits med stöd av denna paragraf.

17 a §

Om Finansinspektionen har skäl att anta att ett fondföretag som driver verksamhet i Sverige enligt 1 kap. 7 § vid marknadsföringen åsidosätter sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG i annat fall än som avses i 17 §, ska Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i företagets hemland.

Om rättelse inte sker och detta innebär att investerarens intressen i Sverige skadas, får Finansinspektionen förelägga fondföretaget att göra rättelse eller förbjuda fondföretaget att påbörja nya transaktioner i Sverige. Innan en sådan åtgärd vidtas ska Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i företagets hemland. Europeiska kommissionen ska omedelbart

²³ Senaste lydelse 2008:282.

underrättas när en sådan åtgärd vidtagits.

13 kap.

1 §²⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 4 §,
2. vilka poster som får räknas in i egna medel enligt 2 kap. 8, 9 och 11 §§,

3. på vilket språk underrättelsen enligt 2 kap. 15 c § första stycket ska skrivas,

4. hur fondbolaget ska offentliggöra handlingarna enligt 2 kap. 15 c § tredje stycket,

3. vilka sundhetskrav som ska uppfyllas av ett fondbolag enligt 2 kap. 17 §,

5. vad ett fondbolag ska iakttå för att uppfylla skyldigheterna i 2 kap. 17 och 17 b §§,

6. vilken information som ska lämnas i underrättelsen till andelsägare enligt 4 kap. 9 a § och på vilket sätt underrättelsen ska lämnas,

7. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

8. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

4. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

9. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

5. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

10. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

11. det system för riskhantering som ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,

6. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

12. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

13. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,

²⁴ Senaste lydelse 2008:282.

14. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,

15. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,

16. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,

7. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 6 kap. 3 §,

8. vilka åtgärder som ett fondbolag ska vidta om det tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 7 kap. 1 §,

9. vilka åtgärder som ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

17. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 6 kap. 4 §,

18. vilka åtgärder som ett fondbolag ska vidta om det tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 7 kap. 1 §,

19. vilka åtgärder som ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

20. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,

21. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,

10. vilka upplysningar som fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och

11. sådana avgifter för tillsyn som avses i 10 kap. 11 §.

22. vilka upplysningar som fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och

23. sådana avgifter för tillsyn som avses i 10 kap. 11 §.

2 §

Regeringen får meddela föreskrifter om handläggningen av tillståndsärenden enligt 11 kap. 1, 3 och 3 a §§.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2011.

2. Ett fondföretag som vid lagens ikraftträdande driver verksamhet som inte fordrar tillstånd enligt äldre lydelse av 1 kap. 9 §, men för vilken

tillstånd krävs enligt den nya lydelsen av paragrafen, får fortsätta att driva verksamheten fram till den 31 december 2011 eller, om en ansökan om tillstånd dessförinnan har getts in, till dess att ansökan har prövats slutligt.

3. För investeringsfonder vars fondbestämmelser har godkänts senast den 31 juli 2011 får äldre bestämmelser om faktablad tillämpas fram till den 1 juli 2012. För sådana investeringsfonder behöver faktabladet inte upprättas enligt bestämmelserna i kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 förrän den 1 juli 2012.

4. Bestämmelserna i 5 a kap. 6 §, 12 § och 15 § ska inte gälla för specialfonder vars placeringsinriktning överensstämmer med 6 kap. 3 § och vars fondbestämmelser har godkänts av Finansinspektionen före ikraftträdandet.

5. I fråga om ansökningar om tillstånd enligt 2 kap. 1 § eller 11 kap. 1 § som har kommit in till Finansinspektionen före lagens ikraftträdande ska äldre bestämmelser gälla.

6. Den som vid lagens ikraftträdande innehar aktier eller andelar i ett fondbolag i sådan omfattning att han eller hon skulle ha varit skyldig att ansöka om tillstånd enligt 11 kap. 1 § första stycket om aktierna hade förvärvats efter lagens ikraftträdande ska, om tillstånd inte tidigare har meddelats, anmäla sitt innehav till Finansinspektionen senast den 1 november 2011.

7. En fråga om ingripande enligt 12 kap. 15 eller 17 a §§ bedöms enligt äldre bestämmelser om någon omständighet som föranleder frågan om ingripande hänför sig till tiden före ikraftträdandet av denna lag. Detta gäller dock inte om en tillämpning av de nya bestämmelserna skulle leda till ett mindre strängt ingripande.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

Häri genom föreskrivs¹ att 2 kap. 2 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §²

Finansinspektionen *skall* besluta att ett institut skall ha en viss minsta storlek på sin kapitalbas som är större än vad som krävs enligt 1 § första stycket 1, om

1. institutet inte uppfyller något av kraven i 6 kap. 1–3, 4 a, 4 b och 5 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 8 kap. 3–8 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, och

2. det inte är troligt att någon annan åtgärd är tillräcklig för att få institutet att rätta till bristerna inom rimlig tid.

Första stycket *skall* inte tillämpas, om överträdelsen är så allvarlig att verksamhetstillståndet i stället *skall* återkallas.

Finansinspektionen *ska* besluta att ett institut ska ha en viss minsta storlek på sin kapitalbas som är större än vad som krävs enligt 1 § första stycket 1, om

2. det inte är troligt att någon annan åtgärd är tillräcklig för att få institutet att rätta till bristerna inom rimlig tid, *eller*

3. *det i samband med en kapitalutvärdering enligt kreditinstitutsdirektivet bedöms nödvändigt för att täcka risker som institutet är exponerat för.*

Första stycket *ska* inte tillämpas, om överträdelsen är så allvarlig att verksamhetstillståndet i stället *ska* återkallas.

Denna lag träder ikraft den 31 december 2011.

¹ Jfr Europaparlamentet och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning) (EUT L 177, 30.6.2006, s. 1, Celex 32006L0048), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU av den 24 november 2010 om ändring av direktiven 98/26/EG, 2002/87/EG, 2003/6/EG, 2003/41/EG, 2003/71/EG, 2004/39/EG, 2004/109/EG, 2005/60/EG, 2006/48/EG, 2006/49/EG och 2009/65/EG, vad gäller befogenheterna för Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska bankmyndigheten), Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) och Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), (EUT L 331, 15.12.2010, s. 120 Celex 32010L0078)

² Senaste lydelse 2007:570.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Häri genom föreskrivs²⁵ i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

dels att 8 kap. 42 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 8 kap. 22 a och 22 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

22 a §

Ett värdepappersinstitut som förmedlar fondandelar enligt 2 kap. 1 § 1 och 2 eller ger råd enligt 2 kap. 1 § 5 till en kund ska, utan att kunden begär det, tillhandahålla kunden faktablad i god tid innan avtal ingås.

22 b §

Ett värdepappersinstitut ska till varje kund skyndsamt lämna sådan information som anges i 4 kap. 12 § andra stycket fjärde meningen lagen (2004:46) om investeringsfonder och som institutet får från ett fondbolag, förvaltningsbolag eller annat värdepappersinstitut.

42 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad ett värdepappersinstitut *skall* iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 1 §,

2. vilka åtgärder som ett värdepappersbolag *skall* vidta för att uppfylla de krav på soliditet och

1. vad ett värdepappersinstitut *ska* iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 1 §,

2. vilka åtgärder som ett värdepappersbolag *ska* vidta för att uppfylla de krav på soliditet och

²⁵ Jfr Europaparlamentet och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32, Celex 32009L0065) och kommissionens direktiv 2010/44/EU av den 1 juli 2010 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller vissa bestämmelser avseende fusioner mellan fonder, master/feederfondföretag och anmälningsförfarande (EUT L 176, 10.7.2010, s. 28, Celex 32010L0044).

likviditet, riskhantering och genomlysning samt riktlinjer och instruktioner som avses i 3–8 §§,

3. de riktlinjer, regler och rutiner ett värdepappersinstitut *skall* upprätta och tillämpa enligt 9 §,

4. vilka system, resurser och rutiner ett värdepappersinstitut *skall* ha enligt 10 §,

5. vad ett värdepappersinstitut *skall* iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 11 §,

6. dokumentation enligt 12 §,

7. övervakning av handeln och kursbildningen enligt 13 §,

8. vad ett värdepappersinstitut *skall* iaktta och vilka krav som institutet *skall* uppfylla vid uppdragsavtal enligt 14 §,

9. vad ett värdepappersinstitut *skall* iaktta när det delar in sina kunder i kategorier enligt 15 §,

10. hantering av intressekonflikter enligt 21 §,

11. vilken information ett värdepappersinstitut *skall* lämna till sina kunder enligt 22 §,

12. vad ett värdepappersinstitut *skall* iaktta vid inhämtande av uppgifter från sina kunder enligt 23 och 24 §§,

13. vad ett värdepappersinstitut *skall* iaktta vid en prövning enligt 23 och 24 §§,

14. vilka finansiella instrument som *skall* anses vara okomplicerade enligt 25 § första stycket 1 e,

15. dokumentation och rapportering till kund enligt 26 och 27 §§,

16. vad ett värdepappersinstitut *skall* iaktta för att uppfylla kraven på att uppnå bästa möjliga resultat enligt 28 §,

17. riktlinjer för utförande av order enligt 29 §,

18. hantering av kunders order enligt 33 §,

19. hantering av finansiella instrument enligt 34 §,

likviditet, riskhantering och genomlysning samt riktlinjer och instruktioner som avses i 3–8 §§,

3. de riktlinjer, regler och rutiner ett värdepappersinstitut *ska* upprätta och tillämpa enligt 9 §,

4. vilka system, resurser och rutiner ett värdepappersinstitut *ska* ha enligt 10 §,

5. vad ett värdepappersinstitut *ska* iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 11 §,

8. vad ett värdepappersinstitut *ska* iaktta och vilka krav som institutet *ska* uppfylla vid uppdragsavtal enligt 14 §,

9. vad ett värdepappersinstitut *ska* iaktta när det delar in sina kunder i kategorier enligt 15 §,

10. hantering av intressekonflikter enligt 21 §,

11. vilken information ett värdepappersinstitut *ska* lämna till sina kunder enligt 22 §,

12. på vilket sätt information enligt 22 b § *ska* lämnas till kunderna,

13. vad ett värdepappersinstitut *ska* iaktta vid inhämtande av uppgifter från sina kunder enligt 23 och 24 §§,

14. vad ett värdepappersinstitut *ska* iaktta vid en prövning enligt 23 och 24 §§,

15. vilka finansiella instrument som *ska* anses vara okomplicerade enligt 25 § första stycket 1 e,

16. dokumentation och rapportering till kund enligt 26 och 27 §§,

17. vad ett värdepappersinstitut *ska* iaktta för att uppfylla kraven på att uppnå bästa möjliga resultat enligt 28 §,

18. riktlinjer för utförande av order enligt 29 §,

19. hantering av kunders order enligt 33 §,

20. hantering av finansiella instrument enligt 34 §,

20. hantering av medel enligt 35 §,

21. mottagande av medel på konto enligt 36 §,

22. vilka begränsningar som *skall* gälla vid ställande av säkerhet enligt 37 § andra stycket, och

23. vilka uppgifter som *skall* antecknas i en förteckning enligt 38 § fjärde stycket.

21. hantering av medel enligt 35 §,

22. mottagande av medel på konto enligt 36 §,

23. vilka begränsningar som *ska* gälla vid ställande av säkerhet enligt 37 § andra stycket,

24. vilka uppgifter som antecknas i en förteckning enligt 38 § fjärde stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2011.

3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentet och rådet har antagit direktivet 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)²⁶ (i det följande benämnt *UCITS IV-direktivet*), se *bilaga 1*. Därefter har Europeiska kommissionen (i det följande benämnd kommissionen) i enlighet med ett i direktivet föreskrivet kommittéförfarande antagit fyra rättsakter som kompletterar direktivet, se *bilagorna 2–5*). Dessa rättsakter är

- Kommissionens direktiv 2010/43/EU av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller organisatoriska krav, intressekonflikter, uppföranderegler, riskhantering och innehållet i avtalet mellan ett förvaringsinstitut och ett förvaltningsbolag²⁷ (i det följande benämnt genomförandedirektiv 2010/43/EU),

- Kommissionens direktiv 2010/44/EU av den 1 juli 2010 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller vissa bestämmelser avseende fusioner mellan fonder, master/feederfondföretag och anmälningsförfarande²⁸ (i det följande benämnt genomförandedirektiv 2010/44/EU),

- Kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG rörande basfakta för investerare och villkor som ska uppfyllas när faktablad med basfakta för investerare eller prospekt tillhandhålls på annat varaktigt medium än papper eller på en webbplats²⁹ (i det följande benämnd genomförandeförordning 583/2010), och

- Kommissionens förordning (EU) nr 584/2010 av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG vad gäller den skriftliga anmälan och fondföretagsintygets form och innehåll, elektronisk kommunikation mellan behöriga myndigheter i samband med anmälan, förfaranden för kontroller på plats och utredningar samt informationsutbyte mellan behöriga myndigheter³⁰ (i det följande benämnd genomförandeförordning 584/2010).

Under förhandlingarna om UCITS IV-direktivet och Kommissionens genomförandeåtgärder har två faktapromemorior upprättats och överlämnats till riksdagen (2008/09:FPM19 och 2009/10:FPM66).

Regeringen beslutade den 22 oktober 2009 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag bl.a. att lämna förslag till hur direktivet ska genomföras i svensk rätt. Utredningen antog namnet Investeringsfondsutredningen.

²⁶ EUT L 302, 17.11.2009, s. 32 (Celex 32009L0065).

²⁷ EUT L 176, 10.7.2010, s. 42 (Celex 32010L0043).

²⁸ EUT L 176, 10.7.2010, s. 28 (Celex 32010L0044).

²⁹ EUT L 176, 10.7.2010, s. 1 (Celex 32010R0583).

³⁰ EUT L 176, 10.7.2010, s. 16 (Celex 32010R0584).

Utredningen har avgett betänkandet Fondverksamhet över gränserna, genomförande av UCITS IV-direktivet (SOU 2010:78). Sammanfattningen i betänkandet och utredningens lagförslag finns i *bilagorna 6* och *7*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 8*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2010/4807).

I februari 2011 remitterade Finansdepartementet en promemoria om ägarprövning i fondbolag. Lagförslagen i promemorian finns i *bilaga 9*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 10*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2010/4807).

I november 2010 remitterade Finansdepartementet en promemoria³¹ med förslag till hur Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/76/EU av den 24 november 2010 om ändring av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG vad gäller kapitalkrav för handelslager, värdepapperisering och samlad tillsynsbedömning av ersättningspolitik³² (CRD III) bör genomföras i svensk rätt. Under remissbehandlingen av promemorian uppkom en särskild fråga om Finansinspektionens möjligheter till ingripande mot institut under tillsyn. Något förslag i den frågan fanns dock inte i den promemoria som remitterades i november. Inom Finansdepartementet har därför ett nytt förslag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar tagits fram.

I februari 2011 remitterades det nya förslaget. Lagförslaget i promemorian finns i *bilaga 11*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 12*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2010/4854).

³¹ Ds 2010:40 Ändrade kapitaltäckningsregler.

³² EUT L 329, 14.12.2010, s. 3 (Celex 32010L0076).

4 Bakgrund

Utvecklingen av lagstiftningen på värdepappersmarknadsområdet har sedan slutet av 1990-talet varit föremål för intensifierade harmoniseringsåtgärder inom EU. Ett problem inom EU har emellertid varit att lagstiftningsprocessen ansetts vara för långsam och stelbent för att hantera de snabba förändringarna i den finansiella sektorn. För att avhjälpa detta bildades av EU en kommitté, ledd av Belgaren Alexandre Lamfalussy. Kommitténs uppgift var att föreslå åtgärder för att förbättra mekanismerna för anpassning av det europeiska regelverket till den snabba förändringstakten i den finansiella sektorn. Kommittén presenterade ett antal rekommendationer som syftade till att effektivisera lagstiftningsprocessen.³³ Rekommendationerna antogs av Europeiska rådet på dess möte i Stockholm i mars 2001 och har därefter godkänts av Europaparlamentet. Den nya modellen, som kommit att kallas Lamfalussyprocessen, innebär i korthet att regelgivningen delas upp på fyra olika nivåer, där övergripande principiella bestämmelser tas på den översta nivån i hierarkin, medan regler av mer teknisk natur och bestämmelser som har att göra med det nationella genomförandet utarbetas och beslutas på lägre nivåer.

På nivå ett fastställs allmänna principer enligt det normala lagstiftningsförfarandet inom EU-rätten, dvs. genom direktiv eller förordningar som föreslås av kommissionen och antas av rådet och Europaparlamentet. I dessa rättsakter delegeras åt kommissionen att utfärda genomförandebestämmelser i vissa hänseenden.

På nivå två antar kommissionen genomförandebestämmelser för att fylla ut eller anpassa de allmänna principer som beslutats på nivå ett. Dessa bestämmelser kan vara i form av förordningar eller direktiv. Kommissionen biträdes i detta arbete av Europeiska värdepapperskommittén (European Securities Committee), bestående av företrädare för medlemsstaterna. Kommittén ska även fungera som en föreskrivande kommitté enligt artikel 5 i 1999 års ”kommittologibeslut”.

Nivå tre omfattar ett utökat samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter för värdepappersmarknaderna. Samarbetet syftar bl.a. till att de bestämmelser som beslutats på nivåerna ett och två genomförs i lagstiftningen i de olika medlemsstaterna på ett konsekvent och likvärdigt sätt. För att organisera detta samarbete har ytterligare en kommitté inrättats av kommissionen, Europeiska värdepapperstillsynskommittén, (Committee of European Securities Regulators, CESR). Denna kommitté har bl.a. till uppgift att vägleda kommissionen särskilt i fråga om utarbetande av utkast till genomförandeåtgärder på värdepappersområdet. I kommittén återfinns företrädare för medlemsstaternas tillsynsmyndigheter på värdepappersområdet.

³³ Committee of Wise Men, Final Report of the Committee of Wise Men on the Regulation of European Securities Markets, Bryssel, 15 februari 2001.

Slutligen ska kommissionen på nivå fyra ta ett ökat ansvar för att säkerställa att gemenskapslagstiftningen genomförs i medlemsstaterna. Modellen har använts i anslutning till olika direktiv på värdepappersområdet. Lamfalussmodellen har genom en överenskommelse med Europaparlamentet utvidgats till bank-, försäkrings- och fondområdena. I modellen ingår en strävan efter en bättre genomlyst process och breda konsultationer med berörda parter.

4.1 UCITS-direktivet

Harmoniserade regler för fondverksamhet i Europa återfinns i det s.k. UCITS-direktivet. UCITS står för Undertakings for Collective Investments in Transferable Securities. Genom UCITS-direktivet från 1985 skapades en harmoniserad EU-rättslig reglering av fondföretag som riktar sig till allmänheten och som kännetecknas av ett konsumentskydd. Direktivet ger grundläggande regler för fondföretagen. De fondföretag som uppfyller kraven i direktivet får fritt marknadsföra fonder och sälja fondandelar i alla medlemsstater. I direktivet ställs bl.a. krav på att fondföretagen tillämpar principen om riskspridning och att andelsägarna ska ha rätt att när som helst få sina andelar inlösta. Vidare finns regler om auktorisation av fondförvaltaren och dess organisation, regler om information till andelsägarna samt placeringsregler.

UCITS-direktivet omfattar fonder av öppen typ. Sådana fonder kan enligt artikel 1.3 bildas

- på kontraktsrättslig grund som fonder förvaldade av förvaltningsbolag eller fondbolag,
 - enligt trustlagstiftningen som trustfonder, eller
 - på bolagsrättslig grund som investeringsbolag.
- De fondförvaltare som erkänns av UCITS-direktivet benämns förvaltningsbolag.

De flesta bestämmelserna i direktivet är gemensamma för alla fonder, oavsett juridisk konstruktion.

4.2 Den svenska lagstiftningen

Den svenska lagstiftningen om fonder bygger på UCITS-direktivet. Genom lagen (1990:1114) om värdepappersfonder och de ändringar som gjordes i den lagen med anledning av EES-avtalet anpassades den svenska regleringen till UCITS-direktivet. Lagen om värdepappersfonder ersattes den 1 april 2004 av lagen (2004:46) om investeringsfonder (LIF). Genom den nya lagen genomfördes de ändringar av UCITS-direktivet som beslutades av Europaparlamentet och rådet 2002³⁴, bl.a. avseende

³⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/107/EG av den 21 januari 2002 om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) i syfte att införa regler för förvaltningsbolag och förenklade prospekt (EGT L 41, 13.2.2002, s. 20, Celex 32001L0107) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/108/EG av den 21 januari

utökade placeringsmöjligheter. Genom ändringar den 23 juli 2008 i LIF och genom Finansinspektionens utfärdande av nya föreskrifter för fondverksamhet genomfördes kommissionens direktiv 2007/16/EG om genomförande av rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), när det gäller förtydligande av vissa definitioner.³⁵

I LIF används begreppet investeringsfonder som ett samlingsnamn för värdepappersfonder och specialfonder. Värdepappersfonder är de fonder som uppfyller UCITS-direktivets krav och som, efter ett enkelt notifikationsförfarande, får marknadsföras och säljas fritt i övriga länder inom EES. Specialfonder är fonder som av Finansinspektionen erhållit ett eller flera undantag från reglerna i UCITS-direktivet. Dessa kan inte utan tillstånd från världlandsmyndigheten marknadsföras och säljas i annat EES-land. Således omfattas fondverksamhet i vid bemärkelse av bestämmelserna i LIF. I många avseenden är regleringen densamma för värdepappersfonder och specialfonder.

Av LIF framgår att ett fondföretag är ett utländskt företag som i sitt hemland har tillstånd för verksamhet där det enda syftet är att göra kollektiva investeringar med kapital från allmänheten eller från en särskilt angiven och avgränsad krets av investerare. Fondföretaget ska tillämpa principen om riskspridningen och vara öppen för in- och utträde. Det finns utländska fondföretag som omfattas av UCITS-direktivet och det finns utländska fondföretag som inte omfattas av UCITS-direktivet.

I Sverige finns endast kontraktsrättsliga fonder. En svensk fond är inte ett självständigt rättssubjekt och kan därför inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Fondandelsägarnas äganderätt till fonden är kraftigt beskuren och medför endast en rätt att få sin andel i fonden inlöst samt i förekommande fall erhålla utdelning. I gengäld ansvarar inte fondandelsägarna för förpliktelser som avser fonden. Förvaltningen av fonden läggs på en fondförvaltare, i Sverige ett fondbolag. Fondbolaget företräder andelsägarna i alla frågor som rör investeringsfonden. Fondbolaget bestämmer över fonden och dess tillgångar. Fondandelsägarna har rätt att förlita sig på att förvaltaren handlar uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse, att LIF följs samt att förvaltaren följer de bestämmelser som framgår av fondens fondbestämmelser. Ett svenskt fondbolag kan förvalta flera olika investeringsfonder med olika placeringsinriktningar.

Fondens tillgångar förvaras av ett särskilt förvaringsinstitut. Förvaringsinstitutet är en bank eller ett annat kreditinstitut som också utövar viss kontroll över fondbolaget och bl.a. ser till att försäljning och

2002 om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), vad gäller fondföretagets investeringar (EGT L 41, 13.2.2002, s. 35, Celex 32001L0108).

³⁵ Kommissionens direktiv 2007/16/EG av den 19 mars 2007 om genomförande av rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), när det gäller förtydligandet av vissa definitioner (EGT L 79, 20.3.2007 s. 11, Celex 32007L0016).

inlösen av fondandelar går rätt till, att andelarna blir rätt värderade samt att fondens medel används i enlighet med LIF och fondbestämmelserna.

Denna konstruktion med uppdelat ansvar för förvaltning och förvaring ska skydda fondandelsägarna från att fondbolaget oegentligt förfogar över fondens tillgångar eller sammanblandar egendom som tillhör en fond med egna tillgångar.

4.2.1 Konsumentskydd

Värdepappersfonder måste vända sig till allmänheten. Hushållens del av det totala fondsparandet är också mycket stor och fondsparandet kan med fog sägas vara en konsumentprodukt, om än inte uteslutande. Detta har också beaktats i LIF och många av dess bestämmelser kan sägas syfta till att stärka skyddet för konsumenterna. Reglerna är dock inte uttryckligen avsedda för konsumenter utan tar sikte på att skydda samtliga andelsägare. Krav på hur fondbolaget ska vara organiserat och hur medel i en fond får placeras är exempel på skyddsregler. Att tillgångarna i fonden ska hållas åtskilda och förvaras av ett förvaringsinstitut är ett annat exempel. Vidare ställer gällande lagstiftning krav på information till andelsägarna. Även dessa regler är en del av konsumentskyddet. Utöver regelverket i LIF finns även vissa mer allmänna bestämmelser som tar sikte på att skapa ett gott konsumentskydd.

4.2.2 Närmare om specialfonder

Alla investeringsfonder ska ha en riskspridning enligt bestämmelserna i LIF, vilka regelmässigt preciseras närmare i fondbestämmelserna. I syfte att uppnå en godtagbar riskspridning regleras vilka typer av likvida finansiella tillgångar som medel i en investeringsfond får placeras i och hur stor andel av fondförmögenheten som får placeras i en och samma tillgång. Förvaltningen av en specialfond kan dock, efter Finansinspektionens tillstånd, avvika från dessa bestämmelser (6 kap. 2 § andra stycket LIF). Placering i vissa derivatinstrument som inte är tillåtna för värdepappersfonderna tillåts dock utan Finansinspektionens godkännande (6 kap. 2 § andra stycket LIF).

Medlen i en specialfond ska placeras med iakttagande av principen om riskspridning. Kravet på riskspridning preciseras inte i antal innehav eller i procentuella begränsningar. Inspektionen prövar vid godkännande av fondbestämmelserna om fonden har en lämplig fördelning av placeringar med hänsyn till de krav som bör uppställas på riskspridning (6 kap. 2 § första stycket LIF).

Den generella kontraheringsplikten för en värdepappersfond innebär att fonden måste rikta sig till alla utan åtskillnad. Fondbestämmelserna för en specialfond får dock innehålla begränsningar av möjligheten att förvärva fondandelar. Om en specialfond begränsar kretsen av investerare krävs Finansinspektionens godkännande. I sådant fall ska det i fondbestämmelserna anges att fonden riktar sig till en på förhand särskilt angiven och avgränsad krets investerare. Denna krets får inte vara för snäv (se prop. 2002/03:150 s. 254).

Specialfonder får vara delvis slutna. En specialfond måste dock vara öppen för inlösen av andelar minst en gång om året (6 kap. 1 § LIF). För sådana fonder ska det på förhand anges under vilka tidsperioder andelarna kan lösas in. Skäl till att begränsa möjligheten till inlösen av andelar kan vara bl.a. då medlen i fonderna placeras i finansiella instrument som handlas på illikvida marknader eller i instrument där likviditeten kan vara ett problem och fonderna därför kan tänkas fungera bättre om de är slutna (prop. 2002/03:150 s. 256).

Det ska framgå av fondbestämmelserna på vilket sätt fonden avviker från vad som gäller för värdepappersfonder samt att det är en specialfond (4 kap. 8 § LIF).

Specialfonder får förvaltas av fondbolag och kreditinstitut och även av värdepappersbolag efter särskilt tillstånd (1 kap. 5 § LIF). Varken värdepappersbolag eller kreditinstitut får förvalta värdepappersfonder.

4.2.3 Placering av en värdepappersfonds medel i andra fonder

I en värdepappersfond får det ingå andelar i en och samma fond eller ett och samma fondföretag med högst 20 procent av värdepappersfondens värde (5 kap. 16 § första stycket LIF). Placeringar i andelar i specialfonder och oharmoniserade fondföretag får sammanlagt uppgå till högst 30 procent av en värdepappersfonds värde (5 kap. 16 § andra stycket LIF). En värdepappersfonds medel får placeras i andra fonder eller fondföretag bara om dessa placerar högst 10 procent av sina medel i andelar i andra fonder eller fondföretag (5 kap. 15 § andra stycket LIF). Denna bestämmelse avser att förbjuda fondandelsfonder som investerar i andra fondandelsfonder.

För att medel ska på placeras i en specialfond eller ett oharmoniserat fondföretag fordras att fonden uppfyller vissa grundkrav som liknar dem som återfinns i UCITS-direktivet. Fonden måste företa kollektiva investeringar i sådana tillgångar som anges i 5 kap. LIF och med kapital från allmänheten, tillämpa principen om riskspridning, vara öppen för utträde och vara underkastad regler som ger andelsägarna ett skydd som är likvärdigt med det som ges andelsägare i en värdepappersfond. Vidare måste fondens verksamhet redovisas i halvårliga och årliga rapporter på ett sätt som gör det möjligt att bedöma tillgångar, avkastning, frågor om ansvar samt händelser under den aktuella perioden (5 kap. 15 § första stycket 3). För oharmoniserade fondföretag gäller dessutom att fondföretaget ska stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller annat behörigt organ (5 kap. 15 § 3, genom hänvisning till 1 kap. 9 §).

4.2.4 Tillsynsmyndighetens uppgifter

Finansinspektionen utövar tillsynen över ett svenskt fondbolag. Tillsynen omfattar även bolagens verksamhet i annat land inom EES, antingen den bedrivs via filial eller finansiella tjänster tillhandahålls på annat sätt. Denna hemlandsprincip förtydligas i UCITS IV-direktivet.

4.3 UCITS IV-direktivet

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), antogs våren 2009. Som tidigare nämnts ersätter det nya direktivet det äldre direktivet om fondföretag från 1985. UCITS IV-direktivet har arbetats fram med Lamfalussy-modellen som utgångspunkt. De nationella lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa reglerna i UCITS IV-direktivet ska börja gälla senast den 1 juli 2011. För genomförande av direktivet har kommissionen antagit både direktiv och förordning på nivå två.³⁶ Dessa ska genomföras samtidigt som reglerna i UCITS IV-direktivet.

De ändringar som gjorts syftar främst till att öka möjligheterna till effektiv förvaltning av värdepappersfonder, att göra det enklare för fondförvaltare att verka i andra medlemsstater än den egna medlemsstaten och att förbättra informationen till investerare. Förändringarna i förhållande till det äldre direktivet innebär i korthet följande:

- Proceduren för att få marknadsföra andelar i en värdepappersfond i andra medlemsstater förenklas.
- Ett utvidgat förvaltningsbolagspass införs, vilket innebär att ett förvaltningsbolag får förvalta värdepappersfonder och ett fondbolag får förvalta fondföretag som omfattas av UCITS IV-direktivet.
- Sammanläggning (fusion) över gränserna av värdepappersfonder och fondföretag som omfattas av UCITS IV-direktivet, oavsett organisatorisk form, möjliggörs.
- Strukturer med mottagar- och matarfonder möjliggörs, dvs. minst 85 procent av en värdepappersfonds värde får placeras i en annan värdepappersfond eller i ett fondföretag som omfattas av UCITS IV-direktivet.
- Informationen i faktabladet som ska erbjudas potentiella investerare görs mer konsumentvänlig.
- Samarbetet mellan tillsynsmyndigheter i olika medlemsstater stärks.

³⁶ Kommissionens direktiv 2010/43/EU och 2010/44/EU samt kommissionens förordningar (EU) nr 583/2010 och 584/2010.

5 Gränsöverskridande fondförvaltning (förvaltningsbolagspass)

5.1 Gällande rätt

Förvaltningsbolag som hör hemma inom EES och i sitt hemland har tillstånd enligt 1985 års UCITS-direktiv får driva verksamhet i Sverige. Den verksamhet det får vara fråga om är sådan som omfattas av bolagets tillstånd i hemlandet. Verksamheten får drivas endera genom att en filial etableras här i landet eller genom att bolaget, utan att etablera en filial, tillhandahåller tjänster från hemlandet. Detta framgår av 1 kap. 6 § lagen (2004:46) om investeringsfonder (LIF). Något särskilt tillstånd för detta krävs inte, utan verksamheten här i landet får påbörjas efter det att Finansinspektionen fått en underrättelse från den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland. Motsvarande möjlighet att driva verksamhet i andra länder inom EES finns för fondbolag som förvaltar värdepappersfonder enligt bestämmelserna i 2 kap. 12–15 §§ samma lag. Genom dessa bestämmelser i LIF genomförs de regler som finns i 1985 års UCITS-direktiv om förvaltningsbolags rätt att driva verksamhet i andra medlemsstater än den egna (artiklarna 6, 6a och 6b).

De tjänster som ett förvaltningsbolag enligt direktivet kan tillhandahålla i en annan medlemsstat är emellertid begränsade genom regler i direktivet som innebär att ett fondföretag ska vara etablerat i samma medlemsstat som förvaltningsbolaget (jfr artiklarna 1a.5 och 3). Reglerna har genomförts i svensk rätt genom en bestämmelse om att ett fondföretags hemland är det land där förvaltningsbolaget har sitt säte (1 kap. 1 § första stycket 9 a LIF). Förvaltningsbolagets huvudsakliga verksamhet, förvaltningen av fondföretag, kan därmed inte tillhandahållas beträffande fondföretag som är etablerade i andra länder inom EES. Den förvaltning av fondföretag som avses är sådan som förvaltningsbolaget är primärt ansvarigt för och inte sådan som bolaget utför på delegation. Det är således möjligt att tillhandahålla fondförvaltningstjänster i ett annat land inom EES om det sker på delegation av ett annat förvaltningsbolag som är etablerat i samma land som fondföretaget. De tjänster som i övrigt kan tillhandahållas över gränserna är de som förvaltningsbolaget kan ha sidotillstånd för, nämligen tjänster som avser diskretionär portföljförvaltning (artikel 5.3 i direktivet och 1 kap. 4 § LIF).

5.2 Nya regler i UCITS IV-direktivet

5.2.1 Ett förvaltningsbolagspass för fondförvaltning introduceras

I UCITS IV-direktivet har kravet att ett fondföretag måste förvaltas av ett förvaltningsbolag som är etablerat i samma land som fondföretaget tagits bort. Av artikel 4 jfr med artikel 2.1 e i direktivet framgår att ett fondföretag ska anses etablerat i den medlemsstat där det har sitt tillstånd. Någon koppling till förvaltningsbolagets hemland görs inte längre. Förvaltningsbolag får således förvalta fondföretag som är etablerade i andra länder inom EES än bolagets hemland.

Regler i EU-direktiv som ger företag möjlighet att driva verksamhet i andra medlemsstater, dvs. på den inre marknaden, med stöd av sitt tillstånd i hemlandet brukar benämnas pass. Genom de nya reglerna i UCITS IV-direktivet införs ett utvidgat förvaltningsbolagspass som täcker all verksamhet som bolagen i sina respektive hemländer har tillstånd för (se artikel 6.1 andra meningen och artikel 16).

För att ett förvaltningsbolag ska få förvalta ett fondföretag som är etablerat i ett annat land inom EES än bolagets hemland krävs att bolaget lämnar en underrättelse om den gränsöverskridande verksamheten till den behöriga myndigheten i bolagets hemland. Processen för detta är densamma som den som anges i 1985 års UCITS-direktiv för underrättelse beträffande gränsöverskridande verksamhet. Verksamheten kan således drivas från en filial i fondföretagets hemland eller från förvaltningsbolagets hemland utan att en filial etableras (se artiklarna 16–18 i UCITS IV-direktivet). Den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland ska överlämna underrättelsen till motsvarande myndighet i värdlandet, dvs. fondföretagets hemland. Därvid ska den behöriga myndigheten bifoga ett intyg med uppgifter om den verksamhet bolaget har tillstånd för i hemlandet (se artiklarna 17.3 och 18.2).

5.2.2 Godkännande av förvaltningsbolaget som förvaltare av ett fondföretag i ett annat land

Det fondföretag som förvaltningsbolaget avser att förvalta måste ha meddelats tillstånd av den behöriga myndigheten i sitt hemland. Tillstånd till ett fondföretag får enligt direktivet ges bara om förvaltningsbolaget godkänns för att förvalta fondföretaget i fråga samt fondbestämmelserna och valet av förvaringsinstitut godkänns (se artikel 5.2). Detta gäller oavsett om fondföretaget ska förvaltas av ett förvaltningsbolag som är etablerat i samma medlemsstat som fondföretaget eller inte. Även byte av förvaltningsbolag för ett befintligt fondföretag kräver godkännande från den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland (se artikel 5.6). Ett förvaltningsbolag som är etablerat i ett annat land än fondföretaget ska godkännas som dess förvaltare om följande förutsättningar är uppfyllda. Bolaget ska i sitt hemland ha tillstånd att förvalta den typ av fondföretag som är i fråga (se artikel 20.3 b). Huruvida det kravet är uppfyllt ska framgå av ett intyg som myndigheten i hemlandet utfärdat (se artiklarna

17.3 och 18.2). Bolaget ska vidare till den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland ha lämnat det avtal som ingåtts med förvaringsinstitutet för fondföretaget och uppgifter om delegationsarrangemang som avser förvaltningen av fondföretaget eller därmed sammanhängande administration (se artikel 20.1 och 20.3 c). Det avtal som ska ha ingåtts med förvaringsinstitutet ska säkerställa att förvaringsinstitutet kan få den information det behöver för att kunna uppfylla sina förpliktelser vad avser fondföretaget (se artikel 23.5). Slutligen krävs att förvaltningsbolaget följer de bestämmelser som gäller i fondföretagets hemland för bildande och drift av fondföretag (se artikel 20.3 a).

Förvaltningsbolaget ska inom två månader från det att en fullständig ansökan lämnats in informeras om huruvida tillstånd till fondföretaget medgetts (artikel 5.4). Tidsfristen, som är ny i förhållande till 1985 års UCITS-direktiv, gäller oavsett om förvaltningsbolaget är etablerat i fondföretagets hemland eller inte.

5.2.3 Förvaltningsbolaget följer bestämmelser i hemlandet som avser organisatoriska krav m.m.

Förvaltningsbolag ska, vid förvaltningen av ett fondföretag etablerat i ett annat land inom EES, följa de bestämmelser som gäller i bolagets hemland avseende organisation av bolaget, riskhantering, aktsamhetskrav och bolagets rapporteringskrav. De bestämmelserna får inte vara strängare än de som gäller för förvaltningsbolag som endast har verksamhet i hemlandet (se artikel 19.1). Det är den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland som ska tillse att dessa bestämmelser efterlevs (se artikel 19.2). Förvaltningsbolaget ska ha en sådan organisation och vidta sådana åtgärder att det klarar av att följa tillämpliga bestämmelser om fondföretagets bildande och drift samt fullgöra de skyldigheter som anges i fondföretagets fondbestämmelser eller bolagsordning och i dess informationsbroschyr (se artikel 19.6). Den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland ska i sin tillsyn övervaka att bolagets organisation och åtgärder är tillräckliga för att bolaget ska klara av att fullgöra skyldigheter och följa tillämpliga bestämmelser beträffande alla fondföretag som förvaltas (artikel 19.7).

5.2.4 Förvaltningsbolaget följer bestämmelser i värdlandet som avser fondföretagets bildande och drift

När det gäller fondföretagets bildande och drift ska förvaltningsbolaget tillämpa bestämmelserna i värdlandet, dvs. fondföretagets hemland. I direktivet finns en förteckning över de regelområden som ska anses hänförliga till bildandet och driften av fondföretaget. Dessa områden är enligt artikel 19.3 sådana som avser bestämmelser om a) etablering och tillstånd för fondföretaget, b) utfärdande och inlösen av fondandelar, c) placeringsinriktning och placeringsbegränsningar, inklusive beräkning av exponering och hävstång, d) begränsningar av upplåning, utlåning och blankning, e) värdering av tillgångar och fondföretagets redovisning,

f) beräkning av fondandelsvärde och konsekvenser av fel i den beräkningen, g) utdelning eller återinvestering av fondföretagets intäkter, h) informationskrav och rapporteringskrav avseende fondföretaget, inklusive informationsbroschyr, faktablad och periodiska rapporter, i) åtgärder vid marknadsföring, j) förhållande till fondandelsägarna, k) fusion och omstrukturering av fondföretag, l) avveckling och likvidation av fondföretag, m) innehåll i fondandelsägarregistret, n) tillstånds- och tillsynsavgifter, samt o) utövande av fondandelsägarnas rösträtt och andra rättigheter som avser något av a) – m). Information om dessa regler ska finnas lätt tillgänglig på distans eller på elektronisk väg i varje medlemsstat (se artikel 5.7).

Det som anges i fondföretagets fondbestämmelser eller bolagsordning och i dess informationsbroschyr ska stå i överensstämmelse med de bestämmelser som är tillämpliga i förvaltningsbolagets respektive fondföretagets hemland (se artikel 19.4). Den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland ska utöva tillsyn över att tillämpliga bestämmelser i fondföretagets hemland efterlevs samt att förvaltningsbolaget fullgör de skyldigheter som anges i fondföretagets fondbestämmelser eller bolagsordning och informationsbroschyr (se artikel 19.5). Förvaltningsbolag ska inte vara föremål för någon ytterligare reglering i fondföretagets hemland inom ramen för direktivets tillämpningsområde, utom i de fall som uttryckligen anges i direktivet (se artikel 19.8).

5.3 Definitionen av fondföretags hemland

Regeringens förslag: Ett fondföretags hemland ska definieras som det land där fondföretaget har fått tillstånd.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Definitionen av fondföretags hemland har ändrats i UCITS IV-direktivet. Det ska nu vara det land där fondföretaget har fått tillstånd och inte, som tidigare, där förvaltningsbolaget har sitt säte eller, om fondföretaget är bildat på associationsrättslig grund, där fondföretaget har sitt säte (se artikel 2.1 e i UCITS IV-direktivet). Kravet att förvaltningsbolaget och fondföretaget ska ligga i samma land har därmed tagits bort. Den definition av fondföretags hemland som anges i LIF ansluter till definitionen i 1985 års UCITS-direktiv (1 kap. 1 § första stycket 9). Den bör ändras så att den anpassas till den nya definitionen i UCITS IV-direktivet.

Ett fondföretag kan enligt definitionen i LIF vara av annan typ än de fondföretag som har tillstånd enligt UCITS IV-direktivet (1 kap. 1 § första stycket 8). Sådana fondföretag ("icke-UCITS") får efter tillstånd av Finansinspektionen marknadsföra och sälja andelar i företaget här i landet (1 kap. 9 § LIF). Dessa fondföretag träffas inte av reglerna om gränsöverskridande fondförvaltning i UCITS IV-direktivet. Den föreslagna förändringen av definitionen av fondföretags hemland bör

dock, såsom den nu gällande definitionen, gälla även för sådana fondföretag. Ändringen är av liten praktisk betydelse när det gäller möjligheten för sådana fondföretag att marknadsföra och sälja andelar här i landet.

5.4 Svenska bolags (fondbolags) förvaltning av utländska fonder (fondföretag)

5.4.1 Underrättelse om den gränsöverskridande verksamheten

Regeringens förslag: Fondbolag som avser att förvalta ett fondföretag som har tillstånd enligt UCITS IV-direktivet i ett annat land inom EES ska underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Underrättelsen ska bl.a. innehålla uppgift om bolagets system för riskhantering och åtgärder som bolaget vidtagit för att i fondföretagets hemland kunna göra utbetalningar till andelsägare, lösa in andelar, lämna den information som bolaget är skyldigt att tillhandahålla och hantera klagomål.

Tidsfristen för inspektionen att överlämna en underrättelse till en behörig myndighet i ett annat land inom EES där en filial ska inrättas minskas från tre till två månader.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Genom de nya reglerna i UCITS IV-direktivet får fondbolag möjlighet att förvalta fondföretag som omfattas av direktivet och som fått tillstånd i ett annat land inom EES än Sverige. Ett fondbolag som avser att förvalta ett sådant fondföretag ska underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Regler om underrättelse vid verksamhet i andra länder inom EES finns sedan tidigare och har överförts från 1985 års UCITS-direktiv till UCITS IV-direktivet (se artiklarna 17 och 18 i UCITS IV-direktivet). Skillnaden är att den verksamhet som ska kunna drivas i andra länder utvidgats till att omfatta även fondförvaltning. Fondförvaltningstjänsten kan tillhandahållas genom att fondbolaget inrättar en filial i fondföretagets hemland eller utan att en filial inrättas. I LIF finns bestämmelser om att fondbolag som avser att tillhandahålla tjänster i andra länder inom EES ska underrätta Finansinspektionen om detta innan verksamheten påbörjas (2 kap. 12 § respektive 15 §). Bestämmelserna, som genomför motsvarande reglering i 1985 års UCITS-direktiv, gäller endast sådana fondbolag som omfattas av direktivet, dvs. fondbolag som förvaltar värdepappersfonder. Ett fondbolag som endast förvaltar specialfonder kan således inte använda sig av direktivets förvaltningsbolagspass.

Bestämmelserna i LIF anger bl.a. vilka uppgifter underrättelsen till inspektionen ska innehålla. Bland annat ska en plan för den avsedda verksamheten lämnas. Enligt nya regler i UCITS IV-direktivet ska fondbolaget i verksamhetsplanen lämna uppgift om dess system för

riskhantering och om vissa åtgärder som bolaget är skyldigt att vidta i ett land där bolaget förvaltar ett fondföretag (se artiklarna 17.2 b och 18.1 b jfr med artikel 15). Detta är ett tillägg i direktivet i förhållande till motsvarande regel i 1985 års UCITS-direktiv och är en följd av att förvaltningsbolagspasset för fondförvaltning introducerats i det nya UCITS IV-direktivet (jfr artikel 6a.2 i 1985 års direktiv). Artiklarna 17.2 b och 18.1 b i UCITS IV-direktivet har dock kommit att utformas som att verksamhetsplanen ska innehålla dessa uppgifter vid varje tillhandahållande av tjänster i andra länder. Det kan konstateras att de ytterligare uppgifter som ska lämnas i verksamhetsplanen till sin karaktär är sådana att de rimligen endast kan behövas när det är fråga om fondförvaltning i ett annat land. Genomförandet i svensk rätt bör därför innebära att uppgifterna bara behöver lämnas när de tjänster som ska erbjudas innefattar förvaltning av ett fondföretag i det andra landet (2 kap. 12 och 15 §§).

De åtgärder som fondbolaget ska vidta i fondföretagets hemland är i huvudsak desamma som enligt gällande rätt ska vidtas när en värdepappersfond ska marknadsföras i ett annat land inom EES, dvs. att fondbolaget ska se till att det i värdlandet kan göras utbetalningar till andelsägarna, lösas in andelar och tillhandahållas sådan information som bolaget är skyldigt att tillhandahålla. Härutöver ska bolaget kunna hantera klagomål från investerare och se till att det inte finns några hinder för investerare att utöva sina rättigheter. Klagomål från investerare ska enligt direktivet kunna lämnas på det officiella språket i ”deras” medlemsstat (se artikel 15 första stycket). Med det torde inte annat kunna avses än att det rör sig om språket i värdlandet, dvs. i det land där fondföretaget har fått tillstånd. Syftet synes vara att investerare inte ska försättas i en sämre situation när en inhemska fond förvaltas av ett utländskt bolag än när den förvaltas av ett inhemskt bolag. Bolaget ska också se till att det kan tillhandahålla information på begäran av allmänheten eller den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland (se artikel 15 andra stycket).

Finansinspektionen ska, på samma sätt som enligt gällande rätt, överlämna underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där fondbolaget ska driva verksamheten (2 kap. 13 § respektive 15 § LIF). En skillnad är dock att underrättelsen, enligt det nya direktivet, ska överlämnas inom två månader från det att den kommit in till inspektionen – i stället för som tidigare tre månader – när bolaget avser att inrätta en filial i det andra landet (se artikel 17.3 första stycket). Den nya tidsfristen för att överlämna underrättelsen gäller oavsett vilken verksamhet som ska drivas i det andra landet. Denna förändring bör införas i LIF (2 kap. 13 § första stycket).

5.4.2 Intyg som ska utfärdas av Finansinspektionen

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska utfärda ett intyg om att fondbolaget har tillstånd att driva verksamhet enligt UCITS IV-direktivet. I intyget ska omfattningen av bolagets tillstånd beskrivas och uppgift lämnas om det finns några begränsningar avseende vilka

typer av värdepappersfonder som bolaget får förvalta. Intyget ska överlämnas till den behöriga myndigheten i värdlandet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: När en underrättelse avser förvaltning av ett fondföretag i ett annat land ska Finansinspektionen, enligt nya regler i UCITS IV-direktivet, utfärda ett intyg som ska bifogas underrättelsen. Enligt artiklarna 17.3 och 18.2 i direktivet ska det av intyget framgå att fondbolaget har tillstånd som meddelats i enlighet med reglerna i direktivet, dvs. att det är ett förvaltningsbolag i direktivets mening. Vidare ska intyget innehålla en beskrivning av omfattningen av tillståndet och uppgifter om eventuella begränsningar beträffande vilka typer av värdepappersfonder bolaget har tillstånd att förvalta. Bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att lämna ett sådant intyg bör införas i LIF (2 kap. 13 och 15 §§).

Enligt skälen i UCITS IV-direktivet bör den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland kunna förlita sig på intyget vid bedömningen av om ett förvaltningsbolag ska godkännas för att förvalta ett visst fondföretag (se skäl 20). Vidare framgår av direktivet att en ansökan från ett förvaltningsbolag om att förvalta ett fondföretag får avslås om bolaget inte har tillstånd i sitt hemland att förvalta den typ av fondföretag som bolaget avser att förvalta i värdlandet (se artikel 20.3). Utformningen av intyget kommer således att vara av stor betydelse för ett fondbolags möjligheter att få tillstånd att förvalta ett fondföretag i ett annat land. Det kan konstateras att ett fondbolag som har tillstånd enligt 1 kap. 4 § LIF och förvaltar minst en UCITS-fond är att se som ett förvaltningsbolag med tillstånd enligt UCITS IV-direktivet (se prop. 2002/03:150 s. 142 och s. 182). Det fattas enligt svensk rätt inte något särskilt beslut av generell karaktär om tillstånd för ett fondbolag att förvalta vissa typer av värdepappersfonder, utan prövning sker i samband med att fondbolaget ges tillstånd att förvalta en viss värdepappersfond. Detta görs i samband med att fondbestämmelserna för fonden i fråga godkänns enligt 4 kap. 9 § LIF. I fondbestämmelserna ska det fondbolag som ska förvalta fonden anges (4 kap. 8 § första stycket 1 LIF). Godkännandet av fondbestämmelserna innefattar därmed ett godkännande av att fondbolaget får förvalta fonden i fråga. Finansinspektionens intyg avseende fondbolaget bör således kunna omfatta bl.a. uppgift om vilken typ av värdepappersfonder bolaget får förvalta i Sverige. Det som framför allt torde vara av vikt är dock att ange förvaltningskapacitet. Därigenom blir det möjligt att bedöma komplexiteten i den fondverksamhet bolaget får driva i Sverige. Härvid bör beaktas den samlade fondverksamhet bolaget driver, dvs. även förvaltningen av specialfonder.

Reglerna om förvaltningsbolagspasset i direktivet kan, enligt regeringens mening, inte tolkas så att ett förvaltningsbolag bara ska kunna förvalta sådana fondföretag i ett annat land som bolaget *de facto* förvaltar i sitt hemland. Detta skulle i princip innebära att bolaget bara skulle kunna förvalta s.k. spegelfonder i andra länder, dvs. fondföretag

som till sin inriktning motsvarar de som bolaget förvaltar i hemlandet. En sådan tolkning skulle strida mot ett av de grundläggande syftena med de nya reglerna i direktivet, nämligen att möjliggöra effektivisering av fondverksamheten, och framstår därför som alltför snäv. I stället bör det viktiga vara hur den behöriga myndigheten i bolagets hemland bedömer bolagets kapacitet, dvs. vilka typer av fondföretag bolaget skulle kunna få tillstånd att förvalta där snarare än vilka fondföretag bolaget faktiskt förvaltar i hemlandet. Eftersom ett fondbolags verksamhetstillstånd enligt svensk rätt inte innefattar någon hypotetisk prövning av bolagets kapacitet och kompetens är det inte självklart hur intygen bäst bör utformas. Sannolikt kommer dock en praxis att utvecklas inom EES. Bestämmelserna i lag om intygets innehåll bör därför inte ange i detalj hur intyget ska utformas utan bör begränsas till det som anges i direktivet.

Den mottagande behöriga myndigheten har möjlighet att begära klagörande från Finansinspektionen av om den typ av fondföretag som fondbolaget avser att förvalta omfattas av bolagets tillstånd i Sverige. Finansinspektionen ska enligt direktivet besvara en sådan förfrågan inom tio arbetsdagar (se artikel 20.2). En bestämmelse om den skyldigheten bör införas i svensk rätt. Den är dock av sådant slag att den bör tas in i förordning, varför något förslag till lagändring inte lämnas i detta sammanhang.

Finansinspektionen anser att det inte torde vara möjligt för ett fondbolag att förvalta ett associationsrättsligt fondföretag, eftersom denna legala fondkonstruktion inte finns i svensk lagstiftning.

Direktivets regler om förvaltningsbolagsspass gäller förvaltning av alla typer av fondföretag som omfattas av direktivet, oavsett legal konstruktion. Ett fondföretag som bildats på associationsrättslig grund kan vara självförvaltande eller förvaltas av ett förvaltningsbolag (jfr artikel 5.2). Några hinder uppställs till synes inte i direktivet mot att ett förvaltningsbolag som i sitt hemland endast förvaltar kontraktsrättsliga fondföretag skulle få förvalta ett associationsrättsligt fondföretag. I direktivet anges förvisso att ett förvaltningsbolags ansökan om att få förvalta ett visst fondföretag får avslås om bolaget i hemlandet inte har tillstånd att förvalta den typ av fondföretag som är i fråga (se artikel 20.3 b). Som tidigare nämnts torde det avgörande för prövningen vara bolagets förvaltningskapacitet, dvs. komplexiteten i fondförvaltningen, snarare än den legala formen. Huruvida ett fondbolag tillåts förvalta ett fondföretag bildat på associationsrättslig grund blir dock ytterst en fråga för den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland.

5.4.3 Tillämpliga bestämmelser och tillsyn när ett fondbolag förvaltar ett fondföretag

Regeringens bedömning: Ett fondbolag som förvaltar fondföretag är skyldigt att följa svenska bestämmelser hänförliga till bolagets organisation, aktsamhetskrav, riskhantering m.m. Bolaget är skyldigt att följa bestämmelser i fondföretagets hemland om fondföretagets bildande och drift. Finansinspektionens tillsyn omfattar att de svenska bestämmelser som är tillämpliga följs och att bolagets organisation

m.m. är tillräcklig för att det ska kunna följa värdlandets bestämmelser om fondföretaget.

Regeringens förslag: Det införs en särskild bestämmelse som klargör att ett fondbolag som förvaltar ett fondföretag ska vidta åtgärder för att säkerställa att verksamheten drivs i enlighet med tillämpliga bestämmelser om fondföretagets bildande och drift i fondföretagets hemland.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens. Regeringen föreslår dock en uttrycklig lagreglering av fondbolags skyldighet att, vid förvaltning av fondföretag, vidta åtgärder för att säkerställa att verksamheten drivs i enlighet med tillämpliga bestämmelser om fondföretagets bildande och drift i fondföretagets hemland.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* anser att det bör tas in en uttrycklig skyldighet i lag att ett fondbolag som förvaltar ett fondföretag ska anta och tillämpa sådana arrangemang och organisatoriska beslut som krävs för att efterleva kraven i fondföretagets hemland på bildande och drift av fondföretag m.m.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Ett fondbolag som har tillstånd att förvalta ett fondföretag i ett annat EES-land än Sverige enligt UCITS IV-direktivet ska följa de bestämmelser som gäller för fondbolaget i Sverige. Detta klargörs i direktivet (se artikel 19.1). Härmed avses, enligt direktivet, bestämmelser som gäller bolagets organisation, inklusive delegering av funktioner, riskhantering, aktsamhetskrav, tillsyn och rapporteringskrav. Även svenska uppföranderegler ska följas, såvitt inte verksamheten drivs från en filial i fondföretagets hemland. I sistnämnda fall ska uppförandereglerna i värdlandet tillämpas (se artiklarna 17.4 och 18.3). I LIF finns krav på fondbolagens verksamhet, bl.a. i 2 kap. 17 §. Det sundhetskrav som anges i lagrummet är mycket allmänt hållet och specificeras i Finansinspektionens föreskrifter (Finansinspektionens författningssamling, FFFS 2008:11). Bestämmelsen i 2 kap. 17 § föreslås ersättas av bestämmelser som närmare ansluter till lydelsen i artiklarna 12 och 14 i direktivet (se avsnitt 4.7). Delegering av bolagens funktioner regleras i 4 kap. 4–7 §§ och krav på riskhanteringssystem i 5 kap. 2 § LIF. Dessa bestämmelser gäller för svenska fondbolag, oavsett om de driver verksamhet i andra länder eller inte. Detta står i överensstämmelse med den systematik som anges i UCITS IV-direktivet och någon lagändring behövs därför inte. När det gäller krav på bolagens organisation, hantering av intressekonflikter, uppföranderegler och riskhantering har Europeiska kommissionen antagit ett s.k. genomförandedirektiv till UCITS IV-direktivet som ställer upp utförliga regler på området (genomförandedirektiv 2010/43/EU).³⁷ Dessa nya regler behandlas i avsnitt 4.7.

³⁷ Kommissionens direktiv 2010/43/EU av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller organisatoriska krav, intressekonflikter, uppföranderegler, riskhantering och innehållet i avtalet mellan ett förvaringsinstitut och ett förvaltningsbolag (EUT L 176, 10.7.2010, s. 42, Celex 32010L0043).

När ett fondbolag avser att delegera någon del av sin verksamhet ska Finansinspektionen enligt 4 kap. 7 § LIF informeras om detta. Om fondbolaget förvaltar ett fondföretag ska Finansinspektionen, enligt artikel 13.1 a i UCITS IV-direktivet, vidarebefordra den informationen till den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland. En bestämmelse om detta bör tas in i förordning, varför något förslag inte lämnas i detta sammanhang.

När det gäller fondföretagets bildande och drift ska fondbolaget följa de bestämmelser som finns i fondföretagets hemland (se artikel 19.3 och avsnitt 5.5.4). Någon bestämmelse om detta bör inte tas in i LIF. Det kommer i stället att framgå av respektive lands lagstiftning vilka bestämmelser som gäller för fondföretag i det landet. Fondbolaget ansvarar för att det har en sådan organisation och vidtar sådana åtgärder att det klarar av att följa tillämpliga bestämmelser om fondföretagets bildande och drift samt fullgöra de skyldigheter som anges i fondföretagets fondbestämmelser eller bolagsordning och i dess informationsbroschyr (se artikel 19.6).

Finansinspektionen anser att det bör tas in en uttrycklig skyldighet i lag att ett fondbolag som förvaltar ett fondföretag ska anta och tillämpa sådana arrangemang och organisatoriska beslut som krävs för att efterleva kraven i fondföretagets hemland på bildande och drift av fondföretag m.m.

Enligt direktivet åligger det Finansinspektionen att utöva tillsyn över att ett fondbolag vidtar tillräckliga åtgärder för att det ska kunna följa skyldigheter och regler som avser bildande och drift av fondföretag i fondföretagets hemland (se artikel 19.7). Inspektionens tillsyn omfattar enligt 10 kap. 1 § andra stycket LIF att fondbolagets verksamhet drivs enligt bl.a. LIF. De skyldigheter för fondbolaget som anges i direktivet bör därför komma till uttryck i LIF. Regeringen delar således inspektionens uppfattning att den i direktivet angivna skyldigheten för fondbolag som förvaltar fondföretag att vidta åtgärder för att säkerställa att verksamheten drivs i enlighet med tillämpliga regler i fondföretagets hemland bör införas i LIF (2 kap. 17 a §).

Finansinspektionen ska enligt direktivet utöva tillsyn över att de bestämmelser som är tillämpliga för fondbolaget i Sverige följs. Tillsynen ska omfatta att fondbolaget har kapacitet att förvalta alla de värdepappersfonder och fondföretag som bolaget har tillstånd för. I direktivet uttrycks detta så att det ska övervakas att bolaget kan fullgöra skyldigheter och efterleva regler som avser bildande och drift av alla de fondföretag som det förvaltar (se artikel 19.7). Av 10 kap. 1 § andra stycket LIF framgår att Finansinspektionens tillsyn över fondbolag omfattar att verksamheten drivs enligt lagen och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet. Tillsynen omfattar således att fondbolagen följer de bestämmelser som är tillämpliga enligt svensk rätt. Någon ändring av bestämmelsen behövs inte till följd av de nya reglerna i UCITS IV-direktivet. Bestämmelsen kommer dock till sin innebörd att omfatta att tillämpliga svenska bestämmelser följs även vid ett fondbolags förvaltning av fondföretag. Ett fondbolag som förvaltar fondföretag ska enligt föreslagna 2 kap. 17 a § LIF vidta åtgärder för att säkerställa att verksamheten drivs i enlighet med tillämpliga bestämmelser om fondföretags bildande och drift i fondföretagets

hemland. Även efterlevnad av den bestämmelsen omfattas av inspektionens tillsyn enligt 10 kap. 1 § andra stycket LIF.

Innan Finansinspektionen återkallar tillståndet för ett fondbolag som förvaltar ett fondföretag i ett annat land än Sverige ska inspektionen enligt direktivet ”höra” den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland (”consult” i den engelska versionen). Syftet med samrådet är framför allt att informera myndigheten i det andra landet om situationen och möjliggöra för den myndigheten att där vidta åtgärder för att skydda investerarnas intressen (se artikel 21.8). Regeln är av sådant slag att den bör genomföras i förordning. Något förslag lämnas därför inte i detta sammanhang.

5.5 Förvaltningsbolags förvaltning av värdepappersfonder

5.5.1 Underrättelse till Finansinspektionen om gränsöverskridande verksamhet

Regeringens förslag: Innan ett förvaltningsbolag får börja förvalta en värdepappersfond ska Finansinspektionen, från den behöriga myndigheten i bolagets hemland, ha fått en underrättelse om den gränsöverskridande verksamheten. Underrättelsen ska bl.a. innehålla uppgift om förvaltningsbolagets system för riskhantering och vilka åtgärder förvaltningsbolaget vidtagit för att här i landet kunna göra utbetalningar till andelsägare, lösa in andelar, lämna den information som bolaget är skyldigt att tillhandahålla och hantera klagomål.

Om förvaltningsbolaget avser att ändra något som angetts i en underrättelse om gränsöverskridande verksamhet efter det att verksamheten inletts, ska bolaget skriftligen underrätta Finansinspektionen innan ändringen genomförs. Har bolaget inrättat en filial ska en sådan underrättelse lämnas minst en månad innan ändringen genomförs.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Ett utländskt förvaltningsbolag som omfattas av UCITS IV-direktivet ska, enligt direktivet, ges möjlighet att förvalta en värdepappersfond. Fondförvaltningstjänsten ska kunna tillhandahållas genom att förvaltningsbolaget inrättar en filial i Sverige eller genom att det tillhandahåller tjänsten från sitt hemland, utan att en filial inrättas. Innan verksamheten får påbörjas måste Finansinspektionen ha fått en underrättelse från den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland (se artiklarna 16–18). Bestämmelser om förvaltningsbolags rätt att driva verksamhet här i landet och om underrättelsen finns i 1 kap. 6 § LIF. När fråga är om att förvalta en värdepappersfond framgår dock av nya regler i UCITS IV-direktivet att underrättelsen ska innehålla vissa särskilda uppgifter. Dessa rör

förvaltningsbolagets system för riskhantering och vissa åtgärder som bolaget är skyldigt att vidta i Sverige (se artiklarna 17.2 b och 18.1 b). Beträffande de åtgärder som ska vidtas här i landet hänvisas till avsnitt 5.5.3. Bestämmelser om att underrättelsen ska innehålla dessa uppgifter bör införas i LIF (1 kap. 6 § andra stycket).

Som redogjorts för i avsnitt 5.4.1 har kravet i direktivet att underrättelsen ska innehålla dessa uppgifter getts en generell utformning. Det framgår inte uttryckligen att kravet endast är hänförligt till verksamhet som innefattar fondförvaltning i ett annat land. Uppgifterna är dock till sin karaktär sådana att de endast är relevanta när den gränsöverskridande verksamheten avser fondförvaltning. Kravet i direktivet bör därför i svensk rätt genomföras endast när fråga är om underrättelse som avser gränsöverskridande fondförvaltning.

En uttrycklig bestämmelse bör införas för att genomföra artiklarna 17.8 och 18.4 i direktivet. Dessa innebär att förvaltningsbolaget, om det avser att ändra något som angetts i en underrättelse om gränsöverskridande verksamhet efter det att verksamheten inletts, ska skriftligen underrätta Finansinspektionen innan ändringen genomförs. Har bolaget inrättat en filial ska en sådan underrättelse lämnas minst en månad innan ändringen genomförs.

5.5.2 Godkännande av förvaltningsbolag som förvaltare av en värdepappersfond

Regeringens förslag: Förvaltningsbolag som har tillstånd enligt UCITS IV-direktivet får ges tillstånd att förvalta en värdepappersfond. Tillstånd ges i form av godkännande av fondbestämmelserna. Tillstånd ska ges om

1. bolaget i sitt hemland har tillstånd att förvalta fondföretag av motsvarande typ som den värdepappersfond som ska förvaltas,
2. bolaget till Finansinspektionen har lämnat det avtal som ska ha ingåtts med förvaringsinstitutet och, i förekommande fall, uppgifter om uppdrag som getts åt någon annan att förvalta värdepappersfonden eller sköta därmed sammanhängande administration,
3. fondbestämmelserna uppfyller kraven i 4 kap. 8 och 9 §§ LIF, och
4. det finns skäl att anta att bolaget kommer att driva verksamheten enligt LIF och andra författningar som gäller för förvaltning av en värdepappersfond.

Avtalet med förvaringsinstitutet och uppgifterna om lämnade uppdrag behöver inte lämnas om förvaltningsbolaget redan förvaltar en värdepappersfond och tidigare lämnat samma uppgifter till Finansinspektionen. Om ett förvaltningsbolag avser att göra ändringar av betydelse beträffande något som rör dessa uppgifter efter det att verksamheten inletts, ska bolaget underrätta Finansinspektionen om detta.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslagen eller har inget att erinra mot det. *Finansinspektionen* anser att utredningens

förslag inte fullt ut genomför artikel 20.3 a i direktivet om det endast blir möjligt att avslå ett förvaltningsbolags ansökan om fondbestämmelserna inte uppfyller kraven i 4 kap. 8 och 9 §§ LIF.

Skälen för regeringens förslag: För att ett förvaltningsbolag ska få förvalta en värdepappersfond krävs att bolaget godkänns av Finansinspektionen som förvaltare av den fond som är i fråga. Enligt LIF godkänns ett fondbolag som förvaltare av en viss fond när fondbestämmelserna godkänns. I fondbestämmelserna, vilka upprättas av fondbolaget, ska bl.a. namnet på det förvaltande fondbolaget anges (4 kap. 8 § första stycket 1 LIF). Godkännandet av fondbestämmelserna innefattar således ett godkännande av att fondbolaget får förvalta fonden. För att genomföra direktivet bör således ett förvaltningsbolag kunna upprätta och ändra fondbestämmelser för en värdepappersfond och anges som förvaltande bolag i fondbestämmelserna. En bestämmelse om att det som anges i lagen om upprättande och ändring av fondbestämmelser ska gälla även för förvaltningsbolag bör införas i LIF (1 kap. 6 d §).

Eftersom förvaltningsbolaget har sitt verksamhetstillstånd i ett annat land än Sverige kommer Finansinspektionen inte att ha någon kännedom om bolaget eller dess kapacitet, på det sätt inspektionen har när det gäller svenska fondbolag. De uppgifter Finansinspektionen kommer att ha om bolaget är de som framgår av den underrättelse som den behöriga myndigheten i bolagets hemland lämnat om den gränsöverskridande verksamheten. Således kommer inspektionen att ha uppgifter om förvaltningsbolagets riskhanteringssystem och tillgång till ett intyg om bolaget som utfärdats av den behöriga myndigheten i bolagets hemland. Utöver det ska, enligt UCITS IV-direktivet, ett förvaltningsbolag som ansöker om att få förvalta en värdepappersfond till Finansinspektionen lämna det avtal som ingåtts med fondens förvaringsinstitut och uppgifter om delegationsarrangemang som avser förvaltningen eller administrationen av fonden (se artikel 20.1). Överlämnande av uppgifterna till Finansinspektionen bör ske i samband med att förvaltningsbolaget begär att värdepappersfondens fondbestämmelser ska godkännas.

När Finansinspektionen ska ta ställning till om förvaltningsbolaget kan godkännas för att förvalta värdepappersfonden i fråga ska inspektionen kunna förlita sig på ett intyg som den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland utfärdat. Intyget, som ska ha bifogats underrättelsen om bolagets gränsöverskridande verksamhet, ska enligt direktivet innehålla uppgifter om omfattningen av bolagets tillstånd och eventuella begränsningar i fråga om vilka typer av fondföretag bolaget har tillstånd att förvalta (se artiklarna 17.3 tredje stycket och 18.2 tredje stycket). Om förvaltningsbolaget inte har tillstånd i sitt hemland att förvalta fonder av den typ som bolaget önskar förvalta i Sverige bör bolaget inte godkännas som förvaltare av värdepappersfonden i Sverige. Detta sammanhänger med att förvaltningsbolagspasset enligt direktivet endast omfattar tillhandahållande av sådana tjänster som bolaget har tillstånd för i hemlandet (se artikel 16.1). Något absolut krav på att bolaget *de facto* förvaltar en liknande fond i hemlandet bör dock inte ställas (angående detta hänvisas till det som anförts i avsnitt 5.4.2). Vidare ska Finansinspektionen inte behöva göra någon fullständig prövning av bolagets kapacitet, utan ska i stället kunna använda sig av

intyget för sin bedömning. Prövningen av bolagets kapacitet ska således göras i dess hemland. Intygen i fråga kan komma att ha olika innehåll, inte minst på grund av att reglerna om tillstånd för fondföretag inte är fullt ut harmoniserade utan skiljer sig från land till land. Finansinspektionen kan vid behov, med stöd av direktivets regler, begära klagörande från den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland av om bolagets tillstånd i hemlandet omfattar den typ av värdepappersfond som bolaget avser att förvalta i Sverige. Den behöriga myndigheten i bolagets hemland ska enligt direktivet svara på en sådan begäran inom tio arbetsdagar. Klagörande får också begäras avseende avtalet med förvaringsinstitutet och uppgifterna om delegationsarrangemang (se artikel 20.2).

Stockholms universitet påpekar att det finns anledning att understryka att Finansinspektionen inte blott försiktigtvis bör utnyttja sin rätt att begära klagörande från den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland. Tvärtom bör inspektionen agera proaktivt eftersom både reglerna om tillstånd för fondföretag och de materiella förutsättningarna för fondföretagen skiljer sig åt medlemsstaterna emellan. Regeringen delar den uppfattningen.

För att Finansinspektionen ska godkänna att förvaltningsbolaget förvaltar en värdepappersfond krävs att bolaget har lämnat de uppgifter som ska lämnas, nämligen avtalet med förvaringsinstitutet och uppgifter om eventuella delegationsarrangemang som avser fonden. Vidare ska intyget från den behöriga myndigheten i bolagets hemland utvisa att bolaget i sitt hemland får förvalta fondföretag av motsvarande typ som den värdepappersfond som ska förvaltas. Bestämmelser om dessa krav bör införas i LIF (1 kap. 6 b § första stycket 1 och 2). När det gäller avtalet med förvaringsinstitutet och uppgifterna om delegationsarrangemang ska ett bolag som redan förvaltar en värdepappersfond av samma typ i Sverige dock kunna hänvisa till den dokumentation som redan lämnats (se artikel 20.1 andra stycket). En förutsättning för detta bör vara att den tidigare lämnade dokumentationen har samma innehåll som den som annars skulle lämnas. En bestämmelse om detta bör införas i LIF (1 kap. 6 b § andra stycket). Om det sker förändringar av betydelse vad gäller avtalet eller delegationsarrangemang ska bolaget meddela Finansinspektionen (se artikel 20.4). Även detta bör anges i LIF (1 kap. 6 b § tredje stycket).

Förvaltningsbolaget måste vidare för att godkännas som förvaltare av en värdepappersfond följa svenska bestämmelser om hur värdepappersfonder bildas (se artikel 20.3 första stycket a jfr med artikel 19.3). Bolaget kommer således, såsom ett svenskt fondbolag, att godkännas som förvaltare av en värdepappersfond genom att fondbestämmelserna för fonden godkänns. Det bör tydliggöras i LIF att tillstånd för ett förvaltningsbolag att förvalta en värdepappersfond ges i form av godkännande av fondbestämmelserna samt att fondbestämmelserna därvid måste uppfylla kraven i 4 kap. 8 och 9 §§ LIF (1 kap. 6 b § första stycket).

Finansinspektionen anser att utredningens förslag inte fullt ut genomför artikel 20.3 a i direktivet om det endast blir möjligt att avslå ett förvaltningsbolags ansökan om fondbestämmelserna inte uppfyller kraven i 4 kap. 8 och 9 §§ LIF.

Enligt artikel 20.3 a i direktivet får ett förvaltningsbolags ansökan om att få förvalta ett fondföretag avslås om bolaget inte följer de bestämmelser som gäller i fondföretagets hemland i enlighet med artikel 19. Enligt artikel 19.3 ska förvaltningsbolaget följa bestämmelser i fondföretagets hemland som avser fondföretags bildande och drift (se avsnitt 5.5.4). Artikeln innehåller en förteckning över regelområden som anses hänförliga till fondföretags bildande och drift. Beträffande flertalet av dessa regelområden torde det inte redan vid förvaltningsbolagets ansökan vara möjligt att avgöra om bolaget kommer att följa de svenska bestämmelserna. Det kan dock inte uteslutas att en sådan bedömning kan göras på samma sätt som görs beträffande fondbolag i samband med prövning av tillstånd att driva fondverksamhet (jfr 2 kap. 1 § 2 LIF). Det bör därför i lagtexten anges att en förutsättning för tillstånd är att det finns skäl att anta att förvaltningsbolaget kommer att driva verksamheten enligt LIF och andra författningar som gäller för förvaltning av en värdepappersfond. Vilka bestämmelser i LIF som är tillämpliga för förvaltningsbolags förvaltning av värdepappersfonder framgår av föreslagna 1 kap. 6 c § samma lag (se avsnitt 4.5.4). Andra bestämmelser, såsom bestämmelsen i 10 kap. 11 § LIF om skyldighet att betala avgift till Finansinspektionen, är enligt sin lydelse direkt tillämpliga på förvaltningsbolag.

Enligt direktivet ska Finansinspektionen, innan en ansökan från ett förvaltningsbolag om att få förvalta en värdepappersfond avslås, höra den behöriga myndigheten i bolagets hemland (se artikel 20.3 andra stycket). Vidare ska Europeiska kommissionen informeras om sådana avslag (se artikel 21.9). Dessa bestämmelser är av sådant slag att de bör genomföras i förordning. Några förslag lämnas därför inte i detta sammanhang.

5.5.3 Åtgärder som förvaltningsbolaget ska vidta i Sverige

Regeringens förslag: Ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond ska vidta nödvändiga åtgärder för att här i landet kunna göra utbetalningar till andelsägare, lösa in andelar, tillhandahålla information och hantera klagomål.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* påpekar att det bör betonas att det krävs lokal representation i Sverige i form av en s.k. paying agent när ett förvaltningsbolag förvaltar en värdepappersfond.

Skälen för regeringens förslag: Förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond ska i Sverige vidta åtgärder för att kunna göra utbetalningar till andelsägarna, lösa in andelar, tillhandahålla information och hantera klagomål. Bolaget ska också se till att det inte finns några begränsningar för investerare att utöva sina rättigheter (se artikel 15 i UCITS IV-direktivet). Bolaget ska därmed uppfylla motsvarande krav som enligt gällande rätt ställs när ett utländskt fondföretag marknadsförs i Sverige (1 kap. 7 § LIF). Därutöver ska bolaget vidta åtgärder i Sverige för att kunna tillhandahålla den information om värdepappersfonden som krävs enligt svensk rätt, såsom informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse, halvårsredogörelse och kostnadsinformation (jfr artikel

19.3 h). Bolaget ska också kunna tillhandahålla Finansinspektionen de upplysningar som behövs för tillsynen över värdepappersfonden (se artikel 15 jfr med artikel 21.2). Vidare ska bolaget kunna hantera klagomål från svenska investerare, som ska kunna framföra klagomål på svenska. En bestämmelse om att ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond är skyldigt att vidta nödvändiga åtgärder här i landet för att kunna göra utbetalningar till andelsägare, lösa in andelar, tillhandahålla information och hantera klagomål bör införas i LIF (1 kap. 6 c §). Att bolaget är skyldigt att tillhandahålla den information som krävs enligt svensk rätt och på det sätt som krävs enligt svensk rätt följer av föreslagna bestämmelser i 1 kap. 6 d § LIF (se avsnitt 5.5.4).

Förvaltningsbolaget ska lämna uppgifter om vidtagna åtgärder i den underrättelse om gränsöverskridande verksamhet som bolaget ska lämna till den behöriga myndigheten i hemlandet, vilken ska överlämna underrättelsen till Finansinspektionen (se avsnitt 5.5.1). Det förutsätts således att bolaget har vidtagit dessa åtgärder när underrättelsen lämnas. Finansinspektionen kan dock inte neka bolaget att förvalta en värdepappersfond endast av det skälet att tillräckliga åtgärder inte vidtagits, eftersom den grunden inte ingår i den uttömmande uppräknings av skäl för att vägra tillstånd som anges i direktivet (se artikel 20.3). Att åtgärderna vidtagits på ett godtagbart sätt får därmed bli en fråga för Finansinspektionens tillsyn efter det att bolaget fått tillstånd att förvalta en värdepappersfond.

De åtgärder som ska vidtas i Sverige förutsätter inte att förvaltningsbolaget måste etablera sig eller förlägga viss verksamhet här i landet (jfr artikel 5.3). Av skälen i direktivet framgår i stället att klagomålshanteringen bör kunna säkerställas t.ex. genom lämplig reglering i ett distributionsavtal eller genom tillhandahållande av en adress för detta i fondföretagets hemland. Vidare framgår att tillhandahållandet av information på begäran av allmänheten eller den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland bör kunna säkerställas t.ex. genom att förvaltningsbolaget utser en kontaktperson bland sin personal som hanterar förfrågningar om information. Det bör alltså inte krävas att förvaltningsbolaget ska ha en lokal representant i Sverige för att uppfylla dessa förpliktelser (se skäl 19 i direktivet). Såsom *Finansinspektionen* påpekat krävs dock att bolaget uppfyller de krav på åtgärder som gäller vid marknadsföring av fondföretag här i landet, t.ex. avtal med en svensk bank eller ett värdepappersinstitut som utför utbetalning och inlösen av fondandelar, s.k. paying agent-avtal.

5.5.4 Tillämpliga bestämmelser för förvaltningsbolagets verksamhet i Sverige

Regeringens förslag: Ett förvaltningsbolag ska i förvaltningen av en värdepappersfond följa svenska bestämmelser som avser fondens bildande och drift.

Ett förvaltningsbolag som driver verksamhet från filial i Sverige ska följa svenska bestämmelser innehållande s.k. uppföranderegler.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Av UCITS IV-direktivet framgår att förvaltningsbolag som förvaltar ett fondföretag i ett annat land ska följa de bestämmelser om fondföretagets bildande och drift som gäller i fondföretagets hemland. I artikel 19.3 finns en förteckning över sådana regelområden som anses hänförliga till ett fondföretags bildande och drift (se avsnitt 5.2.4 för en uppräknning av dessa). Ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond ska således följa bestämmelser i LIF som avser värdepappersfondens bildande och drift. Det gäller bestämmelserna om förvaringsinstitut (3 kap.), värdepappersfondens rättsliga ställning och förhållande till andelsägarna (4 kap. 1–3 §§), fondbestämmelser (4 kap. 8–9 b §§), fondandelar och inlösen av fondandelar (4 kap. 10–14 §§), information (4 kap. 15–23 §§) samt förvaltning (5 kap. 1 och 3–25 §§). Det gäller vidare bestämmelser om marknadsföring av fondandelar i annat EES-land (2 kap. 15 b §) och bestämmelser som avser s.k. mottagar- och matarfonder (5 a kap.). Det gäller även bestämmelser om fusion, delning och ombildning av värdepappersfonder (8 kap.) samt om upphörande och överlåtelse av förvaltningen av en värdepappersfond (9 kap.). En bestämmelse som klargör detta bör tas in i LIF (1 kap. 6 d §).

Information om de svenska bestämmelser som gäller för bildande och drift av värdepappersfonder ska enligt direktivet finnas lätt tillgänglig på distans eller på elektronisk väg (se artikel 5.7). En bestämmelse som genomför artikeln bör tas in i förordning och något förslag lämnas därför inte i detta sammanhang.

När det gäller bestämmelser som är att hänföra till förvaltningsbolagets organisation, inklusive delegering av verksamhet, och riskhantering ska bolaget enligt direktivet följa bestämmelserna i hemlandet (se artikel 19.1). Detta gäller även beträffande bestämmelser som genomför artikel 14, s.k. uppföranderegler, med undantag för om bolaget driver verksamhet från en filial i Sverige. I det senare fallet ska svenska uppföranderegler tillämpas (se artiklarna 17.4 och 18.3). Detta bör klargöras genom en bestämmelse i LIF (1 kap. 10 § andra stycket 1).

Förvaltningsbolaget ansvarar enligt direktivet för att det har organisation, tillräckliga resurser m.m. för att kunna efterleva de bestämmelser om värdepappersfonden som är tillämpliga i Sverige och uppfylla de skyldigheter som i övrigt anges i värdepappersfondens fondbestämmelser och informationsbroschyr. Den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland ska utöva tillsyn över att bolagets organisation m.m. är tillräcklig för att det ska kunna förvalta alla de fondföretag bolaget har tillstånd för, således även en svensk värdepappersfond (se artikel 19.6 och 19.7 i direktivet).

Finansinspektionen påpekar att närmare svensk lagstiftning om investeringsfonders redovisning saknas och att frågan om tillämpliga redovisningsregler sannolikt kommer att aktualiseras när förvaltningsbolag ska förvalta värdepappersfonder. Regeringen har i tidigare lagstiftningsarbete konstaterat att det även utan ett uttryckligt lagstadgande får anses åligga fondbolagen att iaktta god redovisningssed vid upprättande av fondernas redovisning (prop. 2002/03:150 s. 283 f.). Genom genomförandedirektiv 2010/43/EU införs vissa generella

bestämmelser som rör fondföretags räkenskaper som bör belysas. Frågan om det behöver införas redovisningsregler för investeringsfonder bör tas upp till övervägande. Även *Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR)* påpekar att det i LIF bör tydliggöras vilka krav som ska ställas på fonders redovisning, bokföring och årsberättelsen.

Det är visserligen önskvärt att det finns klara regler för fondernas redovisning. Att genomföra de förändringar som Finansinspektionen och FAR förordar fordrar dock ytterligare överväganden. Frågan bör därför behandlas i ett annat sammanhang.

5.5.5 Finansinspektionens tillsyn över förvaltningsbolag

Regeringens förslag: Finansinspektionens tillsyn över ett förvaltningsbolag ska även omfatta att bolaget följer det som anges i fondbestämmelserna för en värdepappersfond som bolaget förvaltar.

Finansinspektionens möjlighet att, när det är nödvändigt, genomföra en platsundersökning utvidgas till att omfatta även förvaltningsbolag och fondföretag som driver verksamhet här i landet utan att inrätta en filial. Inspektionen ska också kunna genomföra en undersökning hos ett företag som har fått i uppdrag av ett förvaltningsbolag som driver verksamhet i Sverige att utföra vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av förvaltningsbolaget.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det. *Finansinspektionen* anser att det bör belysas i vilken utsträckning inspektionen kan förmå ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond att beakta sådana organisatoriska krav och uppföranderegler som följer av svensk lag och som relaterar till de utpräknade områdena i artikel 19.3 i UCITS IV-direktivet.

Skälen för regeringens förslag: Finansinspektionen ska utöva tillsyn över att ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond följer bestämmelser i LIF som avser värdepappersfondens bildande och drift samt att bolaget uppfyller skyldigheterna som angetts i fondbestämmelserna och informationsbroschyren. Detta framgår av UCITS IV-direktivet (se artikel 19.3–5). Bestämmelser om Finansinspektionens tillsyn över förvaltningsbolag finns i 10 kap. 1 § tredje stycket LIF. Tillsynen omfattar att bolaget följer de föreskrifter som gäller för dess verksamhet i Sverige. Bestämmelsen bör kompletteras på så sätt att tillsynen även ska omfatta att bolaget följer det som anges i fondbestämmelserna för en värdepappersfond som bolaget förvaltar. Detta står i överensstämmelse med den tillsyn som inspektionen har över fondbolag (10 kap. 1 § andra stycket LIF). Att Finansinspektionen har tillsyn över att ett förvaltningsbolag följer det som anges i informationsbroschyren för en sådan fond får anses följa redan av bestämmelsen att tillsynen omfattar att bolaget följer de föreskrifter som gäller för dess verksamhet i Sverige. Någon hänvisning till informationsbroschyren finns inte i tillsynsbestämmelsen som avser fondbolag och behövs heller inte i motsvarande bestämmelse för förvaltningsbolag.

Finansinspektionen får, enligt 10 kap. 4 § första stycket 2 LIF, när det är nödvändigt genomföra en undersökning hos ett förvaltningsbolag eller fondföretag som driver verksamhet från filial i Sverige. För förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond enligt bestämmelserna i 1 kap. 6 b § kommer Finansinspektionens tillsynsansvar att vara relativt omfattande. Ett sådant förvaltningsbolag kan komma att förlägga delar av verksamheten i Sverige, även om någon filial inte inrättas. Det kan t.ex. vara fråga om att bolaget uppdrar åt någon här i landet att utföra visst arbete beträffande fonden. Finansinspektionen bör därför ges möjlighet att genomföra undersökning hos ett förvaltningsbolag som driver verksamhet här i landet, oavsett om en filial har inrättats här eller inte. Inspektionen får enligt gällande rätt genomföra en undersökning hos ett företag som har fått ett uppdrag av ett fondbolag att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av fondbolaget. En motsvarande möjlighet att genomföra undersökning bör finnas när ett förvaltningsbolag som driver verksamhet här i landet har uppdragit åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa funktioner. Bestämmelser om utökade möjligheter för Finansinspektionen att genomföra undersökningar av det slag som anförs bör införas i 10 kap. 4 § LIF.

Finansinspektionen har anfört att det bör behandlas i vilken utsträckning inspektionen kan förmå ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond att beakta organisatoriska krav och uppföranderegler som följer av svensk lag och relaterar till de områden som anges i artikel 19.3 i UCITS IV-direktivet. Det gäller inte minst krav som hör ihop med de nya möjligheter som föreslås införas, t.ex. andelsklasser.

När det gäller krav som framför allt är att hänföra till en värdepappersfonds funktion kommer, såsom tidigare anförts, svensk rätt att gälla. I vissa fall finns organisatoriska krav kopplade till de regler som gäller värdepappersfondens funktion. Det är en förutsättning att dessa krav uppfylls för att ett fondbolag ska få tillämpa vissa av reglerna hänförliga till fondens funktion. Regeringen gör bedömningen att samma krav måste kunna ställas när ett utländskt förvaltningsbolag förvaltar fonden i fråga. Dessa krav får anses hänförliga till fondens funktion och inte till de allmänna organisatoriska krav som ett förvaltningsbolag ska följa i sitt hemland. Finansinspektionen har således möjlighet att begära de upplysningar av förvaltningsbolaget som krävs för att tillsynen ska kunna utövas och har också möjlighet att ingripa om sådana upplysningar inte lämnas eller om bolaget inte uppfyller kraven.

5.5.6 Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond

Regeringens förslag: Finansinspektionen ges ökade möjligheter att ingripa mot ett förvaltningsbolag. Ingripande ska kunna ske inte bara, som enligt gällande rätt, om bolaget inte följer författningar som reglerar dess verksamhet i Sverige, utan även om bolaget åsidosätter sina skyldigheter enligt fondbestämmelserna.

De åtgärder Finansinspektionen ska kunna vidta mot ett förvaltningsbolag utökas till att även omfatta förelägganden av visst slag, förbud att verkställa beslut samt anmärkning. Inspektionen ska

också få besluta att ett sådant bolag inte längre får förvalta en värdepappersfond.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Finansinspektionen har enligt gällande rätt möjligheter att ingripa mot ett förvaltningsbolag som driver verksamhet i Sverige. Ingripanden får göras om bolaget inte följer de bestämmelser som gäller för verksamheten i Sverige. Inspektionen kan i första hand förelägga bolaget att göra rättelse. Ett sådant föreläggande kan avse att bolaget ska tillhandahålla uppgifter som inspektionen behöver i sin tillsynsverksamhet. Om rättelse inte sker kan bolaget förbjudas att påbörja nya transaktioner i Sverige (12 kap. 15 § LIF).

Ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond ska, precis som ett svensk fondbolag som förvaltar en värdepappersfond, vara skyldigt att efterleva det som angetts i fondbestämmelserna (se föreslagen lydelse av 10 kap. 1 § LIF, avsnitt 5.5.4). Finansinspektionen bör kunna ingripa när så inte sker. Inspektionens möjligheter att ingripa mot ett förvaltningsbolag bör därför utökas till att omfatta även den situationen att ett förvaltningsbolag åsidosätter sina skyldigheter enligt fondbestämmelserna (12 kap. 15 § första stycket).

Beträffande svenska bolag som driver fondverksamhet finns fler möjligheter för Finansinspektionen att ingripa än beträffande förvaltningsbolag. Inspektionen kan bl.a. förelägga ett svenskt bolag att inom viss tid begränsa verksamheten i någon avseende, minska riskerna i den eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen. Inspektionen kan vidare ingripa genom förbud att verkställa beslut eller genom anmärkning (12 kap. 1 § andra stycket första meningen). Eftersom förvaltningsbolag föreslås få förvalta värdepappersfonder, finns nu behov av större flexibilitet än tidigare när det gäller möjligheter att ingripa mot dessa bolag. Finansinspektionen bör därför ges nämnda ingripandemöjligheter även när det är fråga om ett förvaltningsbolag som åsidosätter sina skyldigheter. Ett tillägg om detta bör göras i LIF (12 kap. 15 § tredje stycket).

Finansinspektionen får också, enligt nya regler i UCITS IV-direktivet, kräva att förvaltningsbolaget ska upphöra med förvaltningen av en värdepappersfond (se artikel 21.5). Denna yttersta möjlighet att ingripa fyller en viktig funktion för att inspektionens övriga ingripandemöjligheter ska ha tillräcklig effekt. Bestämmelser om detta bör tas in i LIF (12 kap. 15 § tredje stycket). Ett beslut om att ett förvaltningsbolag inte längre får förvalta en värdepappersfond bör normalt fattas först när andra ingripandemöjligheter är uttömda, men bör i brådskande fall kunna fattas omgående. Konsekvenserna för värdepappersfonden av ett sådant beslut bör vara desamma som när Finansinspektionen återkallat ett fondbolags tillstånd att driva fondverksamhet (se 9 kap. 1 § LIF). Förvaltningen av fonden får således tas över av dess förvaringsinstitut. Bestämmelserna i LIF om upphörande och överlåtelse av förvaltningen av en värdepappersfond föreslås vara

tillämpliga även när ett förvaltningsbolag förvaltar fonden (se föreslagna 1 kap. 6 d §, avsnitt 5.5.4).

Ingripande mot ett förvaltningsbolag ska enligt gällande rätt i normala fall inledas med ett föreläggande att göra rättelse. Om rättelse inte sker ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i bolagets hemland och får först därefter gå vidare med andra åtgärder som står till buds. Innan sådana åtgärder vidtas ska den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland åter underrättas. I brådskande fall får dock förbud att påbörja nya transaktioner i Sverige meddelas utan föregående underrättelse till hemlandsmyndigheten (12 kap. 15 § LIF). Enligt UCITS IV-direktivet medges att åtgärder i brådskande fall vidtas utan föregående föreläggande eller underrättelser när det behövs för att skydda investerare och andra för vilka tjänster utförs (se artikel 21.7). Finansinspektionen bör i brådskande fall ges möjlighet att vidta alla de åtgärder som står till buds enligt 12 kap. 15 § tredje stycket utan föregående föreläggande enligt paragrafens första stycket eller underrättelser till hemlandsmyndigheten enligt andra och tredje stycket. Bestämmelserna i 12 kap. 15 § LIF bör ändras på så sätt.

5.6 Avtal mellan förvaringsinstitutet och det bolag som förvaltar en investeringsfond

Regeringens förslag: Förvaringsinstitutet för en investeringsfond ska ingå ett skriftligt avtal med det bolag som förvaltar investeringsfonden som reglerar förhållandet mellan parterna, såsom det informationsutbyte och den samordning i övrigt som krävs för att institutet och bolaget ska kunna uppfylla kraven i lagen om investeringsfonder och andra författningar. Avtalet ska innehålla åtminstone sådana uppgifter som anges i kommissionens direktiv 2010/43/EU. Avtalet får omfatta flera investeringsfonder.

I ett avtal som ingås mellan ett förvaringsinstitut och ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond ska det föreskrivas att svensk lag är tillämplig på avtalet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens såtillvida att det bör regleras att det ska finnas ett avtal mellan förvaringsinstitutet och fondbolaget. Regeringens förslag innebär dock att lagtexten anpassas för att inrymma det avtalsinnehåll som framgår av kommissionens genomförandedirektiv 2010/43/EU, vilket föreslås få föreskrivas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Vidare innebär regeringens förslag att vissa av reglerna i nämnda direktiv, vilka anger krav på att i avtalet reglera vissa skyldigheter för förvaringsinstitutet och fondbolaget samt ange att svensk rätt ska tillämpas på avtalet, ska framgå av lagtexten.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: I fråga om förvaringsinstitut för en värdepappersfond gäller alltså kravet, enligt UCITS IV-direktivet, att detta ska vara etablerat i samma land som fonden (se artikel 23.1).

Motsvarande bestämmelse i LIF innebär att förvaringsinstitutet för en investeringsfond ska ha sitt säte i Sverige eller, om det är en i Sverige etablerad filial, i ett annat land inom EES (3 kap. 1 §). Som en följd av det utvidgade förvaltningsbolagspasset har det i direktivet införts några nya regler som för svenska förhållanden innebär följande. Ett förvaringsinstitut ska på begäran av Finansinspektionen tillhandahålla sådan information som institutet erhållit för att kunna fullgöra sina skyldigheter i förhållande till en värdepappersfond och som inspektionen behöver för att utöva tillsyn (jfr artikel 23.4). Bestämmelser om att förvaringsinstitut ska lämna inspektionen upplysningar om sin verksamhet finns redan i LIF (10 kap. 2 §).

Vidare anges i direktivet att förvaringsinstitutet ska ingå ett avtal med förvaltningsbolaget, när bolaget inte är etablerat i samma land som fondföretaget. Avtalet ska reglera det informationsutbyte som bedöms nödvändigt för att förvaringsinstitutet ska kunna utföra sina uppgifter enligt tillämpliga bestämmelser i fondföretagets hemland (se artikel 23.5). Avtalet ska lämnas till den behöriga myndigheten när förvaltningsbolaget ansöker om att få förvalta ett fondföretag i ett annat land (se artikel 20.1 a och avsnitt 4.5.2). I LIF bör det, för att genomföra direktivet, införas bestämmelser om förvaringsinstitutets skyldighet att ingå ett avtal med ett förvaltningsbolag som avser att förvalta en värdepappersfond. Skyldigheten bör dock inte begränsas till att avse endast denna situation, utan bör gälla även i förhållande till svenska bolag som driver fondverksamhet. Förvaringsinstitutet ska således ingå ett avtal med det fondbolag, värdepappersbolag, svenska kreditinstitut eller förvaltningsbolag som förvaltar en investeringsfond för vilken institutet fullgör skyldigheterna i 3 kap. LIF. Avtalet ska reglera det förhållandet mellan parterna, såsom det informationsutbyte och den samordning i övrigt som krävs för att institutet och bolaget ska kunna uppfylla kraven i såväl lagen om investeringsfonder som andra författningar. Bestämmelser om detta bör införas i LIF (3 kap. 4 § första stycket jfr med 1 kap. 5 och 6 d §§).

I genomförandedirektiv 2010/43/EU finns regler om innehållet i avtalet (se artiklarna 30–33, 35 och 37). Här anges vilka uppgifter som ska regleras i avtalet. I stället för att räkna upp alla de detaljerade krav som anges i genomförandedirektivet, bör de införas i LIF genom en hänvisning till direktivet (3 kap. 4 § första stycket).

Genomförandedirektivet innehåller en regel om att medlemsstaterna får tillåta att avtalet omfattar mer än ett fondföretag som förvaltas av förvaltningsbolaget, vilka då ska förtecknas (artikel 36). Det bör vara möjligt att låta ett och samma avtal mellan förvaringsinstitutet och fondbolaget eller förvaltningsbolaget omfatta flera investeringsfonder som förvaltas av bolaget och för vilka ett och samma förvaringsinstitut utsetts. En bestämmelse om detta bör införas i LIF (3 kap. 4 § andra stycket). Direktivet innehåller också en lagvalsregel (artikel 34). Av den framgår att det i avtalet ska anges att lagstiftningen i fondföretagets hemland är tillämplig på avtalet. När ett förvaringsinstitut för en värdepappersfond ingår ett avtal med ett utländskt förvaltningsbolag ska det således i avtalet anges att svensk rätt gäller för avtalet. Även bestämmelser om detta bör införas i LIF. Detta krav bör begränsas till att

endast omfatta avtal mellan ett förvaringsinstitut och ett förvaltningsbolag (3 kap. 4 § tredje stycket).

5.7 Nya generella bestämmelser för fondbolagens verksamhet

Regeringens förslag: Ett fondbolag ska ha sunda och lämpliga rutiner för förvaltning av verksamheten och redovisning, intern kontroll, och drift och förvaltning av sina informationssystem. Fondbolaget ska särskilt upprätta och tillämpa regler för styrelseledamöters och anställdas egna affärer med finansiella instrument, dokumentera samtliga transaktioner som bolaget har genomfört för en investeringsfonds räkning, och ha en organisation som minskar risken för intressekonflikter som kan påverka fondandelsägares eller andra kunders intressen negativt.

Fondbolaget ska handla hederligt, rättvist och professionellt och även i övrigt på ett sätt så att allmänhetens förtroende för fondmarknaden upprätthålls. Det ska ha tillräckliga resurser och rutiner för att fondverksamheten ska fungera väl. Bolaget ska vidare vidta alla rimliga åtgärder för att förhindra att fondandelsägares intressen påverkas negativt av intressekonflikter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om nämnda krav, om det system för riskhantering som ett fondbolag ska ha och om beräkning av exponeringar hänförliga till derivatinstrument.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att fler rörelse regler införs i LIF, bl.a. avseende rapportering till fondandelsägare och bästa utförande av transaktioner, efter förebild i lagen om värdepappersmarknaden.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det. *Finansinspektionen* anser att bestämmelserna i LIF bör utformas i närmare anslutning till det som anges i artiklarna 12 och 14 i UCITS IV-direktivet.

Skälen för regeringens förslag: UCITS IV-direktivet innehåller några grundläggande rörelse regler för förvaltningsbolag. I artikel 12.1 anges att medlemsstaterna framför allt ska kräva att förvaltningsbolag har sunda administrativa förfaranden och redovisningsrutiner, kontroll- och säkerhetsarrangemang för elektronisk databehandling och lämpliga interna kontrollmekanismer. Det ska särskilt finnas regler för anställdas personliga transaktioner och för att säkerställa att transaktioner som genomförs för en värdepappersfonds räkning kan rekonstrueras. Vidare ska det krävas att bolaget har en sådan organisation att risken för intressekonflikter minimeras. I artikel 14.1 anges att det ska finnas s.k. uppföranderegler för förvaltningsbolagen. Bolagen ska driva sin verksamhet på ett hederligt och rättvist sätt samt handla med vederbörlig skicklighet, omsorg och försiktighet i de förvaltade fondföretagens bästa intresse och marknadens integritet. Bolagen ska ha och effektivt utnyttja de resurser och förfaranden som är nödvändiga för att verksamheten ska

fungera väl. De ska vidare försöka undvika intressekonflikter och, när sådana är oundvikliga, se till att fondföretagen får en rättvis behandling. Alla regler för verksamhetens drivande ska iakttas för att kunna främja investerarnas bästa intresse och marknadens integritet. I artikel 51.1 finns krav på förvaltningsbolagens förfarande för riskhantering. Det förfarande som används ska göra det möjligt att vid varje tidpunkt kontrollera och bedöma den risk som är knuten till de positioner som tas i en värdepappersfond och hur positionerna påverkar fondens riskprofil. Förfarandet ska också möjliggöra en exakt och oberoende bedömning av värdet på OTC-derivat.

Kraven i artiklarna 12.1, 14.1 och 51.1 har överförts oförändrade från 1985 års UCITS-direktiv. I UCITS IV-direktivet har emellertid kommissionen bemyndigats att anta genomförandeåtgärder som specificerar kraven. Sådana åtgärder har antagits i genomförandedirektiv 2010/43/EU. Syftet är att åstadkomma en väsentlig grad av harmonisering av rörelsereglerna för förvaltningsbolag i länderna inom EES. Behovet av harmonisering är framför allt hänförligt till de nya möjligheterna till gränsöverskridande fondförvaltning. Det har ansetts som en förutsättning för förvaltningsbolagsspassets funktion att det finns en harmoniserad miniminivå på kraven på förvaltningsbolag. Kraven i direktiven gäller dock generellt, dvs. oavsett om förvaltningsbolagsspasset utnyttjas eller inte. De ska således i Sverige göras tillämpliga för alla fondbolag.

Reglerna i genomförandedirektiv 2010/43/EU motsvarar i stor utsträckning de rörelseregler som gäller för värdepappersföretag enligt direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID)³⁸ samt dess genomförandedirektiv³⁹ och i viss utsträckning dess genomförandeförordning⁴⁰. Reglerna på EU-nivå för värdepappersföretag och förvaltningsbolag kommer således i stor utsträckning att vara likalydande.

Reglerna i MiFID som avser skydd för investerare och andra rörelseregler har genomförts i 8 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Reglerna i genomförandedirektivet till MiFID på samma område har genomförts i Finansinspektions föreskrifter, efter bemyndiganden i lagen om värdepappersmarknaden och i värdepappersmarknadsförordningen (2007:572). Det är lämpligt, för att uppnå konsekvens mellan regelverken

³⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 145, 30.4.2004, s. 1, Celex 32004L0039), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU (EUT L 331, 15.12.2010, s. 120, Celex 32010L0078).

³⁹ Kommissionens direktiv 2006/73/EG av den 10 augusti 2006 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller organisatoriska krav och villkor för verksamheten i värdepappersföretag, och definitioner för tillämpning av det direktivet (EUT L 241, 2.9.2006, s. 26, Celex 32006L0073).

⁴⁰ Kommissionens förordning (EG) nr 1287/2006 av den 10 augusti 2006 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller dokumentationsskyldigheter för värdepappersföretag, transaktionsrapportering, överblickbarhet på marknaden, upptagande av finansiella instrument till handel samt definitioner för tillämpning av det direktivet (EUT L 241, 2.9.2006, s. 1, Celex 32006R1287).

för värdepappersbolag och fondbolag, att rörelsereglerna i genomförandedirektiv 2010/43/EU genomförs efter samma principer som motsvarande regler i genomförandedirektivet till MiFID. Således bör reglerna i genomförandedirektiv 2010/43/EU genomföras i Finansinspektionens föreskrifter.

Utredningen anser att det för att uppnå konsekvens mellan de svenska regelverken också bör anges vissa grundläggande rörelseregler i LIF på motsvarande sätt som görs i lagen om värdepappersmarknaden. I LIF finns för närvarande endast ett allmänt hållet sundhetskrav på fondbolags verksamhet (2 kap 17 §). Lydelsen ansluter till den som fanns i den numer upphävda lagen (1991:981) om värdepappersrörelse (1 kap. 7 § första stycket).

Finansinspektionen anser att bestämmelserna i LIF bör utformas i närmare anslutning till det som anges i artiklarna 12 och 14 i UCITS IV-direktivet. Inspektionen menar att detta skulle underlätta den praktiska tillämpningen av bestämmelserna, exempelvis i kommunikationer med förvaltningsbolag som gränsöverskrider och utländska tillsynsmyndigheter. Det finns också oklarheter om vissa av reglerna i genomförandedirektiv 2010/43/EU hänför sig till artikel 12 eller artikel 14 i UCITS IV-direktivet, som måste få sin lösning på EU-rättslig nivå. En framtida svensk anpassning till eventuell vägledning på området kommer enligt inspektionens bedömning att underlättas om bestämmelserna i LIF följer strukturen i UCITS IV-direktivet.

Det är eftersträvarsvårt att svenska bestämmelser på värdepappersmarknadsområdet är så likartade som möjligt. I detta fall finns emellertid strukturella skillnader i de direktiv som reglerar värdepappersföretags respektive förvaltningsbolags verksamhet. Som Finansinspektionen konstaterar kan det finnas ett behov av ytterligare EU-rättslig reglering eller vägledning på området, vilken då kommer att ansluta till den struktur som finns i UCITS IV-direktivet. Regeringen delar därför inspektionens uppfattning att rörelsereglerna i LIF närmare bör ansluta till strukturen i UCITS IV-direktivet.

Det i 2 kap. 17 § LIF angivna sundhetskravet bör ersättas av bestämmelser som ansluter till artiklarna 12 och 14 i UCITS IV-direktivet (2 kap. 17 och 17 b §§). Därmed uppnås motsvarande uppdelning mellan vad som i direktivets mening är att betrakta som organisatoriska krav, artikel 12, respektive uppföranderegler, artikel 14. Uppdelningen har framför allt betydelse för vilka bestämmelser som ska tillämpas i gränsöverskridande sammanhang. Ett förvaltningsbolag som omfattas av UCITS IV-direktivet och driver verksamhet från filial i ett annat land inom EES ska nämligen tillämpa värdlandets uppföranderegler (se artikel 17.4 samt avsnitt 5.4.3 och 5.5.4).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vad ett fondbolag ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 2 kap. 17 och 17 b §§.

För förvaltningsbolags och fondföretags verksamhet i Sverige tillämpas enligt gällande rätt 2 kap. 17 § LIF på motsvarande sätt (1 kap. 10 § LIF). Av UCITS IV-direktivet framgår, som ovan nämnts, att förvaltningsbolag som driver verksamhet från filial i Sverige enligt 1 kap. 6 § första stycket 1 ska följa svenska uppföranderegler i föreslagna 2 kap. 17 b § LIF. Vidare framgår att förvaltningsbolag som driver

verksamhet här i landet utan att inrätta filial inte ska tillämpa dessa svenska bestämmelser, utan i stället motsvarande bestämmelser i hemlandet (se avsnitt 5.5.4). Detsamma gäller för fondföretag som marknadsförs här i landet enligt 1 kap. 7 §. När det gäller förvaltningsbolag och fondföretag som inte omfattas av direktivet och som efter tillstånd enligt 1 kap. 8 eller 9 § driver verksamhet här i landet bör alltså svenska ”sundhetskrav” på verksamheten ställas. För sådana bolags och företags verksamhet här i landet bör kraven i 2 kap. 17 b §, eller beträffande fondföretagen det som anges i paragrafens första stycke, tillämpas på motsvarande sätt (1 kap. 10 § andra stycket 3 och 4).

Genomförandedirektiv 2010/43/EU innehåller, som nämnts, specificerade krav på förvaltningsbolagens förfarande för riskhantering enligt artikel 51.1 i UCITS IV-direktivet, vilka i svensk rätt bör genomföras i Finansinspektionens föreskrifter. Kraven anges i artiklarna 38–45 i genomförandedirektivet. Artikel 51.1 i UCITS IV-direktivet motsvaras i svensk rätt av bestämmelser i 5 kap. 2 § LIF. För att införliva genomförandedirektivet bör det införas ett nytt bemyndigande i LIF för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att få meddela föreskrifter om det system för riskhantering som ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena. Vissa regler i genomförandedirektivet avser beräkning av sammanlagda exponeringar som hänför sig till derivatinstrument och exponeringar mot en motpart vid transaktioner med OTC-derivat (artiklarna 41–43). Bemyndigandet bör därför omfatta även föreskrifter om sådana exponeringar.

6 Gränsöverskridande marknadsföring

6.1 Gällande rätt

Enligt 1985 års UCITS-direktiv har fondföretag rätt att saluföra sina andelar i andra medlemsstater med stöd av företagens tillstånd i hemlandet. Fondföretaget måste dock anmäla till den behöriga myndigheten i värdlandet att företaget har för avsikt att saluföra andelarna i landet innan verksamheten får påbörjas (artikel 46). Reglerna i 1985 års UCITS-direktiv har genomförts i 1 kap. 7 § lagen (2004:46) om investeringsfonder (LIF). Av den bestämmelsen framgår att ett fondföretag som hör hemma inom EES och som i sitt hemland har tillstånd att driva verksamhet enligt reglerna i UCITS-direktivet får marknadsföra och sälja fondandelar här i landet utan tillstånd. En förutsättning är att fondföretaget vidtar nödvändiga åtgärder för att här i landet kunna göra utbetalningar till andelsägarna, lösa in andelar och lämna den information som företaget enligt reglerna i hemlandet är skyldigt att tillhandahålla. Vill fondföretaget driva sådan verksamhet ska företaget anmäla detta till Finansinspektionen. Verksamheten får påbörjas två månader efter det att anmälan har gjorts.

6.2 Nya regler i UCITS IV-direktivet

I UCITS IV-direktivet har anmälningsförfarandet vid marknadsföring av andelar i ett fondföretag i andra medlemsstater ändrats. Ett fondföretag som avser att marknadsföra andelar i företaget i en annan medlemsstat än i sitt hemland ska, enligt det nya direktivet, lämna en skriftlig anmälan till den behöriga myndigheten i hemlandet och inte, som tidigare, till den behöriga myndigheten i värdlandet (se artikel 93.1). Den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland ska senast tio arbetsdagar efter mottagandet av anmälan överlämna den tillsammans med ett intyg om att fondföretaget uppfyller kraven i UCITS IV-direktivet till den behöriga myndigheten i värdlandet. Den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland ska därefter omedelbart underrätta fondföretaget om att handlingarna har överlämnats. Från och med den dagen får fondföretaget tillträde till marknaden i värdlandet (artikel 93.3).

6.3 Marknadsföring av värdepappersfondandelar i ett annat land inom EES

Regeringens förslag: Avser ett fondbolag som förvaltar värdepappersfonder att marknadsföra andelar i en sådan fond i ett annat land inom EES, ska bolaget underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Underrättelsen ska innehålla de uppgifter och

handlingar som föreskrivs i kommissionens förordning (EU) nr 584/2010.

Finansinspektionen ska inom tio arbetsdagar från det att en fullständig underrättelse togs emot lämna över den till behörig myndighet i det land där verksamheten ska drivas. Med underrättelsen ska inspektionen även lämna ett intyg om att värdepappersfonden uppfyller kraven i UCITS IV-direktivet. Finansinspektionen ska meddela fondbolaget när inspektionen lämnar över underrättelsen.

Fondbolaget ska offentliggöra de handlingar som lämnats tillsammans med underrättelsen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket språk underrättelsen ska avfattas samt hur fondbolaget ska offentliggöra handlingar som lämnats tillsammans med underrättelsen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: I UCITS IV-direktivet har anmälningsförfarandet vid gränsöverskridande marknadsföring ändrats. Ett fondföretag som avser att marknadsföra andelar i företaget i en annan medlemsstat än i sitt hemland ska, enligt det nya direktivet, lämna en skriftlig anmälan till den behöriga myndigheten i hemlandet och inte, som tidigare, till den behöriga myndigheten i värdlandet (se artikel 93.1). För ett fondbolag som förvaltar en värdepappersfond och som avser att marknadsföra dess andelar i ett annat land inom EES innebär de nya reglerna att bolaget ska underrätta Finansinspektionen om detta. En bestämmelse om bolagets skyldighet att underrätta inspektionen innan verksamheten inleds bör införas i LIF (2 kap. 15 b § första stycket).

Enligt artikel 93.2 i UCITS IV-direktivet ska underrättelsen innehålla information om de åtgärder som har vidtagits för marknadsföringen av fondandelarna i värdlandet och, i förekommande fall, uppgift om vilka andelsklasser som ska marknadsföras. Till underrättelsen ska bifogas fondens faktablad, informationsbroschyr, fondbestämmelser och, om det är lämpligt, den senaste årsberättelsen och därefter upprättad halvårsredogörelse. I kommissionens förordning (EU) nr 584/2010 finns krav på hur anmälan ska utformas (artikel 1 och bilaga I). I den mall för anmälan som finns i bilaga I anges även vilka handlingar som ska bifogas. Det bör därför inte införas någon bestämmelse i LIF om det specifika innehållet i underrättelsen utan endast om att underrättelsen ska innehålla de uppgifter och handlingar som föreskrivs i EU-förordningen (2 kap. 15 b § första stycket).

Underrättelsen ska enligt direktivet avfattas på ett språk som är brukligt inom den internationella finanssektorn eller på ett språk som är officiellt i och godkänns av båda berörda medlemsstater (se artikel 93.4). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om på vilket språk underrättelsen ska avfattas.

Faktabladet som ska bifogas underrättelsen ska vara översatt till ett officiellt språk eller ett annat språk som godkänns i värdlandet. Beträffande övriga handlingar får fondbolaget välja om de översätts till

ett officiellt språk i värdlandet, ett annat språk som godkänns i värdlandet eller ett språk som är brukligt inom den internationella finanssektorn, dvs. engelska (se artikel 93.2 och 94.1 b och c). Även detta framgår av EU-förordningen (bilaga I).

Om Finansinspektionen bedömer att underrättelsen är fullständig, dvs. den är utformad enligt EU-förordningen och innehåller de föreskrivna handlingarna, ska inspektionen inom tio arbetsdagar från det att underrättelsen togs emot lämna över den till den behöriga myndigheten i det land där marknadsföringen ska bedrivas. Finansinspektionen ska utfärda och bifoga ett intyg om att värdepappersfonden uppfyller kraven i UCITS IV-direktivet (artikel 93.3 första och andra styckena). EU-förordningen innehåller en mall för hur ett sådant intyg ska utformas (artikel 2 och bilaga II). Så snart Finansinspektionen lämnat över underrättelsen och intyget till den behöriga myndigheten i värdlandet ska Finansinspektionen underrätta fondbolaget om att så har skett. Bestämmelser om detta förfarande bör införas i 2 kap. 15 b § andra stycket LIF. Finansinspektionens intyg ska upprättas på engelska eller på ett annat språk som berörda medlemsstater godkänner (jfr artikel 93.4). Språkregeln bör genomföras på lägre nivå än lag, varför något förslag inte lämnas i detta sammanhang. Fondbolaget får enligt direktivet inleda marknadsföringen i värdlandet från och med den dag Finansinspektionen underrättat bolaget (se artikel 93.3 tredje stycket).

Finansinspektionen ska överlämna samtliga handlingar till den behöriga myndigheten i värdlandet på elektronisk väg (jfr artikel 93.5). Närmare bestämmelser om hur detta ska gå till finns i EU-förordningen (artiklarna 3–5).

Enligt artikel 93.7 i UCITS IV-direktivet ska det säkerställas att den behöriga myndigheten i värdlandet på elektronisk väg har tillgång till aktuella och erforderligt översatta versioner av de handlingar som bifogats underrättelsen. Det framgår av kommissionens genomförandedirektiv 2010/44/EU att detta ska ske genom att fondbolaget på sin webbplats eller på en annan webbplats som har angetts i underrättelsen om marknadsföring och som värdlandet har tillgång till offentliggör dessa handlingar (artikel 31). Det bör därför införas en bestämmelse i LIF om att fondbolaget ska offentliggöra de handlingar som lämnats tillsammans med underrättelsen (2 kap. 15 b § tredje stycket). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om hur offentliggörandet ska ske.

6.4 Marknadsföring av andelar i fondföretag i Sverige

Regeringens förslag: Ett fondföretag som har tillstånd enligt UCITS IV-direktivet får marknadsföra andelar i företaget i Sverige när den behöriga myndigheten i företagens hemland meddelat företaget att en underrättelse om marknadsföringen har lämnats över till Finansinspektionen.

Om fondföretaget avser att ändra något som angetts i underrättelsen om marknadsföring efter det att verksamheten inletts, ska företaget skriftligen underrätta Finansinspektionen innan ändringen genomförs.

Fondföretaget ska även underrätta Finansinspektionen om ändringar i handlingar som har lämnats tillsammans med underrättelsen.

Ett fondföretag som marknadsför andelar i företaget i Sverige ska tillhandahålla information på det sätt som föreskrivs i LIF. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket språk sådan information ska tillhandahållas.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. **Remissinstanserna** tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Såsom redogjorts för i föregående avsnitt har anmälningsförfarandet vid gränsöverskridande marknadsföring ändrats i UCITS IV-direktivet (se artikel 93). Ett fondföretag som avser att marknadsföra andelar i företaget i Sverige ska, enligt det nya direktivet, lämna en skriftlig anmälan till den behöriga myndigheten i hemlandet och inte, som tidigare, till Finansinspektionen. I direktivet klargörs att en delfond i ett associationsrättsligt fondföretag ska ses som ett fondföretag i dessa sammanhang (artikel 91.4). En anmälan ska således göras för varje delfond som ska marknadsföras i Sverige. Den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland ska senast tio arbetsdagar från det att fondföretagets fullständiga anmälan togs emot lämna över anmälan samt ett intyg som utvisar att fondföretaget uppfyller kraven i UCITS IV-direktivet till Finansinspektionen (se artikel 93.3). Därefter ska den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland omedelbart meddela fondföretaget att så har skett. Fondföretaget får påbörja marknadsföringen i Sverige när sådant meddelande har lämnats. En bestämmelse om rätten att marknadsföra fondföretag i Sverige från den tidpunkten bör införas i LIF (1 kap. 7 §).

Ett fondföretag vars andelar marknadsförs i Sverige ska alljämt, såsom enligt gällande rätt, vidta nödvändiga åtgärder för att här i landet kunna göra utbetalningar till andelsägare, lösa in andelar och lämna den information som företaget enligt reglerna i hemlandet är skyldigt att tillhandahålla (1 kap. 7 § LIF och artikel 92 i direktivet). Vilka åtgärder som vidtagits ska enligt kommissionens förordning (EU) nr 584/2010 framgå av underrättelsen om marknadsföring. Att åtgärderna är vidtagna på ett korrekt sätt ska dock inte längre kontrolleras av Finansinspektionen innan fondföretaget får tillträde till marknaden i Sverige. Detta får i stället bli en fråga för Finansinspektionens tillsyn över företagets verksamhet här i landet efter det att företaget fått tillträde till marknaden (jfr skäl 62 och 64 i direktivet).

Av artikel 94.1 i direktivet framgår att den information som fondföretaget är skyldigt att tillhandahålla investerare enligt kapitel IX i direktivet ska tillhandahållas på det sätt som föreskrivs i värdlandet. Det bör därför införas en bestämmelse i LIF om att ett fondföretag som marknadsför andelar i företaget här i landet ska följa bestämmelserna i 4 kap. 20 § LIF om tillhandahållande av sådan information, nämligen informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsredogörelse (1 kap. 10 § LIF).

Fondföretagets faktablad ska enligt direktivet översättas till svenska eller till ett språk som godkänns av Finansinspektionen (jfr artikel 94.1 b). Beträffande övriga handlingar som ska tillhandahållas i Sverige

får fondföretaget enligt direktivet välja om de ska översättas till svenska, till ett språk som godkänns av Finansinspektionen eller till ett språk som är brukligt inom den internationella finanssektorn, dvs. engelska (jfr artikel 94.1 c). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om på vilket språk informationen ska tillhandahållas.

Om fondföretaget avser att ändra något som angetts i underrättelsen om marknadsföring efter det att verksamheten inletts, ska fondföretaget skriftligen underrätta Finansinspektionen innan ändringen genomförs (se artikel 93.8). Fondföretaget ska även underrätta Finansinspektionen om ändringar i de handlingar som lämnats tillsammans med underrättelsen, dvs. fondbestämmelser, informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsredogörelse, samt ange var handlingarna kan erhållas på elektronisk väg (artikel 93.7). En bestämmelse om ett fondföretags skyldighet att underrätta Finansinspektionen om sådana ändringar bör införas i LIF (1 kap. 7 § tredje stycket). Eftersom det enligt tidigare nämnd EU-förordning ska anges i underrättelsen om marknadsföring var de handlingar som bifogats underrättelsen kan erhållas på elektronisk väg, är fondföretaget skyldigt att meddela Finansinspektionen om den uppgiften ändras och någon bestämmelse i lag krävs därför inte.

Enligt UCITS IV-direktivet åläggs medlemsstaterna att se till att det är lätt att på distans och på elektronisk väg få tillgång till fullständig information om relevanta bestämmelser för marknadsföring av andelar i fondföretag. Informationen ska vara klar, otvetydig och aktuell och ska tillhandahållas på ett språk som är brukligt inom den internationella finanssektorn (se artikel 91.3). I kommissionens genomförandedirektiv 2010/44/EU finns närmare angett vilken information som avses (se artikel 30). Det är lämpligt att Finansinspektionen tillhandahåller sådan information som är i fråga. En bestämmelse om detta bör införas i förordning, varför något förslag inte lämnas i detta sammanhang.

6.5 Underrättelse- respektive tillståndspliktens inträde vid marknadsföring av andelar i fondföretag

Regeringens förslag: Fondföretag får inte marknadsföra andelar i företaget i Sverige förrän underrättelseförfarandet fullföljts enligt reglerna i UCITS IV-direktivet eller, såvitt gäller fondföretag som inte omfattas av direktivet, Finansinspektionen meddelat tillstånd.

Fondföretag som inte omfattas av UCITS IV-direktivet och som driver verksamhet i Sverige ska tillämpa svenska bestämmelser om krav på faktablad.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* och *Konsumentverket* tillstyrker utredningens förslag. Finansinspektionen framhåller att utredningens tolkning av begreppet marknadsföring i UCITS IV-direktivet är i linje med regeltillämpningen i andra länder inom EES. Ur konsumenthänseende får det enligt inspektionen anses rimligt att ansvaret för att kontrollera om en produkt har anmälts in eller erhållit

tillstånd i första hand åligger den aktör som avser att marknadsföra andelar i fondföretaget i Sverige. Konsumentverket är positivt till förslaget som enligt verket innebär ett förstärkt konsumentskydd och kommer att underlätta verkets tillsynsarbete. *Sparbankernas Riksförbund* är positivt inställt till förslaget att fondföretag som inte omfattas av UCITS IV-direktivet ska ha meddelats tillstånd av Finansinspektionen innan marknadsföring av företagets andelar får inledas i Sverige. Enligt förbundets mening kan det nämligen ifrågasättas om en genomsnittlig konsument har helt klart för sig skillnaden mellan UCITS-fonder och andra fonder. Förbundet anser dock att det kan vara lämpligt med ett undantag för marknadsföring som uteslutande riktar sig till professionella investerare, eftersom de konsumentskyddsaspekter som anförs till stöd för tillståndsplikten inte gör sig gällande i de avseendena. *Fondbolagens förening*, *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlareföreningen* ifrågasätter om utredningens tolkning av begreppet marknadsföring i UCITS IV-direktivet är korrekt mot bakgrund av vad som gäller i andra länder. En så ingripande förändring av innebörden av begreppet marknadsföring som föreslås borde enligt föreningarna ha föregåtts av en analys av skälen till förändringen och effekterna av förslaget. Fondbolagens förening framhåller att utredningens förslag får stora konsekvenser för framför allt fondföretag som inte omfattas av UCITS IV-direktivet som hittills har kunnat marknadsföras i Sverige utan krav på tillstånd. Föreningen ifrågasätter om det är lämpligt att införa en ny regel på just fondområdet utan att samtidigt införa motsvarande regler för övriga delar av värdepappersmarknaden. Om förslaget genomförs förordar föreningen att det från underrättelse- respektive tillståndsplikten görs undantag för marknadsföring som uteslutande riktar sig till professionella investerare. Under alla förhållanden behövs det en övergångsreglering för de fondföretag som för närvarande bedriver marknadsföring i Sverige och som enligt den nya regleringen kommer att omfattas av underrättelse- respektive tillståndsplikten. Föreningen framhåller även att det i LIF bör anges vad som avses med marknadsföring. *Sveriges Advokatsamfund* riktar kritik mot förslaget och ifrågasätter om förändringen kan anses vara nödvändig ur konsumentskyddssynpunkt när motsvarande inte gäller för marknadsföring av andra typer av finansiella instrument eller tjänster. Samfundet anser inte att det är korrekt att beskriva fondmarknaden som en konsumentmarknad. Investeringen i de utländska fondföretagen sker genom att investeraren sänder anmälningssedeln för teckning till fondföretagets kontor utanför Sverige. Ett sådant förfarande är enligt nu gällande ordning vare sig anmälning- eller tillståndspliktigt i Sverige. Om anmälning- och tillståndsplikt skulle gälla för sådan verksamhet skulle det inverka menligt på utbudet av investeringsalternativ på den svenska fondmarknaden. Enligt samfundet medför förslaget en risk för att den svenska regleringen kommer att strida mot EU-rättens diskrimineringsförbud, eftersom förslaget inte är påkallat av UCITS IV-direktivet utan är en svensk särreglering. Advokatsamfundet framhåller även att en ändring av tidpunkten för anmälning- respektive tillståndsplikten inte bör genomföras förrän det står klart hur EU-direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska implementeras i svensk rätt.

Skälen för regeringens förslag

Underrättelseplikten inträde vid marknadsföring i Sverige av andelar i fondföretag som omfattas av UCITS IV-direktivet

I förarbetena till LIF anges att verksamhet som endast består av marknadsföring inte träffas av den svenska fondlagstiftningen. Anmälan enligt 1 kap. 7 § LIF förutsätter att andelar i fondföretaget säljs i Sverige (se prop. 2002/03:150 s. 268 f.). Det innebär att ett fondföretag som omfattas av UCITS IV-direktivet enligt gällande rätt i princip inte behöver anmäla till Finansinspektionen när företaget endast avser att marknadsföra andelar i företaget i Sverige. Anmälningsskyldigheten inträder i stället när fondandelar ska säljas i Sverige. Finansinspektionen saknar därmed befogenhet att utöva tillsyn över fondföretag som marknadsför fondandelar i Sverige. Även om marknadsföringen leder till försäljning av fondandelar till svenska investerare så behövs ingen anmälan om försäljningen inte anses äga rum i Sverige, vilket kan vara fallet om investeraren ombeds att skicka sin order utomlands. Gränsdragningen mellan vad som är anmälningsskyldigt och inte anmälningsskyldigt verksamhet kan inte minst ur ett konsumentperspektiv upplevas som godtyckligt. Det kan ifrågasättas om nuvarande reglering uppfyller rimliga krav på konsumentskydd på fondområdet och om den står i överensstämmelse med UCITS IV-direktivet.

UCITS IV-direktivet har inte ändrats när det gäller vilken verksamhet som kräver att värdlandet underrättas. I den engelska versionen av direktivet anges alltså att det som kräver anmälan är "marketing". I den franska versionen används begreppet "commercialiser", i den danska "markedsføre", i den tyska "vertreiben" och i den svenska versionen används begreppet marknadsföring. Det engelska begreppet "marketing" synes ha en vidare mening än det svenska marknadsföra och innefatta såväl försäljning som marknadsföringsåtgärder. Avsikten med anmälningsförfarandet i direktivet synes inte ha varit att endast reglera försäljningen av fondandelar. I stället torde syftet vara att tillhandahålla information till tillsynsmyndigheten i det land där ett fondföretag ska finnas på marknaden. Tillsynsmyndigheten ska t.ex. kunna kontrollera att fondföretaget vidtagit de åtgärder som enligt direktivet krävs i ett värdland, såsom åtgärder för att lämna faktablad till den som avser att köpa fondandelar, och att information tillhandahålls på det sätt som föreskrivs i värdlandet. Myndigheten ska till och med kunna kontrollera marknadsföringskommunikation innan den får användas (se skäl 64 i direktivet). Det förefaller därför uppenbart att underrättelse till behörig myndighet i värdlandet inte ska ske först när försäljning ska äga rum, utan redan när marknadsföring av fondandelar ska inledas. Marknadsföringens syfte torde också vara att leda till försäljning i värdlandet och en ordning där orderblanketter skickas utomlands innebär att syftet med underrättelseförfarandet förfelas. Detta är också den tolkning som enligt utredningen har gjorts i länder som Norge, Danmark, Finland, England och Luxemburg. Huruvida försäljning faktiskt äger rum i Sverige eller inte bör således inte längre vara avgörande för

underrättelsepliktens inträde. Regeringen delar således inte *Sveriges Advokatsamfund*s uppfattning att en sådan reglering skulle strida mot EU-rättens diskrimineringsförbud. Regeringen anser inte heller att den svenska fondmarknaden inte kan anses vara en konsumentmarknad. Investeringsfonder är i hög utsträckning konsumentprodukter och fondregleringen ska därför kännetecknas av ett gott konsumentskydd.

UCITS IV-direktivet utgör en produktreglering som karaktäriseras av ett gott konsumentskydd. Regleringen kan i flera avseenden inte jämföras med annan reglering på värdepappersmarknadsområdet. Den möjlighet som ges i direktivet att marknadsföra fondföretag inom EES är omgärdad av särskilda krav. Regeringen anser därför inte att det, såsom *Fondbolagens förening* anför, är olämpligt att införa en särskild regel för marknadsföring på just fondområdet.

I lagtexten bör tidigareläggningen av underrättelseskyldigheten tydliggöras genom att begreppet ”marknadsföra och sälja” i 1 kap. 7 § LIF ändras till enbart ”marknadsföra”. Det fondföretag som efter underrättelseförfarandet i nämnda paragraf får marknadsföra andelar i företaget här i landet får självfallet även sälja andelarna här. Finansinspektionen kommer genom tidigareläggningen av underrättelseskyldigheten att få kännedom om vilka fondföretag som marknadsför sig mot svenska investerare och kunna utöva tillsyn över dessa fondföretag samt ingripa om nödvändigt. Detta innebär ett förstärkt konsumentskydd.

Tillståndspliktens inträde vid marknadsföring av andelar i fondföretag som inte omfattas av UCITS IV-direktivet

Ett fondföretag som inte hör hemma inom EES eller som, om det hör hemma inom EES, inte omfattas av UCITS IV-direktivet får efter tillstånd av Finansinspektionen marknadsföra och sälja andelar i företaget här i landet enligt 1 kap. 9 § LIF. På motsvarande sätt som beträffande de fondföretag som omfattas av direktivet inträder tillståndsplikten först om försäljning ska äga rum i Sverige. I än högre grad än beträffande de fondföretag som omfattas av direktivet finns behov av att tidigarelägga tillståndsplikten. Eftersom det rör sig om oharmoniserade fondföretag kan de i hög grad avvika från investeringsfonder som tillåts enligt svensk rätt. Tillstånd att marknadsföra och sälja andelar i ett sådant fondföretag på den svenska marknaden får därför enligt gällande rätt endast ges om fondföretaget bl.a. står under betryggande tillsyn i hemlandet och drivs på ett sätt som motsvarar en svensk investeringsfond (1 kap. 1 § första stycket 8 och 9 § LIF). Motsvarande villkor kan således sägas gälla för utländska fondföretag som för svenska investeringsfonder som får marknadsföras mot svenska konsumenter. Regleringen fyller emellertid inte sitt syfte om fondföretag som inte lever upp till dessa krav ändå kan marknadsföras mot svenska investerare så länge försäljningen anses äga rum utomlands, t.ex. genom att såsom tidigare nämnts investeraren uppmanas att skicka en orderblankett utomlands. Kraven bör därför skärpas så att fondföretag som omfattas av 1 kap. 9 § LIF ska ha meddelats tillstånd av Finansinspektionen innan marknadsföring får inledas i Sverige. I

lagtexten bör, på motsvarande sätt som i 1 kap. 7 § LIF, begreppet ”marknadsföra och sälja” ändras till enbart ”marknadsföra”.

Enligt *Sveriges Advokatsamfund* kan det hållas för visst att ett stort antal fondföretag som i dag inte omfattas av tillståndsplikten kommer att upphöra med sin marknadsföring mot svenska investerare om tillståndsplikt införs. Även *Fondbolagens förening* har framhållit att införandet av en tillståndsplikt kommer att innebära stora konsekvenser för dessa fondföretag. Regeringen anser dock att konsumentskyddet i det här fallet väger tyngre än fondföretagens möjlighet att marknadsföra sig mot svenska investerare. *Sveriges Advokatsamfund* har vidare framhållit att en ändring av tidpunkten för tillståndsplikten inte bör genomföras förrän det står klart hur direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska implementeras i svensk rätt. Regeringen noterar att nämnda direktiv reglerar förvaltare av fonder som vänder sig mot professionella investerare och således inte reglerar konsumentskyddsfrågor. Genomförandet av det direktivet kommer att innebära förändringar i fondlagstiftningen, men det finns inte skäl att i nu aktuell fråga avvakta med en förändring.

Frågor om övergångsbestämmelser behandlas i avsnitt 16.

Bör det införas undantag för marknadsföring som riktar sig till professionella investerare?

För det fall utredningens förslag genomförs har *Fondbolagens förening* och *Sparbankernas Riksförbund* förordat att det från underrättelse- respektive tillståndsplikten görs undantag för marknadsföring som uteslutande riktar sig till professionella investerare. Föreningen och riksförbundet framhåller att de konsumentskyddsaspekter som anförs som skäl för utredningens förslag inte gör sig gällande vid marknadsföring som uteslutande riktar sig till professionella investerare.

Utredningen har behandlat frågan om det bör införas ett undantag för marknadsföring som riktar sig till professionella investerare (se avsnitt 8.2 i betänkandet, SOU 2010:78). Enligt utredningen finns det flera fördelar med ett sådant undantag, bl.a. kan professionella investerare få tillgång till en viss typ av utländska fondföretag som, om fondföretaget skulle omfattas av underrättelse- eller tillståndsplikt, inte skulle förekomma på den svenska marknaden. Utredningen har dock gjort bedömningen att ett sådant undantag inte bör införas med hänsyn till att det i UCITS-direktivet inte görs någon skillnad mellan professionella investerare och konsumenter samt att en sådan kategoriuppdelning skulle kunna leda till gränsdragningsproblem i den praktiska tillämpningen.

I den svenska fondlagstiftningen finns för närvarande ingen särreglering för fondverksamhet som riktar sig till professionella investerare. Tidigare förslag i den riktningen har mötts av kritik. Värdepappersfondsutredningen föreslog att specialfonder som enbart riktar sig till särskilt kapitalstarka investerare skulle få ha bl.a. friare placeringsbestämmelser än andra fonder (se SOU 2002:56 s. 473 ff.). Förslaget kritiserades emellertid av flera remissinstanser och genomfördes inte. Som skäl anfördes bl.a. att såväl värdepappersfonder som specialfonder måste leva upp till fondlagstiftningens krav på ett gott

konsumentskydd. Vidare angavs att det kan vara svårt att dra en gräns mellan investerare som bör omfattas av konsumentskyddet och investerare som av olika anledningar inte kan anses vara i behov av ett lika långtgående skydd (se prop. 2002/03:150 s. 247 f.).

Enligt regeringens mening kan det finnas fördelar med ett undantag från underrättelse- respektive tillståndsplikten vid marknadsföring som uteslutande riktar sig till professionella investerare. Frågan om det bör införas särregler för fonder som riktar sig mot professionella investerare är dock komplex och om en sådan reglering skulle införas bör ett helhetsgrepp tas i LIF. Regeringen gör därför samma bedömning som utredningen, nämligen att det inte nu bör införas en sådan särreglering vad gäller utländska fondföretags marknadsföring i Sverige.

Vad som avses med marknadsföring

Med marknadsföring avses enligt 3 § marknadsföringslagen (2008:486) reklam och andra åtgärder i näringsverksamhet som är ägnade att främja avsättningen av och tillgången till produkter, inbegripet en näringsidkares handlande, underlåtenhet eller någon annan åtgärd eller beteende i övrigt före, under eller efter försäljning eller leverans av produkter till konsumenter och näringsidkare.

I fondlagstiftningen bör underrättelse- respektive tillståndsplikten för fondföretag vid marknadsföring av dess andelar i Sverige omfatta alla former av främjande av försäljning här i landet, t.ex. reklam i massmedia, marknadsföring per telefon, post och Internet samt särskilda evenemang för investerare. Även muntlig information som ges på ett fondföretags eller dess ombuds kontor bör omfattas av underrättelse- respektive tillståndsplikten. Om fondföretaget inte på något sätt vidtar åtgärder i Sverige eller försöker värva kunder hemmahörande i Sverige föreligger ingen underrättelse- eller tillståndsplikt. Det innebär att det varken på fondföretagets webbplats eller i något annat material får finnas anvisningar eller uppgifter som uttryckligen riktar sig till kunder i Sverige. Om en webbplats är avfattad på svenska får den i normalfallet anses rikta sig till investerare hemmahörande i Sverige. Det bör dock inte gälla finska fondföretag som på sina webbplatser har text på finska och svenska språket. Det bör vidare inte anses som marknadsföring här i landet om en svensk investerare på eget initiativ tar kontakt med ett fondföretag eller ett förvaltningsbolag och tecknar fondandelar, t.ex. via fondföretagets eller förvaltningsbolagets webbplats. Det bör inte heller anses som marknadsföring om en investerare på eget initiativ tar kontakt med ett värdepappersbolag och ber bolaget förmedla en order avseende ett fondföretag som inte ingår i bolagets erbjudande. Om värdepappersbolaget i ett sådant fall uteslutande bidrar med själva förmedlingstjänsten kan bolaget inte anses ha marknadsfört fondföretaget i Sverige. Något hinder för värdepappersbolaget att på uppdrag av investeraren förteckna andelarna i fondföretaget på depå hos bolaget bör inte föreligga i ett sådant fall. Någon underrättelse- respektive tillståndsplikt kan inte heller anses uppkomma enbart på denna grund att t.ex. en bank, inom ramen för ett diskretionärt portföljförvaltnings-

uppdrag, placerar en kunds medel i ett fondföretag (se 2 kap. 1 § 4 lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden).

Även om en definition av begreppet marknadsföring skulle tas in i LIF, såsom förordas av *Fondbolagens förening*, riskerar den att bli så allmänt hållen att den inte ger tydlig vägledning i alla de olika praktiska situationer som kan tänkas uppkomma. Vid avgörande i ett enskilt fall av vad som utgör marknadsföring i LIF:s mening bör hänsyn tas till syftet bakom regleringen om underrättelse- respektive tillståndsplikt såsom uttryckts i det tidigare anförda.

Sparbankernas riksförbund har påtalat att fondbolags marknadsföring enligt LIF inte ska sammanblandas med värdepappersbolags investeringsrådgivning till kund enligt lagen om värdepappersmarknaden. Regeringen konstaterar att ansvaret för att fullgöra underrättelse- respektive tillståndsplikten enligt LIF åvilar fondföretaget i fråga. Värdepappersbolag och andra som tillhandahåller investeringsrådgivning följer i den verksamheten de bestämmelser som gäller enligt lagen om värdepappersmarknaden.

Tidigareläggningen av underrättelse- respektive tillståndsskyldigheten innebär att samtliga aktörer som marknadsför andelar i fondföretag i Sverige, oavsett i vilken legal form verksamheten bedrivs, kommer att behöva kontrollera att fondföretaget har uppfyllt sin underrättelse- respektive tillståndsskyldighet innan en marknadsföringsåtgärd påbörjas. Detta gäller oberoende av om det föreligger någon avtalsrelation mellan den fysiska eller juridiska person som marknadsför produkten och fondbolaget eller förvaltningsbolaget. Den som marknadsför andelar i fondföretag måste även fortsättningsvis beakta i vilken utsträckning planerade marknadsföringsåtgärder kan komma att övergå i t.ex. förmedling eller investeringsrådgivning avseende fondandelar som är tillståndspliktiga investeringstjänster enligt lagen om värdepappersmarknaden. Ett fondbolag kommer att kunna marknadsföra andelar i fondföretag med stöd av sitt tillstånd att driva fondverksamhet. Om fondbolaget avser att tillhandahålla rådgivning avseende fondföretagen krävs det dock tillstånd för diskretionär portföljförvaltning och investeringsrådgivning (se 1 kap. 4 § och 7 kap. 1 § 3 LIF).

Krav på faktablad

Svenska investeringsfonder ska upprätta och tillhandahålla den som avser att köpa fondandelar ett faktablad, som ska innehålla grundläggande och konsumentvänlig information om fonden i fråga. Fondföretag som omfattas av UCITS IV-direktivet och marknadsförs i Sverige uppfyller samma krav eftersom detta är reglerat i direktivet. När det gäller fondföretag som inte omfattas av direktivet och som marknadsförs i Sverige är det inte säkerställt att motsvarande krav gäller. Dessa bör därför åläggas att i sin verksamhet här i landet tillämpa svenska bestämmelser om faktablad.

7 Faktablad

7.1 Gällande rätt

Bestämmelserna om faktablad i LIF genomför motsvarande regler i 1985 års UCITS-direktiv. De svenska bestämmelserna gäller för såväl värdepappersfonder som specialfonder. För varje investeringsfond ska det finnas ett aktuellt faktablad, som på ett lättbegripligt sätt och i sammanfattning innehåller den grundläggande information som behövs för att man ska kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den (4 kap. 15 § LIF). Finansinspektionen har utfärdat föreskrifter som närmare anger faktabladets innehåll (Finansinspektionens författningssamling, FFFS 2008:11). Faktabladet ska på begäran lämnas eller skickas kostnadsfritt till den som avser att köpa andelar i en investeringsfond samt även utan begäran erbjudas denne innan avtal ingås (4 kap. 20 § första stycket LIF). Faktabladet ska även ges in till Finansinspektionen så snart det färdigställts (4 kap. 21 § LIF).

7.2 Nya regler i UCITS IV-direktivet

I UCITS IV-direktivet har nya regler om faktablad införts. Huvudprinciperna för vad som ska ingå i faktabladet och på vilket sätt informationen ska lämnas till investerarna framgår av direktivet (se artiklarna 78-82). Detaljerade bestämmelser om faktabladets innehåll och form finns i kommissionens förordning (EU) nr 583/2010. Syftet med de nya reglerna är att faktabladerna för värdepappersfonder ska få en enhetlig utformning gemensam för den europeiska fondmarknaden för att underlätta direkta jämförelser mellan fonder i olika länder.

I UCITS IV-direktivet har smärre ändringar av gällande regler om informationsbroschyr gjorts. Ändringarna återfinns i modul A i bilaga 1 till direktivet och omfattas av ett befintligt bemyndigande till Finansinspektionen att meddela föreskrifter om innehållet i informationsbroschyren (se 1 § 10 förordningen [2004:75] om investeringsfonder).

7.3 Faktabladets innehåll och form

Regeringens förslag: Innehållet i faktabladet ska vara rättvisande och tydligt och får inte vara vilseledande. Det ska överensstämma med relevanta delar i informationsbroschyren.

Bestämmelser om hur faktabladet för en värdepappersfond ska vara utformat och om dess innehåll finns i kommissionens förordning (EU) nr 583/2010. I lagen (2004:46) om investeringsfonder tas in en hänvisning till förordningen. Det som anges i förordningen ska i tillämpliga delar också gälla för faktablad för en specialfond.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningens författningsförslag innehåller emellertid inte något krav på att faktabladet ska vara rättvisande och tydligt och inte får vara vilseledande.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* har ansett att kraven på faktabladets innehåll i 78.2–78.6 i UCITS IV-direktivet bör framgå av lag. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: I UCITS IV-direktivet anges att basfakta för investerare ska innehålla lämplig information avseende de viktigaste särdragen hos fondföretaget i fråga och ska tillhandahållas investerarna på ett sätt som gör det möjligt för dem att förstå vilken investeringsprodukt de erbjuds och vilka risker som är förenade med den (artikel 78.2). De yttre ramarna för vad som ska ingå i faktabladet som anges i nu gällande 4 kap. 15 § tredje stycket LIF får anses omfatta UCITS IV-direktivets beskrivning av basfakta för investerare och bör således kvarstå. Benämningen ”faktablad” bör också kvarstå.

I artikel 78.3–78.6 i direktivet anges de övergripande krav som ställs på faktabladets innehåll och form. I kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 finns detaljerade bestämmelser om vad som ska ingå i faktabladet och hur det ska utformas. De övergripande kraven i direktivet återfinns även i EU-förordningen. EU-förordningen, som är direkt tillämplig i svensk rätt, anger uttömmande vad som ska ingå i faktabladet och hur det ska utformas (se artikel 3.1). Det behöver därför inte, såsom *Finansinspektionen* anser, införas några ytterligare bestämmelser i LIF om faktabladets innehåll och form. Däremot bör det i nya 4 kap. 16 a § LIF tas in en hänvisning till EU-förordningen.

För specialfonder gäller i dag samma regler om faktablad som för värdepappersfonder. Vad som anges i EU-förordningen bör därför i tillämpliga delar även gälla faktablad för specialfonder. Bestämmelsen i LIF som anger att det av faktabladet ska framgå att fonden är en specialfond bör kvarstå (nu gällande 4 kap. 16 § tredje stycket).

Enligt artikel 79.1 i UCITS IV-direktivet ska innehållet i faktabladet vara rättvisande, tydligt och icke vilseledande samt förenligt med de relevanta delarna i informationsbroschyren. För att genomföra direktivet i denna del bör det i LIF införas en bestämmelse som motsvarar direktivets.

7.4 Fondbolagets ansvar för faktablad

Regeringens bedömning: Någon lagändring krävs inte med anledning av artikel 79.2 i UCITS IV-direktivet om ansvar för innehållet i faktabladet, eftersom fondbolagets skadeståndsansvar gentemot fondandelsägaren regleras i 2 kap. 21 § LIF.

Utredningens förslag: Till skillnad från regeringen föreslår utredningen att en ny bestämmelse införs där det framgår att fondbolag eller förvaltningsbolag endast ska kunna ställas till ansvar för innehållet i

faktabladet och för översättning av faktabladet om innehållet är vilseledande, oriktigt eller inte stämmer överens med informationsbroschyren.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* anmärker att utredningens författningsförslag varken omfattar ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond eller ett värdepappersinstitut som förvaltar en specialfond. Övriga remissinstanser har inte några invändningar mot utredningens förslag.

Skälen för regeringens bedömning: Av artikel 79.2 framgår att ingen ska kunna ställas till civilrättsligt ansvar för innehållet i faktabladet och översättningen av det, såvida innehållet inte är vilseledande, oriktigt eller inte överensstämmer med de relevanta delarna av informationsbroschyren. Faktabladet ska innehålla en tydlig varning om detta. Även i kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 anges att innehållet i artikel 79.2 ska framgå av faktabladet (artikel 20.1 e).

Fondbolagets skadeståndsansvar gentemot fondandelsägaren regleras i 2 kap. 21 § LIF. Där anges att om en fondandelsägare tillfogats skada genom att fondbolaget överträtt LIF eller fondbestämmelserna, ska fondbolaget ersätta skadan. Som anges i avsnitt 7.3 föreslås en uttrycklig bestämmelse i LIF om att innehållet i faktabladet ska vara rättvisande, tydligt och inte vilseledande samt att det ska överensstämma med relevanta delar i informationsbroschyren. Fondbolaget ska således, enligt 2 kap. 21 § LIF, ersätta skada om dessa krav i lagen inte uppfylls. Det torde inte förekomma skadestånd enligt allmänna skadeståndsriktiga principer till följd av innehållet i ett faktablad på om innehållet inte är vilseledande eller oriktigt. Någon begränsning av skadeståndsansvaret behöver därför inte införas för att genomföra artikel 79.2 i direktivet.

7.5 Tillhandahållande av faktablad

Regeringens förslag: Värdepappersinstitut och försäkringsförmedlare som distribuerar fondandelar eller ger råd till investerare om fondandelar ska tillhandahålla den som avser att köpa andelar i en värdepappersfond ett faktablad, utan att han eller hon behöver begära det, innan avtal ingås. Motsvarande ska gälla för fondbolag som distribuerar andelar i fonder som fondbolaget inte förvaltar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad samt på vilket språk informationen ska tillhandahållas.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningens förslag innehåller emellertid inte något bemyndigande avseende meddelande av föreskrifter om tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad samt på vilket språk informationen ska tillhandahållas. Regeringen föreslår att det i LIF införs en hänvisning till marknadsföringslagen (2008:486).

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* anser att en definition av varaktigt medium bör införas i lagtexten. *Konsumentverket* anser att det bör införas en hänvisning till marknadsföringslagen i LIF. Övriga

remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: När det gäller distribution (försäljning) av fondandelar är det enligt LIF fondbolagets ansvar att erbjuda investerare faktablad innan avtal ingås (4 kap. 20 § första stycket LIF). I de nya reglerna i UCITS IV-direktivet anges dock att fondbolagets ansvar för att tillhandahålla faktablad endast gäller vid fondbolagets egen distribution av fondandelar. När fondandelar distribueras av någon annan (en distributör), åligger ansvaret för att tillhandahålla faktablad i stället denne (artikel 80). Fondbolaget behåller således, enligt direktivet, inte detta ansvar när försäljningen läggs ut på någon annan. Med distributörer avses tillståndpliktiga värdepappersinstitut och försäkringsförmedlare samt fondbolag som säljer andelar i fonder som fondbolaget inte förvaltar. Värdepappersinstitut måste uppfylla de investerarskydds krav som ställs upp i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, vilka är mer omfattande än de som gäller vid fondbolagets egen distribution av andelar i de fonder som förvaltas. Det uppställs dock inte något krav på att investerare som avser att köpa fondandelar ska tillhandahållas faktablad innan avtal ingås.

En bestämmelse som klargör att ansvaret för att tillhandahålla faktablad enligt de nya reglerna åligger distributören bör införas i lagen om värdepappersmarknaden (8 kap. 22 a §). Bestämmelsen bör omfatta värdepappersinstitut som förmedlar fondandelar enligt 2 kap. 1 § 1 och 2 lagen om värdepappersmarknaden eller ger råd till kund enligt 2 kap. 1 § 5 lagen om värdepappersmarknaden och försäkringsförmedlare som mottar och vidarebefordrar order avseende fondandelar eller ger råd till kund om fondandelar (se 2 kap. 5 § 15 lagen om värdepappersmarknaden och 5 kap. 4 § fjärde stycket lagen [2005:405] om försäkringsförmedling). När det gäller fondbolag som säljer andelar i fonder som fondbolaget inte förvaltar bör dessa omfattas av 4 kap. 20 § första stycket LIF. Samma krav som ställs på fondbolaget bör ställas på distributören. Det innebär att en investerare som avser att köpa andelar i en värdepappersfond redan vid sin första kontakt med fondbolaget respektive distributören ska, utan begäran, erbjudas ett faktablad, t.ex. vid besök på fondbolagets respektive distributörens webbplats eller vid kundevenemang. Distributörens ansvar att tillhandahålla investerare faktablad gäller oavsett om distributionsavtal har ingåtts med fondbolaget eller inte.

Av artikel 80.2 i UCITS IV-direktivet framgår att fondbolag ska tillhandahålla producenter och distributörer faktablad. Med producenter avses producenter av finansiella produkter och tjänster. Bestämmelsen innebär inte att ett fondbolag är skyldigt att söka upp samtliga producenter och distributörer som tillhandahåller dess värdepappersfonder. Det bedöms vara tillräckligt att fondbolaget tillhandahåller aktuella faktablad på sin webbplats (se nedan).

Enligt de nya reglerna i UCITS IV-direktivet får fondbolag tillhandahålla investerare faktabladet och informationsbroschyren via ett varaktigt medium eller en webbplats (artikel 81.1 första stycket och artikel 75.2).

Med varaktigt medium i UCITS IV-direktivet avses varje medel som gör det möjligt för en investerare att bevara information, som riktas till denne personligen, på ett sätt så att den är tillgänglig för användning i framtiden under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen (artikel 2.1 m).

I kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 anges de villkor som ska vara uppfyllda för att faktabladet och informationsbroschyren ska få tillhandahållas investerare på annat varaktigt medium än papper eller på en webbplats (artikel 38). I skälen till kommissionens förordning (skäl 17) hänvisas i detta sammanhang till kommissionens direktiv 2006/73/EG av den 10 augusti 2006 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller organisatoriska krav och villkor för verksamheten i värdepappersföretag, och definitioner för tillämpning av det direktivet. I artikel 2.2 i kommissionens direktiv 2006/73/EG återfinns en definition av varaktigt medium som motsvarar den i UCITS IV-direktivet. Definitionen har införts i svensk rätt genom Finansinspektionens föreskrifter (2 kap. 1 § 11 Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersrörelse [FFFS 2007:16]).

Det är därför lämpligt att definitionen av varaktigt medium även i detta sammanhang införs genom föreskrifter. Föreskriftsrätten i 13 kap. LIF bör därför utvidgas till att omfatta detta.

Enligt UCITS IV-direktivet ska en uppdaterad version av faktabladet finnas tillgängligt på fondbolagets webbplats (artikel 81.1 andra stycket). Det är lämpligt att detta krav införs genom föreskrifter och inte, som *Finansinspektionen* förespråkar, i lagtext. Föreskriftsrätten i 13 kap. LIF bör därför utvidgas till att omfatta detta.

För att de som erhåller information enligt 4 kap. 20 § LIF ska kunna bedöma informationen är det viktigt att informationen i fråga är översatt till ett språk som gör att det är lätt att tillgodogöra sig informationen. Inspektionen bör lämpligen i sina föreskrifter närmare föreskriva vilket språk den aktuella informationen ska översättas till. Föreskriftsrätten i 13 kap. LIF bör därför utvidgas till att omfatta på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas.

Av artiklarna 74 och 82 i UCITS IV-direktivet framgår att faktabladet och informationsbroschyren och eventuella ändringar och tillägg i dessa ska överlämnas till den behöriga myndigheten i hemlandet. I artikel 82.2 anges även att alla väsentliga inslag i faktabladet ska hållas aktuella. Av kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 framgår att faktabladet löpande ska ses över (se avsnitt 6). Enligt 4 kap. 21 § LIF ska informationsbroschyren och faktabladet ges in till Finansinspektionen så snart de färdigställts. Av 4 kap. 15 § första stycket LIF framgår vidare att det för varje värdepappersfond ska finnas en aktuell informationsbroschyr och ett aktuellt faktablad. Nu gällande bestämmelser i LIF bedöms omfatta även ändringar och tillägg i faktabladet respektive informationsbroschyren. Någon ändring av bestämmelsen behövs inte till följd av nämnda regler i UCITS IV-direktivet.

Konsumentverket har tagit upp frågan om det bör införas en hänvisning till marknadsföringslagen i LIF. En sådan hänvisning skulle enligt verket

skapa större klarhet för näringsidkaren. Regeringen delar verkets uppfattning att det bör införas en hänvisning av det slaget. En liknande hänvisning finns i annan lagstiftning på det finansiella området. En sådan hänvisning innebär inte någon ändring i sak, utan marknadsföringslagen

8 Matarfonder och mottagarfonder

8.1 Gällande rätt

Enligt nuvarande bestämmelser i LIF får medel som ingår i en värdepappersfond under vissa förutsättningar placeras i andelar i värdepappersfonder och fondföretag som uppfyller UCITS-direktivets krav samt i andra fondföretag och i specialfonder. Andelarna i en och samma värdepappersfond eller i ett och samma fondföretag får emellertid inte överstiga 20 procent av värdepappersfondens värde (5 kap. 16 § första stycket LIF). Medel i en s.k. fondandelsfond måste således spridas på minst fem andra fonder. Det är inte tillåtet att bilda s.k. master-feederstrukturer där en värdepappersfonds medel placeras i endast en annan fond.

En förutsättning för att medel i en värdepappersfond ska få placeras i andra fonder eller fondföretag är vidare att de fonder eller fondföretag i vilka medel placeras i sin tur placerar högst tio procent av sina medel i andelar i andra fonder eller fondföretag (5 kap. 15 § andra stycket LIF). Tillgångarna får inte heller överstiga 25 procent av andelarna i en annan fond eller ett annat fondföretag (5 kap. 19 § första stycket 4).

Specialfonder kan emellertid medges undantag från de placeringsregler som gäller för värdepappersfonder (6 kap. 2 § andra stycket LIF). Det finns för närvarande ett fåtal specialfonder vars fondbestämmelser medger placering av alla eller näst intill alla fondens medel i en annan fond. Finansinspektionen har enligt praxis tillåtit en sådan placeringsinriktning under vissa förutsättningar; bl.a. måste den fond i vilken medel placeras uppfylla riskspridningsreglerna.

8.2 Nya regler i UCITS IV-direktivet

8.2.1 Bakgrund

I UCITS IV-direktivet ges en möjlighet för fondföretag att bli s.k. feederfonder. Det innebär att upp till 100 procent av medlen i fonden kan placeras i ett annat fondföretag, kallat masterfondföretag. Genom att denna typ av fondföretag nu kan omfattas av UCITS IV-direktivet kommer de att kunna etablera och marknadsföra sig inom EU på samma villkor som andra UCITS-fonder. Syftet med de nya reglerna är, liksom beträffande bestämmelserna om fusion mellan fonder, att medge stordriftsfördelar och specialiseringsvinster för fondmarknaden. Master-feederstrukturen är en form av enhetssammanställning ("entity pooling") och är avsett som ett komplement till fusionsmöjligheten. Samtidigt som strukturen, liksom en fusion, ger möjlighet till stordriftsfördelar kan nämligen en lokal närvaro behållas. En nationell fond kan ibland vara att föredra framför investering i en utländsk fond. T.ex. kan sättet för

avgiftsuttag anpassas efter den lokala marknaden (se närmare EU-kommissionens konsekvensanalys, SEC(2008) 2263). Trots att master-feederstrukturen inbegriper två fondbolag, och därmed möjlighet att ta ut två förvaltningsavgifter, är således syftet med att tillåta strukturen att det ska leda till kostnadsminskningar som även kommer fondandelsägarna till godo.

8.2.2 Sammanfattning av direktivets bestämmelser

Ett feederfondföretag är enligt UCITS IV-direktivet ett fondföretag som placerar minst 85 procent av sina tillgångar i ett namngivet masterfondföretag (artikel 58.1). Feederfondföretaget och masterfondföretaget behöver inte ha hemvist i samma medlemsstat.

Direktivet medger ombildning av ett fondföretag till ett feederfondföretag och även byte av masterfondföretag. För att skydda andelsägarna i feederfondföretaget krävs ett godkännande i förhand av den behöriga myndigheten i feederfondföretagets hemland av den första placeringen i ett masterfondföretag som överstiger den gräns som gäller för placeringar i andra fondföretag (artikel 58). Direktivet uppställer inget hinder mot att ett fondföretag placerar i ett masterfondföretag vars placeringsinriktning helt avviker från den placeringsinriktning som fondföretaget enligt sina fondbestämmelser eller bolagsordning hade innan det omvandlades. Direktivet föreskriver dock att en sådan omvandling inte får ske förrän andelsägarna i fondföretaget fått information om omvandlingen. Om andelsägarna inte vill behålla sin investering ska de före det att omvandlingen sker få möjlighet att lösa in sina andelar, utan att andra kostnader tas ut än kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet. Informationskravet och rätten att lösa in andelar gäller också om ett feederfondföretag vill byta masterfondföretag (artikel 64.1).

Eftersom placeringsinriktningen innebär vissa risker för andelsägarna i form av bl.a. minskad insyn krävs det att vissa frågor regleras särskilt. Genom UCITS IV-direktivet införs i syfte att skydda fondandelsägarna harmoniserade regler bl.a. beträffande informationsutbyte. Att feederfondföretaget får viss information från masterfondföretaget är nödvändigt för att feederfondföretaget ska kunna uppfylla sina skyldigheter gentemot fondandelsägarna. Likaså kan förvaringsinstitutet och revisorerna behöva utbyta information med varandra. I stället för att i direktivet ålägga medlemsstaterna att i författning reglera skyldigheten för fondföretagen, förvaringsinstitutet och revisorerna att utbyta information har man valt en konstruktion som innebär att avtal ska ingås mellan fondföretagen, förvaringsinstitutet respektive revisorerna (artiklarna 60–62). Avtalet ska innehålla bestämmelser beträffande bl.a. informationsutbyte och samordning i vissa frågor. Det överlämnas således till de inblandade parterna att genom självreglering se till att direktivets bestämmelser uppfylls.

För att upprätthålla ett gott skydd för andelsägarna ska även informationsbroschyr, faktablad och annat marknadsföringsmaterial anpassas till feederfondföretagets speciella karaktär (artikel 63.1 och skäl 54). Vidare förbjuds mottagarfondföretaget att debitera

feederfondföretaget avgifter vid den senares tecknande och inlösen av andelar (artikel 66.2).

8.3 Placeringsregler för matarfonder

8.3.1 Begreppen matarfond och mottagarfond

Regeringens förslag: De i UCITS IV-direktivet använda begreppen feederfondföretag och masterfondföretag ska i svensk lag motsvaras av begreppen matarfond och mottagarfond samt – för utländska fonder – matarfondföretag och mottagarfondföretag.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: De i UCITS IV-direktivet använda begreppen feederfondföretag och masterfondföretag bör i svensk lag motsvaras av svenska begrepp. Utredningen har föreslagit begreppen matarfonder och mottagarfonder. Regeringen anser att detta är lämpliga begrepp. För utländska fonder bör användas begreppen matarfondföretag och mottagarfondföretag.

I detta avsnitt används i fortsättningen de begrepp som föreslås ovan. När det redogörs för UCITS IV-direktivets bestämmelser används begreppet matarfondföretag för direktivets feederfondföretag och mottagarfondföretag för direktivets masterfondföretag.

8.3.2 Placering av medel i en mottagarfond och kompletterande tillgångar

Regeringens förslag: En värdepappersfond ska kunna vara en matarfond, vilket innebär att minst 85 procent av fondmedlen ska placeras i en annan värdepappersfond eller i ett fondföretag som i sitt hemland har tillstånd att driva verksamhet enligt UCITS IV-direktivet (mottagarfond). Den fond i vilken medlen placeras får inte vara en matarfond eller ett matarfondföretag och fondens medel får inte placeras i en matarfond eller ett matarfondföretag.

Resterande fondmedel får bestå av likvida medel som behövs för förvaltningen av fonden och derivatinstrument. Derivatinstrument får endast användas för att skydda tillgångarna i fonden.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 58.1 i UCITS IV-direktivet är ett matarfondföretag ett fondföretag som genom avvikelser från artiklarna 1.2 a, 50, 52, 55 och 56.2 c har fått tillstånd att placera minst 85 procent av sina tillgångar i andelar i ett annat fondföretag. Av artikel 58.3 framgår att ett mottagarfondföretag inte för egen del får vara

ett matarfondföretag och det får inte inneha andelar i ett matarfondföretag.

UCITS IV-direktivet innebär att det i svensk rätt måste göras möjligt att placera minst 85 procent av en värdepappersfonds tillgångar i en mottagarfond. De vanliga bestämmelserna om placeringar i olika typer av finansiella instrument kan inte gälla för en sådan värdepappersfond. I stället måste införas särskilda placeringsregler.

Först och främst kan inte bestämmelsen i artikel 55 om att ett fondföretag får placera högst 20 procent av sina tillgångar i andelar i ett annat fondföretag inte gälla för matarfondföretag. Den bestämmelsen motsvaras i Sverige av 5 kap. 16 § första stycket LIF.

Artikel 1.2 a i UCITS IV-direktivet föreskriver att en fond ska tillämpa principen om riskspridning. En matarfond kan sägas inte följa denna princip eftersom tillgångarna i huvudsak placeras på samma ställe. Artikeln har genomförts i svensk rätt på så sätt att det i 5 kap. 1 § första stycket LIF föreskrivs att en värdepappersfond ska ha en lämplig fördelning av placeringar med hänsyn till den riskspridning som är förenad med fondens placeringsinriktning enligt fondbestämmelserna. Eftersom det hänvisas till fondbestämmelserna och det i dessa måste framgå att värdepappersfonden är en matarfond, behövs inget uttryckligt undantag från 5 kap. 1 § första stycket LIF för matarfonder.

I artikel 50.1 e iv finns en särskild regel om placeringar i andra fondföretag. Bestämmelsen motsvaras av 5 kap. 15 § andra stycket LIF som föreskriver att medel i en värdepappersfond får placeras i andra fonder eller fondföretag bara om dessa, enligt sina fondbestämmelser eller sin bolagsordning, får placera högst tio procent av sina medel i andelar i andra fonder eller fondföretag. I enlighet med UCITS IV-direktivet ska en matarfond undantas från den bestämmelsen. Det ska dock påpekas att mottagarfondföretagen är bundna av nationella regler som genomför UCITS-direktivets övriga placeringsbestämmelser, vilket innebär att ett mottagarfondföretag kan placera högst 20 procent av sitt värde i ett annat fondföretag (artikel 55.1 i UCITS IV-direktivet som i Sverige motsvaras av 5 kap. 16 § första stycket LIF).

Artikel 56.2 c föreskriver att ett fondföretag inte får förvärva mer än 25 procent av andelarna i ett enskilt fondföretag. Om den bestämmelsen gällde för matarfonder skulle det kunna innebära att en matarfond blev tvungen att sluta vara matarfond när innehavet i mottagarfonden översteg 25 procent av mottagarfondens andelar. Bestämmelsen motsvaras av 5 kap. 19 § 4 LIF.

I artikel 58.2 anges de tillgångsslag i vilka en matarfond får placera resterande högst 15 procent av tillgångarna. Artikeln anger att en matarfond får ha upp till 15 procent av sina tillgångar i kompletterande likvida tillgångar enligt artikel 50.2 andra stycket samt derivatinstrument enligt artiklarna 50.1 g, 51.2 och 51.3. Derivatinstrument får enligt artikeln endast användas för att säkra tillgångar ("hedging purposes"). Artiklarna 50.1 g och 51.3 motsvaras av 5 kap. 12-14 §§ LIF och beskriver i vilken typ av derivatinstrument en värdepappersfonds medel får placeras i samt vilken högsta riskexponering som gäller. Artikel 51.2 motsvaras av 5 kap. 1 § tredje stycket LIF om användning av derivatinstrument i syfte att effektivisera förvaltningen av värdepappersfonden. Ett matarfondföretag ska således enligt UCITS IV-

direktivet kunna använda sig av derivatinstrument på samma sätt som andra fondföretag, förutsatt att placeringen sker i syfte att ”säkra tillgångar”. Med detta måste enligt regeringens mening avses derivatanvändning i syfte att skydda en placering eller att gardera sig för valutakursförändringar. Det får således inte vara fråga om att använda derivat i syfte att ta hävstång. Det måste i fondbestämmelserna anges att fondbolaget får använda sig av derivatinstrument.

Termen ”kompletterande likvida tillgångar” i artikel 50.1 andra stycket har i LIF översatts till ”de likvida medel som behövs för förvaltningen av fonden” (5 kap. 1 § andra stycket LIF som motsvarar artikel 50.2 andra stycket i UCITS IV-direktivet). Rätten att låta en värdepappersfonds tillgångar bestå av likvida medel som behövs för förvaltningen av fonden ska inte sammanblandas med möjligheten att placera fondmedel på konto hos kreditinstitut enligt 5 kap. 10 § LIF. Det sistnämnda fordrar stöd i fondbestämmelserna, medan innehavet av likvida medel enligt 1 § inte kräver något sådant uttryckligt stöd (prop. 2002/03:150 s. 312). Genom att även en matarfonds medel får vara likvida ges matarfonden bl.a. en möjlighet att lösa in fondandelar utan att alltid behöva begära inlösen av andelar i mottagarfonden.

Ett fondbolag för en värdepappersfond ska således kunna placera alla fondens medel – dock minst 85 procent av fondens värde – i en annan fond. Den andra fonden måste vara en UCITS-fond och får inte själv vara en matarfond eller ett matarfondföretag. Inte heller får dess medel placeras i en matarfond eller ett matarfondföretag. Fondbolaget för matarfonden ska även kunna låta högst 15 procent av fondens värde bestå av likvida medel och derivatinstrument enligt ovan.

8.3.3 Exponeringar som hänför sig till derivatinstrument

Regeringens förslag: Fondbolaget för matarfonden ska beräkna sin sammanlagda exponering hänförlig till derivatinstrument genom att lägga samman matarfondens direkta exponering hänförlig till derivatinstrument med mottagarfondens. Sammanläggning ska genom att matarfondens exponeringar läggs ihop antingen med mottagarfondens motsvarande exponeringar i proportion till matarfondens placeringar i mottagarfonden, eller med mottagarfondens högsta möjliga exponeringar hänförliga till derivatinstrument enligt fondbestämmelserna, i proportion till matarfondens placeringar i mottagarfonden.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 58.2 i UCITS IV-direktivet framgår att matarfondföretaget, för att uppfylla bestämmelsen i artikel 51.3, ska beräkna sin totala exponering som hänför sig till derivatinstrument genom att kombinera sin egen direkta exponering hänförlig till derivatinstrument med mottagarfondens. Den exponeringsregel som avses i artikel 51.3 har genomförts i 5 kap. 13 § andra stycket LIF där det föreskrivs att en värdepappersfonds

sammanlagda exponeringar som hänför sig till derivatinstrument inte får överskrida fondens värde.

Sammanläggningen kan enligt artikel 58.2 ske genom att matarfondföretagets exponering kombineras med antingen

- 1) mottagarfondföretagets totala faktiska exponering hänförlig till derivatinstrument, i proportion till matarfondföretagets placeringar i mottagarfondföretaget, eller
- 2) mottagarfondföretagets högsta möjliga totala exponering hänförlig till derivatinstrument, fastställd i mottagarfondföretagets fondbestämmelser eller bolagsordning, i proportion till matarfondföretagets placering i mottagarfondföretaget.

Den första metoden för sammanläggning kan medge ett större utrymme för matarfonden men är å andra sidan administrativt mer krävande, eftersom det förutsätter att fondbolaget för mottagarfonden löpande förser fondbolaget för matarfonden med information om mottagarfondens faktiska exponering. Informationsutbytet ska regleras i avtalet mellan fondbolagen (se avsnitt 8.8). Den andra metoden för sammanläggning är enklare att hantera administrativt eftersom gränserna för matarfondens derivatanvändning i stället bestäms av de begränsningar som anges i mottagarfondens fondbestämmelser. Det spelar i detta fall alltså ingen roll om mottagarfonden faktiskt utnyttjar det utrymme som fondbestämmelserna medger.

I 5 kap. 13 § andra och tredje stycket samt i Finansinspektionens föreskrifter finns närmare bestämmelser om hur exponeringarna ska beräknas. Det är naturligtvis önskvärt att matarfonden och mottagarfonden använder sig av samma metoder för beräkning. Detta skulle fondbolagen kunna välja att reglera i avtalet avseende fonderna.

8.4 Bestämmelser avseende mottagarfonden

8.4.1 Undantag från skyldighet att anmäla marknadsföring

Regeringens förslag: Ett fondbolag som inte marknadsför andelar i en mottagarfond i ett annat EES-land på annat sätt än att andelarna innehas av ett eller flera matarfondföretag ska inte behöva anmäla till Finansinspektionen att den avser att marknadsföra andelar i landet i fråga. Ett mottagarfondföretag vars andelar inte marknadsförs i Sverige på annat sätt än att de innehas av en eller flera matarfonder behöver inte uppfylla de krav som normalt ställs på fondföretag som marknadsför andelar här.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: UCITS IV-direktivets bestämmelser för fondföretag som marknadsför sina andelar i andra medlemsstater än de där de är etablerade ska inte tillämpas när ett mottagarfondföretag inte söker kapital från allmänheten i en annan medlemsstat utan bara har en

eller flera matarfondföretag i det andra landet. Vidare ska inte artikel 108.1 andra stycket tillämpas avseende sådana mottagarfondföretag, dvs. myndigheterna i mottagarfondföretagets värdmedlemsstat kan inte vidta åtgärder mot mottagarfondföretaget för att det bryter mot lagar som gäller i värdmedlemsstaten och som inte omfattas av UCITS IV-direktivets tillämpningsområde (artikel 58.4 b). Det som avses är främst nationella regler om marknadsföring.

Ett mottagarfondföretag som inte söker kapital från allmänheten i en annan medlemsstat på annat sätt än att den har ett eller flera matarfondföretag i medlemsstaten behöver således inte anmäla att den marknadsför andelar i annan medlemsstat (artikel 93). Den behöver heller inte vidta nödvändiga åtgärder för att i enlighet med de lagar som gäller i medlemsstaten kunna göra utbetalningar till andelsägarna, lösa in andelar samt lämna ut information (artikel 92). Inte heller gäller direktivets krav om tillhandahållande av information på visst sätt i värdmedlemsstaten (artikel 94).

För svensk del innebär ovanstående att ett fondbolag som förvaltar en mottagarfond inte behöver underrätta Finansinspektionen om att det avser att erbjuda och tillhandahålla tjänster i ett annat land inom EES när tjänster endast tillhandahålls ett eller flera matarfondföretag. Vidare behöver ett mottagarfondföretag med en eller flera svenska matarfonder inte anmäla till den behöriga myndigheten i sitt hemland att företaget vill marknadsföra andelar i Sverige. Bestämmelserna bör genomföras genom att undantag medges från den av regeringen föreslagna 2 kap. 15 c § respektive 1 kap. 7 § LIF.

8.4.2 Möjlighet att stänga en mottagarfond för nya investerare

Regeringens förslag: En mottagarfond som har minst två matarfonder eller matarfondföretag som andelsägare ska inte behöva vara öppen för kapitaltillskott från allmänheten.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Ett fondbolag anses ha en generell kontraheringsplikt, vilket innebär att fondbolaget har en skyldighet att sälja andelar i de fonder som fondbolaget förvaltar till alla som önskar köpa. Skyldigheten är en följd av att en fond bildas genom kapitaltillskott från allmänheten. Det är endast vid förvaltning av specialfonder som det är tillåtet att, under vissa förutsättningar, begränsa möjligheten att förvärva fondandelar (6 kap. 1 § LIF).

UCITS IV-direktivet medger ett undantag från bestämmelsen om generell kontraheringsplikt. Av direktivet framgår att ett mottagarfondföretag som har minst två matarfondföretag som andelsägare, kan välja om det ska söka kapital från andra investerare eller inte (artikel 58.4 a).

Ett fondbolag för en mottagarfond som har minst två matarfonder eller matarfondföretag som andelsägare ska således kunna välja om fonden ska vara öppen för kapitaltillskott från allmänheten eller inte.

Fondbolaget för mottagarfonden kan därmed välja att stänga fonden för nyteckning av andelar såvitt avser andra än matarfonderna eller matarfondföretagen.

Att fondbolaget för mottagarfonden beslutar att fonden ska stängas för allmänheten påverkar inte befintliga andelsägare. Dessa kvarstår med sina innehav i mottagarfonden. Fondbolaget för mottagarfonden kan alltså inte begära att befintliga andelsägare ska lösa in sina andelar. Innebörden av bestämmelsen i direktivet måste anses vara att mottagarfonden på nytt måste öppnas för allmänheten om en matarfond eller ett matarfondföretag lämnar mottagarfonden och den därmed har endast en matarfond eller ett matarfondföretag.

Ett fondbolag för en värdepappersfond som vill använda sig av denna möjlighet att inte rikta sig till allmänheten bör i fondbestämmelserna ange att fonden riktar sig till allmänheten men har möjlighet att upphöra med att söka kapital från andra investerare om den får två eller flera matarfonder eller matarfondföretag. Även hur fondandelsägarna ska informeras om denna åtgärd bör anges i fondbestämmelserna. Detsamma gäller förutsättningarna för när denna särskilda form av stängning inte längre föreligger och mottagarfonden därför måste öppnas för försäljning.

8.4.3 Underrättelse till Finansinspektionen om de matarfonder vars medel placeras i en mottagarfond

Regeringens förslag: Ett fondbolag som förvaltar en mottagarfond ska till Finansinspektionen lämna uppgift om varje matarfond eller matarfondföretag vars medel placeras i mottagarfonden. Om en sådan uppgift rör ett matarfondföretag ska Finansinspektionen lämna uppgiften till den behöriga myndigheten i matarfondföretagets hemland.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt UCITS IV-direktivet ska ett mottagarfondföretaget omedelbart meddela de behöriga myndigheterna i sin hemmedlemsstat identitetsuppgifter för de matarfondföretag som placerar i dess fondandelar. Om mottagarfondföretaget och matarfondföretaget är etablerade i olika medlemsstater ska den behöriga myndigheten omedelbart lämna vidare uppgifterna till den behöriga myndigheten i matarfondföretagets hemland (artikel 66.1).

Informationen innebär att Finansinspektionen får en samlad bild av hur många, och vilka, matarfonder eller matarfondföretag som placerar medel i en mottagarfond. Detta kan vara viktig information för tillsynen av mottagarfonden. När en svensk värdepappersfond omvandlas till en matarfond får Finansinspektionen visserligen kännedom om detta genom att fondbolaget som förvaltar värdepappersfonden ansöker om tillstånd att placera medel i en mottagarfond eller i ett mottagarfondföretag. Samma gäller när en matarfond vill byta mottagarfond eller

mottagarfondföretag. Det kan dock finnas ett värde för Finansinspektionen att veta att placeringen också har påbörjats.

8.5 Tillståndskrav

8.5.1 Tillstånd genom godkännande av fondbestämmelserna för matarfonden

Regeringens förslag: Det ska krävas tillstånd för att placera en värdepappersfonds medel enligt bestämmelserna för matarfonder. Tillstånd ska ges av Finansinspektionen i form av godkännande av fondbestämmelserna.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock inte uttryckligen tagit ställning till om tillstånd ska ges samtidigt som fondbestämmelserna godkänns.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt UCITS IV-direktivet ska medlemsstaterna se till att det för ett fondföretags placeringar i ett visst mottagarfondföretag, vilka överstiger den gräns som normalt gäller för placering i ett annat fondföretag, krävs tillstånd på förhand (artikel 59). Bestämmelsen innebär att tillstånd krävs dels vid nybildning av en fond som ska vara en matarfond, dels vid ombildning av en fond till matarfond, dels vid byte av mottagarfond.

Att en fond är en matarfond ska framgå av fondbestämmelserna. Eftersom valet av mottagarfond påverkar hela placeringsinriktningen måste det i fondbestämmelserna även anges vilken fond som är mottagarfond. En nybildning eller ombildning av en fond till matarfond kräver således alltid godkännande av nya eller ändrade fondbestämmelser. Det kan därmed tyckas onödigt att kräva ett särskilt tillstånd utöver tillstånd till ändring av fondbestämmelserna. Eftersom fondbestämmelserna inte heller kan godkännas utan att övriga förutsättningar för att värdepappersfonden ska få bli en matarfond är uppfyllda, är det enligt regeringens mening lämpligt att tillstånd ges i form av godkännande av fondbestämmelserna.

8.5.2 Ansökningshandlingar

Regeringens förslag: Tillsammans med en ansökan om tillstånd att placera en värdepappersfonds medel enligt bestämmelserna för matarfonder ska lämnas nya eller ändrade fondbestämmelser för fonden. Tillsammans med ansökan ska även lämnas de andra handlingar som krävs enligt UCITS IV-direktivet

Om placeringen ska ske i ett mottagarfondföretag, ska fondbolaget även ge in ett intyg från den behöriga myndigheten i mottagarfondföretagets hemland om att fondföretaget har tillstånd

enligt UCITS IV-direktivet, att det inte är ett matarfondföretag och att dess medel inte placeras i en matarfond eller ett matarfondföretag.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Förutom krav på tillstånd för att bli matarfondföretag innehåller UCITS IV-direktivet bestämmelser om vilka handlingar som ska ges in tillsammans med ansökan (artikel 59). De handlingar som avses är matarfondföretagets och mottagarfondföretagets fondbestämmelser eller bolagsordningar, fondföretagets informationsbroschyr och faktablad, avtal mellan fondföretagen eller interna uppföranderegler (se avsnitt 8.8), eventuell underrättelse till andelsägarna som ska lämnas med anledning av ombildning (se avsnitt 8.5.4), avtal mellan fondföretagets förvaringsinstitut (se avsnitt 8.9.1) samt avtal mellan fondföretagets revisorer (se avsnitt 8.10.2). Om fondföretagen är etablerade i olika medlemsstater ska ansökan också innehålla ett intyg från behörig myndighet i mottagarfondföretagets hemmedlemsstat om att fondföretaget uppfyller kraven för att vara ett mottagarfondföretag.

En bestämmelse med motsvarande innehåll som artikel 59 bör införas i LIF. De fondbestämmelser som ska ges in är fondbestämmelserna för en nystartad fond eller de ändrade fondbestämmelser som är en följd av den nya placeringsinriktningen.

Matarfondens informationsbroschyr och faktablad ska ges in tillsammans med ansökan. Det är fråga om den informationsbroschyr och det faktablad som fondbolaget kommer att använda efter det att tillstånd har lämnats.

De handlingar som ska bifogas ansökan ska enligt artikel 59.3 i UCITS IV-direktivet ska vara avfattade på ett officiellt språk i matarfondföretagets hemland eller på ett språk som godkänns av dess behöriga myndigheter. Varken av språklagen (2009:600) eller förvaltningslagen (1986:223) följer någon uttrycklig skyldighet att endast ge in handlingar som är avfattade på svenska språket eller översatta till svenska språket till olika myndigheter. Av språklagen följer att språket i förvaltningsmyndigheter är svenska och att det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas. Myndigheterna har vidare ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom dess fackområde finns tillgänglig, används och utvecklas. Detta innebär att språket i t.ex. protokoll, beslut och föreskrifter ska vara svenska. I förarbetena till språklagen framförs dock att det i andra delar av den offentliga verksamheten är naturligt att det kan förekomma kommunikation på andra språk än svenska. Som exempel anges skriftväxling mellan svenska myndigheter och utländska myndigheter och internationella organisationer. Det framhålls vidare att de exakta gränserna för det område inom vilket svenskan är obligatorisk inte kan anges generellt utan får bedömas i varje enskilt fall (prop. 2008/09:153 s. 29 f.).

Som en allmän princip gäller sedan lång tid tillbaka att det svenska språket ska användas i inlagor som ges in till domstolar och myndigheter. Om det kommer in en handling på ett främmande språk får i stället

myndigheten ta ställning till om översättning ska ske. Därvid ska hänsyn tas till ärendets beskaffenhet, omfattningen och karaktären av det material som lämnas in samt kostnaden för översättning sedd i förhållande till ärendets vikt. En inlaga får inte avvisas enbart av det skälet att den inte är avfattad på svenska (se prop. 1971:30 s. 382).

Att medge ett fondbolag att ge in ansökningshandlingar på ett annat språk än svenska strider således inte mot lag. Det rör sig om en förmån för sökanden som enligt regeringens mening Finansinspektionen bör vara fri att avgöra om den vill ge. Finansinspektionen bör alltså få avgöra om den vill godkänna ansökningshandlingar på andra språk än svenska.

8.5.3 Finansinspektionens prövning

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska godkänna en ansökan om tillstånd till att placera en värdepappersfonds medel enligt bestämmelserna för matarfonder om den tänkta placeringsinriktningen överensstämmer med vad som gäller för en matarfond, de ingivna handlingarna uppfyller tillämpliga krav samt fondbestämmelserna i övrigt uppfyller kraven på fondbestämmelser.

Om värdepappersfonden är en befintlig fond ska Finansinspektionen inom 15 arbetsdagar efter att fullständig ansökan lämnats in underrätta sökanden om sitt beslut. För beslut som avser fondbestämmelser för en ny fond eller fondbestämmelser som ändras på annat sätt än som en följd av den nya placeringsinriktningen ska tidsfristen för Finansinspektionens underrättelse om beslut vara två månader.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt UCITS IV-direktivet ska tillstånd till placering i ett fondföretag överstigande den gräns som normalt gäller för investeringar i andra fondföretag lämnas om matarfondföretaget, dess förvaltningsbolag, förvaringsinstitut och revisor samt mottagarfonden eller mottagarfondföretaget uppfyller direktivets krav (artikel 59.3). Det innebär att Finansinspektionen vid sin prövning ska kontrollera att alla formaliteter är uppfyllda avseende framför allt avtal mellan fondbolagen, avtal mellan förvaringsinstituten och avtal mellan revisorerna. Den tänkta placeringsinriktningen måste också överensstämma med vad som gäller för en matarfond, vilket bl.a. innebär att den tänkta mottagarfonden måste uppfylla kraven för att vara mottagarfond.

En ytterligare förutsättning är naturligtvis att fondbestämmelserna kan godkännas. Prövningen av dessa såvitt avser placeringsinriktningen får emellertid inte gå utöver prövningen enligt ovan. Finansinspektionen får således inte neka tillstånd på den grunden att placeringsinriktningen inte kan anses skälig. Inte heller kan Finansinspektionen vägra tillstånd beträffande en befintlig fond på den grunden att fondbestämmelseändringen strider mot andelsägarnas gemensamma intresse (se avsnitt 13.1.2).

Enligt direktivet ska behörig myndighet underrätta matarfondföretaget om sitt beslut inom 15 arbetsdagar från det att fullständiga ansökningshandlingar överlämnats (artikel 59.2). Med fullständiga ansökningshandlingar måste avses att samtliga de handlingar som ska ges in är ingivna och att de är fullständigt ifyllda. Finansinspektionen ska således kunna fatta beslut med stöd av de ingivna handlingarna utan ytterligare kompletteringar.

Eftersom fondbestämmelserna måste prövas samtidigt kommer tidsfristen 15 dagar i direkt konflikt med den tidsfrist på två månader som föreslås gälla för godkännande av fondbestämmelser (se avsnitt 13.1.3). Konflikten finns även i UCITS IV-direktivet, eftersom enligt artikel 5.4 auktorisation av fondföretag ska lämnas inom två månader från ansökan. Rimligen bör det vara så att femtondagarsfristen ska gälla vid ombildning till matarfond och vid byte av mottagarfond, men tvåmånadersfristen när det är fråga om att godkänna en ny fond. När det således rör sig om en befintlig fond, ska fondbestämmelserna godkännas inom femton arbetsdagar. Det kan dock hända att fondbolaget för värdepappersfonden samtidigt ansöker om godkännande av ändringar i fondbestämmelserna som inte har med det faktum att fonden blir matarfond att göra. För sådana ändringar kan inte femtondagarsfristen anses gälla.

8.5.4 Information till fondandelsägarna

Regeringens förslag: Innan en befintlig värdepappersfond blir en matarfond eller byter mottagarfond eller mottagarfondföretag, ska andelsägarna i värdepappersfonden underrättas om förändringen och ges möjlighet att lösa in sina fondandelar utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet till följd av inlösen. Möjlighet att begära sådan inlösen ska ges under minst 30 dagar från dagen för underrättelse. Av underrättelsen ska framgå att Finansinspektionen har godkänt ändringen av fondbestämmelserna, när de ändrade fondbestämmelserna ska börja tillämpas och att fondandelsägarna har rätt till inlösen av sina fondandelar. Till underrättelsen ska fogas faktabladet avseende matarfonden och mottagarfonden eller mottagarfondföretaget.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om hur underrättelsen ska lämnas.

Utredningens förslag: Utredningen har inte föreslagit att informationskravet ska regleras särskilt i lag utan har ansett att detta bör ske genom föreskrifter.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det. *Finansinspektionen* anser emellertid att UCITS IV-direktivets krav på underrättelse till andelsägarna vid omvandling till matarfond eller byte av mottagarfondföretag bör framgå av lag.

Skälen för regeringens förslag: Enligt UCITS IV-direktivet ska medlemsstaterna kräva att ett matarfondföretag som redan bedriver verksamhet som fondföretag, inbegripet verksamhet som matarfondföretag till ett annat mottagarfondföretag, lämnar viss information till sina fondandelsägare i samband med ombildning eller byte av mottagarfondföretag. Informationen ska innehålla en förklaring om att behörig myndighet har godkänt att matarfondföretagets medel placeras i mottagarfondföretaget, matarfondföretagets och mottagarfondföretagets faktablad, datum då placeringen ska påbörjas och en förklaring om att andelsägarna har rätt att inom 30 dagar begära att deras andelar återköps eller löses in, utan några andra kostnader än kostnaderna för avveckling av värdepappersinnehavet. Informationen ska ges senast 30 dagar före det datum då placeringen ska ske (artikel 64).

Enligt regeringens förslag ska andelsägarna vid ändringar av fondbestämmelserna som är av väsentlig betydelse underrättas om beslutet och ges möjlighet att lösa in sina fondandelar före det att ändringen börjar tillämpas (se avsnitt 13.1.2). Andelsägarna har i de fallen rätt till inlösen utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet till följd av inlösen. En underrättelse till andelsägarna ska bl.a. innehålla lämplig information om syftet med fondbestämmelseändringen och vilka konsekvenser den kan få för andelsägarna. UCITS IV-direktivet reglerar dock uttömmande vilka krav som kan ställas på ett fondföretag som ombildas till matarfond eller byter matarfondföretag. Det är därför enligt regeringens mening lämpligt att det införs en särskild bestämmelse avseende informationskravet i samband med omvandling till matarfond eller byte av mottagarfond eller mottagarfondföretag. I stället för att Finansinspektionen ska besluta om rätt till inlösen på grund av att det är fråga om en väsentlig ändring av fondbestämmelserna bör det också klargöras att andelsägarna vid omvandling till matarfond eller byte av mottagarfond eller mottagarfondföretag alltid har rätt till inlösen utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet till följd av inlösen.

Som framgår ovan (avsnitt 8.5.2) ska underrättelsen ges in till Finansinspektionen i samband med ansökan om godkännande av de nya fondbestämmelserna. Finansinspektionen får därmed möjlighet att kontrollera att underrättelsen uppfyller de krav som kommer att gälla.

Om ett fondföretag har anmält att det marknadsför sina andelar i ett annat EES-land ska enligt UCITS IV-direktivet informationen om omvandlingen till matarfondföretag till andelsägarna i värdmedlemsstaten lämnas på det officiella språket eller på ett språk som godkänns av detta lands myndigheter (artikel 64.2). Finansinspektionen får enligt förordningen (2004:75) om investeringsfonder meddela föreskrifter om översättning till svenska språket av information som fondföretag och förvaltningsbolag lämnar i Sverige. Med stöd av detta bemyndigande kan inspektionen föreskriva att underrättelsen till de svenska andelsägarna i ett matarfondföretag som marknadsför andelar i Sverige ska upprättas på svenska.

I kommissionens direktiv 2010/44/EU finns en bestämmelse som innebär att informationen till andelsägarna ska lämnas antingen på papper eller via ett varaktigt medium, och i det senare fallet ska vissa

villkor vara uppfyllda (artikel 29 och artikel 7). Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör bemyndigas att meddela närmare föreskrifter – baserade på kommissionens direktiv – om sättet för underrättelse.

8.6 Avgifter och ersättningar

Regeringens förslag: Ett fondbolag som förvaltar en mottagarfond får inte ta ut någon avgift av matarfonden eller matarfondföretaget vid försäljning eller inlösen av andelar.

Om provision eller annan ersättning betalas ut till ett fondbolag eller någon annan som handlar på dess uppdrag i samband med att matarfondens medel placeras i andelar i en mottagarfond eller i ett mottagarfondföretag, ska denna ersättning tillföras matarfondens tillgångar.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt UCITS IV-direktivet får ett mottagarfondföretag inte debitera ett matarfondföretag några avgifter vid köp respektive avyttring av andelar (artikel 66.2). Bestämmelsen hindrar inte mottagarfonden från att debitera matarfonden en förvaltningsavgift. Här finns i stället informationskrav angående de sammanlagda avgifterna (se avsnitt 8.13). En motsvarande bestämmelse bör införas i LIF.

Likabehandlingsprincipen kräver att alla andelsägarna i en fond behandlas på samma sätt. En fråga som kan ställas är om inte likabehandlingsprincipen träds för när då en fondandelsägare i form av en matarfond t.ex. debiteras lägre avgifter än övriga fondandelsägare. Matar-mottagarstrukturen är emellertid en konstruktion som gör det nödvändigt med vissa särbestämmelser för att inte andelsägarna i matarfonden ska hamna i en sämre situation än om de investerade direkt i mottagarfonden. Andelsägarna i matarfonden riskerar t.ex. att drabbas av oskäligt höga förvaltningsavgifter på grund av att två fondbolag är involverade i förvaltningen. Deras situation kan därmed inte anses jämförbar med vanliga fondandelsägares situation (se även avsnitt 8.8).

Om en serviceavgift, provision eller annan ekonomisk ersättning betalas ut i samband med att ett matarfondföretags medel placeras i andelar i ett mottagarfondföretag, ska enligt UCITS IV-direktivet beloppet tillföras matarfondföretagets tillgångar (artikel 65.2). Ersättningen ska tillföras matarfondföretaget oavsett om det är förvaltningsbolaget eller någon annan som på förvaltningsbolagets uppdrag köper andelar i ett mottagarfondföretag.

När fondbolaget för matarfonden köper andelar i mottagarfonden eller mottagarfondföretaget kan det för den senare innebära en stor insättning. Vid sådana större insättningar av medel förekommer det att fondbolaget för den fond vars medel placerats i en annan fond erhåller ersättning från fondbolaget för den mottagande fonden. I enlighet med direktivet ska sådan ersättning tillföras matarfondens tillgångar och således komma

matarfondens andelsägare till godo. Detta är en generell regel som redan i dag får anses gälla genom sundhetskravet i 2 kap. 17 § LIF och regeln i 4 kap. 2 § tredje stycket LIF om att fondbolaget vid förvaltningen av en investeringsfond uteslutande ska handla i fondandelsägarnas gemensamma intresse. Kravet bör dock framgå uttryckligen, varför en särskild bestämmelse härom bör införas.

8.7 Fondbolagets för matarfonden ansvar gentemot sina andelsägare

Regeringens förslag: Ett fondbolag som förvaltar en matarfond ska effektivt övervaka förvaltningen av mottagarfonden eller mottagarfondföretaget. Fondbolaget får därvid förlita sig på den information som det får från fondbolaget för mottagarfonden eller från mottagarfondföretaget samt från mottagarfondens eller mottagarfondföretagets förvaringsinstitut och revisor, såvida det inte finns anledning att ifrågasätta informationens tillförlitlighet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens, utom så till vida att utredningen föreslagit att fondbolaget för matarfonden ska ”noga följa” verksamheten i mottagarfonden eller mottagarfondföretaget.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det. *Finansinspektionen* menar dock att skyldigheten för matarfondens fondbolag att övervaka mottagarfonden bör ansluta till direktivets ordalydelse.

Skälen för regeringens förslag: De nya reglerna om matar- och mottagarstrukturer i UCITS IV-direktivet medför ingen förändring av matarfondens fondbolags ansvar mot andelsägarna. Oavsett om värdepappersfonden är en matarfond eller inte har fondbolaget ansvaret för investeringarna gentemot andelsägarna. Eftersom nästan alla matarfondens medel investeras i en annan fond minskar emellertid insynen i investeringarna. UCITS IV-direktivet innehåller därför regler som syftar till att matarfondföretaget ska kunna hålla sig informerat om hur mottagarfondföretagets förvaltning sköts.

Enligt direktivet ska matarfondföretaget effektivt övervaka mottagarfondföretagets verksamhet. Vid utövandet av den skyldigheten får matarfondföretaget förlita sig på den information och de handlingar som det får från mottagarfondföretaget, dess förvaltningsbolag, förvaringsinstitut eller revisor, såvida det inte finns anledning att ifrågasätta informationens och handlingarnas tillförlitlighet (artikel 65.1). En motsvarande bestämmelse bör införas i LIF. Regeringen instämmer i *Finansinspektionens* synpunkt att skyldigheten för matarfondens fondbolag att övervaka mottagarfonden bör ansluta till direktivets ordalydelse. Fondbolaget för matarfonden ska således effektivt övervaka förvaltningen av mottagarfonden eller mottagarfondföretaget.

8.8 Information till fondbolaget för matarfonden och samordning mellan fonderna

Regeringens förslag: Om matarfonden och mottagarfonden förvaltas av olika fondbolag, ska fondbolaget för mottagarfonden vara skyldigt att till fondbolaget för matarfonden lämna den information som behövs för att det senare ska kunna uppfylla kraven i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

Det ska finnas ett avtal mellan fondbolagen för matarfonden och mottagarfonden eller mottagarfondföretaget. Avtalet ska säkerställa att fondbolaget för mottagarfonden eller mottagarfondföretaget lämnar nödvändig information till fondbolaget för matarfonden, samt annan samordning mellan fonderna. Om både matarfonden och mottagarfonden eller mottagarfondföretaget förvaltas av samma fondbolag eller förvaltningsbolag ska avtalet kunna ersättas av skriftliga rutiner som säkerställer samordning mellan fonderna. Avtalet eller de skriftliga rutinerna ska innehålla åtminstone sådana uppgifter som anges i kommissionens direktiv 2010/44/EU.

Om matarfondens medel placeras i en mottagarfond ska i avtalet föreskrivas att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet. Om matarfondens medel placeras i ett mottagarfondföretag ska i avtalet föreskrivas antingen att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet, eller att lagstiftningen i mottagarfondföretagets hemland är tillämplig på avtalet och att det landets domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock föreslagit att bestämmelserna om tillämplig lag och behöriga domstolar ska regleras i avtalet ska genomföras i föreskrifter. Även skyldigheten att i avtalet reglera tillhandahållandet av överenskommelser som ingås med tredje part har utredningen ansett ska genomföras i föreskrifter.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt UCITS IV-direktivet ska medlemsstaterna kräva att mottagarfondföretaget förser matarfondföretaget med all den dokumentation och information som behövs för att det senare ska kunna uppfylla direktivets krav. För det syftet ska matarfondföretaget ingå avtal med mottagarfondföretaget. I Avtalet ska finnas tillgängligt på begäran och kostnadsfritt för alla andelsägare. Medel får inte placeras i mottagarfondföretaget, utöver den gräns som gäller enligt artikel 55.1, innan avtalet har trätt i kraft (artikel 60.1).

I kommissionens direktiv 2010/44/EU finns närmare bestämmelser om vilka frågor avtalet ska reglera. Bestämmelserna rör både informationsutbyte och samordning mellan parterna. Enligt kommissionens direktiv ska avtalet reglera när och hur viss information ska meddelas matarfondföretaget. Den information det är fråga om är

t.ex. tillhandahållande av interna operativa dokument såsom riskhanteringsprocess och rapporter om regelefterlevnad, samt uppgifter om mottagarfondföretagets faktiska exponering mot derivatinstrument. Det senare är nödvändigt för att matarfondföretaget ska kunna beräkna sin totala exponering som hänför sig till derivatinstrument. Avtalet ska innehålla en försäkran om att mottagarfondföretaget kommer att informera matarfondföretaget om varje annan överenskommelse om informationsutbyte som ingås med tredje part och, om tillämpligt, när och hur mottagarfondföretaget kommer att göra dessa överenskommelser tillgängliga för matarfondföretaget (artikel 8 f).

I avtalet ska också framgå vilka avgifter och utgifter som ska belasta matarfondföretaget samt villkoren för eventuell överföring av apporttillgångar från matarfondföretaget till mottagarfondföretaget. Med överföring av apporttillgångar avses i direktivet överföring av finansiella instrument i stället för pengar. När det gäller sådan överföring påpekas i direktivets skäl att den innebär fördelar i form av minskade transaktionskostnader och undvikande av negativa skattekonsekvenser. Sådan överföring är särskilt fördelaktig för fondföretag som redan bedriver verksamhet som fondföretag eller matarfondföretag till ett annat mottagarfondföretag (skäl 10).

Avtalet ska också reglera bl.a. samordning av intervaller och tidpunkt för beräkning och offentliggörande av fondandelsvärdet, förfaranden som säkerställer att frågor och klagomål från andelsägarna hanteras på lämpligt sätt, när och hur fondföretaget ska anmäla tillfälligt avbrott och återupptagande av försäljning och inlösen av fondandelar, eventuella åtgärder för att förhindra market timing samt vilket lands lagstiftning som ska tillämpas vid tvist om avtalets villkor. Beträffande det senare gäller att avtalet måste föreskriva att den lagstiftning som gäller i något av fondföretagens hemländer ska tillämpas på avtalet (artikel 14). Beträffande hantering av klagomål framgår i direktivets skäl att det handlar om att korrespondens som av misstag sänts till mottagarfondföretaget i stället för till matarfondföretaget eller tvärtom kan hanteras (skäl 9).

Om matarfondföretaget och mottagarfondföretaget förvaltas av samma förvaltningsbolag räcker det att förvaltningsbolaget fastställer interna uppföranderegler som säkerställer att kraven i direktivet blir uppfyllda (artikel 60.1 i UCITS IV-direktivet). Kommissionens direktiv 2010/44/EU innehåller även närmare bestämmelser för vilka frågor de interna uppförandreglerna ska reglera. Utöver det som gäller innehållet i avtalet föreskrivs att förvaltningsbolagets interna uppföranderegler ska omfatta lämpliga åtgärder för att minska sådana intressekonflikter som kan uppstå mellan matarfondföretaget och mottagarfondföretaget eller mellan matarfondföretaget och andra andelsägare i mottagarfondföretaget. Detta under förutsättning att eventuella intressekonflikter inte hanterats tillräckligt genom de åtgärder som förvaltningsbolagen ska vidta för att uppfylla övriga bestämmelser om intressekonflikter i UCITS IV-direktivet.

Som nämnts ovan syftar avtalet mellan fondbolagen för matarfonden respektive mottagarfonden eller mottagarfondföretaget bl.a. till att fondbolaget för matarfonden ska ges särskild information om mottagarfonden. Liksom beträffande avgifter kan man fråga sig om inte

likabehandlingsprincipen träds för när då en fondandelsägare i form av en matarfond får särskilda möjligheter till information jämfört med övriga fondandelsägare (se avsnitt 8.6). Matar-mottagarstrukturen är emellertid en konstruktion som gör det nödvändigt med vissa särbestämmelser för att inte andelsägarna i matarfonden ska hamna i en sämre situation än om de investerade direkt i mottagarfonden. Andelsägarna i matarfonden har inte samma insyn i förvaltningen av mottagarfonden som de skulle ha om de investerade direkt i denna. Eftersom matarfonden tillåts ha en del kompletterande tillgångar i form av t.ex. derivatinstrument måste vidare fondbolaget för matarfonden få information om riskexponeringen i mottagarfonden för att exponeringsreglerna ska kunna upprätthållas.

Det är emellertid viktigt att avtalen mellan fondbolagen för matarfonden respektive mottagarfonden eller mottagarfondföretaget inte ger rättigheter till matarfonden som inte är motiverade av den särskilda investeringsformen. Fondbolaget för mottagarfonden är alltså skyldigt att se till att fondandelsägarna behandlas på ett rättvist sätt. I kommissionens direktiv 2010/44/EU finns t.ex. en bestämmelse om att det i avtalet ska anges vilka villkor som gäller för att mottagarfondföretaget gentemot matarfondföretaget ska kunna avstå från att utöva vissa av de rättigheter som det enligt fondbestämmelserna har i förhållande till andelsägarna (artikel 10 första stycket h). Bestämmelsen bör enligt regeringens mening inte uppfattas som att det finns en diskretionär möjlighet för fondbolaget för mottagarfonden att avstå från att tillämpa vissa bestämmelser i förhållande till matarfonden. I den mån ett sådant avstående innebär ett avsteg från likabehandlingsprincipen bör avstående endast kunna ske om det är nödvändigt för att hantera de frågor som kan uppkomma till följd av det särskilda förhållande som föreligger mellan en matarfond och en mottagarfond.

Direktivet talar om avtal mellan fondbolagen, men eftersom svenska fonder inte är juridiska personer är det riktiga att ålägga fondbolagen att se till att avtal finns. Om en svensk matarfond ska placera medel i ett mottagarfondföretag som är en juridisk person kan naturligtvis avtalet ingås direkt med mottagarfondföretaget.

Enligt regeringens mening bör det i LIF finnas ett åliggande för fondbolaget för mottagarfonden att förse fondbolaget för matarfonden med den information som behövs för att det senare ska kunna uppfylla kraven i LIF eller andra författningar som reglerar bolagets verksamhet. De skyldigheter som åligger fondbolaget för en matarfond för vilka fondbolaget behöver information från fondbolaget för mottagarfonden eller mottagarfondföretaget är framför allt skyldigheten att begränsa exponeringarna mot derivatinstrument (se avsnitt 8.3.3) och skyldigheten att effektivt övervaka förvaltningen av mottagarfonden eller mottagarfondföretaget (se avsnitt 8.7).

För att säkerställa informationsutbytet bör det krävas att det finns ett avtal mellan fondbolagen eller fondbolaget och mottagarfondföretaget. Kommissionens direktiv 2010/44/EU reglerar emellertid inte bara nödvändigt informationsutbyte utan även sådant som kan vara bra och praktiskt att reglera i ett avtal. t.ex. villkor för överföring av finansiella instrument eller uppgifter om avgifter och utgifter. Förutom nödvändigt informationsutbyte bör det därför i LIF anges att avtalet även ska reglera

annan samordning mellan fonderna eller fonden och fondföretaget. I stället för att räkna upp alla de detaljerade krav som anges i genomförandedirektivet, bör de införas i LIF genom en hänvisning till direktivet. Lagvalsbestämmelserna bör dock preciseras. I LIF bör därför föreskrivas att avtalet ska utse lagen i matarfondens eller mottagarfondföretagets hemland och att det ska föreskrivas att det landets domstolar ska vara behöriga att pröva tvister med anledning av avtalet.

Det som UCITS IV-direktivet benämner som interna uppföranderegler bör enligt regeringens mening motsvaras av skriftliga rutiner. I LIF bör anges att de skriftliga rutinerna ska säkerställa samordning mellan fonderna eller fonden och fondföretaget. Med samordning avses då bl.a. en reglering av hur intressekonflikter hanteras. För att upprätthålla samma systematik som gäller för regleringen om de avtal som ska ingås, bör det i LIF även beträffande rutinerna tas in en hänvisning till kommissionens direktiv.

8.9 Förvaringsinstitut

8.9.1 Informationsutbyte och samordning mellan förvaringsinstitut

Regeringens förslag: Matarfondens fondbolag ska vara skyldigt att till förvaringsinstitutet lämna sådan information om mottagarfonden som institutet behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter.

Om en matarfond och en mottagarfond har olika förvaringsinstitut, ska förvaringsinstitutet vara skyldiga att utbyta den information och ha den samordning som behövs för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter.

Om en matarfond och en mottagarfond eller ett mottagarfondföretag har olika förvaringsinstitut, ska det finnas ett avtal mellan institutet, Avtalet ska säkerställa nödvändigt informationsutbyte och nödvändig samordning mellan förvaringsinstitutet. Avtalet ska innehålla åtminstone sådana uppgifter som anges i kommissionens direktiv 2010/44/EU.

Om matarfondens medel placeras i en mottagarfond ska i avtalet föreskrivas att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet. Om matarfondens medel placeras i ett mottagarfondföretag ska i avtalet föreskrivas att det lands lag som är tillämpligt på det avtal som upprättats mellan fondbolagen för matarfonden och mottagarfondföretaget ska tillämpas även på avtalet mellan förvaringsinstitutet och att det landets domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet. Om det inte finns något sådant avtal ska i stället föreskrivas antingen att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet, eller att lagstiftningen i mottagarfondföretagets hemland är tillämplig på

avtalet och att det landets domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock föreslagit att bestämmelserna om hur tillämplig lag och behöriga domstolar ska regleras i avtalet ska genomföras i föreskrifter.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: För varje värdepappersfond ska det finnas ett förvaringsinstitut som har i uppdrag att ta emot och förvara den egendom som ingår i fonden. Förvaringsinstitutet ska dessutom utöva viss kontroll över fondbolaget och se till bl.a. att försäljning och inlösen av fondandelar går rätt till, att andelarna blir rätt värderade samt att fondens medel används i enlighet med LIF och fondbestämmelserna. Ett förvaringsinstitut ska verkställa fondbolagets beslut under förutsättning att dessa inte strider mot LIF eller fondbestämmelserna (3 kap. 1 och 2 §§ LIF). Förvaringsinstitutet ska vara en bank eller ett annat kreditinstitut (1 kap. 1 § 14).

För att förvaringsinstitutet ska kunna kontrollera att matarfondföretagets medel används enligt tillämpliga regler krävs att förvaringsinstitutet får information bl.a. om mottagarfondföretagets placeringar. UCITS IV-direktivet föreskriver därför att matarfondföretaget ansvarar för att till förvaringsinstitutet vidarebefordra den information om mottagarfondföretaget som krävs för att matarfondföretaget ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 61.1 fjärde stycket). En motsvarande bestämmelse bör införas i LIF.

När matarfondföretaget och mottagarfondföretaget inte har samma förvaringsinstitut ska enligt UCITS IV-direktivet förvaringsinstituterna ingå ett avtal om informationsutbyte för att säkerställa att båda instituten ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 61.1 första stycket). Kommissionens direktiv 2010/44/EU innehåller närmare bestämmelser om vad avtalet mellan förvaringsinstituterna ska innehålla. Avtalet ska bl.a. ange vilka dokument som rutinmässigt ska utbytas samt hur dessa ska överlämnas. Vidare ska avtalet reglera samordning av de båda institutens deltagande när det gäller operativa frågor, t.ex. förfarandet för att beräkna fondandelsvärdet för vart och ett av fondföretagen. Här inbegrips eventuella åtgärder som ska skydda mot utnyttjande av tidszonsskillnader mellan olika marknader (market timing). I avtalet ska även anges hur samordning ska ske mellan instituten avseende instruktioner från matarfondföretaget om att köpa eller lösa in andelar i mottagarfondföretaget samt avveckling av sådana transaktioner, inklusive frågor om att överföra apporttillgångar. Avtalet ska även reglera samordning av förfarandena vid räkenskapsårets slut. Beträffande lagval föreskrivs att avtalet ska peka ut samma lagstiftning som gäller enligt avtalet mellan matarfondföretaget och mottagarfondföretaget. Om ett sådant avtal har ersatts av interna uppföranderegler ska i avtalet i stället föreskrivas att det är antingen lagstiftningen i matarfondföretagets hemmedlemsstat eller lagstiftningen i mottagarfondföretagets hemmedlemsstat som är tillämplig på avtalet och att domstolarna i den

medlemsstat vars lagstiftningen är tillämplig på avtalet är exklusivt behöriga (artikel 25).

I UCITS IV-direktivet föreskrivs vidare att förvaringsinstitutet inte ska anses bryta mot bestämmelser om tystnadsplikt när de uppfyller de krav som anges i kapitlet om matarfondföretag och mottagarfondföretag (artikel 61.1 tredje stycket).

Enligt regeringens mening bör det i LIF framgå att förvaringsinstitutet är skyldiga att lämna den information och ha den samordning som behövs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter. Om förvaringsinstitutet är skyldiga att lämna den information till varandra som behövs för att något av förvaringsinstitutet ska kunna fullgöra sina skyldigheter kan de inte anses bryta mot den s.k. banksekretessen när de lämnar sådana uppgifter, eftersom uppgiftslämnandet inte kan anses ske obehörigen (jfr 1 kap. 10 § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse).

Förvaringsinstitutet bör vara skyldiga att i ett avtal reglera hur samordningen och informationsutbytet ska se ut. De i kommissionens direktiv 2010/44/EU närmare bestämmelserna om vad avtalet ska reglera handlar i huvudsak om nödvändigt informationsutbyte och nödvändig samordning. Vissa av punkterna innehåller visserligen sådant som svenska förvaringsinstitut inte nödvändigtvis behöver reglera, eftersom de inte motsvarar åligganden i svensk lag, t.ex. samordning av förfaranden för beräkning av fondandelsvärde eller samordning av förfaranden vid räkenskapsårets slut. Kommissionens direktiv är dock utformat utifrån att förvaringsinstitutet har olika uppgifter i olika medlemsstater. Om avtal ingås mellan två svenska förvaringsinstitut kan det därför i avtalet konstateras av många av de uppräknade punkterna inte kräver någon reglering. I stället för att räkna upp alla de detaljerade krav som anges i genomförandedirektivet, bör de införas i LIF genom en hänvisning till direktivet. Lagvalsbestämmelserna bör dock preciseras. I LIF bör därför föreskrivas att avtalet ska utse den lag och de domstolar som utsetts i avtalet mellan fondbolagen för matarfonden och mottagarfonden eller mottagarfondföretaget. Om det inte finns något sådant avtal bör i stället gälla att avtalet ska utse lagen i matarfondens eller mottagarfondföretagets hemland och att det ska föreskrivas att det landets domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

I artikel 61.1 i UCITS IV-direktivet anges att ett matarfondföretag inte får investera i mottagarfondföretaget innan avtalet mellan förvaringsinstitutet har trätt i kraft. Bestämmelsen bör rimligen ha samma innebörd som i artikel 60.1, nämligen att placering får ske men inte överstigande den gräns som gäller för fondföretag som inte är matarfondföretag.

8.9.2 Förvaringsinstitutets rapportering om fel och försummelser i förvaltningen av mottagarfonden

Regeringens förslag: Om mottagarfondens förvaringsinstitut upptäcker fel eller försummelser i förvaltningen av mottagarfonden vilka bedöms få negativa konsekvenser för matarfonden eller matarfondföretaget ska institutet omedelbart underrätta Finans-

inspektionen, matarfondens fondbolag eller matarfondföretaget samt matarfondens eller matarfondföretagets förvaringsinstitut om upptäckten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas att ange vilka fel eller försummelser i förvaltningen av mottagarfonden som förvaringsinstitutet ska rapportera.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Av UCITS IV-direktivet framgår att om mottagarfondföretagets förvaringsinstitut upptäcker sådana oegentligheter gällande mottagarfondföretaget som ”bedöms få” (”are deemed to have”) negativa återverkningar för matarfondföretaget ska förvaringsinstitutet omedelbart meddela de behöriga myndigheterna i mottagarfondföretagets hemmedlemsstat, matarfondföretaget eller i tillämpliga fall dess förvaltningsbolag samt matarfondföretagets förvaringsinstitut om upptäckten (artikel 61.2). Kommissionens direktiv 2010/44/EU innehåller närmare bestämmelser om vilka oegentligheter som avses och som ”kan få” (”may have”) negativa återverkningar för matarfondföretaget. Artikeln nämner bl.a. fel i beräkning av fondandelsvärdet för mottagarfondföretaget och fel i transaktion för köp eller inlösen av andelar i mottagarfondföretaget som görs av matarfondföretaget. Det anges uttryckligen att uppräknningen inte får anses uttömmande.

I kommissionens direktiv framgår att det rör sig om oegentligheter som förvaringsinstitutet upptäcker i samband med utförande av sina uppgifter enligt nationella lagstiftning (artikel 26). Begreppet ”oegentligheter” bör enligt regeringens mening motsvaras av ”fel eller försummelser i förvaltningen” av mottagarfonden. De fel eller försummelser som kommer i fråga för svensk del är sådana som förvaringsinstitutet upptäcker när det fullgör de uppgifter som åvilar det enligt 3 kap. 2 § andra stycket LIF. Enligt nämnda bestämmelse ska förvaringsinstitutet bl.a. se till att försäljning och inlösen av fondandelar sker i enlighet med bestämmelserna i LIF och i enlighet med fondbestämmelserna samt att fondandelarnas värde beräknas i enlighet med tillämpliga bestämmelser. Brister i de avseenden som nämns i 3 kap. 2 § andra stycket ska således rapporteras till Finansinspektionen, fondbolaget för matarfonden samt till matarfondens förvaringsinstitut, om bristerna bedöms få negativa konsekvenser för matarfonden. Bestämmelser – baserade bl.a. på kommissionens direktiv 2010/44/EU – om vad som ska rapporteras bör meddelas i föreskrifter.

8.10 Revisorerna

För att underlätta matarfondens andelsägares kontroll över fondförvaltningen är det viktigt att uppgifter från mottagarfondens revision blir tillgänglig för matarfondens andelsägare. Vidare kan särskilda revisionsåtgärder vara nödvändiga om matarfonden och mottagarfonden har olika räkenskapsår. UCITS IV-direktivet innehåller

därför särskilda bestämmelser avseende revisionen av matarfondföretaget och mottagarfondföretaget, samt om samordning mellan revisorerna för matarfondföretaget respektive mottagarfondföretaget.

8.10.1 Särskilda krav avseende revisionen av matarfonden

Regeringens förslag: Revisorn för matarfondens fondbolag ska i revisionsberättelsen för matarfonden beakta revisionsberättelsen för mottagarfonden eller mottagarfondföretaget. I revisionsberättelsen ska anges om revisionsberättelsen för mottagarfonden eller mottagarfondföretaget avviker från standardutformningen och vilka konsekvenser avvikelserna får för matarfonden.

Om en matarfond eller ett matarfondföretag inte har samma räkenskapsår som dess mottagarfond, ska den revisor som granskar räkenskaperna för mottagarfonden upprätta en särskild granskningsrapport som omfattar tiden från utgången av mottagarfondens räkenskapsår till utgången av matarfondens eller matarfondföretagets räkenskapsår.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Eftersom resultatet för ett matarfondföretag är beroende av resultatet för mottagarfondföretaget är det nödvändigt med viss samordning av revisionen för fonderna. Enligt UCITS IV-direktivet ska matarfondföretagets revisor i sin revisionsberättelse beakta revisionsberättelsen från mottagarfondföretagets revisor. Om fondföretagen inte har samma räkenskapsår ska mottagarfondföretagets revisor upprätta en särskild rapport med matarfondföretagets räkenskapsårs slutdatum (artikel 62.2 första stycket). En motsvarande bestämmelse bör införas i LIF. Kravet på revisorn för mottagarfonden att i fall när fonderna har olika räkenskapsår upprätta en särskild rapport med matarfondens eller matarfondföretagets räkenskapsårs slutdatum är till för att revisorn för matarfonden eller matarfondföretaget ska ha fullt underlag för sin granskning. Rapporten bör således omfatta tiden från utgången av mottagarfondens räkenskapsår till utgången av matarfondens eller matarfondföretagets räkenskapsårs slutdatum. Innehållet i den särskilda granskningsrapporten och vilket material revisorn bör granska bör enligt regeringens mening utvecklas inom ramen för god revisionsssed.

Enligt UCITS IV-direktivet ska vidare matarfondföretagets revisor i revisionsberättelsen särskilt rapportera alla eventuella oegentligheter som påpekats i mottagarfondföretagets revisionsberättelse och beskriva vilka följer dessa får för matarfonden (artikel 62.2 andra stycket). Vad som avses med "oegentligheter" anges inte. I kommissionens direktiv 2010/44/EU anges endast att det avtal som ingås mellan revisorerna ska beskriva vilka ärenden som ska behandlas som oegentligheter (artikel 27.1 c). I den engelska versionen av direktivet används uttrycket "irregularities", vilket närmast är "oriktigheter" och som måste anses vara ett vidare begrepp än "oegentligheter".

Utredningen har föreslagit att det som ska anges är ”avvikelser” som påpekats i mottagarfondens eller mottagarfondföretagets revisionsberättelse. I ISA 705 och ISA 706 (International Standards of Auditing) behandlas situationer där revisorn ska göra modifierade uttalanden och där revisorn ska lämna särskilda upplysningar. RevU 709, som kompletterar nämnda standarder, behandlar de förhållanden som nämns i ISA 705 och ISA 706 som situationer då revisionsberättelsen avviker från standardutformningen. Som avvikelser behandlas i RevU 709 även det förhållandet att revisorn lämnar anmärkningar, t.ex. på att en styrelseledamot eller verkställande direktör har handlat i strid med aktiebolagslagen (2005:551).

Eftersom matarfondens medel i princip i sin helhet placeras i mottagarfondföretaget är det angeläget att begreppet ”oegentligheter” i UCITS IV-direktivet ges en vid tolkning. Ett krav på att ange i vilken mån revisionsberättelsen för mottagarfonden avviker från standardutformningen bör enligt regeringens mening innebära att rapporteringen blir tillfredsställande. Revisorn för matarfonden ska dessutom beskriva vilka konsekvenser avvikelserna får för matarfonden. I många fall kan det nog konstateras att avvikelserna inte får några negativa konsekvenser.

När det är revisionsberättelsen för ett mottagarfondföretag som ska beaktas vid revisionen av matarfonden kanske inte begreppet ”avvikelser” ger någon ledning, då förmodligen andra begrepp används i mottagarfondföretagets hemland. Revisorn kan då söka utgå ifrån hur man i det landet har genomfört UCITS IV-direktivets krav. Revisorerna ska dessutom i avtalet mellan dem ange vad som ska behandlas som avvikelser som ska rapporteras.

8.10.2 Informationsutbyte och samordning mellan revisorerna

Regeringens förslag: Om en matarfonden och en mottagarfond har olika revisorer, ska revisorerna vara skyldiga att utbyta den information och ha den samordning som behövs för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter.

Om en matarfond och en mottagarfond eller ett mottagarfondföretag har olika revisorer, ska det finnas ett avtal mellan revisorerna. Avtalet ska säkerställa nödvändigt informationsutbyte och nödvändig samordning mellan revisorerna. Avtalet ska innehålla åtminstone sådana uppgifter som anges i kommissionens direktiv 2010/44/EU.

Om matarfondens medel placeras i en mottagarfond ska i avtalet föreskrivas att svensk lag är tillämplig på avtalet och att svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet. Om matarfondens medel placeras i ett mottagarfondföretag ska i avtalet föreskrivas att det lands lag som är tillämpligt på det avtal som upprättats mellan fondbolagen för matarfonden och mottagarfondföretaget ska tillämpas även på avtalet mellan revisorerna och att det landets domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet. Om det inte finns något sådant avtal ska i stället föreskrivas antingen att svensk lag är tillämplig på avtalet och att

svenska domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet, eller att lagstiftningen i mottagarfondföretagets hemland är tillämplig på avtalet och att det landets domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock föreslagit att bestämmelserna om hur tillämplig lag och behöriga domstolar ska regleras i avtalet ska genomföras i föreskrifter.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det. *Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR)* framför att man, för att utveckla en god branschstandard för avtalet och samarbetet mellan revisorerna gärna vill delta i framtagandet av ett avtal.

Skälen för regeringens förslag: Om matarfondföretaget och mottagarfondföretaget har olika revisorer ska det enligt artikel 62.1 UCITS IV-direktivet ingås ett avtal om informationsutbyte mellan revisorerna för att säkerställa att båda fullgör sina uppgifter. I kommissionens direktiv 2010/44/EU finns närmare bestämmelser om vad avtalet ska innehålla. Där föreskrivs att avtalet ska innehålla bestämmelser om vilken information som ska utbytas mellan revisorerna och när och hur detta utbyte ska ske. Vidare ska det finnas bestämmelser om samordning vid utarbetandet av revisionsberättelser och angivande av vilka ärenden i revisionsberättelsen avseende mottagarfondföretaget som ska behandlas som oegentligheter och som ska rapporteras i matarfondföretagets revisionsberättelse. Beträffande lagval föreskrivs att avtalet ska peka ut samma lagstiftning som gäller enligt avtalet mellan matarfondföretaget och mottagarfondföretaget.

I UCITS IV-direktivet föreskrivs vidare att revisorerna inte ska anses bryta mot bestämmelser om tystnadsplikt när de uppfyller de krav som anges i kapitlet om matarfondföretag och mottagarfondföretag (artikel 62.3).

Enligt regeringens mening bör det i LIF framgå att revisorerna är skyldiga att lämna den information och ha den samordning som behövs för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter. Om revisorerna är skyldiga att lämna sådan information till varandra kan de inte anses bryta mot någon tystnadsplikt när de lämnar informationen, eftersom ett sådant uppgiftslämnande inte kan anses ske obehörigen (jfr 26 § revisorslagen [2001:883] och 9 kap. 41 § aktiebolagslagen [2005:551]).

Revisorerna bör vara skyldiga att i ett avtal reglera hur samordningen och informationsutbytet ska se ut. De i kommissionens direktiv 2010/44/EU närmare bestämmelserna om vad avtalet ska reglera handlar i huvudsak om nödvändigt informationsutbyte och nödvändig samordning. Liksom beträffande förvaringsinstituten är kommissionens direktiv utformat utifrån att revisorerna har olika uppgifter i olika medlemsstater. Om avtal ingås mellan två svenska revisorer kan det därför i avtalet konstateras att det inte krävs att dokument utbyts i så stor omfattning mellan revisorerna. I stället för att räkna upp alla de detaljerade krav som anges i genomförandedirektivet, bör de införas i LIF genom en hänvisning till direktivet. Lagvalsbestämmelserna bör dock preciseras. I LIF bör därför föreskrivas att avtalet ska utse den lag

och de domstolar som utsetts i avtalet mellan fondbolagen för matarfonden och mottagarfonden eller mottagarfondföretaget. Om det inte finns något sådant avtal bör i stället gälla att avtalet ska utse lagen i matarfondens eller mottagarfondföretagets hemland och att det landets domstolar ska pröva tvister med anledning av avtalet.

Det ska påpekas att harmoniseringen genom UCITS IV-direktivet och kommissionens direktiv innebär att det i lag eller föreskrifter inte kan ställas ytterligare krav på avtalets innehåll än vad som framgår av nämnda direktiv. Ingenting hindrar emellertid att branschorganisationerna, t.ex. FAR, utvecklar standardavtal som kan användas av revisorerna.

I artikel 62.1 framgår att ett matarfondföretag inte får investera i mottagarfondföretaget innan avtalet mellan revisorerna har trätt i kraft. Bestämmelsen bör rimligen ha samma innebörd som i artikel 60.1, nämligen att placering får ske men inte överstigande den gräns som gäller för fondföretag som inte är matarfondföretag.

8.11 Market timing

Regeringens bedömning: Det krävs inga särskilda bestämmelser i lag om skyldighet för fondbolagen för matarfonden och mottagarfonden eller mottagarfondföretaget att vidta åtgärder för att förhindra market timing.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna instämmer i bedömningen eller lämnar den utan erinran.

Skälen för regeringens bedömning: UCITS IV-direktivet föreskriver att mottagarfondföretaget och matarfondföretaget ska vidta lämpliga åtgärder för att samordna tidpunkten för beräkning och offentliggörande av fondandelsvärdet i syfte att undvika utnyttjande av tidszonsskillnader, s.k. market timing (artikel 60.2).

”Market timing” innebär att investerare kan utnyttja tidszonsskillnader mellan de marknader där fondens innehav är placerade, eftersom fondandelskursen endast fastställs en gång per dag. Problemet är särskilt relevant för matarfonder och mottagarfonder. Det har då inte framför allt med tidszonsskillnader att göra utan uppstår särskilt om matarfonden och mottagarfonden tillämpar olika bryttidpunkter. Med bryttidpunkt avses den tidpunkt då du senast måste ha lagt in en order för köp eller inlösen av andelar för att få den aktuella dagens andelskurs. Andelskursen fastställs efter bryttidpunkten. Om mottagarfonden har en bryt- och värderingstidpunkt och matarfonden en senare kan investerare dra nytta av marknadspåverkande information som kommer efter bryttidpunkten för att handla i matarfonden, vars fondandelskurs måste fastställas utifrån mottagarfondens. Om värdet på de aktier som mottagarfonden har investerat i har stigit i mellantiden, gör investeraren en vinst på bekostnad av övriga andelsägare. Detta blir möjligt eftersom matarfonden inte kan köpa in sig i mottagarfonden till det pris som investeraren fått utan att andra av matarfondens tillgångar tas i anspråk.

Det finns i lag ingen särskild bestämmelse som reglerar kortsiktig spekulation i handel med fondandelar. Fondbolaget ska emellertid enligt 4 kap. 2 § LIF vid varje tillfälle se till att uteslutande tillvarata andelsägarnas gemensamma intressen. Ett fondbolag ska också handla hederligt, rättvist och professionellt och även i övrigt på ett sätt så att allmänhetens förtroende för fondmarknaden upprätthålls (den av regeringen föreslagna 2 kap. 17 § LIF).

Dessa generella regler måste anses inbegripa åtgärder för att förhindra omfattande market timing. Finansinspektionen ser också som sin uppgift att i tillsynen över fondbolagen bevaka att fondbolagen vidtar åtgärder för att förhindra market timing (se Finansinspektionens rapport 2004:3, Sen fondhandel och market timing). I avtalen mellan fondbolagen för matarfonden och mottagarfonden eller mottagarfondföretaget kommer det i vissa fall även att framgå vilka åtgärder som vidtas för att förhindra market timing (jfr kommissionens direktiv 2010/44 artikel 10).

UCITS IV-direktivet uppställer inga särskilda krav på vilket sätt medlemsstaterna ska se till att fondföretagen vidtar åtgärder för att förhindra market timing. Regeringen anser därför att en särskild lagbestämmelse beträffande market timing inte är nödvändig.

8.12 Senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar

Regeringens förslag: Ett fondbolag som förvaltar en matarfond ska få senarelägga försäljning och inlösen av andelar i fonden under tid då andelar i mottagarfonden inte kan säljas eller lösas in. Fondbolaget ska i sådana fall utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen, fondandelsägarna och behöriga myndigheter i de EES-länder där fondandelar marknadsförs. Finansinspektionen ska även underrättas när orsaken till senareläggningen upphört.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens utom på så sätt att utredningen även föreslår att Finansinspektionen ska kunna besluta om senareläggning när fondbolaget för mottagarfonden eller mottagarfondföretaget har beslutat om senareläggning men fondbolaget för matarfonden inte har gjort detta.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Om ett mottagarfondföretag tillfälligt senarelägger inlösen eller tecknande av fondandelar, ska enligt UCITS IV-direktivet även dess matarfondföretag ha rätt att under samma period göra detsamma (artikel 60.3). Detta gäller oavsett om senareläggningen sker på mottagarfondföretagets initiativ eller på begäran av den behöriga myndigheten.

Om mottagarfonden är stängd för inlösen kan den situationen uppkomma att matarfondens fondbolag inte kan tillgodose en begäran från matarfondens andelsägare att lösa in fondandelar, eftersom fondbolaget kan behöva begära inlösen av andelar i mottagarfonden för att kunna betala fondandelsägaren. Om mottagarfonden är stängd för

försäljning kan den situationen uppkomma att matarfonden får ett stort inflöde utan att kunna köpa andelar i mottagarfonden. Fondbolaget kan då komma att bryta mot LIF:s begränsningsregler beträffande innehav av likvida medel.

Regeringen föreslår att det beträffande alla investeringsfonder ska bli möjligt att i undantagsfall, när omständigheterna så kräver och då ett uppskov är berättigat med hänsyn till andelsägarnas gemensamma intresse, besluta om senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar (se avsnitt 14.4). En senareläggning i nu aktuella fall förutsätter emellertid inte någon undantagssituation eller en bedömning av fondandelsägarnas intresse. Det bör därför införas en särskild bestämmelse som ger matarfonden rätt att senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar när mottagarfonden har gjort detsamma. Beträffande underrättelser till fondandelsägarna, Finansinspektionen och behöriga myndigheter i de EES-länder där fondandelar marknadsförs, bör samma bestämmelser gälla som för senareläggning i övriga fall (se avsnitt 14.4).

Utredningen har föreslagit att Finansinspektionen ska få möjlighet att besluta om senareläggning om fondbolaget för matarfonden trots mottagarfondens beslut inte beslutar om detta. Regeringen ser dock inte skäl för att särskilt reglera denna fråga, utöver den möjlighet som ges till Finansinspektionen att beträffande alla investeringsfonder besluta om senareläggning om det är i andelsägarnas eller allmänhetens intresse (se avsnitt 14.4).

8.13 Informationsmaterial om matarfonden och mottagarfonden

Regeringens förslag: I allt marknadsmaterial avseende matarfonden ska anges att fondmedlen till minst 85 procent placeras i andelar i en mottagarfond eller ett mottagarfondföretag.

Fondbolaget som förvaltar matarfonden ska på begäran kostnadsfritt lämna eller skicka mottagarfondens eller mottagarfondföretagets informationsbroschyr, årsberättelse och halvårsredogörelse i pappersform till matarfondens andelsägare samt till den som avser att köpa andelar i matarfonden.

Om en matarfonds medel placeras i ett mottagarfondföretag, ska fondbolaget som förvaltar matarfonden ge in mottagarfondföretagets aktuella informationsbroschyr och faktablad samt årsberättelse och halvårsredogörelse till Finansinspektionen.

Fondbolaget för mottagarfonden ska på begäran lämna informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsredogörelse till matarfondens förvaringsinstitut och revisor.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Som ett ytterligare skydd för investerarna i ett matarfondföretag föreskrivs i UCITS IV-direktivet att

matarfondföretagets prospekt (informationsbroschyr) ska innehålla viss bestämd information (artikel 63.1). Viss bestämd information ska även tas in i matarfondföretagets årsberättelse, halvårsredogörelse och marknadsföringsmaterial (artikel 63.2 och 63.4). Vidare ska matarfondföretaget översända informationsbroschyr, basfakta för investerare (faktablad) samt mottagarfondföretagets årsberättelse och halvårsredogörelse till de behöriga myndigheterna i sin hemmedlemsstat (artikel 63.3). Matarfondföretaget ska även på begäran till investerare kostnadsfritt översända en papperskopia av mottagarfondföretagets informationsbroschyr, årsberättelse och halvårsredogörelse (artikel 63.5).

Enligt artikel 63.1 i UCITS IV-direktivet ska informationsbroschyren för det första innehålla en förklaring om att matarfondföretaget är matarfondföretag till ett angivet mottagarfondföretag. Av informationsbroschyren ska också framgå matarfondföretagets placeringsmål och placeringsinriktning, inbegripet riskprofil. Det ska även finnas uppgifter om huruvida matarfondföretagets och mottagarfondföretagets resultat är identiska eller i vilken utsträckning och av vilka skäl resultaten skiljer sig åt. I informationsbroschyren ska anges i vilken form de medel innehas som inte placeras i mottagarfondföretaget. Det ska finnas en kort beskrivning av mottagarfondföretaget, dess organisation, placeringsmål och placeringsinriktning, inbegripet riskprofil, samt uppgift om hur man kan få tag i mottagarfondföretagets informationsbroschyr. I informationsbroschyren ska även finnas en sammanfattning av det avtal som matarfondföretaget och mottagarfondföretaget ingått eller en sammanfattning av de interna uppföranderegler. Det ska finnas en uppgift om hur fondandelsägarna kan få ytterligare information om mottagarfondföretaget och det avtal som ingåtts mellan fondföretagen. I informationsbroschyren ska det finnas en beskrivning av alla betalningar och kostnadsersättningar från matarfondföretaget i samband med dess placeringar i mottagarfondföretaget, samt uppgift om de totala avgifter som debiteras av fondföretagen. Informationsbroschyren ska även innehålla en beskrivning av de skattemässiga konsekvenser som uppkommer för matarfondföretaget på grund av dess placeringar i mottagarfondföretaget. Slutligen ska ett matarfondföretag i informationsbroschyren och i marknadsföringsmaterial ange att det stadigvarande placerar 85 procent eller mer av fondföretagets tillgångar i andelar i ett mottagarfondföretag (artikel 63.4).

Även årsberättelsen ska innehålla en uppgift om de ”totala avgifter” som debiteras av matarfondföretaget och mottagarfondföretaget (artikel 61.2). I matarfondens årsberättelse och halvårsredogörelse ska vidare anges hur mottagarfondföretagets årsberättelse och halvårsredogörelse kan erhållas (artikel 63.2).

Finansinspektionen får enligt förordningen (2004:75) om investeringsfonder meddela föreskrifter om innehållet i informationsbroschyrer enligt 4 kap. 15 § LIF. I nämnda förordning finns även ett bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om innehållet i årsberättelser enligt 4 kap. 18 §. Med stöd av dessa bemyndiganden kan Finansinspektionen närmare föreskriva om vilka särskilda uppgifter informationsbroschyrer och årsberättelser avseende matarfonder ska innehålla. I LIF bör dock föreskrivas att det i allt

marknadsföringsmaterial avseende matarfonden ska anges att fondmedlen placeras i andelar i en mottagarfond eller ett mottagarfondföretag.

Fondbolaget för matarfonden ska på begäran av en investerare kostnadsfritt översända en papperskopia av mottagarfondföretagets informationsbroschyr, årsberättelse och halvårsredogörelse (artikel 63.5). Med ”investerare” bör avses både befintliga fondandelsägare och den som avser att köpa andelar i fonden.

Matarfondföretaget ska översända informationsbroschyren och faktabladet med alla eventuella ändringar samt mottagarfondföretagets årsberättelse och halvårsredogörelse till den behöriga myndigheten i matarfondföretagets hemland (artikel 63.3). Det framgår inte uttryckligen om det är matarfondföretagets eller mottagarfondföretagets informationsbroschyr och faktablad som avses. Eftersom artiklarna 74 och 82 redan föreskriver att ett fondföretag ska lämna informationsbroschyr och faktablad med eventuella ändringar till de behöriga myndigheterna i sina hemmedlemsstater, bör det rimligen vara mottagarfondföretagets informationsbroschyr och faktablad som avses. Informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsredogörelse ska, enligt 4 kap. 21 § LIF ges in till Finansinspektionen av fondbolaget som förvaltar investeringsfonden. I det fall matarfonden placeras medel i en mottagarfond bör det därför inte krävas att fondbolaget för matarfonden ger in handlingar avseende mottagarfonden. För de fall matarfonden placeras i ett mottagarfondföretag krävs dock en särskild bestämmelse som ålägger fondbolaget för matarfonden att ge in informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsredogörelse avseende mottagarfondföretaget.

Enligt artikel 66.3 i UCITS IV-direktivet ska mottagarfondföretaget se till att all information som krävs enligt direktivet, annan gemenskapslagstiftning, tillämplig nationell lagstiftning, fondbestämmelser eller bolagsordning ska finnas tillgänglig då så krävs för matarfondföretaget, dess förvaltningsbolag, förvaringsinstitut, revisor samt för de behöriga myndigheterna. Den information som ett fondbolag är skyldigt att upprätta och som avser fonden finns angiven i 4 kap. 18 och 20 §§ LIF. Det rör sig om informationsbroschyr, faktablad, årsredovisning och halvårsredogörelse. Fondbolaget för matarfonden har rätt till den informationen i egenskap av andelsägare i mottagarfondföretaget. Rätten att på begäran få den informationen bör därför ges även till matarfondens förvaringsinstitut och revisor. Enligt 10 kap. 2 § LIF ska fondbolag, förvaltningsbolag och fondföretag lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär. Någon ytterligare bestämmelse som ger fondbolag för mottagarfonder skyldighet att lämna uppgifter till Finansinspektionen behövs således inte.

8.14 Finansinspektionens underrättelseskyldighet beträffande ingripanden

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska underrätta fondbolaget för en matarfond om sådana ingripanden mot mottagarfondens fondbolag och mottagarfondens förvaringsinstitut som inspektionen gör och som gäller åsidosättanden av skyldigheter gällande för mottagarfonder. Finansinspektionen ska även informera matarfondens fondbolag om sådant som en revisor rapporterat till Finansinspektionen om förhållanden i fondbolagets verksamhet.

Om ett matarfondföretags medel placerats i mottagarfonden, ska Finansinspektionen lämna uppgifterna om ingripanden och revisors rapport till den behöriga myndigheten i matarfondföretagets hemland.

Om Finansinspektionen från en behörig myndighet i ett annat EES-land får motsvarande information om ett mottagarfondföretag som har en matarfond, ska Finansinspektionen omedelbart underrätta varje fondbolag som förvaltar en berörd matarfond.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till att fondbolaget för en matarfond placerar merparten av fondens medel i en mottagarfond men fortfarande har ett ansvar för placeringarna gentemot matarfondens andelsägare, krävs att fondbolaget för matarfonden är väl insatt i hur mottagarfonden förvaltas, för att kunna handla i sina andelsägares intressen. UCITS IV-direktivet föreskriver därför att behörig myndighet ska underrätta matarfondföretaget om ”varje beslut, åtgärd och upptäckt av bristande uppfyllelse” av direktivets krav i kapitlet om matarfondföretag och mottagarfondföretag rörande mottagarfondföretaget eller i tillämpliga fall dess förvaltningsbolag, förvaringsinstitut eller revisor samt om förhållanden som rapporterats av revisor rörande mottagarfondföretaget (artikel 67.1). Enligt regeringens mening bör de åtgärder som avses motsvaras av Finansinspektionens ingripanden enligt 12 kap. LIF eller, beträffande förvaringsinstitut, av ingripanden enligt 15 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Det är endast sådana ingripanden som delges fondbolaget för mottagarfonden. Handläggare på Finansinspektionen kan naturligtvis upptäcka ”bristande uppfyllelse” även i övrigt, t.ex. vid besök hos ett fondbolag, utan att detta anses behöva leda till någon åtgärd. Problemet är kanske redan löst och inte av allvarligt slag. Det kan dock inte vara avsikten att mindre kvalificerade upptäckter ska anses behöva föranleda informationsskyldighet till fondbolaget för matarfonden. Inte heller bör det komma i fråga att informera fondbolaget för matarfonden före det att fondbolaget för mottagarfonden har informerats om ingripandet.

Finansinspektionen bör även, i enlighet med direktivet, åläggas att underrätta matarfondens fondbolag om sådant som en revisor rapporterat i enlighet med 10 kap. 8 § LIF. När det gäller revisorers eventuella bristande uppfyllelse av direktivets krav kan emellertid inte

Finansinspektionen rapportera något eftersom Finansinspektionen inte har tillsyn över revisorer.

Beträffande den situationen att mottagarfondföretaget och matarfondföretaget är etablerade i olika medlemsstater föreskriver UCITS IV-direktivet att rapporteringen avseende mottagarfondföretaget ska ske till de behöriga myndigheterna i matarfondföretagets hemmedlemsstat. Dessa myndigheter ska därefter omedelbart underrätta matarfondföretaget (artikel 67.1). Finansinspektionen ska därför underrätta de behöriga myndigheterna i matarfondföretagets hemländer om ingripanden mot fondbolaget för mottagarfonden. Om Finansinspektionen får motsvarande information från behöriga myndigheter i ett annat EES-land ska Finansinspektionen vidarebefordra uppgifterna till fondbolaget för matarfonden.

8.15 Följder av att mottagarfonden eller mottagarfondföretaget upplöses

8.15.1 Upplösning av matarfonden eller tillstånd till ny placeringsinriktning

Regeringens förslag: Om en mottagarfond eller ett mottagarfondföretag ska upplösas ska även matarfonden upplösas. Fondbolaget kan dock undvika att matarfonden upplöses genom att få Finansinspektionens tillstånd att bli matarfond till en annan mottagarfond eller ett annat mottagarfondföretag, eller genom att få Finansinspektionens godkännande av fondbestämmelser som innebär att matarfonden blir en vanlig värdepappersfond.

Underrättelse om att matarfonden ska upplösas eller ansökan om godkännande av nya placeringsbestämmelser ska ges in till Finansinspektionen senast två månader efter det att fondbolaget som förvaltar matarfonden fått information om att mottagarfonden eller mottagarfondföretaget ska upplösas. Om information om mottagarfondens eller mottagarfondföretagets beslut om upplösning lämnats mer än fem månader före det datum då upplösningen kommer att inledas, ska i stället gälla att underrättelse eller ansökan ska ges in senast tre månader före den dag när upplösningen ska inledas.

Finansinspektionen ska underrätta sökanden om sitt beslut avseende godkännande av nya placeringsbestämmelser inom 15 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan lämnats in. Fondbolaget som förvaltar matarfonden ska meddela fondbolaget som förvaltar mottagarfonden eller mottagarfondföretaget om Finansinspektionens beslut.

Om matarfonden ska upplösas ska förvaltningen av fonden överlämnas till förvaringsinstitutet. Fondbolaget ska kungöra i Post- och Inrikes Tidningar att förvaringsinstitutet ska överta förvaltningen av fonden samt att fonden ska upplösas. Förvaringsinstitutet ska vara skyldigt att upplösa fonden snarast efter övertagandet av förvaltningen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock föreslagit att information till andelsägarna om upplösningen ska lämnas genom att fondbolaget för matarfonden informerar andelsägarna om att förvaringsinstitutet övertagit förvaltningen av fonden. Utredningen har inte heller föreslagit några särskilda regler beträffande förvaringsinstitutets förvaltning av matarfonden.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag

Direktivets bestämmelser

Eftersom nästan alla medel som en matarfond har placeras i mottagarfonden, krävs det bestämmelser som reglerar vad som inträffar med matarfonden om mottagarfonden upplöses. Det naturliga är då att även matarfonden upplöses, såvida inte placeringsinriktningen ändras. UCITS IV-direktivet reglerar detta på så sätt att huvudregeln vid ett mottagarfondföretags likvidation är att även matarfondföretaget ska likvideras, såvida inte matarfondföretaget får tillstånd att byta mottagarfondföretag eller omvandlas till ett fondföretag som inte är ett matarfondföretag (artikel 60.4). I direktivet talas om ”likvidation”. I Sverige går en fond dock inte i likvidation utan kan i stället komma att upplösas genom utskiftning av nettobehållningen. I andra länder kan ett mottagarfondföretag i form av ett associationsrättsligt företag gå i likvidation.

I kommissionens direktiv 2010/44/EU finns närmare bestämmelser om förfarandena för ansökan om godkännande av en ny placeringsinriktning som alternativ till upplösning. En ansökan om godkännande ska enligt direktivet lämnas till behörig myndighet senast två månader efter det datum då mottagarfondföretaget informerat matarfondföretaget om likvidationsbeslutet (artikel 20.1). Om matarfondföretaget i stället avser att likvideras, ska inom samma tid en anmälan härom ges in till behörig myndighet (artikel 20.1). Matarfondföretaget ska även utan dröjsmål informera sina andelsägare om sin avsikt att likvideras (artikel 20.3). Om matarfondföretaget fått information från mottagarfondföretaget om den förestående likvidationen mer än fem månader före det datum då likvidationen kommer att inledas, gäller enligt kommissionens direktiv en annan tidsfrist. Ansökan om godkännande av ny placeringsinriktning eller anmälan om att matarfondföretaget ska likvideras ska då ges in senast tre månader före det datum då mottagarfondföretaget ska likvideras (artikel 20.2).

Den behöriga myndigheten ska underrätta matarfondföretaget om sitt beslut beträffande ansökan om ny placeringsinriktning inom 15 arbetsdagar från det att fullständig ansökan kommit in (artikel 21.1). När matarfondföretaget får de behöriga myndigheternas godkännande ska matarfondföretaget informera mottagarfondföretaget om beslutet (artikel 21.2). Om matarfondföretaget ska bli matarfondföretag till ett annat mottagarfondföretag ska fondandelsägarna underrättas om förändringen

och få möjlighet att begära inlösen av sina andelar i enlighet med artikel 64 i UCITS IV-direktivet (artikel 21.3).

Ändring av placeringsinriktning

I enlighet med UCITS IV-direktivet ska således ett fondbolag, inom de ovan angivna tidsfristerna, kunna ansöka om godkännande av ändrade placeringsbestämmelser. Om fondbolaget för matarfonden vill byta mottagarfondföretag, måste fondbolaget ansöka om tillstånd till detta. Samma bestämmelser gäller som vid värdepappersfondens första ansökan om att bli en matarfond. Det innebär att fondbolaget måste underrätta andelsägarna om förändringen och ge dessa möjlighet att lösa in sina fondandelar innan de ändrade fondbestämmelserna börjar tillämpas (se avsnitt 8.5.4). Om fondbolaget för matarfonden vill att fonden i stället ska bli en värdepappersfond som inte är en matarfond, måste fondbolaget ansöka om godkännande av ändrade fondbestämmelser. I sådana fall gäller de allmänna reglerna om godkännande av ändrade fondbestämmelser (se avsnitt 13.1.2). Även i detta fall ska emellertid Finansinspektionen, i stället för två månader som annars är fallet, endast ha 15 arbetsdagar på sig att meddela ett beslut.

I enlighet med direktivet bör det även i LIF framgå att fondbolaget för matarfonden ska underrätta fondbolaget för mottagarfonden eller mottagarfondföretaget om Finansinspektionens beslut.

Upplösning av matarfonden

I enlighet med UCITS IV-direktivet bör det i LIF föreskrivas att matarfonden, om inte placeringsinriktningen ändras, ska upplösas.

Om ett fondbolag vill upphöra med förvaltningen av en fond, ska förvaltningen övertas av förvaringsinstitutet (9 kap. 1 § andra stycket LIF). Motiven bakom nuvarande bestämmelser är att förvaringsinstitutets roll garanterar att förvaltningen, som förutsätts bli relativt kortvarig, sker på ett riktigt sätt och under iakttagande av fondandelsägarnas gemensamma intresse (prop. 1974:128 s. 135).

Om en matarfond ska upplösas till följd av mottagarfondens upplösning ska således förvaringsinstitutet överta förvaltningen av matarfonden. I enlighet med kommissionens direktiv 2010/44/EU bör det i LIF föreskrivas att fondbolaget för matarfonden ska underrätta Finansinspektionen om att matarfonden ska upplösas. Kommissionens direktiv föreskriver inte närmare på vilket sätt andelsägarna ska informeras om att fonden ska upplösas. Krav på information om upplösningen bör enligt regeringens mening ansluta till de regler som redan finns beträffande upplösning av en fond, vilka innebär att information om upplösningen kungörs i Post- och Inrikes Tidningar (9 kap. 4 § LIF).

När ett fondbolag vill upphöra med förvaltningen av en investeringsfond gäller enligt LIF att förvaringsinstitutet får överta förvaltningen tidigast tre månader från det att kungörande har skett (9 kap. 1 § fjärde stycket LIF). När förvaringsinstitutet har övertagit förvaltningen får fondandelar inte säljas eller lösas in (4 kap. 13 § andra

stycket LIF). Enligt huvudregeln ska förvaringsinstitutet, när det har övertagit förvaltningen, snarast överlåta förvaltningen av fonden till ett annat fondbolag, om Finansinspektionen tillåter det. I annat fall ska fonden upplösas (9 kap. 2 § LIF). Det är först när förvaringsinstitutet funnit att förvaltningen inte kan överlåtas och fonden därmed måste upplösas, som kungörelse sker om upplösningen. Kungörelse ombesörjs av förvaringsinstitutet (9 kap. 4 § andra stycket). Bestämmelserna passar mindre väl för den situationen att en matarfond ska upplösas på grund av mottagarfondens upplösning. Dels möjliggör inte tidsfristerna för ansökan om ändrad placeringsinriktning överlåtelse till ett annat fondbolag, dels kommer information om upplösningen inte att lämnas till andelsägarna "utan dröjsmål". I stället bör förvaringsinstitutet vara skyldigt att ombesörja upplösningen så snart det kan ske. Det innebär att förvaringsinstitutets övertagande av förvaltningen och beslutet om upplösning kan kungöras samtidigt. Eftersom det är fondbolaget som har fattat beslutet om upplösningen bör kungörelsen, till skillnad mot det som gäller enligt 9 kap. 4 § LIF, ombesörjas av fondbolaget.

8.15.2 Överföring och förvaltning av medel som tillfaller matarfonden

Regeringens förslag: Vid en mottagarfonds eller ett mottagarfondföretags upplösning ska medel som tillfaller matarfonden erhållas kontant eller som överföring av finansiella instrument. Fondbolaget för matarfonden ska få förvalta de erhållna tillgångarna till dess att matarfonden ska upplösas eller fondmedlen placeras i enlighet med nya placeringsbestämmelser för fonden.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om förutsättningarna för överföring av finansiella instrument när en mottagarfond eller ett mottagarfondföretag ska upplösas och för förvaltning av överförda medel.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att sättet för erhållande av behållningen från mottagarfonden samt hur medlen ska placeras ska regleras i enskilda fall genom att Finansinspektionen ska godkänna det tänkta tillvägagångssättet.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: I en del fall kommer behållningen från upplösningen av mottagarfonden eller mottagarfondföretaget att betalas ut före det datum då fondbolaget för matarfonden kan investera medlen enligt nya placeringsbestämmelser. I artikel 21.4 i kommissionens direktiv 2010/44/EU finns bestämmelser angående detta. Där föreskrivs att de behöriga myndigheterna i de fallen ska godkänna den nya placeringsinriktningen på vissa villkor. Dels ska behållningen från likvidationen erhållas kontant eller som överföring av apporttillgångar. Det senare ska vara möjligt om matarfondföretaget så önskar och avtalet mellan matarfondföretaget och mottagarfondföretaget eller de interna uppförandereglerna, samt likvidationsbeslutet, tillåter det.

Vidare ska kontanter som erhålls endast få återinvesteras för en effektiv likviditetsförvaltning. Apporttillgångar som överförs ska när som helst få realiseras mot kontanter.

Så som bestämmelserna är utformade ska den behöriga myndigheten se till att bestämmelserna efterlevs genom att meddela villkor i samband med godkännande av den nya placeringsinriktningen. Att bestämmelserna utformats på detta sätt i stället för att direkt föreskriva att behållning ska erhållas och investeras på visst sätt, beror förmodligen på att kommissionens befogenhet i UCITS IV-direktivet att anta genomförandebestämmelser omfattar ”förfarandena för de godkännanden som krävs” i händelse av likvidation (artikel 50.6). Enligt regeringens mening är det emellertid mer logiskt – och i enlighet med det resultat som eftersträvas genom kommissionens direktiv – att direkt i lag eller föreskrifter regleras hur behållningen ska erhållas och hur den ska förvaltas.

Innebörden av bestämmelserna är att det ska vara möjligt att överföra den behållning som tillfaller matarfonden genom överföring av finansiella instrument. Det är detta som avses med överföring av apporttillgångar. En sådan överföring kan minska kostnaderna för matarfonden, särskilt om matarfondens nya placeringsinriktning innebär att medel ska placeras i samma finansiella instrument. Det kan också vara en fördel om instrumenten, i stället för att säljas vid ett och samma tillfälle, kan säljas över en lite längre tid. I LIF bör endast föreskrivas att medel som tillfaller matarfonden vid mottagarfondens eller mottagarfondföretagets upplösning ska få erhållas kontant eller som överföring av finansiella instrument. Förutsättningarna för sådan överföring bör bestämmas i föreskrifter. Bestämmelsen i LIF bör gälla generellt vid överföring på grund av mottagarfondens upplösning, dvs. inte bara när behållningen från upplösningen av mottagarfonden eller mottagarfondföretaget ska betalas ut före det datum då fondbolaget för matarfonden kan investera medlen enligt nya placeringsbestämmelser.

Innebörden av bestämmelserna är vidare att det ska vara möjligt för ett fondbolag att förvalta medel som överförts trots att detta kan anses strida mot den placeringsinriktning som gäller för matarfonden. Kontanter får dock endast återinvesteras för en effektiv likviditetsförvaltning. Enligt regeringens mening bör det i LIF föreskrivas att fondbolaget för matarfonden får förvalta de erhållna tillgångarna till dess att matarfonden ska upplösas eller fondmedlen placeras i enlighet med nya placeringsbestämmelser. Sådan aktiv förvaltning av fondmedlen kan vara aktuell när fondbolaget fått godkänt nya placeringsbestämmelser för fonden men dessa, på grund av att andelsägarna måste ges en rätt att lösa in sina fondandelar, inte kan börja tillämpas förrän en tid efter överföringen av medel till matarfonden. Det kan också vara så att Finansinspektionen ännu inte har fattat beslut i tillståndsfrågan. Ett framtida beslut kan innebära avslag på ansökan, och då ska matarfonden upplösas. Till sist kan situationen vara den att fondbolaget har beslutat att matarfonden ska upplösas men förvaltningen av fonden får ännu inte överlämnas till förvaringsinstitutet (se avsnitt 8.15.1). De närmare förutsättningarna för förvaltning av medel enligt bestämmelsen bör regleras i föreskrifter.

Fondbolagens förening har anfört att det i LIF bör införas uttryckliga regler av innebörd att det alltid är tillåtet att en investerare betalar fondandelar med finansiella instrument och, omvänt erhåller sådana instrument vid inlösen av fondandelar. Det kan, enligt regeringens mening, finnas fördelar med att betalning vid in- och utflöden i en investeringsfond sker med finansiella instrument i stället för pengar när detta innebär minskade transaktionskostnader i fonden och således gynnar fondandelsägarna. Förutsättningarna för en uttrycklig lagreglering av frågan får dock övervägas i ett annat sammanhang.

8.15.3 Tidpunkt för upplösning av en mottagarfond

Regeringens förslag: En mottagarfond ska få upplösas tidigast tre månader efter det att det har kungjorts att förvaltningen av fonden ska övertas av förvaringsinstitutet och en underrättelse om övertagandet lämnats till fondbolaget för matarfonden eller till matarfondföretaget. Om mottagarfonden har en matarfond som andelsägare ska även Finansinspektionen underrättas om övertagandet. Om mottagarfonden har ett matarfondföretag ska den behöriga myndigheten i matarfondföretagets hemland underrättas.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 60.4 i UCITS IV-direktivet får inte ett mottagarfondföretag gå i likvidation förrän tidigast tre månader efter att fondföretaget underättat alla sina andelsägare och de behöriga myndigheterna i matarfondföretagets hemland om sitt bindande likvidationsbeslut.

Av 9 kap. 1 § LIF framgår att förvaringsinstitutets övertagande av fonden i vissa fall – t.ex. när Finansinspektionen har återkallat fondbolagets tillstånd att driva fondverksamhet – ska ske omedelbart och i andra fall tidigast tre månader från det att de ändrade förhållandena kungjorts enligt 4 §, om inte Finansinspektionen beslutar att övertagandet får ske tidigare. Om förvaringsinstitutet beslutar att upplösa fonden, ska beslutet, i enlighet med 4 §, kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. LIF reglerar således inte tidpunkten för upplösning av en fond på annat sätt än att det i vissa fall inte kan ske förrän tidigast tre månader efter kungörande om att förvaringsinstitutet ska överta förvaltningen av fonden.

När förvaringsinstitutet övertagit förvaltningen får fondandelar inte säljas eller lösas in (4 kap. 13 § andra stycket LIF). Visserligen kan förvaringsinstitutet efter Finansinspektionens tillstånd överlåta förvaltningen av fonden till ett annat fondbolag (9 kap. 2 § LIF). I praktiken sker emellertid i princip aldrig sådan överlåtelse, utan fonden upplöses. Att förvaringsinstitutet övertar förvaltningen av en fond bör därför enligt regeringens mening jämföras med likvidationsbeslut enligt direktivet.

När det gäller sättet för underrättelse anser regeringen att det bör ansluta till bestämmelserna i 9 kap. 4 § LIF. Den innebär att

andelsägarna underrättas genom att beslutet om att förvaringsinstitutet ska överta förvaltningen kungörs. Det är dock inte säkert att fondbolaget för en matarfond eller ett matarfondföretag tar del av en sådan kungörelse. Eftersom dessa måste agera snabbt för att fatta beslut om eventuell ändrad placeringsinriktning, bör det därför krävas att dessa får en särskild underrättelse om att förvaringsinstitutet ska överta förvaltningen. En särskild underrättelse bör dessutom, i enlighet med UCITS IV-direktivet, lämnas till behörig myndighet för matarfonden eller matarfondföretaget.

8.16 Följder av att mottagarfonden eller mottagarfondföretaget fusioneras eller delas

8.16.1 Upplösning av matarfonden eller tillstånd till ny placeringsinriktning

Regeringens förslag: Om en mottagarfond eller ett mottagarfondföretag fusioneras eller delas ska matarfonden upplösas. Fondbolaget kan dock undvika att matarfonden upplöses genom att få Finansinspektionens tillstånd att bli matarfond till en annan mottagarfond eller ett annat mottagarfondföretag, eller genom att få Finansinspektionens godkännande av fondbestämmelser som ändrats på annat sätt. Om fondbolaget avser att efter fusionen eller delningen placera matarfondens medel i samma mottagarfond och en ändring av fondbestämmelserna inte krävs, ska fondbolaget i stället för att ansöka om godkännande anmäla detta till Finansinspektionen.

Ansökan om godkännande av nya placeringsbestämmelser, anmälan om att matarfondens medel ska placeras i samma mottagarfond eller mottagarfondföretag eller underrättelse om att matarfonden ska upplösas ska ges in till Finansinspektionen senast en månad från det att fondbolaget som förvaltar matarfonden fått information om att mottagarfonden eller mottagarfondföretaget ska fusioneras eller delas. Om information om mottagarfondens eller mottagarfondföretagets beslut om delning eller fusion lämnats mer än fyra månader före det datum då fusionen eller delningen ska verkställas, ska fondbolaget som förvaltar matarfonden lämna in ansökan, anmälan eller underrättelse senast tre månader före det datum då fusionen eller delningen ska verkställas.

Finansinspektionen ska underrätta sökanden om sitt beslut avseende ansökan om godkännande av nya placeringsbestämmelser inom 15 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan lämnats in. Fondbolaget som förvaltar matarfonden ska meddela fondbolaget som förvaltar mottagarfonden eller mottagarfondföretaget om Finansinspektionens beslut.

Om matarfonden ska upplösas ska förvaltningen av fonden överlämnas till förvaringsinstitutet. Fondbolaget ska utan dröjsmål även underrätta fondbolaget för mottagarfonden eller mottagarfondföretaget om beslutet att upplösa fonden. Fondbolaget

ska kungöra i Post- och Inrikes Tidningar att förvaringsinstitutet ska överta förvaltningen av fonden samt att fonden ska upplösas. Förvaringsinstitutet ska vara skyldigt att upplösa fonden snarast efter övertagandet av förvaltningen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock föreslagit att information till andelsägarna om upplösningen ska lämnas genom att fondbolaget för matarfonden informerar andelsägarna om att förvaringsinstitutet övertagit förvaltningen av fonden. Utredningen har inte heller föreslagit några särskilda regler beträffande förvaringsinstitutets förvaltning av matarfonden.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag

Direktivets bestämmelser

En fusion eller delning av mottagarfonden kan påverka matarfonden väsentligt genom att förutsättningarna för förvaltningen av placerade medel och avkastningsmöjligheterna förändras. En fusion kan t.ex. innebära att mottagarfonden eller mottagarfondföretaget får ett nytt hemland med följderna att nya skatteregler gäller för fonden. Även placeringsinriktningen kan komma att ändras. UCITS IV-direktivet innehåller bestämmelser till skydd för fondandelsägarna vid ett fondföretags fusion eller delning. Eftersom det finns ytterligare fondandelsägare genom matarfondföretaget finns även bestämmelser som syftar till att dessa ska få samma rättigheter som de som investerat direkt i mottagarfondföretaget.

Huvudregeln när ett mottagarfondföretag fusioneras med ett annat fondföretag eller delas i två eller flera fondföretag är att matarfondföretaget ska försättas i likvidation, såvida inte matarfondföretaget får tillstånd att fortsätta vara matarfondföretag till mottagarfondföretaget, eller att vara matarfondföretag till ett annat mottagarfondföretag, eller att omvandlas till ett fondföretag som inte är ett matarfondföretag (artikel 60.5 i UCITS IV-direktivet). I direktivet talas om ”likvidation”. I Sverige går en fond dock inte i likvidation utan kan i stället komma att upplösas genom utskiftning av nettobehållningen.

I kommissionens direktiv 2010/44/EU finns närmare bestämmelser om hur matarfondföretaget ska hantera det faktum att mottagarfondföretaget ska fusioneras eller delas. Matarfondföretaget ska ge in erforderliga ansökningar till den behöriga myndigheten senast en månad efter det att matarfondföretaget informerats om den planerade fusionen eller delningen (artikel 22.1). Alternativt ska matarfondföretaget inom samma tid anmäla sin avsikt att likvideras (artikel 22.1). Om matarfondföretaget fått information om fusionen eller delningen mer än fyra månader före den dag då fusionen eller delningen ska verkställas, gäller i stället att ansökan eller anmälan ska lämnas in senast tre månader före det datum

då fusionen eller delningen ska verkställas (artikel 22.3). Om matarfondföretaget avser att likvideras, ska det utan onödigt dröjsmål informera sina andelsägare och mottagarfondföretaget om den avsikten (artikel 22.4). Om matarfondföretaget ansöker om tillstånd till en ny placeringsinriktning, ska den behöriga myndigheten meddela sitt beslut inom 15 arbetsdagar (artikel 23.1). Matarfondföretaget ska informera mottagarfondföretaget om godkännandet (artikel 23.2). Om matarfondföretaget ska bli matarfondföretag till ett annat mottagarfondföretag ska fondandelsägarna underrättas om förändringen och få möjlighet att begära inlösen av sina andelar, enligt artikel 64 i UCITS IV-direktivet (artikel 23.3).

Ändring av placeringsinriktning eller fortsatt placering i samma mottagarfondföretag

I kommissionens direktiv 2010/44/EU finns mer detaljerade beskrivningar av de alternativ till upplösning som står till buds för matarfondföretaget. För det första kan matarfondföretaget ansöka om att få fortsätta vara matarfondföretag till samma mottagarfondföretag. Matarfondföretaget ska då ansöka om godkännande av detta, samt, om tillämpligt, ansöka om godkännande av föreslagna ändringar i fondbestämmelserna. Om tillämpligt ska matarfondföretaget även ge in ändringar i dess informationsbroschyr och faktablad (artikel 22.1 a). I direktivet förklaras vad som avses med att fortsätta som matarfondföretag till "samma" mottagarfondföretag. Vad som avses är att mottagarfondföretaget är övertagande fondföretag i en föreslagen fusion, eller att mottagarfondföretaget kommer att fortsätta "i allt väsentligt oförändrat" som ett av de fondföretag som blir resultatet av en föreslagen delning (artikel 22.2).

Om ett matarfondföretag ska fortsätta att vara matarfondföretag till samma mottagarfondföretag blir det inte fråga om en ansökan om tillstånd till ändrad placeringsinriktning. UCITS IV-direktivets artikel 59 är inte tillämplig. Ändå har det i genomförandedirektivet införts ett förfarande som innebär att de fortsatta placeringarna ska godkännas. Förfarandets syfte bör vara att den behöriga myndigheten ska få möjlighet att kontrollera att det verkligen är "samma" mottagarfondföretag som matarfondföretaget ska fortsätta att placera medel i. Om en sådan fortsatt placering inte kräver någon ändring i matarfondens fondbestämmelser bör det enligt regeringens mening räcka med att fondbolaget anmäler att matarfondens medel efter fusionen eller delningen ska placeras i samma mottagarfondföretag. Om Finansinspektionen instämmer i att det är fråga om samma mottagarfondföretag innebär det ett implicit godkännande av den fortsatta placeringen.

Matarfondföretaget kan även välja att efter fusionen eller delningen bli matarfondföretag till ett annat mottagarfondföretag. Mottagarfondföretaget kan vara ett fondföretag som är ett resultat av fusionen eller delningen, eller det kan vara ett helt annat mottagarfondföretag (artikel 22.1 b i kommissionens direktiv). I kommissionens direktiv förklaras vad som avses med att bli ett

matarfondföretag till ett ”annat” mottagarfondföretag som blir resultatet av fusionen eller delningen. Vad som avses är att mottagarfondföretaget är överlåtande fondföretag och matarfondföretaget blir till följd av fusionen andelsägare i det övertagande fondföretaget. Vid delning är det fråga om att matarfondföretaget blir andelsägare i ett fondföretag som i allt väsentligt är ett annat än mottagarfondföretaget (artikel 22.2). Vid ansökan om tillstånd att bli matarfondföretag till ett annat mottagarfondföretag ska samma handlingar ges in som vid ansökan att få bli en matarfond.

I enlighet med direktivet ska således ett fondbolag kunna ansöka hos Finansinspektionen om tillstånd att efter mottagarfondens eller mottagarfondföretagets fusion eller delning placera medel i en annan mottagarfond eller mottagarfondföretag. Samma bestämmelser gäller som vid värdepappersfondens första ansökan om att bli en matarfond. Det innebär att fondbolaget måste underrätta andelsägarna om förändringen och ge dessa möjlighet att lösa in sina fondandelar innan de ändrade fondbestämmelserna börjar tillämpas (se avsnitt 8.5.4).

Som ett sista alternativ kan matarfondföretaget ansöka om att omvandlas till ett fondföretag som inte är ett matarfondföretag. Enligt genomförandedirektivet ska matarfondföretaget då ansöka om godkännande av ändrade fondbestämmelser (artikel 22.1.c). I enlighet med direktivet bör en sådan bestämmelse införas i LIF. I sådana fall gäller de allmänna reglerna om godkännande av ändrade fondbestämmelser (se avsnitt 13.1.2).

I samtliga fall som redogjorts för ovan bör Finansinspektionen, i enlighet med UCITS IV-direktivet och kommissionens direktiv, ha 15 dagar på sig att underrätta fondbolaget för matarfonden om sitt beslut.

I enlighet med direktivet bör det även i LIF framgå att fondbolaget för matarfonden ska underrätta fondbolaget för mottagarfonden eller mottagarfondföretaget om Finansinspektionens beslut.

Upplösning av matarfonden

I enlighet med UCITS IV-direktivet bör det i LIF föreskrivas att matarfonden, om inte placeringsinriktningen ändras, ska upplösas.

Om ett fondbolag vill upphöra med förvaltningen av en fond, ska förvaltningen övertas av förvaringsinstitutet (9 kap. 1 § andra stycket LIF). Motiven bakom nuvarande bestämmelser är att förvaringsinstitutets roll garanterar att förvaltningen, som förutsätts bli relativt kortvarig, sker på ett riktigt sätt och under iakttagande av fondandelsägarnas gemensamma intresse (prop. 1974:128 s. 135).

Om en matarfond ska upplösas till följd av att mottagarfonden ska fusioneras eller delas ska således förvaringsinstitutet överta förvaltningen av matarfonden. I enlighet med kommissionens direktiv 2010/44/EU bör det i LIF föreskrivas att fondbolaget för matarfonden ska underrätta Finansinspektionen om beslutet att upplösa fonden. Fondbolaget ska även utan dröjsmål underrätta fondbolaget för mottagarfonden eller mottagarfondföretaget om beslutet.

Kommissionens direktiv föreskriver inte närmare på vilket sätt andelsägarna ska informeras om att fonden ska upplösas. Krav på

information om upplösningen bör enligt regeringens mening ansluta till de regler som redan finns beträffande upplösning av en fond, vilka innebär att information om upplösningen kungörs i Post- och Inrikes Tidningar (9 kap. 4 § LIF).

När ett fondbolag vill upphöra med förvaltningen av en investeringsfond gäller enligt LIF att förvaringsinstitutet får överta förvaltningen tidigast tre månader från det att kungörande har skett (9 kap. 1 § fjärde stycket LIF). När förvaringsinstitutet har övertagit förvaltningen får fondandelar inte säljas eller lösas in (4 kap. 13 § andra stycket LIF). Enligt huvudregeln ska förvaringsinstitutet, när det har övertagit förvaltningen, snarast överlåta förvaltningen av fonden till ett annat fondbolag, om Finansinspektionen tillåter det. I annat fall ska fonden upplösas (9 kap. 2 § LIF). Det är först när förvaringsinstitutet funnit att förvaltningen inte kan överlåtas och fonden därmed måste upplösas, som kungörelse sker om upplösningen. Bestämmelserna passar mindre väl för den situationen att en matarfond ska upplösas på grund av mottagarfondens upplösning. Dels möjliggör inte tidsfristerna för ansökan om ändrad placeringsinriktning överlåtelse till ett annat fondbolag, dels kommer information om upplösningen inte att ges andelsägarna ”utan dröjsmål”. I stället bör förvaringsinstitutet vara skyldigt att ombesörja upplösningen så snart det kan ske. Det innebär att förvaringsinstitutets övertagande av förvaltningen och beslutet om upplösning kan kungöras samtidigt. Eftersom det är fondbolaget som har fattat beslutet om upplösningen bör kungörelsen, till skillnad mot vad som gäller enligt 9 kap. 4 § LIF, ombesörjas av fondbolaget.

8.16.2 Inlösen av matarfondens andelar i mottagarfonden

Regeringens förslag: Om en mottagarfond ska delas ska det fondbolag som förvaltar en matarfond ha rätt att lösa in matarfondens andelar innan delningen verkställs. Fondbolaget ska ges möjlighet att begära sådan inlösen under minst 30 dagar från den dag det underrättas om delningen.

Om Finansinspektionen har avslagit en ansökan om godkännande av ändrade placeringsbestämmelser eller inte har meddelat beslut avseende ansökan senast arbetsdagen före den sista dag då andelar i mottagarfonden eller mottagarfondföretaget får lösas in innan fusionen eller delningen träder i kraft, ska fondbolaget för matarfonden lösa in andelarna i mottagarfonden eller mottagarfondföretaget. Inlösen ska också ske om fondbolaget för matarfonden har beslutat att upplösa matarfonden eller om det behövs för att säkerställa andelsägarnas rätt till inlösen av andelar i matarfonden på grund av ändrade fondbestämmelser.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt UCITS IV-direktivet ska mottagarfondföretaget, om inte de behöriga myndigheterna i matarfondföretagets hemland har godkänt att matarfondföretaget

fortsätter att vara matarfondföretag till mottagarfondföretaget eller ett annat fondföretag som blir följderna av mottagarfondföretagets fusion eller delning, ge matarfondföretaget möjlighet att lösa in alla sina andelar innan fusionen eller delningen får verkan (artikel 60.5 sista stycket). Såvitt avser fusioner finns redan rätten att lösa in andelar genom andra bestämmelser i direktivet (artikel 45), och dessa föreslås genomföras i LIF (se avsnitt 9.7).

Om båda de fonder som blir ett resultat av delningen är likadana som den ursprungliga fonden – och fondbolaget därmed inte behöver något tillstånd till att matarfonden ”följer med” en av fonderna – behövs inget särskilt tillstånd beträffande matarfonden. Det kan dock vara så att en följd av delningen blir att matarfondens innehav delas upp på de två fonderna. Matarfonderna uppfyller då inte längre kriterierna för att vara matarfond. Inlösen kan då bli nödvändig och det är viktigt att matarfonden ges denna rätt innan delningen av mottagarfonden träder i kraft. Ett fondbolag som har fått Finansinspektionens tillstånd att dela en fond ska genast underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och delningen får verkställas tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut (se den föreslagna bestämmelsen i 8 kap. 25 §). Skyldigheten att ”genast” efter Finansinspektionens beslut beträffande delningen underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden bör innebära att ett fondbolag för en matarfond får information om delningen i sådan tid att det har 30 dagar på sig att begära inlösen av matarfondens andelar innan delningen av mottagarfonden verkställs. Enligt regeringens mening bör det dock införas en bestämmelse som uttryckligen tillförsäkrar fondbolaget för matarfonden denna rätt.

Om Finansinspektionen inte har godkänt matarfondens fondbolags ansökan om tillstånd till ändrad placeringsinriktning före den tidpunkt då fusionen eller delningen av mottagarfonden äger rum, uppstår frågan hur fondbolaget ska hantera de medel som placerats i mottagarfonden. Om andelarna inte löses in kommer de att ”följa med” vid fusionen eller delningen, vilket kan innebära en helt ny placeringsinriktning för dessa medel, eller en placeringsinriktning som fondbolaget för matarfonden inte har tänkt sig. Det kan också vara så att Finansinspektionen visserligen har godkänt nya placeringsbestämmelser, men tiden för matarfondens andelsägares rätt att begära inlösen av sina fondandelar har ännu inte gått ut och fondbolaget är därmed förhindrat att tillämpa de nya bestämmelserna. Fondbolaget för mottagarfonden ska enligt regeringens förslag – som är i enlighet med UCITS IV-direktivet – lämna information om en förestående fusion eller delning senast 60 dagar före det tänkta ikraftträdandet (se avsnitt 8.16.4). Ansökan om godkännande av ändrade placeringsbestämmelser ska ges in senast en månad därefter. Om ansökan är fullständig kommer Finansinspektionen att meddela sitt beslut inom 15 dagar, dvs. före det att fusionen eller delningen ska äga rum. Efter Finansinspektionens beslut ska emellertid matarfondens andelsägare underrättas om förändringen. Underrättelsen ska lämnas senast 30 dagar före det att de nya fondbestämmelserna ska börja tillämpas.

Enligt kommissionens direktiv 2010/44/EU ska ett matarfondföretag i de situationer som beskrivits ovan begära inlösen av sina andelar i mottagarfondföretaget. Detta ska göras om de behöriga myndigheterna inte har godkänt matarfondföretagets ansökan om tillstånd till ändrad

placeringsinriktning senast den arbetsdag som föregår den sista dag då matarfondföretaget kan begära inlösen av sina andelar i mottagarfondföretaget innan fusionen eller delningen träder i kraft (artikel 23.4 första stycket). Rätten till inlösen ska även utnyttjas för att säkerställa att matarfondföretagets andelsägares rätt till inlösen på grund av den ändrade placeringsinriktningen inte påverkas (artikel 23.4 andra stycket). Bestämmelsen gäller när placeringsinriktningen ska ändras, dvs. inte när placeringen ska fortsätta i det som efter fusionen eller delningen kan betecknas som "samma" fondföretag. En motsvarande bestämmelse bör införas i LIF. Enligt regeringens mening bör det även finnas en uttryckligt skyldighet för fondbolaget att begära inlösen när fondbolaget har beslutat att upplösa matarfonden till följd av mottagarfondens fusion eller delning.

Enligt kommissionens direktiv ska matarfondföretaget, innan det utövar sin rätt till inlösen, överväga tillgängliga alternativa lösningar som kan bidra till att undvika eller minska transaktionskostnader eller andra negativa effekter för dess egna andelsägare (artikel 23.4 tredje stycket). Med detta torde avses det som anges i skäl 14 i kommissionens direktiv. Där anges att matarfondföretaget i synnerhet bör ansöka om godkännande så snart som möjligt. Matarfondföretaget bör vidare inte vara skyldigt att begära inlösen i den mån som dess egna andelsägare väljer att inte utnyttja den möjligheten. Om matarfondföretaget begär inlösen från mottagarfondföretaget bör det även ta ställning till om inlösen genom överföring av finansiella instrument skulle kunna minska transaktionskostnaderna och motverka andra negativa effekter. Att nämnda "alternativa lösningar" är möjliga följer enligt regeringens mening av bestämmelsernas utformning samt av att fondbolaget alltid är skyldigt att tillvarata fondandelsägarnas intressen.

8.16.3 Överföring och förvaltning av medel som tillfaller matarfonden

Regeringens förslag: Vid en mottagarfonds eller ett mottagarfondföretags fusion eller delning ska medel som tillfaller matarfonden på grund av att fondbolaget för matarfonden begär inlösen av andelarna få erhållas kontant eller som överföring av finansiella instrument. Fondbolaget för matarfonden ska få förvalta de erhållna tillgångarna till dess att matarfonden ska upplösas eller fondmedlen placeras i enlighet med nya placeringsbestämmelser för fonden.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om förutsättningarna för överföring av finansiella instrument när en mottagarfond eller ett mottagarfondföretag ska fusioneras eller delas och för förvaltning av överförda medel.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att Finansinspektionen ska godkänna placering av behållningen från inlösen om behållningen investeras för en effektiv likviditetsförvaltning och har

inte föreslagit någon uttrycklig bestämmelse avseende sättet för erhållandet av medel som tillfaller matarfonden vid inlösen.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Om matarfondföretaget begär att dess andelar i mottagarfondföretaget löses in gäller enligt genomförandedirektivet, liksom vid upplösning av mottagarfonden, att behållningen från inlösen ska erhållas antingen i kontanter eller helt eller delvis som överföring av apporttillgångar. Det senare ska vara möjligt om matarfondföretaget önskar det och om det tillåts enligt avtalet mellan matarfondföretaget och mottagarfondföretaget (artikel 23.5 första stycket). Beträffande hanteringen av eventuella apporttillgångar gäller att dessa när som helst får realiseras av matarfondföretaget (artikel 23.5 andra stycket). De behöriga myndigheterna ska godkänna matarfondföretagets nya placeringsinriktning under förutsättning att de kontanter som erhålls endast återinvesteras för en effektiv likviditetsförvaltning (artikel 23.6). Bestämmelserna motsvarar de som gäller när en mottagarfond ska upplösas. Regeringen anser att nu aktuella bestämmelser ska genomföras på samma sätt (se avsnitt 8.15.2).

8.16.4 Tidpunkt för fusion eller delning av en mottagarfond

Regeringens förslag: För att en fusion eller en delning av en mottagarfond ska kunna träda i kraft, ska fondbolaget som förvaltar mottagarfonden senast 60 dagar före ikraftträdandet informera fondandelsägarna om fusionen eller delningen. Om mottagarfonden har ett matarfondföretag som andelsägare ska även den behöriga myndigheten i matarfondföretagets hemland informeras.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: För att en fusion eller en delning av ett mottagarfondföretag ska få verkan ska enligt UCITS IV-direktivet mottagarfondföretaget senast 60 dagar före det att åtgärden avses träda i kraft ha informerat samtliga sina fondandelsägare och de behöriga myndigheterna i dess matarfondföretags hemländer om fusionen eller delningen. Den information som avses är den som framgår av artikel 43 i UCITS IV-direktivet, eller – för det fall det är fråga om delning – likvärdig information (artikel 60.5 andra stycket). Artikel 43 innehåller ingen tidsfrist utöver att information om en fusion ska lämnas minst 30 dagar före den sista dagen för att lösa in eller byta ut andelar. Bestämmelsen i artikel 60.5 ställer således ytterligare krav på information när en fusion inbegriper ett mottagarfondföretag. Direktivet, som inte i övrigt reglerar förutsättningarna för delning av fondföretag, innehåller här även särskilda villkor för delning av mottagarfondföretag. Syftet är naturligtvis att matarfondföretaget ska få tid på sig att ansöka om erforderliga tillstånd för den fortsatta placeringen av matarfondföretagets medel. En motsvarande bestämmelse bör införas i LIF. Eftersom Finansinspektionen är den som har gett tillstånd till

fusionen eller delningen bör det dock inte föreskrivas att Finansinspektionen ska informeras.

8.17 Specialfonder som matarfonder

Regeringens förslag: Om medel i en specialfond till minst 85 procent av specialfondens värde ska placeras i andelar i en investeringsfond, ska bestämmelserna om matarfonder och mottagarfonder i tillämpliga fall gälla för specialfonden och den investeringsfond som fonden placerar sina medel i. Den tidsfrist om 15 arbetsdagar som ska gälla för godkännande av en värdepappersfonds omvandling till matarfond eller byte av mottagarfond ska dock inte gälla för specialfonder. Inte heller ska de bestämmelser som reglerar vad avtalen mellan fondbolagen, förvaringsinstitutet respektive revisorerna ska föreskriva beträffande tillämplig lag och behöriga domstolar gälla för specialfonder. Om det är fråga om en ändring av fondbestämmelserna som innebär att en specialfond blir matarfondsliknande eller byter mottagarfond, bör de allmänna bestämmelserna om underrättelse till fondandelsägarna vid ändring av fondbestämmelser gälla.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock inte föreslagit något undantag från femtondagarsfristen.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

Finansinspektionen har sedan länge tillåtit att fondbolag för specialfonder i form av matarfonder placerar upp till 100 procent av fondens medel i en viss i fondbestämmelserna angiven mottagarfond, om även den är en specialfond. Finansinspektionen har medgett att specialfonden blir en specialmatarfond under förutsättning att mottagarfonden uppfyller riskspridningsreglerna och att specialmatarfonden kan erbjuda ett förvaltarrelaterat mervärde för specialmatarfondens andelsägare. Mervärdet erhålls ofta i form av en hävstång som uppnås genom derivat eller belåning. Finansinspektionen uppskattar att det i dag finns sex till åtta specialmatarfonder som alla har en annan specialfond som mottagarfond.

De specialmatarfonder som finns i dag uppfyller inte placeringsreglerna i 58.1 i UCITS IV-direktivet, eftersom en fonds belåning bl.a. kräver undantag från 5 kap. 23 § LIF och hävstång via derivat kräver undantag från reglerna om sammanlagda exponeringar i 5 kap. 13 § andra stycket LIF.

En specialfond i form av en matarfond

Det har inte framkommit någon anledning att ändra den praxis som Finansinspektionen har utvecklat. Det bör därför även i fortsättningen vara möjligt att godkänna fondbestämmelser som innebär att en specialfond blir en matarfond. Reglerna för specialfonder bör dock ansluta till de som gäller för värdepappersfonder såvida inte specialfondens karaktär motiverar en annan reglering. På samma sätt som för värdepappersfonder som är matarfonder bör det därför för matarfondsliknande specialfonder krävas att det finns avtal mellan fondbolagen, förvaringsinstituten respektive revisorerna. Fondandelsägarna bör även ges samma skydd mot att för höga avgifter tas ut. Vidare är det av värde att det finns reglerat vad som händer vid mottagarfondens upplösning, fusion eller delning. Regeringen anser därför att de bestämmelser beträffande matar- och mottagarfonder som kan tillämpas på specialfonder ska gälla även för specialfonder som fungerar som matar- eller mottagarfonder. Detta kan som ovan framgått inte inbegripa placeringsbestämmelserna. Det innebär också att vissa detaljbestämmelser beträffande avtalens innehåll som kommer att finnas i föreskrifter baserade på kommissionens direktiv 2010/44/EU inte kommer att vara direkt avpassade för specialfonder. Bestämmelsen i artikel 8 e i kommissionens direktiv – som ska genomföras i svensk rätt genom föreskrifter – talar t.ex. om att mottagarfondföretaget ska tillhandahålla matarfondföretaget information om sin exponering mot finansiella derivatinstrument så att matarfondföretaget ska kunna beräkna sin egen exponering i enlighet med artikel 58.2 i UCITS IV-direktivet. Bestämmelserna om maximal exponering gäller dock inte alltid specialfonder. Även för en specialfond finns emellertid en begränsning beträffande exponering, som framgår i fondbestämmelserna. Oavsett vilken exponeringsgräns som gäller kan fondbolaget för specialfonden behöva information om vilken exponering mottagarfonden har. Enligt regeringens mening finns det inte anledning att i lag särreglera kraven beträffande avtal m.m. för en matarfondsliknande specialfond. En sådan särreglering kan dock, om nödvändigt, ske i föreskrifter. Det av regeringen föreslagna bemyndigandet att närmare ange vilka uppgifter avtalet mellan fondbolagen för matarfonden och mottagarfonden ska innehålla måste anses omfatta även avtal avseende specialfonder.

Bestämmelserna om matar- och mottagarfonder ska endast gälla för specialfonder vars medel till minst 85 procent av fondens värde placeras i en annan fond. En specialfond kan – under förutsättning att riskspridning uppnås och fondbestämmelserna är skäliga för andelsägarna – få tillstånd att placera 80 procent av värdet i en annan fond eller att placera i två olika fonder. Det skulle dock föra för långt att särskilt reglera även sådana situationer. I stället bör regleringen så långt möjligt följa den som gäller för värdepappersfonder som är matar- eller mottagarfonder.

I ett par avseenden är det dock enligt regeringens mening inte lämpligt att samma bestämmelser gäller för specialfonder som för värdepappersfonder. Det gäller först och främst den tidsfrist om 15 arbetsdagar som ska gälla för Finansinspektionens beslut när ett fondbolag för en värdepappersfond ansöker om tillstånd att placera medel såsom en matarfond eller att byta mottagarfond.

Femtondagarsfristen gäller även när ett fondbolag för en matarfond ansöker om godkännande av ändrade fondbestämmelser i syfte att värdepappersfonden ska bli en vanlig värdepappersfond, när detta sker på grund av att mottagarfonden ska upplösas, fusioneras eller delas. Eftersom en specialmatarfond inte kommer att uppfylla de placeringsregler som gäller för värdepappersfonder som är matarfonder kräver ett godkännande av fondbestämmelserna en särskild analys av Finansinspektionen. Till skillnad från vad som gäller värdepappersfonder som ska bli matarfonder är det inte fråga om att godkännande alltid ska ges om ansökningshandlingarna uppfyller tillämpliga krav. Beträffande specialfonder gäller alltså fullt ut skälighetsprövningen av fondbestämmelserna. Det innebär att tvåmånadersfristen för beslut om godkännande av nya eller ändrade fondbestämmelser bör gälla. Detta kan tyvärr innebära att fondbolaget för specialmatarfonden tvingas förvalta medel från mottagarfonden under lite längre tid vid mottagarfondens upplösning, fusion eller delning, när specialmatarfonden ansöker om godkännande av ändrad placeringsinriktning. Sådana situationer torde dock inte inträffa särskilt ofta och borde då kunna lösas på ett praktiskt sätt genom kontakter med Finansinspektionen.

Bestämmelserna i kommissionens direktiv 2010/44/EU om hur avtalen mellan fondbolag, förvaringsinstitut respektive revisorer ska regleras tillämplig lag och behöriga domstolar begränsar den avtalsfrihet som normalt gäller för jämbördiga parter och bör enligt regeringens mening inte göras tillämplig på fler fall än vad direktivet kräver. Inte heller bör den särskilda bestämmelsen om vilken information som ska lämnas till fondandelsägarna vid omvandling till matarfond eller byte av mottagarfond gälla specialfonder (se avsnitt 8.5.4). I stället bör den av regeringen föreslagna allmänna bestämmelsen i 4 kap. 9 a § tillämpas. Enligt nämnda bestämmelse krävs att underrättelsen innehåller lämplig information om syftet med ändringarna av fondbestämmelserna och vilka konsekvenser de kan få för andelsägarna. Dessa krav gör att underrättelsen kan anpassas efter specialfondernas särskilda karaktär.

Utredningen har föreslagit en uttrycklig reglering som innebär att mottagarfonden inte själv får vara en matarfond. Enligt regeringens mening bör detta inte regleras särskilt. Finansinspektionen lär inte godkänna fondbestämmelser som innebär att matarfonden placeras i en mottagarfond som själv är matarfond eftersom sådana fondbestämmelser inte kan anses skäliga.

En specialfond i form av en mottagarfond

Ett fondbolag för en specialfond kan alltså få tillstånd att placera minst 85 procent av specialfondens värde i en värdepappersfond eller i en specialfond. Oavsett vilken typ av fond som medlen placeras i bör även vissa av reglerna för mottagarfonder i sådana fall vara tillämpliga. Förutom bestämmelserna om avtal mellan fondbolagen för matarfonden och mottagarfonden gäller det bestämmelserna om underrättelse till Finansinspektionen om nya matarfonder, att avgifter inte får tas ut i samband med förvärv eller inlösen av en matarfonds andelar, skyldighet för förvaringsinstitutet att underrätta fondbolaget för matarfonden om fel

eller försummelser i förvaltningen, utlämnande av årsberättelse m.m. till förvaringsinstitut och revisor och Finansinspektionens informationskyldighet vid ingripanden mot fondbolaget för mottagarfonden. Vidare bör bestämmelserna om upplösning och fusion eller delning vara tillämpliga.

En specialfond behöver inte vara öppen för kapitaltillskott från allmänheten utan kan välja att endast vara öppen för en särskilt angiven och avgränsad krets investerare. Hur liten krets detta kan vara avgörs av Finansinspektionen som ska godkänna fondbestämmelserna för specialfonden. I den bedömningen måste beaktas att det är skillnad mellan kollektiv och individuell portföljförvaltning och att olika regler gäller för dessa verksamheter (se prop. 2002/03:150, s. 253 f.). Om ett fondbolag för en specialfond vill stänga fonden för andra än två matarfonder bör detta dock inte anses medföra att förvaltningen anses likna individuell portföljförvaltning, eftersom UCITS IV-direktivet tillåter motsvarande förfarande för UCITS-fonder. Nuvarande regler innebär alltså att det finns en möjlighet att stänga en specialfond om den får två matarfonder. Någon särskilt reglering av frågan behövs därför inte.

Investeringar i eller av ett fondföretag

UCITS IV-direktivet utgår från att både matarfondföretag och mottagarfondföretag är UCITS-fonder. Det finns därför ingen harmonisering beträffande andra fondföretag. Det vore därför olämpligt att tillämpa bestämmelserna om matar- och mottagarfonder på specialfonder som placerar i ett fondföretag. Det innebär dock inte nödvändigtvis att Finansinspektionen inte skulle kunna tillåta att minst 85 procent av en specialfonds medel placeras i ett fondföretag. Det bör liksom i dag vara upp till Finansinspektionen att i varje enskilt fall avgöra om något sådant ska godtas. Likaså kan inte bestämmelserna gälla när en specialfond är mottagarfond för ett fondföretags placeringar. Det hindrar emellertid inte att sådana placeringar sker. Fondbolaget för specialfonden får dock inte behandla matarfonden på ett sätt som strider mot likabehandlingsprincipen.

9 Fusioner

9.1 Gällande rätt

Bestämmelser om sammanläggningar av fonder, s.k. fusioner, återfinns i 8 kap. 1 § LIF. Bestämmelserna gäller enbart fusioner av svenska värdepappersfonder och specialfonder. Det finns i dag inga bestämmelser i svensk rätt om gränsöverskridande fusioner.

Av 8 kap. 1 § LIF framgår att sammanläggningar av fonder får ske endast efter tillstånd av Finansinspektionen. Finansinspektionen ska lämna tillstånd till en sammanläggning om vissa i lagen uppställda kriterier är uppfyllda. För det första ska åtgärden anses förenlig med fondandelsägarnas intressen. För det andra ska de fonder som ska läggas samman ha placeringsinriktning och fondbestämmelser som är likartade. För det tredje ska sammanläggningen inte vara olämplig från allmän synpunkt.

För att en sammanläggning ska anses förenlig med fondandelsägarnas intressen bör, enligt tidigare förarbetsuttalanden, den fond som bildas inte få en annan karaktär än de fonder som slås ihop och dessutom får sammanläggningen inte medföra att förvaltningskostnaderna blir högre för andelsägarna (prop. 1992/93:206 s. 23). Kostnader i samband med själva sammanläggningen, t.ex. för överföring av värdepapper, administrativa kostnader etc. bör också beaktas.

Endast fonder med likartade placeringsinriktningar kan slås ihop. Detta innebär t.ex. att aktiefonder som är inriktade på olika branscher eller geografiska områden inte kan slås ihop. Räntefonder med olika tidshorisonter på sina placeringar bör heller inte kunna bli föremål för hopslagning (prop. 1992/93:206 s. 58). Det är framför allt fondens placeringsinriktning enligt fondbestämmelserna som är av betydelse. Det faktiska innehavet i en fond är mindre viktigt eftersom fondförvaltaren fritt kan ändra detta inom ramarna för fondlagstiftningen och fondbestämmelserna (SOU 2002:104 s. 132). Ett fondbolag som vill lägga samman två fonder kan vidare inte, med hänsyn till reglerna om ändring av fondbestämmelserna, först ändra den ena fondens fondbestämmelser så att den passar bättre ihop med den andra fonden, om sådana ändringar skulle anses vara till nackdel för fondandelsägarna (SOU 2002:104 s. 132). Det torde inte heller vara möjligt för fondbolaget att stegvis ändra placeringsinriktning och fondbestämmelser för en fond på ett sådant sätt att varje deländring i och för sig inte utgör någon större förändring, men där slutprodukten avviker från den ursprungliga fonden på ett mer väsentligt sätt (SOU 2002:104 s. 133).

Som en avslutande förutsättning för sammanläggning anges att den inte får vara olämplig från allmän synpunkt. I tidigare förarbeten har ett exempel lämnats: sammanläggning av allt för stora fonder (prop. 1992/93:206 s. 24). Om sammanläggning av större fonder skulle accepteras finns en uppenbar risk att det sker en icke önskvärd koncentration av utbudet av fonder till ett mindre antal mycket stora

fonder (prop. 1992/93: 206 s. 24). Denna risk ska dock inte överdrivas eftersom värdepappersfonderna enligt lagens placeringsregler inte får ha ett väsentligt inflytande över aktiebolag (SOU 2002:104 s. 133). Utöver detta exempel torde det finnas få fall där Finansinspektionen har anledning att motsäga sig en sammanläggning med hänsyn till att den är olämplig från allmän synpunkt (SOU 2002:104 s. 133).

De begränsningar som ställs upp för sammanläggning grundar sig i samma överväganden som förhindrar allt för stora förändringar i fondbestämmelserna. Eftersom fondandelsägarna valt en fond efter vissa kriterier så ska de inte behöva godta större förändringar av fonden (SOU 2002:104 s. 133).

När det gäller formerna för sammanläggning av investeringsfonder tillåter lagen att detta sker antingen genom att två eller flera fonder tas över av en nybildad fond, s.k. kombination, eller att en fond tar över en eller flera andra fonder, s.k. absorption. Om en ny fond tillskapas medför detta stora administrativa och andra kostnader, t.ex. för öppnandet av nya konton och godkännande av fondbestämmelser, vilket kan undvikas vid absorption.

Lagen ställer vidare krav på att information om sammanläggningen ska lämnas direkt till varje andelsägare. Slutligen får en sammanläggningen inte verkställas förrän tidigast tre månader från Finansinspektionens godkännande. På så vis får fondandelsägarna en möjlighet att sälja sina andelar.

I dag finns inga regler för själva förfarandet vid sammanläggning av fonder.

9.2 Nya regler i UCITS IV-direktivet

9.2.1 Bakgrund

EG-rätten har tidigare inte innehållit några bestämmelser om fusioner av fonder och fondföretag, varken när det gäller inhemska eller gränsöverskridande fusioner av fonder och fondföretag. Bakgrunden till de nya reglerna om gränsöverskridande fusioner av fonder och fondföretag är att EU-kommissionen anser att det finns ett behov av att effektivisera den europeiska fondmarknaden och harmonisera nationella regler för fondfusioner.⁴¹

EU-kommissionen konstaterar i sin konsekvensanalys att frånvaron av en gemensam EU-ram för fusioner av fonder leder till olika nationella regler, vilket gör gränsöverskridande fusioner dyra, komplicerade och tidskrävande, när de alls är möjliga.⁴² För att till fullo utnyttja potentiella stordriftsfördelar krävs, enligt EU-kommissionen, en rättslig ram för gränsöverskridande fusioner. EU-kommissionen för fram att en sådan reglering skulle föra med sig en rad fördelar. Exempelvis skulle den

⁴¹ Kommissionens vitbok om förbättrade ramar för den inre marknaden för investeringsfonder s. 7.

⁴² Impact assessment of the legislative proposal amending the UCITS directive, SEC(2008) 2263, s. 15.

undanröja hinder för integration av den europeiska fondmarknaden, uppmuntra kostnadsbesparingar på olika nivåer i värdekedjan, förbättra konkurrenskraften för fondföretag, möjliggöra utnyttjande av stordriftsfördelar samt skapa förutsättningar för ett enkelt och snabbt fusionsförfarande.⁴³

I skäl 27 till UCITS IV-direktivet anges att det finns många juridiska och administrativa hinder i gemenskapen för fusioner mellan fondföretag, trots att det finns behov av konsolidering mellan sådana företag. För att förbättra den inre marknads funktion är det därför nödvändigt att fastställa gemenskapsbestämmelser som underlättar fusioner mellan fondföretag (och deras delfonder).

Mot ovanstående bakgrund har det i UCITS IV-direktivet föreslagits bestämmelser om gränsöverskridande fusioner. UCITS IV-direktivet innehåller även bestämmelser som ska underlätta fusionsförfarandet.

9.2.2 Sammanfattning av UCITS IV-direktivets bestämmelser

UCITS IV-direktivet tillåter tre fusionstekniker varav två tekniker har motsvarighet i svensk lagstiftning, absorption och kombination (artikel 2.1 p i och ii). Absorption innebär att en fond tar över en eller flera andra fonder och kombination innebär att två eller flera fonder tas över av en nybildad fond.

Vid fusion utgår ett fusionsvederlag till andelsägarna i det överlåtande fondföretaget (artikel 2.1 p i och ii). Fusionsvederlaget består normalt av andelar i det övertagande fondföretaget, men kan också utgå i form av kontant ersättning.

En fusion inleds med att de fusionerande fondföretagen upprättar en gemensam fusionsplan med ett visst i direktivet angivet innehåll (artikel 40.1). Fondföretagens förvaringsinstitut ska lämna ett utlåtandet om att vissa uppgifter i fusionsplanen överensstämmer med direktivets krav samt fondföretagens fondbestämmelser eller bolagsordningar (artikel 41). En revisor ska granska vissa uppgifter i fusionsplanen, exempelvis metoder för värdering av tillgångar och skulder (artikel 42).

Det överlåtande fondföretaget ska lämna in en ansökan om fusion till den behöriga myndigheten i sin hemmedlemsstat (artikel 39.1). Ansökan ska innehålla fusionsplanen, utlåtandet från förvaringsinstitutet, revisorns yttrande samt information om den föreslagna fusionen som det överlåtande fondföretaget och det övertagande fondföretaget avser att lämna till sina respektive andelsägare (artikel 39.2). Den behöriga myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemmedelsstat ska godkänna fusionen om vissa i direktivet angivna krav är uppfyllda (artikel 39.4). Om den behöriga myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemmedelsstat anser att ansökan inte är fullständig ska den inom 10 arbetsdagar begära att fondföretaget kompletterar ansökan (artikel 39.5). Den behöriga myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemmedelsstat ska inom 20 arbetsdagar efter det att den erhållit fullständig information underrätta det överlåtande fondföretaget

⁴³ SEC(2008) 2263, s. 24.

om fusionen har godkänts eller inte och även underrätta den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemmedlemsstat om sitt beslut (artikel 39.5).

När den behöriga myndigheten för det överlåtande fondföretaget får en ansökan om fusion ska den omedelbart lämna en kopia på ansökan till den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemmedlemsstat (artikel 39.3). Om den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemmedlemsstat anser det vara nödvändigt får den senast 15 arbetsdagar efter att den mottagit kopian på ansökan skriftligen kräva att det övertagande fondföretaget ändrar den information som ska lämnas till sina andelsägare. Den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemmedlemsstat ska informera den behöriga myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat om detta. När den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemmedlemsstat har erhållit ändrad information ska den bedöma om denna information är tillfredsställande och inom 20 arbetsdagar informera den behöriga myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat om sitt beslut.

När den behöriga myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat har godkänt fusionen ska de överlåtande och övertagande fondföretagen lämna viss information till andelsägarna som gör det möjligt för dem att fatta beslut om de följer fusionen kan få för deras investeringar (artiklarna 43.1 och 43.3). Andelsägarna i såväl det överlåtande som det övertagande fondföretaget har rätt att begära att deras andelar löses in utan att andra kostnader tas ut än avvecklingskostnader. Om det är möjligt har andelsägarna också rätt att byta sina andelar mot andelar i något annat fondföretag som har liknande placeringsinriktning och förvaltas av samma förvaltningsbolag eller av ett annat bolag till vilket förvaltningsbolaget är kopplat (artikel 45.1). Andelsägarna får utnyttja denna rättighet från den dagen då information om fusionen lämnas till dem fram till senast 5 arbetsdagar före beräkning av utbytesförhållandet (datumet för beräkningen av utbytesförhållandet mellan andelar i det överlåtande fondföretaget och andelar i det övertagande fondföretaget, artikel 47.1).

Det är lagstiftningen i det övertagande fondföretagets hemmedlemsstat som avgör vid vilken tidpunkt en gränsöverskridande fusion träder i kraft (artikel 47.1). När fusionen träder i kraft inträder fusionens rättsverkningar (artikel 48). Det överlåtande fondföretagets tillgångar och skulder överförs till det övertagande fondföretaget, andelsägarna i det överlåtande fondföretaget blir andelsägare i det övertagande fondföretaget och det överlåtande fondföretaget upplöses.

Fusionens ikraftträdande ska offentliggöras via samtliga lämpliga medier på det sätt som föreskrivs i lagstiftningen i det övertagande fondföretagets hemmedlemsstat och ska anmälas till de behöriga myndigheterna i det överlåtande och det övertagande fondföretagens hemmedlemsstater (artikel 47.2). En fusion som trätt i kraft får inte förklaras ogiltig (artikel 47.3).

9.3 Tillåtna typer av fusioner

Regeringens förslag: Fusion av värdepappersfonder kan ske genom kombination och absorption.

En värdepappersfond får läggas samman med ett fondföretag som i sitt hemland har tillstånd enligt UCITS IV-direktivet (gränsöverskridande fusion).

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges advokatsamfund* anför att begreppet fusion inte bör användas för det förfarande som föreskrivs för sammanläggning av fonder i utredningens författningsförslag. Samfundet efterfrågar vidare en reglering av hur panthavares rättigheter kan upprätthållas vid sammanläggning. *Fondbolagens förening* menar att det bör undersökas om det skulle vara möjligt att lägga samman en fond registrerad utanför EES, som har fått tillstånd att marknadsföras och säljas i Sverige, med en investeringsfond. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: UCITS IV-direktivet tillåter tre fusionstekniker varav två tekniker har motsvarighet i svensk lagstiftning, absorption och kombination. I direktivet anges en tredje typ av fusion, vilken inte är tillåten i svensk rätt. Denna fusion innebär att det överlåtande fondföretaget fortsätter att existera tills skulderna har reglerats, även om det överför sina nettotillgångar till en annan delfond i samma fondföretag, till ett fondföretag som parterna skapat eller till ett annat, befintligt fondföretag eller en delfond inom ett sådant fondföretag.

Ett EES-land behöver inte införa bestämmelser om alla tre typerna av fusioner som är beskrivna i direktivet, men varje EES-land måste erkänna överföringar av tillgångar som följd av de olika typerna av fusioner (artikel 38 och skäl 28).

Direktivet tillåter att en kontraktsrättslig fond fusioneras med ett associationsrättsligt fondföretag. Däremot behöver inget EES-land införa nya rättsliga former av fondföretag i sin nationella lagstiftning (skäl 27).

Enligt direktivet så är det den behöriga myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat som godkänner fusionen (artikel 39.1). Om det överlåtande fondföretaget har Sverige som hemmedlemsstat innebär det att den tredje typen av fusion som beskrivs i direktivet inte skulle kunna godkännas av svensk tillsynsmyndighet utan betydande förändringar av gällande rätt. Som nämnts ovan kan Sverige välja att införa detta fusionssätt men behöver inte göra det. Aktiebolagslagen (ABL) accepterar att två eller flera aktiebolag går samman genom absorption eller kombination (23 kap. 1 § ABL). Någon annan typ av fusion är inte tillåten enligt ABL. Det är olämpligt att i svensk fondlagstiftning införa en typ av fusion som inte accepteras i annan svensk associationsrättslig lagstiftning. Därför bör inga andra former av fusion än absorption och kombination godtas i svensk fondlagstiftning. Däremot skulle inget hinder föreligga i svensk lagstiftning mot att en fusion av annan typ genomförs, om en värdepappersfond är den övertagande fonden, eftersom det är den behöriga myndigheten i det överlåtande

fondföretagets hemland som ger tillstånd till fusionen och det landets lagstiftning är avgörande för vilka typer av fusioner som kan godkännas.

Sverige kommer i fortsättningen också att få acceptera en fusion som sker mellan en svensk värdepappersfond och ett fondföretag som är ett associationsrättsligt fondföretag, då direktivet ställer krav på att detta ska vara tillåtet. En bestämmelse med denna innebörd bör införas i LIF.

Enligt gällande rätt får sammanläggning av fonder endast ske om fonderna förvaltas av samma fondbolag. I direktivet finns det inte angivet någon sådan begränsning. Det talas endast om att en fusion kan ske av två fondföretag. Ett fondföretag kan vara en fond på kontraktsträttslig grund som förvaltas av ett förvaltningsbolag. Ett fondföretag kan även vara en fond på associationsrättslig grund. En sådan fond förvaltas antingen internt eller har en extern fondförvaltare som anlitas för uppdraget. En fusion kan ske mellan två fondföretag som bildats på associationsrättslig grund och som förvaltas av fondföretagen. Det är en omständighet som talar för att direktivet tillåter fusioner där värdepappersfonderna förvaltas av olika fondbolag eller förvaltningsbolag. Direktivet får därför tolkas så att en fusion kan ske mellan två fonder eller fondföretag som har olika förvaltare. En bestämmelse som möjliggör detta bör därför föras in i LIF.

Sveriges advokatsamfund har ansett att begreppet fusion inte bör användas för det förförande som föreskrivs för sammanläggning av fonder i betänkandets författningsförslag. Samfundet framför att beteckningen fusion i detta sammanhang är oegentlig, eftersom den överlåtande fonden saknar rättskapacitet. I stället, anser Advokatsamfundet, bör begreppet sammanläggning behållas.

I aktiebolagslagen innebär begreppet fusion att två eller flera aktiebolag går samman genom att samtliga tillgångar och skulder i ett eller flera av bolagen övertas av ett annat aktiebolag mot vederlag till aktieägarna i det eller de överlåtande bolagen (23 kap. 1 § ABL). Enligt regeringens mening finns det fördelar med att använda samma begrepp i LIF som i ABL. Lagstiftningen i 23 kap. ABL om gränsöverskridande fusioner bygger på ett EU-direktiv⁴⁴ som har stora likheter med bestämmelserna i UCITS IV-direktivet om gränsöverskridande fusioner. Även om svenska investeringsfonder inte utgör juridiska personer finns det stora likheter mellan processen för fusioner av fonder respektive fusioner av aktiebolag. Det kan också konstateras att en gränsöverskridande fusion enligt UCITS IV-direktivet ska kunna ske mellan en svensk kontraktsträttslig värdepappersfond och ett utländskt associationsrättsligt fondföretag. Sammantaget anser vi att det begrepp som används i direktivet (fusion) är att föredra framför begreppet sammanläggning.

Advokatsamfundet har vidare efterfrågat en reglering av hur panthavares rättigheter kan upprätthållas vid sammanläggning. Inledningsvis kan nämnas att direktivet inte innehåller några bestämmelser om en sådan situation. Vidare kan konstateras att

⁴⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar (EUT L 310, 25.11.2005, s. 1, Celex 32005L0056).

fondbolaget enligt 5 kap. 23 § LIF inte får ta upp andra lån än kortfristiga lån, vilket torde innebära att pantsättning av fondegendomen är en ovanlig företeelse. Frågan om vad som gäller vid pantsättning aktualiseras dessutom inte bara i detta sammanhang utan även t.ex. om ett fondbolag enligt gällande rätt överlåter förvaltningen av en fond till ett annat bolag. Enligt vår mening är det därför lämpligt att frågan om panthavares rättigheter vid fusion regleras genom avtal och inte i lagstiftningen.

Fondbolagens förening har ansett att det bör undersökas om det skulle vara möjligt att lägga samman en fond registrerad utanför EES, som har fått tillstånd att marknadsföras och säljas i Sverige, med en investeringsfond. Att genomföra en sådan förändring fordrar dock ytterligare överväganden.

9.4 Ska UCITS IV-direktivets bestämmelser gälla alla fusioner?

Regeringens bedömning: De bestämmelser om fusion som införs i LIF för att genomföra UCITS IV-direktivet bör gälla även för sådana inhemska fusioner som inte omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller lämnar den utan erinran.

Skälen för regeringens bedömning: En gränsöverskridande fusion definieras i UCITS IV-direktivet som en fusion av fondföretag av vilka åtminstone två är etablerade i olika EES-länder eller en fusion av fondföretag som är etablerade i samma EES-land till ett nybildat fondföretag som är etablerat i en annan medlemsstat (artikel 2.1 q). I direktivet klargörs att en delfond inom ett fondföretag ska ses som ett fondföretag i detta sammanhang (artikel 37). Direktivets bestämmelser om fusion gäller således även dessa delfonder.

En inhemsk fusion definieras i direktivet som en fusion av fondföretag som är etablerade i samma EES-land men där åtminstone ett av de inblandade fondföretagen har anmälts enligt artikel 93, dvs. ett av fondföretagen marknadsför sina andelar i ett annat EES-land (artikel 2.1 r). Detta är tillåtet först efter det att fondföretaget har överlämnat en skriftlig anmälan till den behöriga myndigheten i sin hemmedlemsstat.

Direktivets regler gäller för såväl inhemska som gränsöverskridande fusioner. Sammanläggning av två värdepappersfonder som är etablerade i Sverige och där fondförvaltarna inte marknadsför fondandelar i ett annat EES-land regleras däremot inte av direktivet utan enbart genom den nationella lagstiftningen. För dessa typer av fusioner finns således en möjlighet att ha kvar de nuvarande bestämmelserna.

Direktivets bestämmelser om sammanläggning av värdepappersfonder kommer att medföra att det blir mycket lättare än i dag att lägga samman fonder. För det första är det endast formella kriterier som ska vara uppfyllda när Finansinspektionen ska godkänna en ansökan om fusion.

Direktivet ställer inte någon krav på att en skälighetsbedömning ska göras, motsvarande den som krävs av svensk lagstiftning i dag. För det andra ska fonder med olika placeringsinriktningar kunna slås samman, vilket inte är tillåtet i dag. Detta innebär t.ex. att två aktiefonder som är inriktade på olika branscher eller geografiska områden ska kunna slås ihop. För det tredje kommer fusioner av fonder som inte förvaltas av samma fondbolag eller förvaltningsbolag att godkännas, vilket inte är tillåtet i dag. Sammantaget innebär detta att direktivets regler är väsentligt mindre strikta än gällande svensk rätt. Genomförandet av direktivet kommer således medföra att genomförandet av fusioner förenklas.

Som nämnts ovan finns det en möjlighet att ha kvar nuvarande bestämmelser när det gäller sammanläggning av två värdepappersfonder som är etablerade i Sverige och där fondförvaltarna inte marknadsför fondandelar i ett annat EES-land. En sådan ordning skulle emellertid göra att det blev lättare för en värdepappersfond att fusionera med ett utländskt fondföretag än med en svensk värdepappersfond som inte marknadsförs i ett annat EES-land. Det är inte rimligt att ha två sådana parallella system med mer restriktiva bestämmelser för vissa typer av fusioner. Bestämmelserna skulle vidare lätt kunna kringgå genom bildandet av ett utländskt fondföretag med vilket värdepappersfonderna skulle kunna fusioneras, alternativt skulle det räcka med att en av två värdepappersfonder notifierades ut för marknadsföring i annan medlemsstat för att dessa skulle få tillämpa direktivets bestämmelser. Övervägande skäl talar därför för en enhetlig reglering, där direktivets bestämmelser om fusioner blir tillämpliga på samtliga fusioner av värdepappersfonder och fondföretag. Utgångspunkten bör således vara att bestämmelserna i LIF bör vara desamma för både fusioner av värdepappersfonder och för gränsöverskridande fusioner.

Vissa av bestämmelserna i direktivet är emellertid endast tillämpliga vid gränsöverskridande fusioner. Detta har framför allt att göra med att det vid dessa fusioner är behöriga myndigheter från flera hemmedlemsstater som är involverade i ansökningsprocessen, vilket gör att processen ser något annorlunda ut.

Regleringen bör därför utformas på det sättet att flertalet av de bestämmelser som gäller för fusioner av värdepappersfonder görs tillämpliga även på gränsöverskridande fusioner. Därutöver bör det tas in särbestämmelser som gäller i stället för eller utöver de fusionsbestämmelser som gäller för fusioner av värdepappersfonder, i den utsträckning som direktivet föranleder. Med en sådan teknik kan den nya regleringen begränsas i omfattning. På så sätt undviks också upprepningar av lagens grundläggande fusionsbestämmelser.

När det gäller gränsöverskridande fusioner så är direktivets bestämmelser i vissa fall enbart tillämpliga i det fall en värdepappersfond är överlåtande fond och i vissa fall enbart då en värdepappersfond är övertagande fond. Det bör av lagen tydligt framgå vilka bestämmelser om fusion som blir tillämpliga i respektive fall.

9.5 Fusionsvederlag

Regeringens förslag: Vederlaget till andelsägarna i den eller de överlåtande värdepappersfonderna (fusionsvederlaget) ska bestå av andelar i den övertagande värdepappersfonden. Om det behövs för att genomföra fusionen, får fusionsvederlaget även bestå av kontanter. Den delen av vederlaget får dock uppgå till högst tio procent av värdet av andelsägarnas andelar i den överlåtande fonden.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Fusionsvederlag kallas den ersättning som andelsägarna i den överlåtande fonden får i samband med fusionen. UCITS IV-direktivet föreskriver att fusionsvederlaget ska bestå av andelar i det övertagande fondföretaget och, i tillämpliga fall, en kontant utbetalning på högst tio procent av de emitterade andelarnas fondandelsvärde (artikel 2.1 p i och ii). Av artiklarna 48.1 b och 48.2 b, som behandlar fusionens rättsverkningar (se vidare avsnitt 9.10), uttrycks den kontanta delen i stället som ”en kontant betalning på högst tio procent av fondandelsvärdet av deras (andelsägarna i det överlåtande fondföretaget) andelar i det överlåtande fondföretaget”.

Ett av skälen till att delar av vederlaget får utgöras av kontanter är att det vid fusioner med associationsrättsliga fonder kan hända att utbytet av andelar inte går jämnt upp. Därför måste det finnas möjlighet för det övertagande fondföretaget att betala delar av vederlaget kontant till andelsägarna i det överlåtande fondföretaget.

Med hänsyn till vad direktivet föreskriver bör möjligheten till kontant ersättning för fondandelar vid gränsöverskridande fusioner även finnas i svensk lagstiftning. En bestämmelse om detta bör därför införas i LIF. Direktivets innehåll får förstås så att den kontanta ersättningen får utgöra högst tio procent av värdet av andelsägarnas andelar i den överlåtande fonden.

Det saknas i dag svenska lagregler om fusionsvederlag. Denna fråga har hittills hanteras enligt den praxis som utvecklats och som innebär att fusionsvederlaget till andelsägarna i den överlåtande fonden endast får bestå av andelar i den övertagande värdepappersfonden.

Vid en fusion mellan två värdepappersfonder uppstår normalt inte något behov av en kontant ersättning, eftersom det går att byta ut fondandelar i den överlåtande fonden till fondandelar i den övertagande fonden. Att i de fallen bli erbjuden kontant ersättning skulle kunna ses som en form av tvångsinlösen. Det finns emellertid i dag vissa situationer där det även vid en sådan fusion kan bli nödvändigt med både utbyte av fondandelar och kontant ersättning. Det är när börshandlade fonder, s.k. ETF:er, ingår i fusionen (se närmare om ETF:er i avsnitt 13.2.1).

Det bör därför både vid gränsöverskridande fusioner och vid fusioner av värdepappersfonder finnas möjlighet att som fusionsvederlag erbjuda både fondandelar och kontant ersättning.

9.6 Ansökan om tillstånd till fusion

UCITS IV-direktivet ställer krav på att det överlåtande fondföretaget ska lämna in en ansökan om tillstånd till fusion till den behöriga myndigheten i sin hemmedlemsstat. Nedan redogörs inledningsvis för de överväganden som gjorts när det gäller direktivets krav på de olika delar som ansökan ska innehålla. Enligt direktivet ska ansökan innehålla en fusionsplan (9.6.1), ett utlåtande av förvaringsinstitutet om fusionsplanen (9.6.2), ett yttrande från revisorn (9.6.3) samt information om fusionen som avses lämnas till fondandelsägarna (9.6.4). Därefter redogörs för de överväganden som gjorts när det gäller direktivets krav på ansökan om tillstånd till fusion (9.6.5), tillsynsmyndighetens bedömning av informationen till fondandelsägarna (9.6.6) samt tillstånd till fusionen (9.6.7).

9.6.1 Fusionsplan

Regeringens förslag: Det eller de fondbolag som förvaltar de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen ska upprätta en fusionsplan som är gemensam för fonderna. Fusionsplanen ska innehålla vissa uppgifter som rör fusionen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: UCITS IV-direktivet ställer krav på att det överlåtande och det övertagande fondföretaget ska utarbeta en gemensam fusionsplan (artikel 40.1). Den gemensamma fusionsplanen ska vara vederbörligen godkänd av det överlåtande och det övertagande fondföretaget (artikel 39.2 a). Fusionsplanen ska enligt direktivet innehålla följande uppgifter (artikel 40.1):

- uppgift om slag av fusion och form av berörda fondföretag
- bakgrund och skäl till den föreslagna fusionen
- de förväntade följderna av den avsedda fusionen för andelsägarna i såväl det överlåtande som det övertagande fondföretaget
- de kriterier som valts för värdering av tillgångar och skulder per den dag beräkning av utbytesförhållandet i fusionen ska ske
- metoden för beräkning av utbytesförhållandet
- det datum då fusionen planeras få verkan
- de tillämpliga reglerna för överföring av tillgångar respektive utbyte av andelar

Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla det övertagande fondföretagets fondbestämmelser eller bolagsordning.

De behöriga myndigheterna i EES-länderna får inte kräva att ytterligare uppgifter ska inkluderas i fusionsplanen (artikel 40.1). Däremot kan det överlåtande och det övertagande fondföretaget besluta att ta med ytterligare uppgifter i fusionsplanen (artikel 40.2).

I dag ställs inget krav i svensk rätt på att en fusionsplan ska upprättas. För att uppfylla direktivets krav föreslås att det införs bestämmelser i LIF

om krav på att en fusionsplan ska upprättas. Detta krav ska gälla både vid en fusion av värdepappersfonder och vid en gränsöverskridande fusion. Fusionsplanen ska innehålla de uppgifter som krävs enligt direktivet.

9.6.2 Utlåtande av förvaringsinstitut

Regeringens förslag: Varje förvaringsinstitut för de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen ska för var och en av fonderna lämna ett utlåtande om att vissa uppgifter i fusionsplanen är förenliga med LIF och fondernas fondbestämmelser.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: För att säkerställa en tredjepartskontroll av fusioner föreskriver UCITS IV-direktivet att förvaringsinstituten för vart och ett av fondföretagen ska kontrollera att den gemensamma fusionsplanen överensstämmer med de relevanta bestämmelserna i direktivet och med fondföretagets fondbestämmelser (skäl 31). I artikel 41 i direktivet föreskrivs att det överlåtande och det övertagande fondföretagets förvaringsinstitut ska kontrollera att vissa uppgifter i fusionsplanen överensstämmer med kraven i direktivet och med respektive fondföretags fondbestämmelser eller bolagsordningar. De uppgifter som ska kontrolleras är:

- uppgift om slag av fusion och form av berörda fondföretag
- det datum då fusionen planeras få verkan
- de tillämpliga reglerna för överföring av tillgångar respektive utbyta av andelar

Av artikel 39.2 c framgår att förvaringsinstituten ska lämna ett utlåtande avseende resultatet av denna kontroll.

För att uppfylla direktivets krav bör det av lag framgå att varje förvaringsinstitut för de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen ska lämna ett utlåtande för var och en av fonderna. I utlåtandet ska förvaringsinstituten bekräfta att de uppgifter i fusionsplanen som direktivet anger ska kontrolleras överensstämmer med kraven i LIF och fondernas fondbestämmelser.

I de fall ett och samma fondbolag förvaltar alla de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen kommer ofta endast ett förvaringsinstitut att vara inblandat. I sådana fall kommer endast ett utlåtande behöva lämnas in till Finansinspektionen.

9.6.3 Revisorsgranskning

Regeringens förslag: En revisor ska granska

1. de metoder som ska användas för värdering av tillgångar och skulder vid tidpunkten för beräkning av utbytesförhållandet,
2. den kontanta ersättningen per andel, och
3. den metod som ska användas för beräkning av utbytesförhållandet.

Revisorn ska upprätta ett yttrande över granskningen.

När fusionen har genomförts ska revisorn lämna uppgifter om det fastställda utbytesförhållandet till Finansinspektionen.

Den revisor som utför granskningen ska vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: För att säkerställa en kontroll av en tredje part av fusionen föreskriver UCITS IV-direktivet att lagen i det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat ska ge antingen ett förvaringsinstitut eller en oberoende revisor i uppdrag att granska vissa uppgifter om de fondföretag som berörs av fusionen (skäl 31 och artikel 42.1). Revisorn ska granska

1. de kriterier som valts för värdering av tillgångar och skulder den dag beräkning av utbytesförhållandet ska ske,
2. hur den kontanta betalningen per andel har beräknats, och
3. den metod som ska användas för beräkning av utbytesförhållandet samt även det faktiska utbytesförhållandet som fastställts vid tidpunkten för beräkning av detta.

Revisorn ska upprätta ett yttrande över granskningen. För att begränsa kostnaderna vid gränsoverskridande fusioner bör det vara möjligt att upprätta ett enda yttrande för alla berörda fondföretag (skäl 31).

En revisor i antingen det överlåtande fondföretaget eller i det övertagande fondföretaget kan utses att upprätta yttrandet (artikel 42.2).

Andelsägarna i de fusionerade fondföretagen och de behöriga myndigheterna i de fusionerade fondföretagens hemländer ska på begäran kostnadsfritt få översänt ett exemplar av revisorns eller förvaringsinstitutets yttrande (artikel 42.3).

Direktivets bestämmelser får förstås så att medlemsstaten kan välja om ett förvaringsinstitutet eller en oberoende revisor ska granska de i artikeln nämnda uppgifterna och upprätta ett yttrande (artikel 42.1). Att låta en revisor granska uppgifter inför en fusion överensstämmer med förfarandet vid fusion i aktiebolag och lämpar sig således väl för svenska förhållanden. Det förordas därför att det ska vara en oberoende revisor som upprättar yttrandet.

Att en oberoende revisor ska granska vissa punkter i fusionsplanen innebär att Finansinspektionen inte längre ska behöva granska dessa punkter i fusionsplanen.

Av direktivet framgår att granskning bl.a. ska ske av det faktiska utbytesförhållandet vid tidpunkten för beräkning av utbytesförhållandet. Det kan här konstateras att det faktiska utbytesförhållandet inte kan fastställas förrän fusionen genomförts. Bestämmelserna om yttrande i direktivet bör tolkas på det sättet att ett yttrande ska lämnas in till Finansinspektionen innan inspektionen fattar beslut om fusionen. Yttrandet kommer då inte innehålla uppgifter om det faktiska utbytesförhållandet, eftersom det inte går att fastställa förrän fusionen genomförts. Det är emellertid viktigt att yttrandet lämnas in före inspektionens beslut så att yttrandet kan bli en del av inspektionens be-

slutsunderlag. Uppgifterna om det fastställda utbytesförhållandet ska lämnas in till Finansinspektionen när fusionen har genomförts.

Enligt 23 kap. 12 § ABL ska en revisor som ska granska en fusionsplan vid fusion mellan två aktiebolag vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Det är lämpligt att ha motsvarande krav på den revisor som ska granska fusionsplanen när det gäller fonder. Det bör därför vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag som utför granskningen.

Det framgår av direktivet att någon av revisorerna i den överlåtande eller övertagande fondföretaget ska kunna utses att upprätta yttrandet. Direktivets bestämmelse får uppfattas på så sätt att en revisor i antingen det överlåtande eller det övertagande fondföretaget kan upprätta yttrandet. Sverige har i denna fråga ingen möjlighet att besluta att det ska vara revisorn i den överlåtande fondföretaget som ska upprätta yttrandet. Även om det är revisorn i det övertagande fondföretaget som upprättar yttrandet ska det lämnas in till Finansinspektionen.

Direktivet ställer krav på att fondandelsägarna och Finansinspektionen på begäran kostnadsfritt ska få översänt ett exemplar av revisorns yttrande.

Inspektionen kan redan i dag begära in de handlingar den vill ha av de fonder och fondföretag som är verksamma i Sverige (10 kap. 3 § LIF). Av den nya lagbestämmelsen behöver det således endast framgå att det eller de fondbolag som förvaltar de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen på begäran kostnadsfritt ska lämna revisorns yttrande till andelsägarna i de överlåtande och övertagande värdepappersfonderna.

9.6.4 Information till fondandelsägare

Regeringens förslag: De fondbolag som förvaltar värdepappersfonderna som ingår i fusionen ska tillhandahålla andelsägarna i fonderna lämplig och rättvisande information om fusionen när tillstånd till fusionen har getts.

Av informationen ska det framgå

1. bakgrund till och syftet med fusionen,
2. de konsekvenser fusionen kan få för andelsägarna,
3. vilka rättigheter andelsägarna har i samband med fusionen, och
4. uppgifter om förfarandet och den planerade tidpunkten för genomförandet av fusionen.

Tillsammans med informationen till andelsägarna i en överlåtande värdepappersfond ska den övertagande värdepappersfondens faktablad lämnas. Om faktabladet ändrats i samband med fusionen ska det också lämnas till andelsägarna i den övertagande värdepappersfonden.

Informationen ska även tillhandahållas den som innan fusionen genomförs tecknar andelar i någon av värdepappersfonderna samt den som begär informationsbroschyren, faktabladet, den senaste årsberättelsen eller halvårsredogörelsen.

Informationen ska tillhandahållas även när fondandelarna är förvaltarregistrerade.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad information ska innehålla, hur den ska

utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår emellertid att den informationsskyldighet som åligger fondbolaget i förhållande till nya investerare bör framgå av Finansinspektionens föreskrifter.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* anser att den informationsskyldighet som åligger fondbolaget i förhållande till nya investerare bör framgå av lag. Inspektionen framför vidare att utredningens förslag om att den övertagande fondens faktablad ska fogas till informationen till andelsägarna förefaller gå utöver direktivets krav. Inspektionen ställer sig dock positiv till detta förslag, men anser att ställningstagandet behöver motiveras ytterligare. Enligt *Konsumentverket* är det önskvärt att information till konsumenten i så stor utsträckning som möjligt tillhandahålls på svenska. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt UCITS IV-direktivet ska de överlåtande och de övertagande fondföretagen lämna information om fusionen till sina respektive andelsägare (artikel 43.1). Vid fusion genom absorption kommer andelsägarna i den övertagande fonden att få information om fusionen. Om det i stället är fråga om en fusion genom kombination så finns det inga andelsägare i den övertagande fonden. I sådant fall kommer endast andelsägarna i de överlåtande fonderna att få ta del av informationen om fusionen.

Informationen som lämnas till andelsägarna ska vara lämplig och rättvisande så att andelsägarna kan göra väl underbyggda bedömningar om förslagets effekter på sina investeringar (artikel 43.1).

Vilken information som ska lämnas till andelsägarna anges i artikel 43.3 i UCITS IV-direktivet. Av informationen till andelsägarna ska framgå:

- Bakgrund och skäl till fusionen.
- De följder fusionen kan få för andelsägarna, bl.a. i fråga om eventuella väsentliga skillnader i placeringsinriktning och strategi, kostnader, förväntade resultat, regelbunden rapportering och möjliga utspädningseffekter på förvaltningsresultaten. Då det är relevant ska det på en framträdande plats i informationen finnas en varning till investerarna att deras skattemässiga situation kan förändras till följd av fusionen.
- De särskilda rättigheter som andelsägarna har i samband med fusionen, bl.a. rätten att få kompletterande information, att på begäran få ett exemplar av revisorns yttrande samt rätten att begära att deras fondandelar inlöses utan att andra kostnader tas ut än kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet eller att andelarna kan bytas ut. Vidare ska informationen innehålla uppgift om sista dag då denna rättighet kan utövas.
- Relevanta uppgifter om förfarandet och det datum då fusionen ska träda i kraft.

- Det övertagande fondföretagets faktablad⁴⁵.

Även kommissionens direktiv 2010/44/EU innehåller krav på innehållet i informationen till andelsägarna samt krav på vilka metoder som får användas för att tillhandahålla informationen. Artiklarna 3 och 4 i kommissionens direktiv innehåller detaljerade bestämmelser om vilka uppgifter som informationen ska innehålla. Av artikel 5 i kommissionens direktiv framgår att en aktuell version av det övertagande fondföretagets faktablad ska tillhandahållas befintliga andelsägare i det överlåtandet fondföretaget. Artikel 6 föreskriver även att det övertagande fondföretagets faktablad ska tillhandahållas befintliga andelsägare i det övertagande fondföretaget om faktabladet har ändrats i samband med den föreslagna fusionen. Av artikel 7 i kommissionens direktiv framgår även hur informationen ska lämnas till andelsägarna vid fusioner. Informationen kan lämnas antingen på papper eller via ett varaktigt medium. Om informationen ska lämnas genom ett varaktigt medium ska vissa villkor vara uppfyllda.

Information ska lämnas till andelsägarna först efter det att Finansinspektionen, eller den behöriga myndigheten i det EES-land där det överlåtande fondföretaget har sitt hemvist, har godkänt fusionen (artikel 43.2). Informationen ska lämnas minst 30 dagar före den sista dagen för att begära inlösen eller utbyte av fondandelar.

I artikel 6 i kommissionens direktiv föreskrivs att mellan det datum då informationen till andelsägarna enligt artikel 43.1 i direktiv 2009/65/EG ska tillhandahållas och det datum då fusionen får verkan, ska informationen till andelsägarna och aktuella faktablad för det övertagande fondföretaget lämnas till varje person som köper eller tecknar andelar i antingen det överlåtande fondföretaget eller det övertagande fondföretaget eller som begär att få kopior av endera fondföretagets fondbestämmelser, bolagsordning, informationsbroschyr eller faktablad.

För att undvika att tynga lagtexten bör endast de yttre ramarna för vad informationen till fondandelsägarna ska innehålla anges i lag. De mer detaljerade informationskraven i UCITS IV-direktivet samt kommissionens direktiv 2010/44/EU bör framgå av Finansinspektionens föreskrifter. Liksom *Finansinspektionen* anser vi emellertid att de krav som ställs i artikel 6 i kommissionens direktivet om tillhandahållande av information till den som innan fusionen verkställs tecknar andelar i någon av värdepappersfonderna eller den som begär att få kopior av sådan information som avses i 4 kap. 20 § första stycket, dvs. informationsbroschyren, faktabladet, årsberättelsen eller halvårsredogörelsen, bör framgå av lag. Ett bemyndigande bör ges regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur informationen ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas samt vad som ska bifogas informationen.

Finansinspektionen har framfört att utredningens förslag om att den övertagande fondens faktablad ska fogas till informationen till andelsägarna i både den övertagande och den överlåtande

⁴⁵ I svensk terminologi används begreppet faktablad för det som i direktiv 2009/65/EU omnämns basfakta.

värdepappersfonden förefaller gå utöver direktivets krav. Av artikel 5.2 i kommissionens direktiv framgår att det övertagande fondföretagets faktablad ska tillhandahållas befintliga andelsägare i det övertagande fondföretaget enbart om faktabladet har ändrats i samband med den föreslagna fusionen. I artikel 43.3 e i UCITS IV-direktivet föreskrivs emellertid att ett exemplar av det övertagande fondföretagets faktablad alltid ska tillhandahållas andelsägarna i både det övertagande och det överlåtande fondföretaget.

Enligt vår mening är det rimligt att faktabladet endast behöver lämnas till andelsägarna i den övertagande värdepappersfonden om detta har ändrats, liksom föreskrivs i kommissionens direktiv. Detta då andelsägarna i den övertagande värdepappersfonden redan har tillgång till faktabladet. Ett krav på att tillhandahålla andelsägarna i den övertagande värdepappersfonden faktabladet, om detta inte har ändrats, medför således enbart en onödig administrativ börda. Det bör således av lagtexten framgå att faktabladet enbart behöver lämnas till andelsägarna i den övertagande värdepappersfonden om det har ändrats i samband med fusionen. Av lagtexten bör vidare framgå att den övertagande värdepappersfondens faktablad alltid ska lämnas till andelsägarna i en överlåtande värdepappersfond.

Om det fusionerade fondföretaget är notifierat i ett annat EES-land ska informationen till andelsägarna i det landet lämnas på det officiella språket eller på ett språk som godkänns av detta lands myndigheter (artikel 43.4). Fondföretaget som lämnar informationen ska ansvara för att översättningen troget återger innehållet i originaltexten. Enligt 1 § 1 i förordningen (2004:75) om investeringsfonder får Finansinspektionen meddela föreskrifter om översättning till svenska språket av information som fondföretag och förvaltningsbolag lämnar i Sverige. Med stöd av detta bemyndigande kan inspektionen närmare föreskriva i sina föreskrifter vilket språk informationen till de svenska andelsägarna i de fusionerade fondföretagen ska översättas till. På detta sätt säkerställs att informationen till svenska andelsägare tillhandahålls på svenska, vilket *Konsumentverket* har efterfrågat.

Det är enligt direktivet obligatoriskt för varje överlåtande och övertagande fondföretag att lämna information om fusionen till andelsägarna (artikel 43.1). I de fall fondandelarna är förvaltarregistrerade ska förvaltaren skyndsamt lämna informationen vidare till fondandelsägaren eller den som förvaltaren har antecknat i andelsägarens ställe. Information om fusion av en fond är sådan information som andelsägaren inte ska ha möjlighet att avstå ifrån. Det förhållandet bör också framgå av LIF.

9.6.5 Ansökan om tillstånd till fusion

Regeringens förslag: Det fondbolag som förvaltar en överlåtande värdepappersfond ska ansöka om tillstånd till fusion hos Finansinspektionen.

Om en ansökan inte är fullständig, ska Finansinspektionen senast tio arbetsdagar från det att en ansökan har lämnats in begära att fondbolaget kompletterar den.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, vid en gränsöverskridande fusion, meddela föreskrifter om vilket språk de handlingar som ska fogas till ansökan ska upprättas på.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen innehåller dock inget förslag om att fondbolaget vid en gränsöverskridande fusion mellan en överlåtande värdepappersfond och ett övertagande fondföretag ska foga det övertagande fondföretagets informationsbroschyr och faktablad till ansökan om fusion.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* påpekar att utredningen inte lämnat något förslag till genomförande av direktivets krav på att fondbolaget vid gränsöverskridande fusioner ska foga det övertagande fondföretagets informationsbroschyr och faktablad till ansökan om fusion. Inspektionen menar vidare att utredningens förslag om att revisorns yttrande ska bifogas ansökan inte följer av direktivet. Inspektionen ställer sig dock positiv till förslaget, men anser att detta ställningstagande behöver motiveras ytterligare. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag

Till vilken behörig myndighet ska ansökan om fusion lämnas?

Enligt UCITS IV-direktivet får fusioner av fondföretag ske först efter att de godkänts av behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat (artikel 39.1). Det är det överlåtande fondföretaget som ansvarar för att lämna in ansökan till den behöriga myndigheten i dennes hemmedlemsstat (artikel 39.2). Om det överlåtande fondföretaget är en värdepappersfond är det Finansinspektionen som ska godkänna fusionen av fonderna och fondföretagen innan den genomförs. Det innebär att ansökan om fusion i detta fall ska lämnas till Finansinspektionen. En bestämmelse med denna innebörd bör därför införas i LIF.

Motivet till att det är myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat som prövar frågan om tillstånd till fusionen är att direktivet vill ge tillfredsställande skydd åt de andelsägare som faktiskt byter fondföretag (skäl 29).

Vilka handlingar ska fogas till ansökan om fusion

Vilka handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan om fusion anges i artikel 39.2 i UCITS IV-direktivet. Till ansökan om fusion ska fogas:

- En gemensam fusionsplan, vilken ska vara godkänd av de berörda fondförvaltarna eller fondförvaltare då fonderna har gemensam fondförvaltare (jfr avsnitt 9.6.1).
- De utlåtanden som respektive förvaringsinstitut för fonderna eller fondföretagen ska ha lämnat (jfr avsnitt 9.6.2).

- Den information som fondförvaltarna för de berörda fonderna och eventuellt fondföretaget avser lämna till andelsägarna (jfr avsnitt 9.6.4).
- Aktuella versioner av fondföretagets faktablad och informationsbroschyr⁴⁶, om den övertagande fonden i fusionen är ett fondföretag.

Handlingar som ska lämnas tillsammans med en ansökan om tillstånd till fusion

Det bör införas en ny bestämmelse i LIF som anger vilka handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan om tillstånd till fusion. Som *Finansinspektionen* har påpekat saknades i utredningen förslag till genomförande av direktivets krav på att fondbolaget vid en gränsöverskridande fusion mellan en överlåtande värdepappersfond och ett övertagande fondföretaget ska foga informationsbroschyr och faktablad till ansökan om fusion. Detta krav bör framgå av lag. Vid gränsöverskridande fusioner mellan en överlåtande värdepappersfond och ett övertagande fondföretaget ska således till ansökan även fogas det övertagande fondföretagets faktablad och informationsbroschyr.

I detta sammanhang kan nämnas att värdepappersfonder redan enligt nuvarande svensk rätt är skyldiga att lämna faktablad och informationsbroschyr till *Finansinspektionen* (se 4 kap. 21 § LIF).

Finansinspektionen har framfört att utredningens förslag om att revisorns yttrande ska bifogas ansökan inte följer av direktivet. Inspektionen ställer sig dock positiv till förslaget, men anser att detta ställningstagande behöver motiveras ytterligare. Av artikel 39.4 i direktivet framgår att de behöriga myndigheterna i det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat ska godkänna den föreslagna fusionen, om vissa i direktivet angivna villkor är uppfyllda. Bland annat ska den föreslagna fusionen uppfylla samtliga krav i artiklarna 39–42. I artikel 42 återfinns kravet på att ett yttrande ska upprättas av en revisor (se närmare avsnitt 9.6.3). För att den behöriga myndigheten ska kunna bedöma om fusionen uppfyller villkoren enligt artikel 42 måste direktivet förstås så att revisorns yttrande ska fogas till ansökan om fusion. Bestämmelsen i LIF bör därför innehålla ett krav på att revisorns yttrande fogas till ansökan.

Ofullständigt ifylld ansökan

Av direktivet framgår att om en ansökan om tillstånd till fusion är ofullständig, eller en handling som ska bifogas ansökan inte lämnats in, ska *Finansinspektionen* inom tio arbetsdagar från det att ansökan tagits emot begära att fondbolaget kompletterar den (artikel 39.5). För att genomföra direktivet bör en bestämmelse med denna innebörd införas i LIF.

⁴⁶ I svensk terminologi används begreppet informationsbroschyr för det som i direktiv 2009/65/EU omnämns prospekt.

Språk på ansökan

Direktivet ställer krav på att den information som bifogas en ansökan ska tillhandahållas på ett sätt som gör det möjligt för de behöriga myndigheterna i både det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat och i det övertagande fondföretagets hemmedlemsstat att läsa den på det officiella språket eller ett av de officiella språken i länderna eller på ett språk som godkänns av de behöriga myndigheterna (artikel 39.2).

Ett bemyndigande bör ges regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om på vilket språk handlingar som ansökan om tillstånd till en gränsöverskridande fusion ska vara upprättad på.

9.6.6 Bedömning av informationen till fondandelsägarna

Regeringens förslag: Vid en gränsöverskridande fusion mellan en överlåtande värdepappersfond och ett övertagande fondföretag ska Finansinspektionen omedelbart lämna över en kopia av den fullständiga ansökan till behörig myndighet i det övertagande fondföretagets hemland.

Vid en gränsöverskridande fusion där en värdepappersfond är övertagande fond ska Finansinspektionen, efter det att behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland överlämnat en kopia av ansökan om tillstånd till fusionen, bedöma om informationen till andelsägarna i den övertagande värdepappersfonden uppfyller kraven i LIF. Finansinspektionen får senast 15 arbetsdagar från det att kopian av ansökan överlämnats begära att det fondbolag som förvaltar den övertagande värdepappersfonden förtydligar informationen. Inspektionen ska omgående underrätta behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland om en sådan begäran. Finansinspektionen ska senast 20 arbetsdagar från det att fondbolaget lämnat in kompletterad information underrätta behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland om huruvida informationen uppfyller kraven.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Fondbolagens förening* anser det beklagligt att bestämmelserna i direktivet om tidsfrister för bedömning av information för tillsynsmyndigheten i den överlåtande fondens hemland respektive den övertagande fondens hemland inte är koordinerade. Föreningen efterfrågar ett klagande från lagstiftaren avseende hur hanteringen i praktiken ska gå till. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag

Överlämnande av kopia av ansökan till behörig myndighet i det övertagande fondföretagets hemland

Enligt UCITS IV-direktivet ska den behöriga myndigheten för det överlåtande fondföretaget, när fullständiga ansökningshandlingar överlämnats, omedelbart översända kopior av dessa till den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemmedlemsstat (artikel 39.3).

Vid en gränsöverskridande fusion där det överlåtande fondföretaget är en värdepappersfond ska ansökan om fusion lämnas till Finansinspektionen, som ska göra en formell prövning av ansökan och de ingivna handlingarna (se vidare avsnitt 9.6.5 och 9.6.7). Det bör av lagen framgå att Finansinspektionen omedelbart ska lämna över en kopia av den fullständiga ansökan till behörig myndighet i det övertagande fondföretagets hemland.

De behöriga myndigheternas granskning av informationen till andelsägarna

Bestämmelserna om de behöriga myndigheternas granskning av informationen till andelsägarna framgår av artikel 39.3 i direktivet. De behöriga myndigheterna ska bl.a. bedöma på vilket sätt den föreslagna fusionen kan komma att påverka andelsägarna i fondföretagen. Detta krävs för att myndigheterna ska kunna bedöma om lämplig information kommer att lämnas till andelsägarna. Om den behöriga myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat anser det nödvändigt, kan den skriftligen kräva att informationen till andelsägarna i det överlåtande fondföretaget ska förtydligas.

Direktivets bestämmelser innebär att Finansinspektionen vid fusioner av värdepappersfonder samt vid gränsöverskridande fusioner där en värdepappersfond är överlåtande fond ska bedöma om det av den information som ska skickas ut till andelsägarna i den överlåtande fonden och i den övertagande fonden klart framgår hur fusionen kommer att påverka andelsägarna. Om inspektionen bedömer att informationen är otillräcklig kan inspektionen begära att fondförvaltaren kompletterar sin information. Att en svensk myndighet kan begära komplettering och förtydligande av en handling gäller redan i dag för myndigheters arbete med ärenden. Det behöver därför inte införas någon ny lagbestämmelse i LIF avseende eventuell begäran om förtydligande av informationen till andelsägarna.

Vid en gränsöverskridande fusion där en värdepappersfond är övertagande fond kommer inspektionen att få kopior på ansökningshandlingarna från en myndighet i ett annat EES-land. Det ska framgå av lagen att inspektionen i ett sådant fall ska bedöma om informationen till andelsägarna uppfyller kraven i LIF på sådan information. Finansinspektionen får senast 15 arbetsdagar efter det att ansökan överlämnats begära att det fondbolag som förvaltar den övertagande värdepappersfonden förtydligar informationen. Inspektionen

ska omgående underrätta behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland om en sådan begäran. Finansinspektionen ska senast 20 arbetsdagar från det att fondbolaget lämnat in kompletterad information underrätta behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland, om huruvida informationen uppfyller kraven.

Vid en gränsöverskridande fusion där en värdepappersfond är överlåtande fond kommer den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemland att bedöma informationen till andelsägarna i det övertagande fondföretaget och kan inom 15 arbetsdagar från det att myndigheten fick kopiorna av ansökan skriftligen kräva att det övertagande fondföretaget kompletterar den information som ska lämnas till andelsägarna. Myndigheten ska samtidigt underrätta Finansinspektionen om att den har invändningar mot fondföretagets information till andelsägarna. Därefter ska den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemland till Finansinspektionen, inom 20 arbetsdagar från det myndigheten fått kompletteringen, uttala sig om den kompletterande informationen till andelsägarna i det övertagande företaget är tillfredsställande.

Direktivets tidsfrister

Med hänsyn till att inspektionen ska avgöra ärendet inom 20 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan lämnats in går tidsfristerna som anges i direktivet, såsom *Fondbolagens förening* anför, inte ihop. Om den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemland den femtonde arbetsdagen från det att den fått handlingarna begär att ett fondföretag ska ändra sin information kommer inspektionen inte kunna räkna med att inom tidsfristen om 20 arbetsdagar få en underrättelse av den behöriga myndigheten i det andra landet att den bedömer att informationen är tillräckligt informativ. Den överlåtande värdepappersfond som har ansökt om fusionen har, som direktivet anger, rätt att få sitt ärende avgjort av Finansinspektionen inom 20 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan lämnats in. I en situation där Finansinspektionen fått en underrättelse av den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemland om att den begärt att informationen till andelsägarna i det övertagande fondföretaget kompletteras finns det enligt vår mening ingen möjlighet för Finansinspektionen att godkänna fusionen. Om den överlåtande värdepappersfonden begär att ärendet ska avgöras inom 20 arbetsdagar måste således Finansinspektionens beslut vara att fusionen inte godkänts. Detta skulle i sin tur innebära att den överlåtande värdepappersfonden måste inkomma med en ny ansökan till Finansinspektionen när den begärda kompletteringen av informationen till andelsägarna i det övertagande fondföretaget har utförts. En sådan process medför ökade kostnader och mer administration för både den överlåtande värdepappersfonden och Finansinspektionen. Det är därför rimligt att den överlåtande värdepappersfonden har möjlighet att komma överens med Finansinspektionen om att tidsfristen för att avgöra ärendet förlängs till det att den efterfrågade kompletteringen utförts.

9.6.7 Tillstånd till fusion

Regeringens förslag: Vid en fusion av värdepappersfonder ska Finansinspektionen ge tillstånd till en fusion om

1. kraven som anges i LIF är uppfyllda, och
2. andelarna i den övertagande värdepappersfonden får marknadsföras i de länder där andelarna i den överlåtande värdepappersfonden marknadsförs.

Finansinspektionen ska inom 20 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan har lämnats in underrätta fondbolaget om sitt beslut i tillståndsfrågan.

Vid en gränsöverskridande fusion mellan en överlåtande värdepappersfond och ett övertagande fondföretag ska Finansinspektionen godkänna att värdepappersfonden får ingå i fusionen om

1. kraven som anges i LIF är uppfyllda,
2. behörig myndighet i det övertagande fondföretagets hemland inte har meddelat att den har invändningar mot den information som ska lämnas till andelsägarna i fondföretaget, och
3. andelarna i det övertagande fondföretaget får marknadsföras i de länder där andelarna i den överlåtande värdepappersfonden marknadsförs samt i Sverige.

Finansinspektionen ska inom 20 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan har lämnats in underrätta fondbolaget om sitt beslut.

Finansinspektionen ska underrätta behörig myndighet i det övertagande fondföretagets hemland om beslutet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag

Godkännande av att värdepappersfond får ingå i en gränsöverskridande fusion

Enligt UCITS IV-direktivet får fusioner av fondföretag ske först efter att de godkänts av behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemmedlemsstat (artikel 39.1).

Vid en fusion med fler överlåtande fonder och fondföretag innebär det att flera behöriga myndigheter kommer att fatta beslut om fonden eller fondföretaget får delta i fusionen. I ett sådant fall kan Finansinspektionen inte ge tillstånd till fusionen, eftersom den är beroende av att behöriga myndigheterna i de andra överlåtande fondföretagens hemländer ger tillstånd till respektive fondföretag att delta i fusionen. Vid en

gränsöverskridande fusion får Finansinspektionen endast godkänna att värdepappersfonden får ingå i fusionen. En bestämmelse med denna innebörd bör införas i LIF. När samtliga behöriga myndigheter i de överlåtande fondföretagens hemländer godkänt de överlåtande fondföretagens deltagande i fusionen så bör fusionen vara att betrakta som godkänd i sin helhet.

Av artikel 39.4 i UCITS IV-direktivet framgår när godkännande till den föreslagna fusionen ska ges. De nya bestämmelserna om godkännande av fusion innebär att Finansinspektionens prövning inte blir lika materiellt ingående som i dag.

En första förutsättning för att få delta i en gränsöverskridande fusion är att de krav som ställs upp i 8 kap. LIF är uppfyllda. Fondförvaltaren ska bl.a. ha gett in en fusionsplan, utlåtande från förvaringsinstitutet samt ett yttrande av en revisor.

För det andra krävs att Finansinspektionen och den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemland bedömt att informationen till andelsägarna är tillfredsställande.

För det tredje krävs att den övertagande fonden är anmäld för marknadsföring enligt artikel 93 i UCITS IV-direktivet i de länder där en överlåtande värdepappersfond är anmäld enligt den nu föreslagna 2 kap. 15 c § samt i Sverige. När t.ex. två värdepappersfonder ska fusioneras och den överlåtande fonden är notifierad i Tyskland krävs att den övertagande fonden anmäls för notifiering i Tyskland. Är den övertagande fonden redan notifierad i Tyskland krävs ingen ytterligare notifiering där. Anmälan om marknadsföring i annat EES-land ska ha skett vid den tidpunkt då Finansinspektionen prövar fusionsansökan.

Finansinspektionen ska inom 20 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan har lämnats in underrätta den överlåtande värdepappersfonden om sitt beslut (artikel 39.5). Ansökan är att anse som fullständig då alla handlingar som ska lämnas in till inspektionen är inlämnade och att alla erforderliga uppgifter finns i ansökan så att inspektionen kan fatta beslut i ärendet. Inspektionen ska också underrätta behörig myndighet i det övertagande fondföretagets hemland om sitt beslut.

Tillstånd till fusion av värdepappersfonder

Vid en fusion av värdepappersfonder ska Finansinspektionen ge tillstånd till fusionen. För att enhetliga bestämmelser ska gälla för både fusioner av värdepappersfonder och för gränsöverskridande fusioner ska inspektionen meddela beslut inom 20 arbetsdagar efter det att en fullständig ansökan lämnats in.

De kriterier som ska vara uppfyllda för att Finansinspektionen ska ge tillstånd till en fusion av värdepappersfonder är i stort desamma som för gränsöverskridande fusioner. Godkännandet ska ges om de krav som ställs upp i 8 kap. LIF är uppfyllda. Fondförvaltaren ska bl.a. ha lämnat in fusionsplan, utlåtande från förvaringsinstitutet samt revisorns yttrande. Därutöver krävs att den övertagande fonden, i enlighet med den nu föreslagna 2 kap. 15 c § LIF, är anmäld i samtliga de EES-länder där den överlåtande värdepappersfonden marknadsför fondandelar.

Vid en fusion av värdepappersfonder genom kombination krävs att Finansinspektionen, förutom att pröva fusionsansökan, även tar ställning till den nybildade fondens fondbestämmelser. Ansökan om fusion bör då också innehålla en ansökan om godkännande av fondbestämmelser. Först då inspektionen godkänt fondbestämmelserna kan inspektionen ta ställning till ansökan om fusion.

9.7 Fondandelsägarnas rättigheter vid en fusion

Regeringens förslag: Andelsägarna i de värdepappersfonder som ska ingå i en fusion har rätt att lösa in sina fondandelar innan fusionen genomförs utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnaderna för att avveckla värdepapper till följd av inlösen.

I stället för att lösa in fondandelarna får andelsägarna byta dessa mot andelar i en annan värdepappersfond eller annat fondföretag med liknande placeringsinriktning som förvaltas av samma fondbolag eller av ett bolag som direkt eller indirekt har samma ledning eller ägare som fondbolaget.

Möjlighet att begära inlösen eller utbyte av fondandelar ska ges under minst 30 dagar från den dag information om fusionen lämnas till andelsägarna. Möjligheten ska upphöra senast fem arbetsdagar före dagen för beräkning av utbytesförhållandet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 45.1 i UCITS IV-direktivet har andelsägarna i både det överlåtande och det övertagande fondföretaget rätt att begära att deras andelar återköps eller inlöses eller, om det är möjligt, byts ut mot andelar i ett annat fondföretag som har liknande placeringsinriktning som det befintliga fondföretaget och som förvaltas av samma förvaltningsbolag eller av ett annat bolag till vilket förvaltningsbolaget är kopplat via gemensam företagsledning eller ägarkontroll eller genom en betydande direkt eller indirekt ägarandel. Andelsägarna ska alltid ha minst 30 dagar på sig att lösa in eller byta ut sina andelar (artikel 43.2). Tidsfristen räknas från den dag informationen till andelsägarna lämnas och upphör senast fem arbetsdagar före dagen för beräkning av utbytesförhållandet (artikel 45.1).

Fondföretaget får inte ta ut andra avgifter vid inlösen än vad som motsvarar avvecklingskostnaderna (artikel 45.1).

I Sverige tillämpas i dag inte möjligheten att byta ut andelar vid en fusion. UCITS IV-direktivet föreskriver att medlemsstaterna i sin lagstiftning ska ge andelsägarna en sådan möjlighet. Med hänsyn härtill bör Sverige införa möjlighet till utbyte av fondandelar såvitt avser gränsöverskridande fusioner. En möjlighet till utbyte av fondandelar i stället för att bara kunna lösa in fondandelar får anses som positivt för andelsägarna. En sådan möjlighet bör även erbjudas andelsägare vid en fusion av värdepappersfonder.

I enlighet med direktivets bestämmelse bör byte av andelar endast kunna ske mot andelar i en annan värdepappersfond eller ett annat fondbolag med liknande placeringsinriktning som förvaltas av samma fondbolag eller av ett bolag som direkt eller indirekt har samma ledning eller ägare som fondbolaget.

Av lagen bör vidare framgå att vid inlösen av fondandelar får inte andraavgifter tas ut av andelsägarna än vad som motsvarar kostnaderna för att avveckla värdepapper till följd av inlösen. Med kostnader för avveckling avses de kostnader som är direkt förknippade med att sälja värdepapper i fonden till följd av ett utträde ur fonden. Exempel på avvecklingskostnader är courtage. En utgångspunkt för att en avgift för att täcka avvecklingskostnader ska få tas ut är dock att det även tas ut en sådan avgift vid försäljning och inlösen av fondandelar i annat fall än vid fusion.

Av lagbestämmelsen bör slutligen framgå under vilken tidsperiod andelsägarna har möjlighet att begära inlösen eller utbyte av fondandelar.

9.8 Senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar

Regeringens förslag: Finansinspektionen får, efter ansökan av ett fondbolag eller utan sådan ansökan, tillåta eller kräva att ett fondbolag senarelägger försäljning och inlösen av andelar i en värdepappersfond, om det är motiverat med hänsyn till andelsägarnas intressen. En sådan senareläggning får inte påverka andelsägarnas rättigheter.

Om fondandelar marknadsförs i annat EES-land, ska Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i det landet om beslutet. Fondbolaget ska underrätta andelsägarna om beslutet.

Så snart orsakerna till senareläggningen upphört ska fondbolaget anmäla detta till Finansinspektionen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 45.2 i UCITS IV-direktivet framgår att medlemsstaterna får tillåta att de behöriga myndigheterna vid fusioner kan kräva eller medge att teckning eller inlösen av andelar tillfälligt avbryts om ett sådant avbrott är motiverat av hänsyn till skyddet av andelsägarna. Av artikeln framgår att denna bestämmelse inte ska påverka bestämmelsen om andelsägarnas rätt till utbyte av andelar eller inlösen av andelar utan att andra kostnader tas ut än kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet.

I avsnitt 14.4 föreslås att bestämmelsen i 4 kap. 13 § första stycket sista meningen LIF ska tas bort och att nya bestämmelser ska införas genom 4 kap. 13 a och 13 b §§ LIF. De föreslagna bestämmelserna innebär att ett fondbolag får, i undantagsfall när omständigheterna så kräver och då uppskovet är motiverat med hänsyn till andelsägarnas intresse, under viss tid senarelägga försäljning och inlösen av andelar. Den nya bestämmelsen ger även Finansinspektionen möjlighet att besluta att en

fond under viss tid ska senarelägga försäljning och inlösen av andelar, om det är i andelsägarnas eller allmänhetens intresse.

En fusion är oftast inte ett sådant undantagsfall som avses i den föreslagna 4 kap. 13 a § LIF och som motiverar en senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar. Det kan ändå uppstå situationer där det kan finnas anledning för Finansinspektionen att tillåta eller kräva senareläggande av försäljning och inlösen av fondandelar med anledning av en fusion. Med hänsyn till att den föreslagna 4 kap. 13 a och 13 b §§ LIF inte täcker den situation som regleras i artikel 45.2 föreslås att en särskild bestämmelse införs om detta i LIF.

Förslaget innebär att fondbolaget tar emot kundernas order men de verkställs först vid en senare tidpunkt. Kriteriet för senareläggandet är att det är motiverat med hänsyn till andelsägarnas intressen. Det är Finansinspektionen som ska fatta beslut om att medge att fondbolaget senarelägger försäljning eller inlösen av fondandelar. Fondbolaget måste då inge en ansökan till inspektionen om att få senarelägga försäljning eller inlösen av fondandelar.

Finansinspektionen ska också ha möjlighet att besluta att en värdepappersfond som är på väg att fusionera tillfälligt ska senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar om det är motiverat av hänsyn andelsägarnas intressen.

Ett fondbolag som förvaltar värdepappersfonden kan ha anmält till Finansinspektionen att bolaget vill marknadsföra andelar i annat EES-land. Med hänsyn till att inspektionen ska fatta beslut angående fondbolagets ansökan om att senarelägga försäljning eller inlösen av fondandelar ska inspektionen meddela de behöriga myndigheterna i de länder där fondandelar marknadsförs om sitt beslut.

Fondbolaget ska vidare underrätta andelsägarna om Finansinspektionens beslut om senareläggandet.

Fondbolaget ska också, sedan orsakerna till senareläggningen har upphört, anmäla detta till Finansinspektionen.

Möjligheten att senarelägga försäljning och inlösen av andelar ska inte påverka andelsägarnas rätt att begära utbyte av andelar eller inlösen av fondandelar utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet.

Däremot innebär bestämmelsen en avvikelse från huvudregeln om rätten till omedelbar inlösen av andelar. Om andelsägaren under den angivna 30 dagars perioden begär att få lösa in sin fondandel och fonden vid den tidpunkten har tillfälligt senarelagt inlösen av andel kommer andelsägarens begäran att behandlas när fonden öppnas igen. Denna rätt till inlösen kvarstår även om 30 dagars perioden gått till ända när fonden öppnar.

9.9 Kostnader i samband med en fusion

Regeringens förslag: Värdepappersfonder som ingår i en fusion och andelsägarna i de fonderna får inte belastas med kostnader som uppkommer i samband med förberedandet och genomförandet av fusionen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 46 i UCITS IV-direktivet framgår att inga rättsliga eller administrativa kostnader eller konsultarvoden i samband med förberedandet och genomförandet av en fusion ska belasta det överlåtande eller det övertagande fondföretaget, eller någon av dessa fondföretags andelsägare.

Fondbolagen kan i dag endast täcka kostnader för konsulter m.m. genom uttag av förvaltningsavgift. Andelsägarna får härigenom visserligen vara med och betala dessa kostnader men endast indirekt genom förvaltningsavgiften. Fördelen med denna ordning är bl.a. att det tydligt framgår för andelsägaren vilka kostnader som är förknippade med fondsparandet. Om ett fondbolag höjer förvaltningsavgiften i en fond krävs enligt Finansinspektionens praxis att andelsägarna också underrättas om det.

För att genomföra direktivet bör det i lag införas en bestämmelse med innebörden att kostnader som uppkommer i samband med förberedandet och genomförandet av en fusion inte får belasta de värdepappersfonder som ingår i en fusion och andelsägarna i de fonderna.

9.10 Fusionens rättsverkningar

Regeringens förslag: En fusion med en övertagande värdepappersfond får genomföras tidigast tre månader från det att Finansinspektionen gett tillstånd till fusionen.

Vid genomförandet av fusionen inträder följande rättsverkningar:

1. Den överlåtande värdepappersfondens tillgångar och skulder överförs till den övertagande värdepappersfonden.
2. Andelsägarna i den överlåtande värdepappersfonden blir andelsägare i den övertagande värdepappersfonden och har, i förekommande fall, rätt till kontant utbetalning av fusionsvederlag.
3. Den överlåtande värdepappersfonden upplöses.

Det eller de fondbolag som upprättar den gemensamma fusionsplanen ska fastställa tidpunkten för beräkning av utbytesförhållandet mellan andelar i den överlåtande och den övertagande värdepappersfonden samt, i förekommande fall, kontant ersättning. Tidpunkten ska fastställas till en dag som inträffar före den dag då fusionen genomförs.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Fondbolagens förening* anser att det bör övervägas om tre månaders minimitid är rimligt, eller om kortare tid bör medges. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag

När fusionen genomförs

I artikel 47 i UCITS IV-direktivet finns bestämmelser om vid vilken tidpunkt fusionens rättsverkningar ska inträda.

Vid fusioner av värdepappersfonder avgörs detta enligt direktivet av den nationella lagstiftningen. Vid vilken tidpunkt en gränsöverskridande fusion genomförs avgörs enligt direktivet av lagstiftningen i det övertagande fondföretagets hemmedlemsstat.

Medlemsstaterna ska i tillämpliga fall se till att datum för genomförande sätts efter det att andelsägarna i det övertagande fondföretaget eller det överlåtande fondföretaget har godkänt fusionen.

Enligt nu gällande 8 kap. 1 § LIF får en sammanläggning av fonder verkställas tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut. *Fondbolagens förening* har ansett att det bör övervägas om tre månaders minimitid är rimligt, eller om kortare tid bör medges. Då inga skäl har framförts till varför en kortare tid bör medges och övriga remissinstanser tillstyrkt förslaget eller inte haft några invändningar mot det, anser vi emellertid att nuvarande bestämmelse bör fortsätta att gälla för fusioner av värdepappersfonder.

För en gränsöverskridande fusion där en värdepappersfond är övertagande fond, ska svenska bestämmelser tillämpas. Den nu gällande bestämmelsen bör även bli tillämplig i ett sådant fall, vilket innebär att fusionen får genomföras tidigast tre månader från det att den behöriga myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemland har godkänt fusionen.

De rättsverkningar som inträder vid genomförandet av fusion

I artikel 48 i UCITS IV-direktivet regleras rättsverkningarna av fusioner. Vid absorption ska följande rättsverkningar inträda:

- a. Det överlåtande fondföretagets samtliga tillgångar och skulder ska överföras till det övertagande fondföretaget.
- b. Andelsägarna i det överlåtande fondföretaget blir andelsägare i det övertagande fondföretaget och har, i tillämpliga fall, rätt till en kontant utbetalning på högst 10 procent av fondandelsvärdet av eras andelar i det överlåtande fondföretaget.
- c. Det överlåtande fondföretaget upphör att existera när fusionen träder i kraft.

Vid kombination ska följande rättsverkningar inträda:

- a. Det överlåtande fondföretagets samtliga tillgångar och skulder ska överföras till det nybildade övertagande fondföretaget.
- b. Andelsägarna i det överlåtande fondföretaget blir andelsägare i det nybildade fondföretaget och har, i tillämpliga fall, rätt till en kontant utbetalning på högst 10 procent av fondandelsvärdet av deras andelar i det överlåtande fondföretaget.

- c. Det överlåtande fondföretaget upphör att existera när fusionen träder i kraft.

Bestämmelser om de beskrivna rättsverkningarna vid kombination och absorption bör tas in i LIF.

Tidpunkten för beräkning av utbytesförhållandet samt den kontanta ersättningen

I artikel 47 i UCITS IV-direktivet finns bestämmelser om vid vilken tidpunkt beräkningen av utbytesförhållandet mellan andelarna i fondföretagen ska fastställas samt i tillämpliga fall när tidpunkt för beräkning av fondandelsvärdet vid kontanta betalningar ska fastställas. Det finns inte någon uttrycklig bestämmelse i LIF om vid vilken tidpunkt beräkningen av utbytesförhållandet mellan andelarna i fonderna ska ske.

I normalfallet inträffar aldrig datumet för genomförandet av sammanläggningen av fonder samma dag som dagen då utbytesförhållandet bestämts. I praktiken går det till så att fondbolaget inleder fusionen med att stänga den överlåtande fonden, som ska uppgå i en annan fond, någon dag innan själva sammanläggningen för att kunna förbereda fonden för fusionen. Med hänsyn till att förutsättningarna för fusioner kan variera bör fondbolaget själv fastställa tidpunkten för beräkning av utbytesförhållandet mellan fondandelar och fondandelsvärdet för kontanta betalningar. Tidpunkten ska fastställas till en dag som inträffar före den dag då fusionen genomförs. Denna nya bestämmelse bör införas i LIF.

9.11 Underrättelse och offentliggörande

Regeringens förslag: Det fondbolag som förvaltar den övertagande värdepappersfonden ska underrätta Finansinspektionen när fusionen har genomförts och offentliggöra detta på sin webbplats.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I förhållande till utredningens förslag har det dock tydliggjorts att offentliggörandet avser den omständighet att fusionen genomförts.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* anser att det bör klargöras att kravet på underrättelse och offentliggörande avser att fusionen har genomförts. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 47.2 UCITS IV-direktivet innehåller vissa närmare bestämmelser om offentliggörande av fusionen. Det föreskrivs att fusionens ikraftträdande ska offentliggöras via samtliga lämpliga medier på det sätt som föreskrivs i lagstiftningen i det övertagande fondföretagens hemmedlemsstat. Artikeln föreskriver även att fusionens ikraftträdande ska anmälas till de behöriga myndigheterna i det övertagande och det överlåtande fondföretagets hemländer.

Enligt gällande rätt ska fondbolaget som förvaltar de fusionerade fonderna underrätta andelsägarna i fonderna om sammanläggningen av fonderna och Finansinspektionens beslut. Denna information till

andelsägarna om fusionen ska även finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet (8 kap. 1 § tredje stycket LIF). Det finns i LIF inga ytterligare bestämmelser om hur ett offentliggörande av en fusion ska ske.

Offentliggörandet av fusionen bör enligt vår mening kunna ske genom publicering på fondbolagens webbplats. På detta sätt säkerställs att informationen är lättillgänglig för alla intressenter, samtidigt som kostnaderna för publiceringen hålls nere.

Fondbolaget ska också underrätta Finansinspektionen när fusionen har genomförts.

Bestämmelser om offentliggörande av fusionen och anmälningsplikten till Finansinspektionen om fusionens genomförande bör införas i LIF. Som *Finansinspektionen* har framfört så bör det av lagtexten framgå att kravet på underrättelse till Finansinspektionen samt offentliggörande avser den omständigheten att fusionen har genomförts.

9.12 Underrättelse om överföringen av tillgångar och skulder

Regeringens förslag: Det fondbolag som förvaltar den övertagande värdepappersfonden ska underrätta förvaringsinstitutet för fonden när överföringen av den överlåtande värdepappersfondens tillgångar och skulder till den övertagande värdepappersfonden har slutförts.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 48.4 i UCITS IV-direktivet föreskrivs att det övertagande fondföretagets förvaltningsbolag ska informera det övertagande fondföretagets förvaringsinstitut när överföringen av tillgångar och skulder har slutförts. Detta innebär att om det är en övertagande värdepappersfond i fusionen ska dess fondbolag eller förvaltningsbolag informera sitt förvaringsinstitut när överföringen av tillgångar och skulder slutförts.

En bestämmelse med denna innebörd bör införas i LIF.

9.13 Ogiltighet

Regeringens förslag: En fusion som fått rättsverkan får inte förklaras ogiltig.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 47.3 i UCITS IV-direktivet anges att en fusion som har trätt i kraft inte får förklaras ogiltig. Bestämmelsen medger inte att en fusion ogiltigförklaras när rättsverkningarna av fusionen väl har inträtt. Vid vilken tidpunkt

rättsverkningarna inträder avgörs i enlighet med lagen i det land där den övertagande fonden eller fondföretaget har sitt hemvist (se avsnitt 9.10). När det gäller en fusion med en svensk övertagande värdepappersfond inträder rättsverkningarna tidigast tre månader efter den behöriga myndighetens beslut att godkänna fusionen.

Det bör införas en bestämmelse i LIF om att en fusion inte får förklaras ogiltig efter det att fusionens rättsverkningar inträtt.

9.14 Undantag från vissa begränsningsregler i 5 kap. LIF

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska för den övertagande värdepappersfonden få tillåta avvikelse från begränsningsreglerna vid godkännande av nya fondbestämmelser eller från fondbestämmelserna under högst sex månader från det att fusionen träder i kraft.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Fondbolagens förening* framför att det vid fusion av fonder kan vara svårt att uppfylla kravet om att vid tillfälliga undantag från placeringsbestämmelserna ändå fördela placeringarna på ett lämpligt sätt utifrån fondbestämmelserna. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 39.6 UCITS IV-direktivet föreskriver att medlemsstaterna får, i enlighet med artikel 57.1 andra stycket, medge undantag från artiklarna 52–55 för övertagande fondföretag.

Artikel 57.1 andra stycket i direktivet motsvaras av 5 kap. 24 § LIF. Enligt denna paragraf får Finansinspektionen tillåta avvikelser från vissa begränsningsregler i 5 kap. LIF under sex månader från det att verksamheten påbörjats. Detta under förutsättning att fonden har en lämplig fördelning av sina placeringar med hänsyn till den riskspridning som är förenad med fondens placeringsinriktning enligt fondbestämmelserna (se prop. 2002/03:150 s. 322). Bakgrunden till denna bestämmelse är att det kan vara svårt för nystartade fonder att hålla sig inom de begränsningsregler som räknas upp i 5 kap. 24 § LIF och samtidigt fatta förnuftiga och ekonomiskt riktiga investeringsbeslut. Det finns därför praktiska skäl att tillåta tillfälliga avvikelser.

Bestämmelsen i 5 kap. 24 § LIF blir direkt tillämplig i den situationen då två fonder tas över av en nybildad fond, s.k. kombination. Finansinspektionen får i sådant fall besluta att undantag får ske från vissa begränsningsregler i 5 kap. LIF under sex månader från det verksamheten påbörjas i den nya fusionerade fonden.

Det är motiverat att Finansinspektionen, även när det gäller befintliga fonder som fusioneras, ska kunna bevilja undantag från placeringsbegränsningarna i 5 kap. eller från fondbestämmelserna. Liksom när det gäller nystartade fonder gäller detta under förutsättning att fonden har en lämplig fördelning av sina placeringar med hänsyn till den riskspridning som är förenad med fondens placeringsinriktning enligt fondbestämmelserna. Vidare krävs att undantaget kan motiveras av hänsyn till andelsägarnas gemensamma intresse.

Fondbolagens förening har framfört att det vid fusion av fonder kan vara svårt att uppfylla kravet om att vid tillfälliga undantag från placeringsbestämmelserna ändå fördela placeringarna på ett lämpligt sätt utifrån fondbestämmelserna. Enligt vår mening är det dock rimligt att samma krav ska gälla i denna situation som för nystartade fonder. Även vid fusion av fonder är det rimligt att man strävar efter att placera enligt lagens begränsningsregler och fondbestämmelserna. Möjligheten till tillfällig avvikelse från fondbestämmelsen motiveras, liksom för nystartade fonder, av att det inte alltid är praktiskt möjligt att omedelbart följa fondbestämmelserna. Utgångspunkten bör dock vara att avsteg från placeringsbestämmelserna ska vara motiverade av att det ligger i andelsägarnas intresse att omplaceringar av överförda tillgångar inte behöver göras omgående.

I avsnitt 13.1.4 har föreslagits att den möjlighet som i dag finns för Finansinspektionen att under en övergångsperiod om högst sex månader tillåta avvikelser från begränsningsreglerna vid godkännande av nya fondbestämmelser bör gälla även när fondbestämmelser ändras. Inspektionen bör både vid godkännande av fondbestämmelser för en ny fond och ändrade fondbestämmelser ha möjlighet att även tillåta avvikelse från fondbestämmelserna under en övergångsperiod om högst sex månader.

Det föreslås att det i denna bestämmelse tilläggs att avvikelse från begränsningsreglerna eller från fondbestämmelserna kan medges för den övertagande fonden vid fusion. Avvikelsen ska kunna medges under sex månader från det att fusionen trätt i kraft.

9.15 Fusioner av specialfonder

Regeringens förslag: Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, lägga samman specialfonder. Tillstånd får även ges till en fusion mellan en eller flera överlåtande specialfonder och en övertagande värdepappersfond. Bestämmelserna om fusion av värdepappersfonder ska gälla även för fusioner av specialfonder.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår emellertid en särskild lagbestämmelse för inlösen av fondandelar i vissa specialfonder.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt gällande rätt är bestämmelserna om sammanläggning av fonder i 8 kap. 1 § LIF tillämpliga både för värdepappersfonder och specialfonder. Det är lämpligt att även fortsättningsvis låta bestämmelserna om sammanläggningar av värdepappersfonder gälla för specialfonder. Det är inte rimligt att ha två parallella system där bestämmelserna för sammanläggning av specialfonder är mera restriktiva än för fusioner av värdepappersfonder. Det finns inte heller anledning att särbehandla specialfonderna på det sättet att vissa av bestämmelserna för fusioner av värdepappersfonder inte ska gälla för specialfonder.

Av nuvarande 8 kap. 2 § LIF framgår att en värdepappersfond inte får ombildas till en specialfond. En sammanläggning av en specialfond och en värdepappersfond med en specialfond som övertagande fond går således inte att genomföra enligt reglerna i LIF. Däremot är det inget som hindrar en sammanläggning av en värdepappersfond och en specialfond, där den övertagande fonden kommer att bli en värdepappersfond.

Det bör av LIF framgå vilka bestämmelser om fusioner mellan värdepappersfonder som ska vara tillämpliga vid fusioner av specialfonder.

10 Ägarprövning i fondbolag

10.1 Gällande rätt

Bestämmelser om prövning av vissa större förvärv av aktier i ett fondbolag, s.k. ägarprövning, finns i 11 kap. lagen (2004:46) om investeringsfonder (LIF). Bestämmelserna har utformats efter förebild av lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Ägarprövningsreglerna i sist nämnda lag ändrades dock genom bestämmelser som trädde i kraft den 1 juli 2009. Ändringarna var en följd av genomförandet i svensk rätt av det s.k. förvärvsdirektivet⁴⁷. Genom förvärvsdirektivet ändrades ägarprövningsreglerna i ett antal EU-direktiv på finansmarknadsområdet, dock inte 1985 års UCITS-direktiv. Eftersom UCITS-direktivet innehöll hänvisningar till andra direktiv hade förvärvsdirektivet emellertid en viss indirekt påverkan på reglerna om ägarprövning för fondbolag. Vid genomförande av förvärvsdirektivet gjordes bedömningen att det inte var lämpligt att ändra bestämmelserna för fondbolag, eftersom det vid den tidpunkten var oklart vilka ändringar som skulle komma att göras i det nya UCITS IV-direktivet (se prop. 2008/09:155 s.104 ff.). Bestämmelserna om ägarprövning i fondbolag överensstämmer således inte i alla delar med de som gäller i värdepappersbolag.

10.2 Nya regler i UCITS IV-direktivet

UCITS IV-direktivets innehåller en anpassning till de regler som gäller för ägarprövning i värdepappersföretag. Detta framgår av artikel 11 i vilken anges att reglerna om ägarprövning i MiFID ska tillämpas även beträffande förvaltningsbolag. Vidare har reglerna för hur ett kvalificerat innehav ska beräknas ändrats (se artikel 2.1 j och 2.5 i UCITS IV-direktivet). Ändringen innebär att det s.k. öppenhetsdirektivets regler i vissa delar ska tillämpas. Detta motsvarar i stora delar det som gäller för värdepappersföretag.

10.3 Ändrade bestämmelser om ägarprövning i fondbolag

Regeringens förslag: Bestämmelserna om ägarprövning i fondbolag anpassas till motsvarande bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden.

⁴⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/44/EG av den 5 september 2007 om ändring av direktiv 92/49/EEG och direktiven 2002/83/EG, 2004/39/EG, 2005/68/EG och 2006/48/EG vad gäller förfaranderegler och utvärderingskriterier för bedömning av förvärv och ökning av innehav inom finanssektorn (EUT L 247, 21.9.2007, s. 1, Celex 32007L0044).

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte någon erinran mot det.

Skälen för regeringens förslag: Reglerna i UCITS IV-direktivet om kvalificerade innehav i förvaltningsbolag innebär att motsvarande regler ska gälla som för värdepappersföretag (se artikel 11 som hänvisar till artiklarna 10, 10a och 10b i MiFID). Vidare ska det vid bedömningen av vad som utgör ett kvalificerat innehav beaktas sådana rösträtter som avses i artiklarna 9 och 10 i öppenhetsdirektivet (se artikel 2.5 i UCITS IV-direktivet). Även detta överensstämmer i huvudsak med vad som gäller för värdepappersföretag (artikel 4.1 punkt 27 i MiFID). Reglerna i MiFID om ägarprövning och bedömning av vad som utgör ett kvalificerat innehav har genomförts i lagen om värdepappersmarknaden. Bestämmelserna i LIF om ägarprövning i fondbolag och bedömning av vad som utgör ett kvalificerat innehav bör för att genomföra UCITS IV-direktivet anpassas till motsvarande bestämmelser avseende värdepappersbolag i lagen om värdepappersmarknaden.

De ändringar som behöver göras i bestämmelserna om ägarprövning i LIF motsvarar i huvudsak de ändringar som gjordes i lagen om värdepappersmarknaden och lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse när förvärvsdirektivet genomfördes i svensk rätt. De ändringarna finns beskrivna i prop. 2008/09:155 s. 72 ff. och s. 101. Ändringarna innebär i huvudsak följande. Vid bedömningen av om ett innehav är kvalificerat ska vissa av bestämmelserna om offentliggörande av aktieinnehav (s.k. flaggning) i 4 kap. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument tillämpas. Aktier som ett värdepappersinstitut eller kreditinstitut som driver finansieringsrörelse innehar till följd av viss garantiverksamhet ska inte beaktas under förutsättning att rösträtten inte utnyttjas eller på annat sätt används för att ingripa i emittentens förvaltning, samt aktierna avyttras inom ett år från förvärvet (a. prop. s. 72 ff.).

De gränsvärden som gäller för att tillstånd ska krävas för ökning av ett kvalificerat innehav i ett fondbolag ska vara 20, 30 och 50 procent av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier. Det införs ett krav på att ansökan om tillstånd att förvärva ett kvalificerat innehav ska vara skriftlig. Ett motsvarande skriftlighetskrav införs också i fråga om underrättelse till Finansinspektionen om beslut att minska ett kvalificerat innehav (a. prop. s. 76 ff.). Finansinspektionen ska inom två arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kommit in skicka en bekräftelse till förvärvaren om att ansökan har tagits emot. Inspektionen ska meddela beslut i ärendet senast 60 arbetsdagar efter det att bekräftelsen skickades (bedömningsperioden). Om inspektionen inte meddelar beslut inom bedömningsperioden, ska förvärvet anses godkänt. Finansinspektionen får, utöver att besluta en viss tid inom vilken ett förvärv ska genomföras, även förlänga denna tid när det är lämpligt. Regeringen får meddela föreskrifter om handläggningen av tillståndsärenden hos Finansinspektionen (a. prop. s. 80 ff.).

Tillstånd till förvärv eller ökning av ett kvalificerat innehav i ett fondbolag ska ges om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen i ett fondbolag och förvärvet bedöms vara

ekonomiskt sunt. Bedömningen ska ske på grundval av följande kriterier.

1. Förvärvarens anseende och kapitalstyrka.

2. Om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i bolagets styrelse eller vara verkställande direktör, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett fondbolag och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift.

3. Om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att fondbolagets verksamhet drivs på ett sätt som kommer att vara förenligt med LIF och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

4. Om det finns skäl att anta att förvärvet har samband med penningtvätt eller brott mot lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser finansiering av terroristbrott, eller försök till detta, eller att förvärvet kan medföra att riskerna för sådan verksamhet ökar.

Vid bedömningen ska hänsyn tas till förvärvarens sannolika påverkan på fondbolagets verksamhet (a. prop. s. 83 ff.). Skyldigheten för Finansinspektionen att samråda med andra behöriga myndigheter utvidgas till att avse samtliga fall när tillstånd till ett förvärv måste inhämtas, om den tilltänkta förvärvaren tillhör vissa kategorier företag såsom ett värdepappersföretag eller kreditinstitut (a. prop. s. 93 ff.).

Även vid den ägarprövning som sker vid prövningen av en ansökan om tillstånd att driva fondverksamhet ska motsvarande krav ställas som vid förvärv som medför ett kvalificerat innehav (a. prop. s. 95 ff.). Slutligen ska Finansinspektionen ges möjlighet att ingripa om det finns skäl att anta att ett innehav har samband med penningtvätt eller finansiering av terroristbrott, eller försök till detta, eller att innehavet kan medföra att riskerna för penningtvätt eller finansiering av terroristbrott ökar (a. prop. s. 97 f.).

11 Tillsyn, kontroll- och ingripandemöjligheter, m.m.

11.1 Gällande rätt

Enligt 1985 års UCITS-direktiv ska den behöriga myndigheten ges alla de befogenheter som den behöver för att utföra sina uppgifter (artikel 49.4). Det anges däremot inte i direktivet vilka befogenheter som medlemsstaterna måste se till att myndigheten har. Den frågan har i stället lämnats till varje medlemsstat att avgöra. I Sverige har det bedömts som en rimlig utgångspunkt att Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot finansiella företag ska vara enhetliga om inte särskilda skäl talar emot det. Detsamma gäller de kontrollmöjligheter som Finansinspektionen har inom ramen för sin tillsyn. De nuvarande bestämmelserna i 10 och 12 kap. lagen (2004:46) om investeringsfonder (LIF) som gäller Finansinspektionens tillsyn av och möjligheter till ingripande mot fondbolag, förvaltningsbolag och fondföretag har därför utformats på motsvarande sätt som i annan lagstiftning på det finansiella området (jfr bl.a. 13 och 15 kap. lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse och 23 och 25 kap. lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden).

Finansinspektionen har för närvarande flera möjligheter att kontrollera de företag som står under inspektionens tillsyn. Fondbolag samt förvaltningsbolag och fondföretag som är verksamma i Sverige är bl.a. skyldiga att lämna inspektionen upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter enligt meddelade föreskrifter. Vidare är företagen skyldiga att lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär. Finansinspektionen får även när det är nödvändigt genomföra platsundersökningar hos företagen (10 kap. 2 och 3 §§ LIF).

Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot fondbolag samt mot förvaltningsbolag och fondföretag som efter tillstånd driver verksamhet i Sverige utan att omfattas av UCITS-direktivet innefattar bl.a. att inspektionen kan förbjuda verkställighet av vissa beslut, meddela anmärkning eller varning, besluta om föreläggande samt återkalla tillstånd (12 kap. 1–4, 6–10 §§ LIF). När det gäller förvaltningsbolag och fondföretag som driver verksamhet här i landet i enlighet med UCITS-direktivet får inspektionen ingripa om ett sådant företag åsidosätter sina skyldigheter enligt svensk lag. Inspektionen får förelägga företaget att göra rättelse och, om rättelse inte sker, förbjuda företagen att påbörja nya transaktioner här i landet (12 kap. 15–17 §§ LIF).

11.2 Nya regler i UCITS IV-direktivet

I UCITS IV-direktivet har det införts nya bestämmelser som anger vilka kontroll- och ingripandebefogenheter som medlemsstaterna åtminstone måste se till att den behöriga myndigheten har för att kunna utföra sina tillsynsuppgifter (se artiklarna 98 och 99). De i direktivet uppräknade befogenheterna är inte avsedda att vara uttömmande utan utgör en miniminivå för regleringen.

I UCITS IV-direktivet har det även införts nya regler som ger Finansinspektionen möjlighet att vidta åtgärder mot fondföretag som vid marknadsföringen av sina andelar i Sverige åsidosätter sådana skyldigheter enligt direktivet som primärt omfattas av tillsyn i fondföretagets hemland (se artikel 108.4–5).

När ett förvaltningsbolag förvaltar ett fondföretag som är etablerat i ett annat land inom EES än bolagets hemland ska bolaget följa bestämmelser om organisatoriska krav m.m. i sitt hemland, men bestämmelser som avser fondföretagets bildande och drift i fondföretagets hemland (se avsnitt 5.2.3 och 5.5.4). Även tillsynen följer denna uppdelning av kompetens. Det är således den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland som ska tillse att bestämmelser om bolagets organisation m.m. efterlevs (se artikel 19.2). Den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland ska utöva tillsyn över att tillämpliga bestämmelser i fondföretagets hemland efterlevs samt att förvaltningsbolaget fullgör de skyldigheter som anges i fondföretagets fondbestämmelser eller bolagsordning och informationsbroschyr (se artikel 19.5). Den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland ska i sin tillsyn också övervaka att bolagets organisation och åtgärder är tillräckliga för att bolaget ska klara av att fullgöra skyldigheter och följa tillämpliga bestämmelser beträffande alla fondföretag som förvaltas (artikel 19.7).

11.3 Den svenska regleringens överensstämmelse med UCITS IV-direktivet

Regeringens bedömning: Svensk rätt uppfyller redan de krav som UCITS IV-direktivet ställer på vilka kontroll- och ingripandebefogenheter behöriga myndigheter åtminstone måste ha för att kunna utföra sina tillsynsuppgifter.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inget att erinra mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt UCITS IV-direktivet ska Finansinspektionen ges alla de tillsynsbefogenheter som den behöver för att kunna utföra sina uppgifter (se artikel 98.1). I direktivet listas de befogenheter som Sverige åtminstone måste se till att inspektionen har (se artikel 98.2). Befogenheterna innefattar bl.a. rätten att få tillgång till handlingar, begära upplysningar och utföra kontroller på plats. Finansinspektionen ska även ha rätt att återkalla tillstånd, begära tillfälligt näringsförbud samt överlämna ärenden för lagföring.

Finansinspektionen ska utöva dessa befogenheter direkt, i samarbete med andra myndigheter, på eget ansvar genom delegering till andra organ eller efter begäran av de behöriga rättsliga myndigheterna.

Enligt artikel 99.1 i UCITS-direktivet ska medlemsstaterna föreskriva de åtgärder och sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av de nationella bestämmelser som antagits enligt direktivet och vidta alla åtgärder som krävs för att bestämmelserna ska efterlevas. Medlemsstaterna ska särskilt se till att lämpliga administrativa åtgärder kan vidtas eller administrativa sanktioner beslutas mot de ansvariga när direktivets bestämmelser inte följts. Åtgärderna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.

Utredningen har kommit fram till att den svenska regleringen redan uppfyller de nya reglerna i UCITS IV-direktivet som anger vilka kontroll- och ingripandemöjligheter Finansinspektionen minst ska ha och att någon ytterligare lagreglering därför inte är nödvändig (se SOU 2010:78 s. 309–318). Regeringen instämmer i utredningens bedömning. Direktivets krav på att Finansinspektionen ska ha rätt att besluta att ett fondbolag ska senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar, om det är i andelsägarnas och allmänhetens intresse, behandlas i avsnitt 14.4 (se artikel 98.2 j).

11.4 Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot ett fondföretag som åsidosätter sina skyldigheter enligt UCITS IV-direktivet

Regeringens förslag: Om ett fondföretag som marknadsför andelar i Sverige åsidosätter sina skyldigheter enligt UCITS IV-direktivet, vilka inte omfattas av LIF eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, ska Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i företagets hemland om detta.

Om rättelse inte sker och fondföretagets åsidosättande innebär att investerarens intressen i Sverige skadas, får Finansinspektionen förelägga företaget att göra rättelse eller förbjuda företaget att påbörja nya transaktioner i Sverige. Innan en sådan åtgärd vidtas ska inspektionen underrätta behörig myndighet i företagets hemland. Europeiska kommissionen ska omedelbart informeras när en sådan åtgärd vidtagits.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Finansinspektionen får enligt gällande rätt ingripa mot ett fondföretag som marknadsför andelar i Sverige enligt 1 kap. 7 § om företaget åsidosätter sina skyldigheter enligt svensk rätt. Inspektionen får i första hand förelägga fondföretaget att vidta rättelse. Om rättelse inte sker får fondföretaget förbjudas att påbörja nya transaktioner i Sverige (12 kap. 17 § första stycket LIF). UCITS IV-direktivet innehåller nya regler som innebär att ingripande i vissa fall får ske även om ett sådant fondföretag inte bryter mot någon svensk

bestämmelse, utan mot bestämmelser som enligt direktivet gäller i fondföretagets hemland (se artikel 108.4 och 5). Om Finansinspektionen har befogade skäl (i direktivet *klara och verifierbara* skäl) att tro att ett fondföretag vid marknadsföringen i Sverige åsidosätter sina skyldigheter enligt UCITS IV-direktivet och inspektionen enligt direktivet inte har befogenhet att agera ska iakttagelserna i stället anmälas till den behöriga myndigheten i företagets hemland. Om fondföretaget, trots de åtgärder som vidtagits av den behöriga myndigheten i företagets hemland eller om dessa åtgärder visat otillräckliga eller inte vidtagits inom rimlig tid, fortsätter att agera på ett sätt som klart skadar investerarna i Sverige får Finansinspektionen ingripa. Enligt direktivet får inspektionen, efter att ha underrättat den behöriga myndigheten i företagets hemland, vidta alla lämpliga åtgärder som krävs för att skydda investerarna, vilket innefattar möjligheten att hindra fondföretaget från att fortsätta marknadsföringen i Sverige (se artikel 108.5 a). Inspektionen får också om så krävs anmäla ärendet till Europeiska värdepapperstillsynskommittén (artikel 108.5 b).

En ny bestämmelse bör införas i LIF för att genomföra artikel 108.4 och 5 (12 kap. 17 a §). Finansinspektionen ska, om ett fondföretag som driver verksamhet i Sverige enligt 1 kap. 7 § åsidosätter sina skyldigheter enligt UCITS IV-direktivet vilka inte omfattas av LIF eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, underrätta behörig myndighet i företagets hemland om detta. Om rättelse inte sker och fondföretagets åsidosättande innebär skada för investerarens intressen i Sverige bör Finansinspektionen få ingripa genom att förelägga företaget att göra rättelse eller förbjuda företaget att påbörja nya transaktioner i Sverige. Det senare innebär att företaget hindras från att fortsätta marknadsföra sina andelar här i landet. Innan en sådan åtgärd vidtas ska inspektionen dock underrätta behörig myndighet i företagets hemland. Inspektionen ska omedelbart informera Europeiska kommissionen när ett ingripande skett. I direktivet anges att inspektionen i stället får anmäla ärendet till Europeiska värdepapperstillsynskommittén. Någon lagreglering av den möjligheten behövs inte.

11.5 Samarbete mellan behöriga myndigheter

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med andra behöriga myndigheter i den utsträckning som följer av UCITS IV-direktivet.

Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en behörig myndighet i ett annat land inom EES, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt UCITS IV-direktivet. Den utländska myndigheten får närvara vid en kontroll som utförs av inspektionen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: I 1985 års UCITS-direktiv finns bestämmelser om samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter (se artiklarna 50 och 52 a–b). Enligt skäl 70 i UCITS IV-direktivet är det nödvändigt att stärka reglerna om informationsutbyte mellan nationella behöriga myndigheter och att öka kraven på samarbete och bistånd mellan dessa. I UCITS IV-direktivet har nuvarande bestämmelser om samarbete och informationsutbyte kompletterats med nya bestämmelser i direktivet (se artiklarna 101, 102.2 andra stycket och 102.5, 108.2 och 109.2–4) samt närmare bestämmelser i kommissionens förordning (EU) nr 584/2010 (se artiklarna 6–13).

Enligt artikel 101.1 i UCITS IV-direktivet, som är den övergripande bestämmelsen om samarbete, ska de behöriga myndigheterna samarbeta med varandra när det är nödvändigt för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt direktivet och utöva sina befogenheter enligt direktivet eller nationell lagstiftning. De behöriga myndigheterna ska vidta de administrativa och organisatoriska åtgärder som behövs för att underlätta det samarbete som föreskrivs. De behöriga myndigheterna ska använda sina samarbetsbefogenheter även i fall då det uppförande som utreds inte utgör en överträdelse av gällande bestämmelser i deras medlemsstat. I artikel 101.2 och 101.3 beskrivs närmare hur samarbetet ska gå till.

Enligt artikel 101.4 får en behörig myndighet begära att en behörig myndighet i en annan medlemsstat medverkar vid tillsynsverksamhet, kontroller på plats eller vid en utredning som ska genomföras på den sistnämnda medlemsstatens territorium. I artikel 101.4–7 anges närmare hur förfarandet vid kontroller på plats och utredningar ska gå till. Direktivets bestämmelser kompletteras av artiklarna 6–11 i kommissionens förordning (EU) nr 584/2010.

För att kunna fullfölja sina skyldigheter enligt UCITS IV-direktivet måste Finansinspektionen ha möjlighet att inhämta den information som behövs från andra tillsynsmyndigheter inom EES och lämna den information som behövs till dessa myndigheter.

Beträffande Finansinspektionens befogenhet att lämna ut uppgifter till utländska tillsynsmyndigheter kan det konstateras att det till stor del handlar om uppgifter som omfattas av sekretess enligt 30 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL). En svensk myndighets möjlighet att lämna ut sådana uppgifter till en utländsk myndighet regleras i 8 kap. 3 § OSL. Sekretesskyddade uppgifter får enligt bestämmelsen inte lämnas ut till en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation i annat fall än om utlämnandet sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning, eller då uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen. I tidigare lagstiftningsärenden har det med hänvisning till sistnämnda bestämmelse bedömts att Finansinspektionen har goda möjligheter att lämna ut uppgifter till utländska myndigheter i den utsträckning som olika EU-direktiv föreskriver (se bl.a. prop. 2004/05:142 s. 50 och där lämnade hänvisningar samt prop. 2006/07:65 s. 248 och prop. 2006/07:115 s. 516).

När det gäller Finansinspektionens befogenhet att inhämta information från utländska tillsynsmyndigheter och bibehålla eventuell sekretess gäller följande. För uppgifter som Finansinspektionen har fått från en utländsk myndighet gäller sekretess om uppgifterna har tagits emot enligt avtal om detta med främmande stat eller mellanfolklig organisation, i den utsträckning riksdagen har godkänt avtalet (30 kap. 7 § första stycket första meningen OSL). I begreppet avtal anses här ingå rättsakter som gäller till följd av Sveriges medlemskap i EU, dvs. anslutningsfördragen, förordningar och direktiv som utfärdas av EU:s institutioner (se bl.a. prop. 2004/05:142 s. 50, prop. 2006/07:65 s. 248 och prop. 2006/07:115 s. 516). Sekretess kommer således att gälla för information som tas emot av inspektionen i enlighet med UCITS IV-direktivet och som inte får lämnas ut enligt direktivet (jfr de bedömningar som gjorts i ovan nämnda propositioner).

Det kan mot bakgrund av ovanstående anses att UCITS IV-direktivets bestämmelser om informationsutbyte redan kan komma till stånd inom ramen för gällande rätt. Till följd av direktivets krav på samarbete är det dock lämpligt att i lag slå fast att Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med andra medlemsstaters behöriga myndigheter. Sådana bestämmelser om samarbete och informationsutbyte har tidigare införts i lag vid genomförandet av flera andra direktiv med liknande bestämmelser om samarbete och informationsutbyte (se 23 kap. 5 och 6 §§ lagen om värdepappersmarknaden, 6 kap. 5 § och 6 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat och 10 kap. 9 och 10 §§ lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar). I förarbetena till dessa lagbestämmelser gjordes bedömningen att den utländska myndighetens roll vid kontroller av information på plats skulle vara observatörens och att någon rätt för inspektionen att tillåta att den utländska myndigheten själv utför kontrollen inte skulle föreligga (se prop. 2006/07:115 s. 515 ff., prop. 2005/06:45 s. 157 f. och 2006/07:5 s. 353 ff.). Övervägande skäl talar för att i LIF utforma samarbetsbestämmelserna efter förebild i de angivna lagarna. Nuvarande bestämmelsen i 10 kap. 6 § LIF blir därmed överflödigt och bör tas bort.

12 Hantering av klagomål och tvistlösning

12.1 Nya regler i UCITS IV-direktivet

Enligt UCITS IV-direktivet ska medlemsstaterna se till att det finns effektiva och ändamålsenliga förfaranden för klagomål och prövning utanför domstol av konsumenttvister rörande fondföretags verksamhet, då så är lämpligt med utnyttjande av befintliga organ. Medlemsstaterna ska även se till att lagstiftning och reglering inte hindrar dessa organ från att samarbeta effektivt för att lösa gränsöverskridande tvister (artikel 100). Det finns även en bestämmelse som innebär att ett eller flera av vissa i direktivet uppräknade organ ska kunna begära att ärenden prövas i domstol eller av behörig administrativ myndighet för att säkerställa att de nationella bestämmelserna för genomförandet av direktivet tillämpas (artikel 107.3). De uppräknade organen är

- a) offentliga organ eller deras företrädare,
- b) konsumentorganisationer som har ett berättigat intresse av att skydda konsumenterna,
- c) yrkesorganisationer som har ett legitimt intresse av att skydda sina medlemmar.

12.2 Den svenska regleringen

12.2.1 Tvistlösning utanför domstol

En konsument har i dag möjlighet att vända sig till Allmänna reklamationsnämnden. Allmänna reklamationsnämnden har till huvudsaklig uppgift att opartiskt pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare som rör en vara eller tjänst som tillhandahållits huvudsakligen för enskilt bruk. Nämndens prövning är kostnadsfri och utmynnar i en rekommendation om hur tvisten bör lösas (se förordningen [2007:1041] med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden). Nämnden prövar också tvister mellan en grupp konsumenter och en näringsidkare. Tvister av det senare slaget tas upp till prövning efter anmälan av Konsumentombudsmannen eller, om Konsumentombudsmannen för ett visst fall har beslutat att inte göra någon anmälan, av en sammanslutning av konsumenter eller löntagare. Allmänna reklamationsnämnden medverkar i olika EU-nätverk för instanser som vid sidan av domstolar prövar tvister mellan konsumenter och näringsidkare, bl.a. nätverket för prövning av finansiella tvister, FIN-NET.

12.2.2 Prövning i domstol

Regler som syftar till att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenterna finns i marknadsföringslagen (2008:486; MFL). En näringsidkare vars marknadsföring är otillbörlig får förbjudas att fortsätta med denna eller med någon annan liknande åtgärd (23 § MFL). Detsamma gäller en anställd eller någon annan som handlar på näringsidkarens vägnar samt var och en som i övrigt väsentligt har bidragit till marknadsföringen. En näringsidkare som vid sin marknadsföring låter bli att lämna väsentlig information får åläggas att lämna informationen (24 § MFL). Förbud och ålägganden ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 § MFL). Talan mot förbud eller åläggande väcks vid Marknadsdomstolen (47 § MFL). En sådan talan får väckas av bl.a. Konsumentombudsmannen och en sammanlutning av konsumenter, näringsidkare eller löntagare.

12.2.3 Finansinspektionen och klagomålshandling

En konsument eller någon av de i direktivet uppräknade organen har möjlighet att direkt vända sig till Finansinspektionen. Om inspektionen finner att det finns substans i anmälan kan detta leda till att inspektionen utför en närmare kontroll för att utröna om ett fondbolag eller ett förvaringsinstitut brutit mot någon av de regler som gäller för dem. Finansinspektionen hade tidigare en ganska omfattande hantering av klagomål mot finansiella institut. I principiellt viktiga fall prövade inspektionen klagomålet sedan det berörda institutet hade fått tillfälle att yttra sig. I andra fall skickade inspektionen, utan någon föregående prövning, klagomålet vidare till institutet, som sedan återrapporterade till inspektionen. Sedan 1996 har inspektionen dock som målsättning att de finansiella instituten själva ska hantera klagomål från sina kunder. Inspektionen har givit ut allmänna råd om klagomålshandling avseende finansiella tjänster till konsumenterna (FFFS 2002:23). Dessa råd är tillämpliga på alla institut som står under inspektionens tillsyn. Enligt de allmänna råden bör varje institut ha en policy och en instruktion för klagomålshandling. Enligt råden bör instituten ha utsett en eller flera klagomålsansvariga personer som missnöjda kunder kan hänvisas till. Detta medför att handlingen av klagomål innebär en form av tvistlösning inom institutet. Enligt råden bör institutet informera den klagande konsumenten om vart han eller hon kan vända sig om han eller hon inte är nöjd med institutets handtering.

12.3 Den svenska regleringens överensstämmelse med UCITS IV-direktivet

Regeringens bedömning: Svensk rätt uppfyller redan de krav som UCITS IV-direktivet ställer på förfaranden för klagomål och prövning utanför domstol samt på möjlighet till prövning i domstol eller av behörig administrativ myndighet.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringen.

Remissinstanserna har ingen erinran mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Bestämmelser som i princip motsvarar artikel 107.3 i UCITS IV-direktivet finns i artikel 13 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter.⁴⁸ I artikel 14 samma direktiv finns en bestämmelse som i princip motsvarar artikel 100 i UCITS IV-direktivet. Motsvarande bestämmelser finns även i artiklarna 52.2 och 53.1 i MiFID. Direktiven har införlivats i svensk rätt genom distans- och hemförsäljningslagen (2005:59) och genom lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. I förarbetena till nämnda lagar bedöms att kraven i nämnda direktivbestämmelser får anses uppfyllda genom de möjligheter som redan finns (prop. 2004/05:13 s. 75 ff och prop. 2006/07:115 s. 525 ff). Regeringen gör inga andra bedömningar än de som gjorts i nämnda förarbeten. De krav som ställs i artiklarna 100 och 107.3 i UCITS IV-direktiven får anses tillgodosedda genom de regelverk som redan finns i dag. Någon ändring i lag behöver därför inte göras.

⁴⁸ Europaparlamentet och rådets direktiv 2002/65/EG av den 23 september 2002 om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619 samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG. (EGT L 271, 9.10.2002, s. 16, Celex 32002L0065).

13 Ändringar i fondbestämmelser och information till fondandelsägare vid förvaltarregistrering

13.1 Godkännande av fondbestämmelser

13.1.1 Gällande rätt

Fondbestämmelserna ska ange grunderna för fonden avseende bl.a. placeringsinriktningen, om utdelning ska ske och sättet för utdelning, beräkningen av fondens och andelarnas värde, grunderna för beräkning av priset för försäljning och inlösen av fondandelarna samt för beräkning av den ersättning som fondbolaget och förvaringsinstitutet får ta ut av fonden. Bestämmelserna ska även innehålla uppgifter om fondens räkenskapsår samt om när och var offentliggörande ska ske av fondens halvårsredogörelse, årsberättelse och priset för försäljning och inlösen av fondandelarna. I Finansinspektionens föreskrifter finns närmare bestämmelser om vad fondbestämmelserna ska innehålla.

Fondbestämmelserna och ändringar i dem ska godkännas av Finansinspektionen. Fondbestämmelserna och ändringar i dem får godkännas endast om de är skäliga för fondandelsägarna (4 kap. 9 § LIF). I förarbetena till bestämmelsen anges att utgångspunkten för bedömningen av godkännande av de ursprungliga fondbestämmelserna blir en allmän skälighetsbedömning, dvs. om fondbestämmelserna kan anses vara skäliga för framtida fondandelsägare. I fråga om ändringar av fondbestämmelserna är det däremot i första hand en fråga om att bedöma om en ändring kan anses vara skälig för de befintliga fondandelsägarna. Dessa har köpt andelar utifrån de förutsättningar och villkor som följer av de gällande fondbestämmelserna. Utgångspunkten för om en ändring av fondbestämmelserna kan anses skälig för fondandelsägarna ska, enligt de senaste förarbetena, vara de gällande fondbestämmelserna och hur den aktuella ändringen kommer att påverka egenskaperna hos den aktuella fonden (prop. 2002/03:150 s. 310). I tidigare förarbeten påpekas att en ändring som innebär t.ex. att fondens placeringspolitik ges en annan inriktning kan ha stor betydelse för befintliga andelsägare och att fondbolagets beslut om ändring av fondbestämmelser därför bör godkännas endast om inspektionen finner att ändringen är befogad och den föreslagna bestämmelsen kan anses skälig för fondandelsägarna (prop. 1974:128 s. 114).

Tanken med den rådande ordningen är att Finansinspektionen, som företrädare för andelsägarna, ska kunna övervaka att ett fondbolag inte ensidigt ändrar avtalet mellan fondbolaget och andelsägarna, dvs. fondbestämmelserna. Härigenom upprätthålls fondbestämmelsernas funktion som ramavtal och andelsägarnas intressen tillvaratas.

I lagen om värdepappersfonder, som LIF har ersatt, angavs vissa villkor för ändringar som var ”av väsentlig betydelse” för andelsägarna.

Även ändringar av väsentlig betydelse avsågs alltså kunna godkännas av Finansinspektionen. Begreppet ”väsentlig betydelse” kom dock inte att föras över till LIF. Det uppgavs i förarbetena att bestämmelsen i sak inte innebar någon ändring (prop. 2002/03:150 s. 310). Det finns således inget hinder mot att tillåta väsentliga ändringar av fondbestämmelserna så länge dessa är skäligen för andelsägarna.

I dag får Finansinspektionen, enligt 4 kap. 9 § andra stycket LIF, föreskriva att andelsägarna ska underrättas om ändringar i fondbestämmelserna. De fall som bör bli aktuella är när en ändring bedöms vara av väsentlig betydelse för fondandelsägarna (prop. 2002/03:150 s. 310). I rätten för Finansinspektionen att föreskriva att andelsägarna ska underrättas om ändringar ligger även en skyldighet för inspektionen att ta ställning till hur underrättelsen ska ske, dvs. om det t.ex. är tillräckligt att kungöra ändringen eller om underrättelse ska skickas till varje enskild fondandelsägare. Inspektionen kan även föreskriva att ändringen inte får tillämpas förrän efter en viss tid, dock högst tre månader, från godkännandet. På detta sätt får fondandelsägaren en möjlighet att sälja sina andelar innan de nya fondbestämmelserna börjar tillämpas.

13.1.2 Ändring av fondbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringar i fondbestämmelserna ska godkännas om fondbestämmelserna i sig är skäligen och ändringen inte strider mot andelsägarnas gemensamma intresse.

Finansinspektionen ska alltjämt kunna besluta att berörda andelsägare ska underrättas om ändringen. Om en ändring av fondbestämmelser är av väsentlig betydelse för andelsägare, ska Finansinspektionen besluta att berörda andelsägare ska ha rätt att lösa in sina fondandelar innan ändringen börjar tillämpas utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet till följd av inlösen. Andelsägarna ska ges möjlighet att begära sådan inlösen under minst 30 dagar från den dag fondbolaget underrättar andelsägarna om ändringarna.

En underrättelse om ändringar av fondbestämmelser ska innehålla lämplig information om syftet med fondbestämmelseändringen och vilka konsekvenser den kan få för andelsägarna, samt, i förekommande fall, om rätten till inlösen. I de fall andelsägare ska underrättas om ändringen är en ytterligare förutsättning för godkännande av ändrade fondbestämmelser att underrättelsen uppfyller nämnda krav.

Finansinspektionen ska även i fortsättningen ha möjlighet att besluta att vissa ändringar i fondbestämmelserna inte ska få tillämpas förrän efter en viss tid. Finansinspektionen ska ha den möjligheten även vid godkännande av nya fondbestämmelser. Den nuvarande tidsfristen om tre månader tas bort.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad underrättelsen till andelsägare ska innehålla och på vilket sätt underrättelse ska ske.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att ändringar i fondbestämmelser ska godkännas om bestämmelserna är skäliga för andelsägarna. Bedömningen ska således bara avse fondbestämmelserna som sådana och inte om det är skäligt att göra viss ändring i dem. När det gäller underrättelse till andelsägarna och möjligheten att lösa in fondandelar överensstämmer utredningens förslag i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock inte föreslagit att kraven på innehållet i underrättelsen ska regleras i lag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det. *Finansinspektionen* avstyrker förslaget och anför i huvudsak följande. Förslaget innebär en avsevärd försämring av konsumentskyddet på fondområdet. Utredningen har inte i tillräcklig utsträckning redogjort för eller beaktat de negativa konsekvenser som förslaget kan komma att få för konsumenterna. De föreslagna bestämmelserna om information och kostnadsfritt utträde är inte tillräckliga för att uppfylla syftet att skydda konsumenten. En effekt av förslaget kan bli att en fond kan komma att ändra karaktär på ett sådant sätt att den inte längre uppfyller det ursprungliga syftet med investeringen eller inte längre är att anse som lämplig eller passande för andelsägaren. Beträffande möjligheten att kringgå reglerna genom ett fusionsförfarande bör beaktas att fusion är ett administrativt krävande och kostsamt förfarande, varför det är långt ifrån säkert att fondbolagen kommer att utnyttja fusionsförfarandet i syfte att kringgå regelverket, i vart fall inte i den utsträckning som utredningen förutsätter. Påståendet att nuvarande regelverk innebär en konkurrensnackdel för fondbolagen har inte underbyggts. I vissa länder finns, vid sidan om ändring av fondbestämmelserna, kompletterande ordningar till skydd för andelsägarna, t.ex. andelsägarstämmor och krav på majoritetsbeslut. När det gäller underrättelse till fondandelsägarna bör det klargöras om *Finansinspektionen* ska granska underrättelsen. Det är rimligt att beslut om godkännande fattas först när inspektionen är nöjd med underrättelsens innehåll och utformning. Skyldigheten att tillhandahålla informationen till investerare som köper andelar efter det att beslut fattats bör framgå av lag. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* anser sig inte kunna tillstyrka förslaget utan att ytterligare överväganden sker beträffande möjligheten att bibehålla det nuvarande skyddet för investerare och konsument, t.ex. att samordna bestämmelserna om ändring av fondbestämmelser med bestämmelserna om fusion. Nämnden pekar på att man i aktiebolagslagen (2005:551) infört regler som innebär att reglerna för inlösen av minoritetsaktieägare (22 kap. 1 §) inte ska kunna kringgås beträffande ett publikt bolag genom en fusion. En fusion där det överlåtande bolaget är ett publikt bolag kan då inte genomföras utan att beslutet biträds av aktieägare som tillsammans företräder minst nio tiondelar av aktierna i det publika bolaget (23 kap. 17 § tredje stycket aktiebolagslagen). *Konsumentverket* anser att den föreslagna regleringen kan leda till en obalans i förhållandet mellan konsumenten och näringsidkaren och därmed ett försämrat konsumentskydd. Enligt verket krävs därför en noggrann analys av vilken information som ska lämnas till konsumenten och på vilket sätt underrättelsen ska lämnas. Verket ser särskilt att det skulle kunna uppstå problem om konsumenten av olika

anledningar inte hinner fatta ett beslut om inlösen inom 30 dagar eller om kraftiga kursförändringar inträffar precis innan eller under de 30 dagarna. Verket påpekar också att det skulle kunna övervägas om konsumenten borde få lösa in sina fondandelar utan kostnad, eftersom försäljningen inte sker frivilligt i en situation där förutsättningarna för fonden drastiskt ändras.

Skälen för regeringens förslag

Svårigheten att ändra fondbestämmelser

I dag förekommer situationer där ett fondbolag vill ändra en investeringsfonds fondbestämmelser så att fonden i större utsträckning överensstämmer med vad fondbolaget tror att fondspararna i allmänhet efterfrågar. Enligt rådande praxis tillåts i många fall inte sådana ändringar. I skrivelse den 6 december 2005 till Finansdepartementet pekar *Fondbolagens förening* bl.a. på svårigheterna att få tillstånd till användande av derivatinstrument när LIF i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/108/EG ändrades så att derivatinstrument kunde användas som ett led i placeringsinriktningen. Detta har enligt föreningen lett till att nya fonder har startats i syfte att kunna utnyttja de möjligheter som den nya lagstiftningen ger. Även i yttrande över Värdepappersfondsutredningens slutbetänkande (SOU 2002:104) anförde föreningen att det vid prövningen av om en ändring kan anses skälig bör göras en helhetsbedömning av marknadsutvecklingen och andra omständigheter, såsom ändrad lagstiftning, sedan fondens tillkomst. Även en väsentlig ändring bör enligt föreningen i vissa fall anses skälig för andelsägarna, särskilt som alternativet kan vara att lägga ned en fond som inte längre är lönsam eller attraktiv.

Nya möjligheter att förändra en fond som en följd av UCITS IV-direktivet

UCITS IV-direktivet anger att ändringar i fondbestämmelserna ska godkännas av den behöriga myndigheten men inga kriterier för när eller hur ändringar får ske (artikel 5.6). Detta är således en nationell fråga. Det finns dock andra bestämmelser i direktivet som indirekt påverkar möjligheten att ändra fondbestämmelser.

I enlighet med UCITS IV-direktivet ska en värdepappersfond kunna omvandlas till en matarfond. Det krävs då att fondbestämmelserna ändras så att de medger de önskade placeringarna. Av direktivet framgår att den behöriga myndigheten ska ge tillstånd till en placering av medel i ett mottagarfondföretag om vissa förutsättningar är uppfyllda. Direktivet ger inte utrymme för att förhindra ändringar i fondbestämmelser så att möjligheterna för befintliga värdepappersfonder att bli matarfonder försvåras. Det framgår nämligen att de villkor som måste uppfyllas för att en värdepappersfond ska få omvandlas till en matarfond är uttömmande (skäl 52). De nya reglerna om matarfonder och

mottagarfonder innebär därför att ändringar i fondbestämmelserna i vissa fall måste godkännas även om de innebär att fondens placeringsinriktning ändras på ett grundläggande sätt.

Även UCITS IV-direktivets bestämmelser om fusioner innebär att en värdepappersfond kommer att kunna förändras avsevärt och utan att det finns möjlighet att begränsa detta genom nationella bestämmelser av det slag som finns i LIF vad avser fondbestämmelseändringar. UCITS IV-direktivet innehåller inga bestämmelser om att en fusion endast får ske om de fonder som ska ingå i fusionen har likartad placeringsinriktningen. Enligt regeringens uppfattning kan fusionsreglerna inte tolkas på annat sätt än att fusioner mellan fonder med vitt skilda placeringsinriktningar är tillåtna enligt direktivet och följaktligen måste accepteras av medlemsstaterna. I stället för att ansöka om ändring av fondbestämmelserna kan ett fondbolag därför låta en fond absorberas av en nystartad fond med önskad placeringsinriktning. Resultatet av fusionen blir då bl.a. att det föreligger en fond med den önskade placeringsinriktningen, utan att ändringen av fondbestämmelserna har underställts någon skälighetsbedömning. Om fusionen sker med en nystartad fond som ännu inte har några fondandelsägare är förfarandet förhållandevis enkelt.

Det ska påpekas att syftet med de nya reglerna om matar- och mottagarfonder samt om fusioner är att stordriftsfördelar ska kunna uppnås. Dessa nya möjligheter förutsätts komma fondandelsägarna till godo.

En gräns för möjligheten att ändra fondbestämmelser

Enligt regeringens mening kan det i många fall finnas goda skäl för en ändring av en investeringsfonds fondbestämmelser. Förutsättningarna för att erhålla god avkastning i fonden kan ha förändrats på grund av nya förhållanden eller nya regler. Möjligheten att använda nya typer av finansiella instrument för att effektivisera förvaltningen eller att ett bolag i vilket en betydande del av fondmedlen placeras flyttar till ett annat land eller avnoteras från viss börs kan t.ex. medföra att placeringsinriktningen behöver ändras. En annan viktig aspekt är att UCITS IV-direktivets syfte att uppnå stordriftsfördelar bättre uppfylls om ett fondbolag kan ändra fondbestämmelserna för en fond i stället för att starta en ny fond som t.ex. kan anses bättre tillgodose andelsägarnas befogade krav på god avkastning. Ett alltför stort antal fonder med likartad placeringsinriktning är inte till fördel för fondsparare i stort då förvaltningskostnaderna kan förväntas bli högre. Svårighet att ändra fondbestämmelser kan även leda till att fondbolaget väljer att avveckla fonden. Ett beslut att avveckla fonden är fondbolagets eget och det kan inte påverkas av andelsägarna. När en fond avvecklas får det som regel till följd att andelsägaren får sitt innehav avyttrat.

Ett större perspektiv bör därför antas när det gäller godkännande av ändringar i fondbestämmelserna än enbart en jämförelse mellan de gällande och de önskade fondbestämmelserna. Det skydd för konsumenterna som svårigheterna att ändra fondbestämmelser innebär

riskerar annars att motverka sitt syfte. En större möjlighet att ändra fondbestämmelser än den nuvarande bör därför anses vara till gagn för de konsumenterna som investerar i fonder.

Regeringen har dock förståelse för de remissinstanser som kritiserar utredningens förslag för att det inte i tillräcklig grad tillvaratar konsumenternas intressen. Liksom *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* påpekat skulle det i viss utsträckning vara möjligt att uppställa särskilda krav på att en fusion liksom en ändring av fondbestämmelserna ska få ske. Även *Finansinspektionen* har påpekat att det i andra länder kan förekomma alternativa sätt att uppnå ett högt konsumentskydd, t.ex. andelsägarstämmor.

En reglering av möjligheten att ändra fondbestämmelser kan inte, om den är avsedd att även påverka fusionsmöjligheten, gå ut på en skälighetsbedömning från behörig myndighets sida, såsom idag är fallet. Detta skulle innebära att medlemsstaterna kunde begränsa tillämpningen av fusionsreglerna avsevärt och måste anses stå i strid med direktivet. Däremot skulle det kunna införas krav på samtycke från ett visst antal fondandelsägare, vare sig det rör sig om en fusion eller om en ändring av fondbestämmelser.

En ordning där fondandelsägarna ska samtycka till väsentliga ändringar av fondbestämmelserna övervägdes i samband med införandet av de nuvarande reglerna. Sådana förfaranden ansågs kunna bli omständliga och kostsamma. Det erinrades om att fondbolaget var underkastat regler som innebar en viss garanti för att beslut angående bolagets verksamhet skedde på ett lagligt och ändamålsenligt sätt, och att fondbolaget fick anses ha den bästa överblicken över verksamheten och besitta den största sakkunskapen i frågor som rörde verksamheten (prop. 1974:128 s. 114).

Situationen är inte helt jämförbar med aktiebolagets, eftersom i det senare fallet aktieägarna fattar de stora besluten beträffande aktiebolaget och dess drift. En fondandelsägare däremot kan aldrig tvinga ett fondbolag att fortsätta förvalta fonden; fondandelsägarna kan t.ex. inte hindra att fondbolaget avvecklar fonden. Detta är en konsekvens av att en investeringsfond inte är en juridisk person och att det är fondbolaget som förvaltar fonden och företräder andelsägarna i alla frågor (4 kap. 2 § första stycket LIF). Fondbolaget har således av andelsägarna anförtrots förvaltningen och har en lagstadgad skyldighet att agera i andelsägarnas intresse vid förvaltningen av fonden.

Regeringen anser mot den bakgrunden att fondbolaget bör få besluta om ändring av fondbestämmelser så länge dessa inte strider mot andelsägarnas intresse. Regeringen anser dock, till skillnad mot vad som föreslås av utredningen, att frågan om en ändring kan anses strida mot andelsägarnas intresse bör vara föremål för prövning av Finansinspektionen. En möjlighet att vägra godkännande av fondbestämmelser som anses strida mot fondandelsägarnas gemensamma intresse innebär att fondbolagen alltjämt tvingas motivera sina önskemål om ändringar i fondbestämmelserna. Fondbolagets bedömning bör dock godtas om den inte förefaller oriktig. Även vad som kan betraktas som väsentliga ändringar bör kunna godtas. Däremot bör genomgripande ändringar av bestämmelser som typiskt sett får anses ha varit avgörande för att andelsägare investerat i fonden inte få göras. Sådana ändringar får

anses strida mot andelsägarnas intresse. Som exempel på sådana ändringar kan nämnas att fondens placeringsinriktning förändras fundamentalt, t.ex. från räntefond till aktiefond, att ändringen medför att risknivån förändras markant eller att en fond som profileras som etisk övergår till att bli en fond utan sådan inriktning. Behovet av att skydda konsumenterna tillgodoses enligt regeringens mening genom denna begränsning, samt genom att fondandelsägarna får begriplig information om förändringen och en möjlighet att begära inlösen av sina fondandelar innan ändringarna i fondbestämmelserna börjar tillämpas (se vidare i följande avsnitt).

En särskild fråga är hur Finansinspektionen ska behandla ett fondbolags ansökan om att få omvandla en värdepappersfond till en matarfond och tvärtom. Som anförts ovan kan Finansinspektionen inte vägra godkännande av ändrade fondbestämmelser som innebär att en värdepappersfond omvandlas till en matarfond. Bedömningen såvitt avser ändringen av placeringsinriktning kan nämligen inte gå utöver de krav som UCITS IV-direktivet uppställer. Om mottagarfonden upplöses eller mottagarfondens placeringsinriktning förändras på grund av en fusion eller delning måste fondbolaget för värdepappersfonden överväga hur matarfondens medel fortsättningsvis ska placeras. I likhet med när värdepappersfonden blev en matarfond kan matarfonden bli matarfond till en ny mottagarfond, som i teorin kan ha en helt annan placeringsinriktning än den tidigare. Inte heller en sådan förändring av fondbestämmelserna kan vägras. Fondbolaget för värdepappersfonden kan även välja att fortsättningsvis förvalta medlen aktivt. UCITS IV-direktivet innehåller inga regler som inverkar på möjligheten att godkänna fondbestämmelser som innebär att en matarfond blir en vanlig värdepappersfond. Finansinspektionen ska således godkänna sådana fondbestämmelser om de inte strider mot fondandelsägarnas gemensamma intresse. Eftersom den tidigare placeringen i en viss mottagarfond inte är tillgänglig längre, kan en större förändring än vad som skulle accepteras i vanliga fall behöva godtas. Det kan dock finnas fall då den föreslagna nya placeringsinriktningen innebär så stora förändringar för fondandelsägarna att det är bättre att fonden upplöses.

Underrättelse till andelsägare och rätt till inlösen av fondandelar

Möjligheten att göra fondbestämmelseändringar av väsentlig betydelse bör kompletteras med krav på information till andelsägarna om innebörden av förändringen. Dessutom bör andelsägarna ges möjlighet att lösa in fondandelarna innan de ändrade fondbestämmelserna börjar tillämpas. På samma sätt som i enlighet med UCITS IV-direktivet gäller vid fusion, omvandling till matarfond eller byte av mottagarfond bör några avgifter för sådan inlösen inte få tas ut. Däremot bör direkta kostnader för att avveckla värdepappersinnehav till följd av inlösen få debiteras andelsägare om sådana kostnader får tas ut enligt fondbestämmelserna och också normalt tas ut.

Fondbestämmelseändringar av väsentlig betydelse för andelsägare kan avse t.ex. höjda avgifter eller betydande förändringar i placeringsinriktningen. Eftersom det ska kunna förekomma olika

andelsklasser i en fond och ändringarna därmed inte behöver påverka samtliga andelsägare, bör det vara möjligt för Finansinspektionen att besluta att endast berörda andelsägare ska underrättas om ändringarna.

Det kan förekomma situationer där ändringen i sig inte kan anses som väsentlig men där det ändå är viktigt att andelsägarna får skriftlig informationen om ändringen. Det gäller t.ex. namnbyte på en fond, eftersom fondandelsägarna utan den kunskapen inte kan ta del av information som publiceras om fonden. Finansinspektionen bör därför, liksom i dag, ha möjlighet att besluta om underrättelse till andelsägare vid alla typer av fondbestämmelseändringar. Andelsägarna behöver då inte erbjudas möjlighet till inlösen av sina fondandelar innan ändringen börjar tillämpas.

Det kommer även att förekomma fondbestämmelseändringar som inte kan anses ha någon betydelse för andelsägarna. Exempel på sådana ändringar kan vara språkliga eller redaktionella ändringar av fondbestämmelserna. I dessa situationer behöver Finansinspektionen inte besluta om någon särskild underrättelse till andelsägarna. De räcker att ändringarna tillkännages på det sätt som framgår av fondbestämmelserna (jfr 4 kap. 8 § andra stycket 13).

Finansinspektionens beslut om att fondbolaget måste underrätta andelsägare innebär också en skyldighet för fondbolaget att informera de som tillkommer i tiden efter inspektionens beslut och fram till dess att ändringen träder i kraft. *Finansinspektionen* har föreslagit att det ska finnas en skyldighet att lämna information om ändringen av fondbestämmelser även till den som avser att köpa andelar i fonden (jfr 4 kap. 20 § första stycket om skyldighet att tillhandahålla faktablad). En sådan i och för sig rimlig förändring av nuvarande bestämmelser innebär en ny skyldighet för fondbolagen och kräver även övervägande av eventuella distributörers skyldigheter (jfr föreslagna 8 kap. 22 a §). Det finns inte utrymme att, med iakttagande av de beredningskrav som ställs, överväga denna fråga inom ramen för detta lagstiftningsarbete. Det kan dock förutsättas att fondbolag och distributörer av fondandelar, i syfte att ge en rättvisande bild av förutsättningarna för en investering, informerar presumtiva köpare av fondandelar om en förestående förändring av fondens placeringsinriktning.

Utformningen av och sättet för underrättelse

I dag finns inga bestämmelser om vad underrättelsen till andelsägaren vid en ändring av fondbestämmelser ska innehålla.

Som *Konsumentverket* påpekat är det viktigt att utformningen av underrättelsen analyseras noga. Underrättelsen måste innehålla information som på ett begripligt sätt förklarar för fondandelsägarna vilka konsekvenser fondbestämmelseändringen får för deras investering. Om Finansinspektionen bedömer att underrättelsen inte är fullständig, bör inspektionen kunna begära att fondbolaget förtydligar informationen. Som *Finansinspektionen* påpekat bör det vara ett villkor för godkännande av fondbestämmelseändringar att en eventuell underrättelse har utformats på lämpligt sätt. Regeringen anser därför att det i LIF bör anges att en underrättelse ska innehålla lämplig information om syftet med

fondbestämmelseändringen och vilka konsekvenser den kan få för andelsägarna, samt att en förutsättning för Finansinspektionens godkännande av ändringen är att underrättelsen uppfyller dessa krav. Om ändringen är av väsentlig betydelse för andelsägarna och därför ska medföra särskild rätt till inlösen ska underrättelsen innehålla information även om detta. Fondbolaget kan då välja att ge in en tänkt underrättelse i samband med ansökan om godkännande eller därefter på begäran av Finansinspektionen om komplettering av ansökan när det står klart att en sådan underrättelse krävs.

Det är särskilt viktigt att informationen beträffande rätten till inlösen är lättbegriplig. I samband med vissa typer av fondbestämmelseändringar kan det även finnas behov av annan särskild information. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör därför bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om innehållet i underrättelsen.

Möjligheten för Finansinspektionen att kräva underrättelse till andelsägarna innebär att inspektionen också ska ta ställning till hur underrättelsen ska ske, t.ex. att den ska skickas till andelsägarna eller att den ska kungöras. Detta får avgöras i varje enskilt fall. Det kommer dock att finnas behov av föreskrifter beträffande sättet för underrättelse i samband med omvandling till matarfond eller byte av mottagarfond (se avsnitt 8.5.4). Det bör därför finnas en möjlighet att föreskriva om detta även för andra förändringar av en fond.

Tidpunkten och kostnaderna för inlösen

Vid väsentliga ändringar av fondbestämmelserna ska således andelsägarna innan ändringen börjar tillämpas ha rätt att lösa in sina andelar utan andra avgifter än vad som motsvarar kostnaderna för avveckling av värdepappersinnehavet till följd av inlösen. Andelsägarna bör ha rätt att begära sådan inlösen under minst 30 dagar från det att fondbolaget underrättat andelsägarna om Finansinspektionens beslut att godkänna fondbestämmelseändringen. Tidsfristen bör räknas från den dag då informationen om åtgärden lämnades till andelsägarna.

En värdepappersfond måste vara öppen för inlösen minst en gång per vecka (4 kap. 13 § första stycket jfrt med 4 kap. 10 § tredje stycket LIF). En specialfond behöver dock inte vara öppen för inlösen av andelar mer än en gång om året (6 kap. 1 § LIF). Det ska anges i fondbestämmelserna under vilka tidsperioder andelarna kan lösas in. Oavsett vid vilka tidpunkter en investeringsfond är öppen för inlösen måste andelsägarna ha möjlighet att begära inlösen under minst 30 dagar från det att de mottar en underrättelse om rätten till inlösen. Det som anges i fondbestämmelserna om inlösenförfarande kan dock innebära att inlösen inte sker direkt när begäran kommer. Fondbestämmelseändringen får dock inte börja tillämpas förrän de andelsägare som inom fristen begärt inlösen har fått lösa in sina andelar.

Inlösen av fondandelarna ska i föreskrivna situationer inte medföra några andra kostnader för andelsägarna än de som fondbolagen debiterar i syfte att täcka kostnader för avveckling av värdepappersinnehav. Detta betyder att en andelsägare ska kunna lösa in sina andelar utan särskild inlösenavgift. De kostnader som får tas ut är transaktionskostnader som

är förknippade med den försäljning av värdepapper som blir nödvändig på grund av inlösen, t.ex. courtage. Det ska påpekas att bestämmelsen inte innebär att fondbolaget har rätt att kräva ersättning för kostnader i samband med inlösen om sådana avgifter inte tas ut i vanliga fall vid inlösen. Det krävs således såväl att sådana avgifter eller kostnader får tas ut enligt fondbestämmelserna och, med beaktande av likabehandlingsprincipen, att de också i vanliga fall tas ut.

Som *Konsumentverket* påpekat kan det övervägas om inte konsumenten borde få lösa in sina fondandelar helt utan kostnad eftersom försäljningen inte kan anses ske frivilligt. Om kostnaderna inte drabbar den som löser in fondandelar drabbar de emellertid i stället kvarvarande andelsägare i fonden eftersom kostnaderna belastar fonden. Möjligheten att låta den som begär inlösen stå för dessa kostnader innebär därmed ett skydd för de fondandelsägare som väljer att ha kvar sina innehav.

Möjlighet att skjuta upp tillämpningen av nya eller ändrade fondbestämmelser

Liksom i dag bör gälla att Finansinspektionen ska ha rätt att besluta att vissa ändringar i fondbestämmelserna inte får tillämpas förrän efter en viss tid. Möjligheten blir särskilt viktig vid väsentliga fondbestämmelseändringar, eftersom andelsägarna då måste få möjlighet att lösa in sina fondandelar innan ändringen börjar tillämpas. Om ändringen gäller en specialfond som har öppet för inlösen endast en gång per år, kan det behöva gå lång tid innan ändringen får börja tillämpas. Den nuvarande begränsningen som innebär att tillämpningen kan anstå längst tre månader bör därför tas bort. Finansinspektionen bör ha möjlighet att besluta det datum som den anser är lämpligt med hänsyn till behovet av att skydda fondandelsägarna och till vad fondbolaget anfört i sin ansökan om godkännande av fondbestämmelseändring.

Finansinspektionen har påtalat att det kan finnas behov av att skjuta upp tillämpningen även av nya fondbestämmelser, t.ex. när nya fondbestämmelser godkänns på grund av att en fond ska delas men delningen inte ska träda i kraft förrän en tid efter godkännandet. Regeringen instämmer i att det bör finnas en möjlighet för Finansinspektionen att besluta att även nya fondbestämmelser får börja tillämpas först efter viss tid.

13.1.3 Handläggningstid för ärenden som avser fondbestämmelser

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska inom två månader från det att en fullständig ansökan om godkännande av fondbestämmelser eller ändringar i dem lämnats in till myndigheten fatta beslut i frågan samt underrätta fondbolaget om sitt beslut.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: I UCITS IV-direktivet har det införts en tidsfrist för den behöriga myndighetens prövning av en ansökan om tillstånd att bilda ett fondföretag. Den behöriga myndigheten ska inom två månader efter det att fullständiga ansökningshandlingar har lämnats in underrätta förvaltningsbolaget om fondföretaget har beviljats tillstånd eller inte (se artikel 5.4 andra stycket). Tidsfristen infördes tillsammans med reglerna om det utvidgade förvaltningsbolagspasset men gäller generellt, dvs. oavsett om förvaltningsbolaget är inhemskt eller utländskt. För att genomföra regeln i direktivet bör det i LIF införas en bestämmelse om att ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag ska underrättas om Finansinspektionens beslut i fråga om godkännande av fondbestämmelser inom två månader från det att en fullständig ansökan om godkännande lämnats in (4 kap. 9 § jfr med 1 kap. 6 d §). Samma tidsfrist bör gälla när fråga är om ändring av fondbestämmelser.

13.1.4 Undantag från vissa begränsningsregler i 5 kap. LIF

Regeringens förslag: Den möjlighet som i dag finns för Finansinspektionen att under högst sex månader tillåta avvikelser från begränsningsreglerna vid godkännande av nya fondbestämmelser ska gälla även när fondbestämmelser ändras. Finansinspektionen ska båda vid godkännande av fondbestämmelser för en ny fond och ändrade fondbestämmelser ha en möjlighet att tillåta avvikelser från fondbestämmelserna under högst sex månader.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 5 kap. 24 § LIF får Finansinspektionen besluta att avvikelser får ske från vissa begränsningsregler i 5 kap. LIF under sex månader från det att verksamheten påbörjats. Bakgrunden till denna bestämmelse är att det kan vara svårt för nystartade fonder att hålla sig inom de begränsningsregler som anges i 5 kap. 24 § LIF och samtidigt fatta välgrundade och ekonomiskt riktiga investeringsbeslut. Det finns därför praktiska skäl för att tillåta tillfälliga avvikelser. En förutsättning är att fonden ändå har en lämplig fördelning av placeringar med hänsyn till den riskspridning som är förenad med fondens placeringsinriktning enligt fondbestämmelserna (prop. 2002/03:150 s. 322).

När en värdepappersfond omvandlas till en matarfond ändrar fonden karaktär på ett sådant sätt att en övergångsperiod normalt – om inte värdepappersfonden kan betala för andelar i mottagarfonden genom att överföra finansiella instrument som finns i värdepappersfonden – måste anses erforderlig. Även vid annan ändrad placeringsinriktning kan det vara lämpligt med en övergångsperiod under vilken fondens innehav kan anpassas efter den nya inriktningen. Det kan i sådana fall inte anses ligga

i andelsägarnas intresse att kräva att placeringarna omgående ska stå i överensstämmelse med den nya lydelsen av fondbestämmelserna, utan avveckling av innehav och nya investeringar bör få göras på ett ekonomiskt försvarbart sätt. Även om fondbolaget inte måste frångå begränsningsreglerna i LIF kan det vara nödvändigt att avvika från fondbestämmelserna under en övergångsperiod. Regeringen anser att det mot denna bakgrund är motiverat att Finansinspektionen även när det gäller befintliga fonder där fondbestämmelserna ändras, ska kunna tillåta avvikelser från placeringsbegränsningarna i 5 kap. LIF eller från fondbestämmelserna. Såsom när det gäller nystartade fonder gäller detta under förutsättning att fonden har en lämplig fördelning av sina placeringar med hänsyn till den riskspridning som är förenad med fondens placeringsinriktning enligt fondbestämmelserna.

Vid bedömningen av om avvikelser ska tillåtas, och i så fall under hur lång tid, kan inspektionen beakta bl.a. fondens storlek, vilken placeringsinriktning fonden har, de enskilda innehavens storlek och likviditeten i de marknader som fonden handlar på. Ett undantag bör aldrig beviljas för en längre tidsperiod än som kan motiveras med hänsyn till andelsägarnas gemensamma intresse. Även för nystartade fonder bör det vara möjligt att tillåta avvikelser från fondbestämmelserna på motsvarande sätt. Övergångsperioden ska liksom i dag kunna vara i högst sex månader.

13.2 Information till andelsägare med förvaltarregistrerade fondandelar

13.2.1 Andelsägarregister och förvaltarregistrering

Ett fondbolag ska föra eller låta föra ett register över samtliga innehavare av andelar i investeringsfonden (4 kap. 11 § LIF). Om en fondandelsägare har lämnat sina andelar för förvaltning till någon som har fått tillstånd till registrering som förvaltare, får förvaltaren anges i registret i stället för andelsägaren. I registret ska det särskilt anmärkas att fondandelen förvaltas för någon annans räkning (4 kap. 12 § första stycket). Så kallad förvaltarregistrering är vanlig när fondandelarna har köpts genom en distributör, t.ex. ett värdepappersinstitut.

Information från fondbolaget till andelsägarna lämnas till de som registrerats i andelsägarregistret. Vid förvaltarregistrering lämnas informationen således till förvaltaren. Denne för i sin tur ett eget kundregister över de andelsägare vars fondandelar förvaltaren förvaltar. Förvaltaren ska till andelsägaren lämna den information förvaltaren får från fondbolaget, om inte andelsägaren avstått från sådan information (4 kap. 12 § första stycket LIF). Avstående från sådan information kan förekomma i standardavtal mellan en förvaltare och en fondandelsägare.

Mellan en förvaltare och en fondandelsägare kan det förekomma mellanhänder i flera led. Det finns inga bestämmelser som föreskriver att information som fondbolaget lämnar ska vidarebefordras i alla led så att den når den slutliga fondandelsägaren.

13.2.2 Vidarebefordran av information

Regeringens förslag: Den som är förvaltarregistrerad för kunds räkning skyndsamt lämna vidare information som förvaltaren får från fondbolaget till andelsägaren eller den som förvaltaren antecknat i andelsägarens ställe. Ett avstående av rätten till sådan information ska inte kunna omfatta information om ändringar av fondbestämmelser som medför att fondandelsägarna ges en rätt att lösa in sina fondandelar innan ändringen träder i kraft. Avståndet ska inte heller kunna omfatta information om att en fond ska fusioneras.

Ett värdepappersinstitut som får information om nämnda fondbestämmelseändringar eller om fusion från den som förvaltarregistrerats i andelsägarregistret ska skyndsamt lämna vidare informationen till sina kunder.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur informationen ska vidarebefordras till andelsägarna.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock föreslagit att informationsavståndet, förutom information om att en fond ska fusioneras eller delas, inte ska kunna omfatta information om fondbestämmelseändringar som är av ”väsentlig betydelse för andelsägarna”.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det. *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter den föreslagna begränsningen av avtalsfriheten och anser att UCITS IV-direktivet inte hindrar att rätten till information avtalas bort. Advokatsamfundet påpekar att en motsvarande begränsning av avtalsfriheten inte anses befogad beträffande aktieägars rätt till information om ändringar av bolagsordningar. *Sparbankernas riksförbund* anser att begreppet ”väsentlig ändring” bör klargöras. *Svenska Bankföreningen* påpekar att det är angeläget att fondbolagen utvecklar en standard för hur information till värdepappersinstituten ska vara utformad, eftersom det skulle underlätta hanteringen och vidarebefordrandet av informationen.

Skälen för regeringens förslag: Skyldigheten att informera fondandelsägare är det sätt som i UCITS IV-direktivet används för att upprätthålla ett skydd för andelsägarna vid stora förändringar beträffande ett fondföretag som möjliggörs i direktivet. Det gäller såväl vid fusion av fondföretag som vid omvandling till matarfondföretag eller byte av mottagarfondföretag. I skälen till kommissionens direktiv 2010/44/EU påpekas att informationen bör tillställas andelsägarna personligen, eftersom de bör vara medvetna om att fondföretaget genomgår en genomgripande förändring och ha möjlighet att läsa informationen. Det påpekas vidare att direktivet inte bör ålägga fondföretagen att informera sina andelsägare direkt, utan direktivet bör ta vederbörlig hänsyn till de specifika förhållandena i vissa medlemsstater där fondföretag eller deras förvaltningsbolag av juridiska eller praktiska skäl inte kan ta direktkontakt med andelsägarna. Fondföretagen bör ha möjlighet att

tillhandahålla informationen genom att lämna den till mellanhänder, om det säkerställs att alla andelsägare sedan får den (skäl 5).

Det ska påpekas att de förändringar av en fond för vilka UCITS IV-direktivet föreskriver att information ska lämnas till andelsägarna, inte har kunnat genomföras tidigare i Sverige. En värdepappersfond har inte kunnat omvandlas till matarfond och en fond har inte heller kunnat fusioneras med en fond med en helt annan placeringsinriktning. När sådana och andra väsentliga förändringar av fondbestämmelserna nu tillåts är det enligt regeringens mening rimligt och lämpligt att det säkerställs att information om dessa förändringar alltid kommer fram till fondandelsägarna. I dessa fall ges andelsägarna information om förändringen av deras investering och om möjligheten att lösa in sina fondandelar innan förändringen genomförs. Det är av stor vikt att informationen når varje andelsägare för att ge denne en reell möjlighet att reagera på informationen och utnyttja sin rätt till inlösen i tid. Sådan information ska därför alltid skyndsamt lämnas vidare av en förvaltare, och i alla led av mellanhänder, till dess den når andelsägarna. Avstående från information får därmed inte omfatta denna typ av informationen.

Den som innehar fondandelar för annans räkning ska således vara skyldig att vidarebefordra information som denne får från ett fondbolag till den som förvaltaren antecknat i andelsägarens ställe, och ett värdepappersinstitut som får information ska vara skyldig att lämna vidare viss informationen till sin kund. Skyldigheten för mellanhänder som inte finns registrerade som förvaltare i andelsägarregistret bör införas i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Skyldigheten bör endast avse sådan information som inte kan avstås enligt LIF. Eftersom det i LIF kommer att finnas ett bemyndigande angående sättet för tillhandahållande av information om fusioner eller ändringar i fondbestämmelser bör ett motsvarande bemyndigande finnas i lagen om värdepappersmarknaden avseende sättet för informationslämnandet.

14 Övriga frågor

I detta avsnitt lämnas förslag som inte har direkt anknytning till genomförandet av UCITS IV-direktivet. Förslagen rör möjlighet att ha olika andelsklasser i en investeringsfond, möjlighet att låta inlösen av andelar ske endast via en reglerad marknad, möjlighet att utfärda andelar innan betalning tillförts fonden, förbättrad möjlighet att i vissa fall senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar, avskaffad tillståndsplikt vid fondbolags utförande av uppgifter på uppdrag, minskade krav på uppdragsavtal som avser distribution av fondandelar samt förenklad avveckling av fond i vissa fall. Härutöver tas några frågor upp som behandlas av Investeringsfondsutredningen men där några förslag inte lämnas. Dessa gäller delning av en investeringsfond och justerat fondandelsvärde.

14.1 Andelsklasser i investeringsfonder

Regeringens förslag: I en investeringsfond får det finnas andelar av olika slag (andelsklasser). Andelsklasser i en och samma fond får vara förenade med olika villkor för utdelning, avgifter, lägsta teckningsbelopp och i vilken valuta andelarna tecknas. Andelarna i en andelsklass ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. Om det finns andelsklasser ska värdet av en fondandel bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen. I fondbestämmelserna ska anges vilka andelsklasser som ska finnas och vad som utmärker respektive andelsklass.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Regeringens förslag innebär dock, till skillnad från utredningens, att det anges i lagtexten vilka villkor andelsklasser får vara förenade med.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som uttryckt en uppfattning är i princip positiva till förslaget att möjliggöra andelsklasser. *Finansinspektionen* menar dock att utredningens analys är så otillräcklig att förslaget inte bör genomföras i nuläget. Även *Riksbanken* påpekar att förslagets konsekvenser är otillräckligt belysta. *Fondbolagens förening* anser att byten mellan andelsklasser skattemässigt inte ska ses som en avyttring och att de därmed ska undantas från kapitalvinstskatt. *Konsumentverket* understryker vikten av att säkerställa att en andelsklass inte gynnas på bekostnad av en annan.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 10 § första stycket LIF ska andelarna i en investeringsfond vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. I paragrafens andra stycke anges att värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Bestämmelsen ger uttryck för den fondrättsliga likabehandlingsprincipen som infördes genom 1974 års aktiefondslag. I förarbetena till den lagen

angavs att "...andelarna i en aktiefond skall vara lika stora, dvs. avse samma kvotdel av fonden, och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. Detta innebär att varje andel alltid skall ha samma värde som var och en av de övriga andelarna i samma aktiefond. Genom denna föreskrift förhindras att det i en aktiefond finns fondandelar med sinsemellan olika värde. Någon motsvarighet till preferensaktier kan alltså aldrig uppkomma" (se prop. 1974:128, s. 170).

Likabehandlingsprincipen innebär att det inte är möjligt för fondbolag att erbjuda investeringsfonder med s.k. andelsklasser, dvs. fonder där den underliggande förmögenhetsmassan fortfarande är gemensam och förvaltas med samma placeringsinriktning, men där investerare erbjuds att förvärva andelar som är förenade med olika rättigheter. Att kunna erbjuda fonder med andelsklasser har sedan länge varit ett önskemål från fondbolagens sida, och varit uppe till diskussion i olika tidigare översyner av lagstiftning som relaterar till fondverksamhet. Andelsklasser eller aktiekategorier i fonder är en vanlig företeelse utanför Sverige och förekommer i t.ex. Luxemburg och Danmark. Andelsklasser används i dessa länder för att differentiera avgifter och för att erbjuda investerare andelar uttryckta i olika valutor. Vidare förekommer även valutasäkrade andelsklasser och andelsklasser som är förenade med utbetalning respektive ackumulering av utdelning.

En möjlighet för fondbolag att kunna erbjuda andelar i olika andelsklasser i en fond kan vara ett kostnadseffektivt sätt att differentiera en fonds egenskaper i enlighet med efterfrågan på marknaden. Till exempel är fondbolag i dag hänvisade till att bilda två fonder för det fall att fondbolaget vill erbjuda investerare att placera i andelar i en fond som är utdelande respektive icke utdelande, trots att förvaltning och placeringsinriktning är densamma för fonderna.

Utredningen har föreslagit att andelsklasser bör tillåtas även i Sverige, och att fondbolag bör ges uttrycklig möjlighet att erbjuda fondandelsklasser för differentiering av avgifter, för notering av andelsvärde i olika valutor, för valutasäkring av fondförmögenheten samt för ackumulering respektive utbetalning av utdelning. Även kombinationer av dessa alternativ bör enligt utredningen tillåtas. Utredningen har också föreslagit att Finansinspektionen ska ges möjlighet att godkänna andra andelsklasser än de uppräknade.

Regeringen anser i likhet med utredningen att andelsklasser bör tillåtas. Med tanke på att andelsklasser är en för svenska förhållanden ny företeelse och innebär en delvis komplex hantering, både administrativt och ur informationssynpunkt, finns dock skäl att gå stegvis fram. Om erfarenheterna visar sig positiva, finns skäl att senare överväga ytterligare möjligheter. Regeringen menar därför att fondbolag bör ges uttrycklig möjlighet att erbjuda fondandelsklasser för differentiering av avgifter, för notering av andelsvärde i olika valutor, och för ackumulering respektive utbetalning av utdelning. Även kombinationer av dessa alternativ bör kunna tillåtas. Till skillnad från utredningen anser regeringen dock inte att det på detta stadium bör ges möjlighet att inrätta andelsklasser för valutasäkring av fondförmögenheten, eftersom detta, som *Finansinspektionen* påpekat, bl.a. reser frågor om på vilket sätt de finansiella instrument som kan bli aktuella att utnyttja för att åstadkomma detta ska hanteras i förhållande till den för samtliga

andelsklasser gemensamma fondförmögenheten. Detta kräver en fördjupad analys som det inte finns möjlighet att genomföra inom ramen för detta lagstiftningsarbete. Det bör vidare inte på detta stadium öppnas möjlighet att få andra typer av andelsklasser godkända. Beträffande frågorna kring den skattemässiga behandlingen som rests av *Fondbolagens förening* avser regeringen inte att införa någon skattemässig särreglering. Huruvida byten mellan andelsklasser utlöser kapitalvinstskatt får avgöras enligt allmänna skatterättsliga regler.

När det gäller ett införande av möjlighet att inrätta andelsklasser är det enligt regeringens uppfattning viktigt att slå fast ett antal grundläggande principer. Principen om likabehandling av alla andelar i fonden modifieras endast på så sätt att de villkor som får föreskrivas i fondbestämmelserna för respektive andelsklass får skilja sig åt mellan andelarna i fonden. I övrigt ska alla villkor vara lika. Fondförmögenheten för en fond med olika andelsklasser är fortfarande gemensam och en andelsägare i en andelsklass äger fonden gemensamt med övriga fondandelsägare, oavsett andelsklass. Även placeringsinriktningen ska vara gemensam för alla andelsklasser i fonden. För en andelsklass gäller också samma principer som för en enskild fond, exempelvis kravet på kollektiv förvaltning. Rättigheter och skyldigheter för en andelsklass får således inte vara utformade på ett sådant sätt att andelsklassen uppfyller förutsättningarna för individuell portföljförvaltning (se prop. 2002/03:150 s. 253 f). Andelarna i en andelsklass medför lika rätt till tillgångarna i fonden som andelarna i en annan andelsklass i fonden men med justering för de villkor som gäller för andelsklassen. Det kan innebära att den ekonomiska rättigheten skiljer sig åt för andelsägare i olika andelsklasser. Detta kan illustreras med ett exempel.

I en fond förekommer två andelsklasser; en *utdelande* andelsklass och en *icke-utdelande* (eller *ackumulerande*) andelsklass. Att en andelsklass är utdelande innebär att andelsägarna erhåller sin del av fondens resultat genom utdelning. Att en andelsklass är icke-utdelande innebär att andelsägarna erhåller sin del av fondens resultat genom att resultatet återinvesteras i fonden. I ett sådant fall kommer andelsägarna med andelar i den icke-utdelande andelsklassen att ha investerat ett större belopp i fonden per andel än de andelsägare som har andelar i den utdelande andelsklassen. För detta kan andelsägarna i den icke-utdelande klassen kompenseras genom att tilldelas ytterligare andelar i fonden eller genom att de befintliga andelarna åsätts ett högre värde vid beräkningen av fondandelsvärdet. I det senare fallet kommer alltså fondandelsvärdet att skilja sig åt mellan andelarna i de olika andelsklasserna.

Vidare är det från konsumentsynpunkt centralt att en andelsklass inte i något avseende får gynnas på bekostnad av någon annan andelsklass. Kostnader som är särskilt hänförliga till en viss andelsklass, ska enbart belasta denna andelsklass och inte övriga andelsklasser. Gemensamma kostnader ska belasta varje fondandel lika, oavsett andelsklass. Det kan heller inte accepteras att ett fondbolag gynnar en andelsklass på bekostnad av annan andelsklass genom en fördelning av intäkter eller kostnader som inte sker på rent sakliga grunder. Det åligger fondbolaget att identifiera och hantera de eventuella intressekonflikter som kan uppkomma mellan olika fondandelsklasser, och att, i samband med att

fondbestämmelserna prövas av Finansinspektionen, på ett tydligt sätt visa att dessa förutsättningar är uppfyllda.

Den hantering som krävs när en fond har andelsklasser ställer särskilda krav på fondbolaget. Att fondbolaget har de rutiner, den kompetens osv. som krävs för att klara av hanteringen får prövas i samband med ansökan om Finansinspektionens godkännande av fondbestämmelser. Oavsett om andelsklasser införs i en nybildad fond eller genom ändring av fondbestämmelser i en befintlig fond krävs att Finansinspektionen godkänner detta i form av godkännande av fondbestämmelser. Huruvida bolaget kan anses ha kapacitet att hantera andelsklasser kommer därmed alltid att hamna under Finansinspektionens prövning. Det åligger fondbolaget att visa att man har den nödvändiga förmågan härvidlag och kan utforma adekvata lösningar. Vilka andelsklasser som ska finnas i en fond ska tydligt anges i fondbestämmelserna. Det innebär bl.a. att beteckning på varje andelsklass ska anges. Det ska också anges på vilka sätt en fonds olika andelsklasser skiljer sig åt, dvs. vilka villkor som är förenade med respektive andelsklass. Som huvudregel ska ett faktablad upprättas för varje andelsklass. I kapitel II avsnitt 2 artikel 26 i kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 anges när information om två eller flera andelsklasser får samlas i ett enda faktablad eller när en andelsklass får representera en annan andelsklass i ett faktablad.

En andelsklass bör, som nämnts, kunna införas i samband med att fondbestämmelserna godkänns eller genom en ändring av fondbestämmelserna. Inledningsvis innebär det att andelsklassen är utan andelsägare. Så är det både i det fall då fonden är ny och då det införs en ny andelsklass i en befintlig fond. Om en befintlig andelsägare vill ha de villkor som erbjuds i en ny andelsklass, får andelsägaren lösa in sina ursprungliga andelar och i stället förvärva andelar i den nya andelsklassen. En andelsklass bör kunna indirekt avvecklas genom att de villkor som enligt fondbestämmelserna gäller för andelsklassen ändras så att de blir identiska med dem i en annan andelsklass i fonden. Detta torde regelmässigt utgöra en väsentlig ändring av fondbestämmelserna för andelsägarna i den aktuella andelsklassen, vilka då har de särskilda rättigheter som gäller vid sådana fondbestämmelseändringar.

Vid införandet av andelsklasser bör särskilt uppmärksammas huruvida kravet på att en värdepappersfond ska vara öppen för allmänheten ger utrymme för ett fondbolag att rikta en fondandelsklass mot vissa investerare. Regeringen anser att andelsklasser i en värdepappersfond som uttryckligen riktar sig till vissa investerare inte bör tillåtas. Detta bör dock inte hindra att man kan etablera andelsklasser som genom krav på lägsta insättning eller höga insättningsavgifter indirekt riktar sig till framför allt institutionella investerare. En förutsättning för att en fond vid förekomsten av sådana andelsklasser ska leva upp till kravet att vara öppen för allmänheten, är emellertid att fonden även erbjuder minst en fondandelsklass utan den typen av krav som i realiteten exkluderar flertalet konsumenter. Om detta krav är uppfyllt kvarstår en reell möjlighet även för konsumenter att investera i fonden och få tillgång till den placeringsinriktning som fonden erbjuder.

14.2 Handel med fondandelar på sekundärmarknaden

Regeringens förslag: Det ska inte längre behöva finnas en möjlighet att lösa in andelar i en investeringsfond eller ett fondföretag vars andelar är upptagna till handel på en reglerad marknad. Detta ska gälla under förutsättning att det är säkerställt att andelarnas noterade värde inte i väsentlig mån avviker från det verkliga fondandelsvärdet.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det. *Finansinspektionen* pekar dock på några aspekter som man anser behöver diskuteras närmare, bl.a. vilka krav som ska ställas på en marknadsgarant.

Skälen för regeringens förslag: I Sverige förekommer sedan ett antal år tillbaka handel med fondandelar över börs. En börshandlad fond, även kallad ETF (Exchange Traded Fund), är något förenklat en fond vars andelar är noterade och som kan handlas i realtid på en reglerad marknad. En börshandlad fond som är bildad enligt LIF kan vara såväl en specialfond som en värdepappersfond. Marknaden för börshandlade fonder kan delas in i en primärmarknad och en sekundärmarknad. På primärmarknaden agerar fondbolaget genom att emittera och lösa in fondandelar, medan handel på sekundärmarknaden sker mellan olika marknadsaktörer. Tanken med börshandlade fonder är att handeln med fondandelarna framförallt ska äga rum på sekundärmarknaden, alltså att fondandelarna, på samma sätt som aktier, ska köpas och säljas av olika marknadsaktörer. Detta till skillnad från icke börshandlade fonder där handeln med fondandelar sker genom att försäljning och inlösen ombesörjs av fondbolaget.

I LIF är utgångspunkten att investeringsfonder ska vara öppna, innehavare bl.a. att andelsägarna ska ha rätt att när som helst få sitt innehav i fonden inlöst av fondbolaget (se SOU 2002:56 s. 459 och 518). Av definitionerna av specialfond och värdepappersfond i LIF framgår att andelar i fonden ska kunna lösas in på begäran av andelsägare. Detsamma gäller definitionen av fondföretag. UCITS IV-direktivet innehåller emellertid en särreglering av fondbolags skyldighet att erbjuda inlösen av andelar i börshandlade fonder, något som inte införts i svensk rätt. I artikel 1.2 b i UCITS IV-direktivet anges i fråga om sådana fonder att ”En åtgärd som ett fondföretag vidtar för att säkra att börsvärdet av dess andelar inte i någon väsentlig mån avviker från fondandelsvärdet (NAV) ska jämföras med återköp eller inlösen”. Direktivet tillåter alltså att fondbolag, i stället för att erbjuda möjlighet till inlösen av fondandelar i börshandlade fonder, erbjuder möjlighet till försäljning på sekundärmarknaden om det samtidigt vidtar åtgärder för att säkerställa att det noterade fondandelsvärdet inte i någon väsentlig mån avviker från det underliggande fondandelsvärdet (s.k. NAV). I övrigt gäller samma regler för börshandlade fonder som för investeringsfonder i allmänhet.

Regeringen anser att det inte finns några vägande skäl att på denna punkt avvika från direktivet. Inte heller remissinstanserna har rest några grundläggande invändningar mot förslaget. Följden blir att fondbolag

inte längre kommer att vara skyldiga att erbjuda möjlighet till inlösen av fondandelar i börshandlade fonder, under förutsättning att fondens andelar noteras på en reglerad marknad och att fondbolaget vidtar åtgärder för att säkerställa att det noterade fondandelsvärdet på denna marknad inte i väsentlig mån avviker från det underliggande fondandelsvärdet, dvs. NAV-kursen. Den möjlighet som härigenom erbjuds fondandelsägare att sälja fondandelar bör, på samma sätt som anges i artikel 1.2 b i UCITS IV-direktivet, jämföras med sådan möjlighet till inlösen som avses i 4 kap. 13 § första stycket LIF. Ett tillägg om detta bör göras i paragrafens andra stycke. Definitionerna av specialfond, värdepappersfond och fondföretag i LIF bör modifieras så att de även omfattar börshandlade fonder som uppfyller kraven (1 kap. 1 § tredje stycket).

Fondbolaget kan uppfylla sin skyldighet att säkerställa att det noterade fondandelsvärdet inte i väsentlig mån avviker från det underliggande fondandelsvärdet genom att anlita en s.k. marknadsgarant. En marknadsgarant är en finansiell aktör som ställer ut köp- respektive säljkurser för en tillgång. Genom att erbjuda sig att bl.a. köpa fondandelar till ett visst pris, kan marknadsgaranten säkerställa att fondandelsägare ges möjlighet att sälja sina andelar till ett pris som inte i väsentlig mån avviker från NAV-kursen.

Marknadsgaranter förekommer redan i dag vad gäller fondandelar i börshandlade fonder. Marknadsgarantens prissättning sker då på sådant sätt att marknadsgaranten varje morgon får information från fondbolaget om fondens innehav. Beroende på hur kurserna för fondens värdepapper utvecklas under dagen, justerar marknadsgaranten kontinuerligt de köp- och säljkurser denne ställer på marknaden. Marknadsgarantens prissättning underlättas av att börshandlade fonder som regel är s.k. indexfonder. Fondernas utveckling följer alltså utvecklingen av ett index och marknadsgaranten kan justera de köp- och säljkurser som denne ställer utifrån utvecklingen av detta index och dess komponenter. Alldeles oavsett om den aktuella fonden är en indexfond eller inte, torde dock en marknadsgarant inte ha möjlighet att vid var varje tidpunkt ställa en köpkurs som exakt motsvarar det underliggande fondandelsvärdet (NAV-kursen). Exempelvis kan fondbolaget under dagen köpa eller sälja tillgångar i fonden, vilket gör att marknadsgarantens beräkningar av det underliggande fondandelsvärde avviker från det verkliga fondandelsvärdet. Det är av detta skäl endast möjligt att kräva att fondbolaget säkerställer att det noterade fondandelsvärdet inte i *väsentlig mån* avviker från det underliggande fondandelsvärdet.

Ett fondbolag, som väljer att anlita en marknadsgarant för att säkerställa att det noterade fondandelsvärdet inte i väsentlig mån avviker från det underliggande fondandelsvärdet, bör i avtalet med marknadsgaranten försäkra sig om att marknadsgaranten ställer köp- och säljkurser avseende en tillräcklig volym andelar för att marknaden ska kunna anses vara tillräckligt likvid. Fondbolaget bör även säkerställa att det i avtalet föreskrivs att marknadsgaranten ska tillämpa en marknadsmässig prisskillnad (*spread*) mellan köp- och säljkurser. Vad som utgör en marknadsmässig prisskillnad varierar beroende på vilken placeringsinriktning den aktuella fonden har och får alltså avgöras från fall till fall. Det bör dock framhållas att vad som utgör en

marknadsmässig prisskillnad i stor utsträckning kan förväntas bestämmas av marknaden. Om marknadsgaranten tillämpar en för stor prisskillnad kommer marknadsaktörer att vända sig till andra aktörer på marknaden för att göra affärer. Då marknadsgarantens ersättning för uppdraget som regel utgörs av prisskillnaden – alltså mellanskillnaden mellan vad marknadsgaranten köper respektive säljer en tillgång för – kan marknadsgaranten under sådana förhållande förväntas justera prisskillnaden till en mer marknadsmässig nivå.

I sitt remissvar har *Finansinspektionen* nämnt att det bör övervägas om det bör ställas krav att på att en marknadsgarant bör vara oberoende av fondbolaget för att uppbära en sådan roll. Exempelvis skulle ett fondbolag som ägs av en viss bank då inte få använda sig av samma bank som garant. Enligt regeringens uppfattning är det dock svårt att se att denna roll skulle involvera sådana risker för intressekonflikter att detta kräver särskild lagreglering.

Ett fondbolag som ingår ett avtal med en marknadsgarant bör ha en beredskapsplan för att byta marknadsgarant för den händelse att den av fondbolaget anlitate marknadsgaranten inte fortsätter verksamheten eller säger upp avtalet med fondbolaget. Detta är viktigt för att kunna erbjuda andelsägarna möjlighet till avbrottsfri handel.

Det är ett grundläggande krav att fondandelsägare alltid ska ha rätt att lösa in sina fondandelar, och det är fondbolagets skyldighet att se till att detta krav uppfylls. En försäljning på sekundärmarknaden kan, som framgått, fylla samma uppgift och utgör ett alternativt sätt att uppfylla detta krav. Om, av något skäl, en sådan försäljning inte kan genomföras enligt de förutsättningar som beskrivits, kvarstår likväl fondbolagets skyldighet mot andelsägaren. I en sådan situation återgår således i praktiken inlösenkyldigheten till fondbolaget.

14.3 Utfärdande av fondandelar innan betalning tillförts fonden

Regeringens förslag: Ett fondbolag får medge att fondandelar utfärdas utan att betalning samtidigt tillförs fonden. Detta förutsätter att det är säkerställt att betalning tillförs fonden inom rimlig tid.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Regeringens förslag innebär dock att lagtexten utformas direktivkonformt och att interimandelar inte ska utfärdas innan betalning tillförs fonden. Vidare föreslås ingen ändring i LIF vad gäller skadeståndsskyldighet.

Remissinstanserna: De remissinstanser som uttryckt en uppfattning i frågan är principiellt positiva till förslaget. *Finansinspektionen* anser dock att viktiga aspekter inte analyserats tillräckligt av utredningen varför dess förslag inte kan tillstyrkas i befintlig form.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 10 § LIF får en fondandel inte utfärdas innan betalning för andelen har tillförts fonden. Denna reglering har sin bakgrund i, men är striktare än, artikel 87 i UCITS IV-direktivet som anger att fondandel får utfärdas ”om fondtill-

gångarna inom sedvanlig tid tillförs betalning motsvarande emissionens nettopris”.

Den svenska regleringen får till följd att om en investerare önskar byta andelar i en fond mot andelar i en annan, måste investeraren först avveckla sitt innehav i den tidigare fonden och därefter överföra likviden till den nya fonden. Denna ordning innebär att inlösenpriset för andelarna i den tidigare fonden sätts samma dag som inlösen sker, medan teckningskursen för andelarna i den nya fonden sätts först den dag då betalning tillförs fonden. Under mellantiden löper investeraren risken att vara utan exponering mot värdepappersmarknaden. De svenska bestämmelserna, som alltså är något striktare än motsvarande bestämmelser i UCITS IV-direktivet, får till följd att en investerare, som inte vill ha sina medel oplacerade under någon tid, kan komma att avstå från att investera i en svensk fond. Detta gäller framför allt institutionella investerare.

Enligt regeringens uppfattning finns skäl att införa en reglering som är i linje med den som anges i UCITS IV-direktivet. En sådan reglering kan utformas på flera sätt. Utredningen har föreslagit en ordning där möjlighet öppnas för fondbolag att erbjuda investerare att teckna andelar till en teckningskurs som fastställs före det att betalning för de tecknade andelarna tillförts fonden. Fondbolag ska således kunna erbjuda investerare möjlighet att teckna sig för fondandelar till den första teckningskurs som fastställs efter att fondbolaget mottagit teckningsanmälan och utan att betalning samtidigt har tillförts fonden. Om denna möjlighet utnyttjas ska fondbolaget – i stället för att utfärda nya andelar – göra en registrering i andelsägarregistret av tecknade men inte betalda andelar, s.k. interimandelar. Regeringen anser att den föreslagna lösningen i princip kan vara tilltalande, men menar samtidigt att det är en onödigt komplicerad lösning för att hantera en i sammanhanget relativt begränsad risk. Enligt regeringens uppfattning ger direktivets skrivningar en tillräcklig grund även för den svenska regelutformningen. Regeringens förslag är därför att bestämmelsen ska motsvara det som anges i UCITS IV-direktivet.

Substantiellt innebär detta att fondbolaget, om det utfärdar fondandelar utan krav på samtidig likvid, har skyldigheten att på lämpligt sätt säkerställa att köparen av andelarna kommer att erlægga likvid inom rimlig tid. Kravet på att fondbolaget ska säkerställa att fonden kommer att tillföras betalning kan uppfyllas exempelvis genom att bolaget kontrollerar köparens finansiella status och betalningsförmåga, genom att kräva bankgaranti för betalningen, genom att investeraren uppvisar att ett kreditinstitut inlett en betalningsöverföring till fonden eller genom att fondbolaget erhåller en fullmakt att överföra likviden från avyttringen i en av fondbolagets fonder till en annan av fondbolagets fonder. En högre grad av säkerställande bör krävas om teckningsbeloppet är betydande i relation till fondbolagets kapital. Vad som är *rimlig tid* eller, som det uttrycks i direktivet, ”sedvanlig” tid bestäms av den praxis vad gäller tidsram för clearing och avveckling som gäller på marknaden. Det innebär att betalning som regel ska tillföras fonden inom den tid som krävs för att fonden ska kunna fullgöra de förpliktelser som fondbolaget redan vid teckningstidpunkten kan förväntas ha åtagit sig på den

relevanta marknaden. För handel på den svenska aktiemarknaden uppgår denna tid normalt till tre dagar (t+3).

Ett fondbolag som medger att fondandelar utfärdas utan samtidig likvid ska självt bära alla kostnader som kan uppkomma för hanteringen. Det kan inte anses ligga i den lagstadgade skyldigheten att agera i andelsägarnas intresse att fondbolaget låter fonden bära några kostnader för detta.

Det är fondbolaget som fattar beslut om att medge att det här beskrivna förfarandet tillämpas och fondbolaget bör därför bära de risker som ligger i förfarandet. Om betalningen för fondandelarna skulle inflyta först efter det att de finansiella instrument som förvärvats för fondens räkning betalats kan en kreditkostnad uppstå. Om betalning inte alls skulle inflyta kan finansiella instrument behöva säljas till eventuell förlust. Kravet på säkerställande av betalning inom rimlig kan då inte anses uppfyllt. De kostnader eller förluster som uppkommer ska därför bäras av fondbolaget och inte andelsägarna. Någon komplettering av skadeståndsbestämmelsen i 2 kap. 21 § LIF, som utredningen föreslår, är emellertid inte nödvändig. Eftersom kravet på säkerställande av betalning inte kan anses uppfyllt är fondbolaget skyldigt att ersätta skada enligt nämnda bestämmelse till följd av åsidosättande av sina skyldigheter. De utfärdade andelarna ska makuleras om betalning inte inflyter.

14.4 Senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar i vissa fall

Regeringens förslag: Ett fondbolag får i undantagsfall senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar om det behövs av hänsyn till andelsägarnas intresse.

Fondbolaget ska utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen samt berörda investerare och andelsägare om åtgärden. Bolaget ska också underrätta behöriga myndigheter i andra länder inom EES där fondandelar marknadsförs om åtgärden. Sedan orsakerna till senareläggningen upphört, ska bolaget underrätta Finansinspektionen om detta.

Finansinspektionen får besluta att ett fondbolag ska senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar, om det är i andelsägarnas eller allmänhetens intresse.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrat sig i frågan är samtliga i grunden positiva till utredningens förslag. *Finansinspektionen* påpekar dock att risker för inlåsnings effekter bör utredas ytterligare och att det bör övervägas om en investerare ska ha rätt att återkalla en inlämnad order. *Fondbolagens förening* påpekar att det också bör bli möjligt att genomföra en s.k. fullständig stängning, med innebörden att fondbolaget då inte ens tar emot köp- och säljorder för senare verkställande. *Pensionsmyndigheten* påpekar att förslaget kommer att kräva översyn och justering av myndighetens handelssystem och handelsmodell.

Skälen för regeringens förslag: I UCITS IV-direktivet finns en regel som medger att ett fondbolag senarelägger inlösen av fondandelar i undantagsfall, när omständigheterna så kräver och då uppskovet är berättigat med hänsyn till andelsägarnas intressen (se artikel 84.2). Artikeln har oförändrad förts över från 1985 års UCITS-direktiv. I UCITS IV-direktivet anges att fondföretaget utan dröjsmål ska underrätta de behöriga myndigheterna i hemlandet och i de medlemsstater där fondföretaget marknadsförs om sitt beslut. Vidare medger direktivet att en behörig myndighet får besluta om att inlösen ska senareläggas om det behövs med hänsyn till andelsägarnas eller allmänhetens intresse. Direktivets reglering har till viss del införts i svensk rätt (4 kap. 13 § första stycket LIF). Utgångspunkten i den svenska bestämmelsen är att fondandelar ska lösas in omedelbart när andelsägaren begär det om det finns medel tillgängliga i investeringsfonden eller så snart som möjligt om försäljning av fondeegendom måste ske för att kunna verkställa inlösen. Fondbolaget får dock, efter anmälan till Finansinspektionen, avvakta med försäljning av fondens egendom om försäljningen skulle kunna väsentligt missgynna andelsägarna. Bestämmelsen infördes genom aktiefondslagen (1974:931). I förarbetena till 35 § i nämnda lag angavs att undantaget närmast var avsett för vissa oförutsedda eller katastrofbetonade situationer, t.ex. om ett mycket stort antal fondandelsägare samtidigt eller under kort tid begär inlösen. Om fondbolaget i ett sådant fall skulle vara tvunget att sälja en stor del av fondens tillgångar, skulle detta kunna medföra ett pristryck nedåt på marknaden, vilket skulle vara till nackdel både för de fondandelsägare som begärt inlösen och för övriga fondandelsägare. Någon yttersta tidsgräns angavs inte med hänsyn till de skiftande förhållandena som kunde föreligga. I stället angavs att det fick ankomma på inspektionen att följa tillämpningen av undantagsregeln och vid behov göra erinringar eller andra ingripanden hos ifrågavarande fondbolag (prop. 1974:128 s. 179).

Bestämmelsen i 4 kap. 13 § LIF tar således sikte på den situationen att försäljning av fondeegendom via prispåverkan skulle missgynna hela eller delar av andelsägarkollektivet. Det kan emellertid uppkomma andra situationer där inlösen av fondandelar kan behöva senareläggas av hänsyn till andelsägarnas intresse. Det kan röra sig om fall när tillgångarna i en investeringsfond på grund av särskilda omständigheter inte kan värderas på ett adekvat sätt eller där likviditeten i de underliggande tillgångarna är otillfredsställande. Här ska dock noteras det allmänna likviditetskrav avseende fondens tillgångar som finns i 5 kap. 1 § andra stycket LIF. Om fondbolaget ändå av olika skäl inte kan säkerställa en korrekt marknadsvärdering av tillgångarna i fonden finns risk att vissa andelsägare gynnas på andra andelsägares bekostnad. Det är i sådana fall varken förenligt med principen om marknadsvärdering eller kraven på likabehandling av andelsägarna att tillåta att andelsägare löser in andelar. Ett exempel är när en börs på vilken fondtillgångar handlas tillfälligt stängts. Fondbolaget får genom en senareläggning av inlösen en möjlighet att åsätta tillgångarna ett tillförlitligt värde. Det kan också finnas ett värde i att andelsägarna inte behöver känna sig tvingade att vidta åtgärder avseende sitt sparande i en krissituation. Det finns således skäl att göra bestämmelsen mer generell i sin utformning.

Utgångspunkten bör vara hur möjligheten att senarelägga inlösen är utformad i UCITS IV-direktivet.

Eftersom andelsägarens rätt att omedelbart få sina fondandelar inlösta är grundläggande i fondlagstiftningen bör det endast komma i fråga att senarelägga inlösen i undantagsfall och då det är berättigat med hänsyn till andelsägarnas intresse. Dessa förutsättningar framgår också av direktivet. Senareläggning bör endast kunna ske i situationer av oförutsedd karaktär där inte andra för andelsägarna mer rimliga åtgärder står till buds. Det bör exempelvis, såvitt gäller stora utflöden ur fonden, i normalfallet inte komma i fråga att senarelägga inlösen om inte fondbolaget använt sig av möjligheten till kortfristig upplåning som medges i 5 kap. 23 § andra stycket LIF, där en sådan kortfristig upplåning av fondbolaget bedöms kunna lösa t.ex. en kortfristig likviditetsbrist utan att övriga andelsägare drabbas. En senareläggning av inlösen bör om omständigheterna så kräver kunna vara partiell under förutsättning att delutbetalning sker och att andelsägarna behandlas lika.

Utredningen föreslår att regleringen även bör omfatta möjlighet att senarelägga försäljning av fondandelar. Utgångspunkten i fondlagstiftningen är att en investeringsfond ska vara öppen för försäljning av fondandelar till allmänheten. Fondbolaget kan således i princip inte neka någon som vill teckna andelar i en investeringsfond göra det. För specialfondernas del finns dock möjlighet att begränsa kretsen av investerare om detta anges i fondbestämmelserna (1 kap. 1 § första stycket 18 och 4 kap. 8 § fjärde stycket LIF). Utredningen är av uppfattningen att det emellertid kan finnas undantagssituationer när det är motiverat av hänsyn till andelsägarnas intresse att senarelägga försäljning av andelar i en investeringsfond. Regeringen delar den uppfattningen. Sådan är situationen t.ex. i fallet när en börs stängts och medel från försäljning av fondandelar inte kan placeras i enlighet med fondbestämmelserna. Artikel 84 i UCITS IV-direktivet behandlar endast senareläggning av inlösen av fondandelar och säger ingenting om senareläggning av försäljning eller teckning av andelar. I direktivet finns dock nya regler som omfattar såväl senareläggning av inlösen som teckning av fondandelar (se artiklarna 45.2 och 60.3). Det är således inte oförenligt med direktivet att införa en uttalad möjlighet för fondbolag att senarelägga försäljning av fondandelar. Principen om att investeringsfonder ska vara öppna för försäljning på sätt som föreskrivs i lag och fondbestämmelser är skyddsvärd, men rätten att lösa in andelar är i än högre grad skyddsvärd. Regeringen delar den bedömning som utredningen gör att det även bör vara möjligt att senarelägga försäljning av fondandelar.

Senareläggning av försäljning innebär hinder för en investerare att teckna andelar vid ett visst givet tillfälle. När hindret för teckning upphört har investeraren naturligtvis rätt att teckna andelar utifrån de förutsättningar som följer av lag och fondbestämmelser. Fondbolaget måste vid senareläggning behandla alla investerare som vill teckna fondandelar och fondandelsägare som vill lösa in andelar lika. De order som ges in till ett fondbolag ska verkställas i den ordning de kom in. Värdering och utbetalning ska ske när hindret för senareläggningen upphört, dvs. när fondbolaget åter kan möta tecknings- eller inlösenbegäran. Investerarna bör ges en reell möjlighet att reagera på en senareläggning. Detta förutsätter att fondbolaget tydligt informerar om

sitt beslut om senareläggning. Oavsett om fråga är om senareläggning av försäljning eller inlösen måste berörda investerare och fondandelsägare ges information om senareläggningen och om vad denna innebär. De bör underrättas om senareläggningen på lämpligt sätt beroende på vad som är möjligt i varje situation, t.ex. med hänsyn till hur länge en senareläggning kan antas vara och vad som orsakat den. Med tanke på att ett beslut om senareläggning normalt torde tas med kort varsel och som svar på extraordinära störningar kan möjligheterna att nå fram till varje enskild investerare vara begränsade. Informationen bör därför få ske via fondbolagets hemsida, via bolagets distributörer och via media.

Den föreslagna bestämmelsen om senareläggning kommer att kunna träffa situationer som sinsemellan är olika. Det går inte att på förhand räkna upp alla de situationer som skulle kunna förekomma. Eftersom senareläggningens möjlighet endast får användas i undantagsfall kan det dock inte vara fråga om situationer som uppkommer mer regelmässigt. Fondbolaget ska kunna påvisa att åtgärden är berättigad av hänsyn till andelsägarnas intresse. I vissa fall kan andelsägarnas intressen vara motstridiga, t.ex. i en situation där vissa andelsägare önskar få sina fondandelar inlösta omgående, men där det inte ligger i övriga andelsägares intresse att omedelbart möta begäran om inlösen. En sådan situation uppstår när fondeegendom måste säljas på ett sätt som missgynnar kvarvarande andelsägare i fonden. Här måste det göras en rimlig avvägning mellan andelsägarnas intressen.

Ett beslut om senareläggning bör få fattas av fondbolaget utan föregående anmälan till Finansinspektionen. I de situationer när en senareläggning kan bli aktuell torde det regelmässigt råda viss brådska med att fatta beslutet och verkställa det. Någon tid att avvakta ett beslut från Finansinspektionen finns då som regel inte. Det är också rimligt att fondbolaget bär det fulla ansvaret för beslutet. Fondbolaget ska dock utan dröjsmål underrätta inspektionen om beslutet. Detta krav framgår av UCITS IV-direktivet (se artikel 84.3). Där framgår också att fondbolaget ska underrätta de behöriga myndigheterna i samtliga medlemsstater där andelar i den aktuella värdepappersfonden marknadsförs. Regeringen föreslår att en bestämmelse om detta tas in i LIF. Så snart orsakerna till senareläggningen upphört ska beslutet om senareläggningen hävas. Ett beslut om senareläggning kan, beroende på vad som orsakat det, komma att vara under olika lång tid. Det torde dock regelmässigt endast komma att handla om ett fåtal dagar. Regeringen delar utredningens bedömning att fondbolaget, när orsakerna till senareläggningen upphört, ska underrätta Finansinspektionen om detta. Inspektionen får således en möjlighet att granska såväl att beslutet fattats under riktiga premisser som att senareläggningen hävts så snart som möjligt.

Finansinspektionen bör ges möjlighet att besluta att ett fondbolag under viss tid ska senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar. Detta medges i UCITS IV-direktivet såvitt gäller inlösen av fondandelar samt i samband med fusion även vad avser teckning av fondandelar (se artiklarna 45.2 och 84.2). Såsom utredningen anser regeringen att det är rimligt att Finansinspektionen ges den befogenheten för situationer när ett senarelägningsbeslut är i andelsägarnas eller allmänhetens intresse. I det senare ingår situationer där utvecklingen på fondmarknaden kan få betydelse för förtroendet på finansmarknaderna mer brett och för den

finansiella stabiliteten. Som *Riksbanken* påpekat i sitt remissvar är regleringen av fondverksamheten primärt motiverad av konsumentskyddsskäl, men att det inte kan uteslutas att händelser på fondmarknaden i vissa lägen också kan få mer vittgående betydelse för det finansiella systemet. Bland annat mot den bakgrunden framstår det som ändamålsenligt att Finansinspektionen då har denna möjlighet.

14.5 Fondbolags utförande av uppgifter på uppdrag

Regeringens förslag: Fondbolag ska inte behöva ett särskilt tillstånd för att få utföra visst arbete eller vissa funktioner på uppdrag av någon annan.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslag eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Fondbolag behöver enligt gällande rätt ett särskilt tillstånd för att få utföra visst arbete eller vissa funktioner på uppdrag av ett annat fondbolag, ett förvaltningsbolag eller ett fondföretag, s.k. insourcing (1 kap. 4 § LIF). Tillstånd får ges av Finansinspektionen. Några särskilda kriterier för när sådant tillstånd ska ges eller vägras finns inte i lagen. Tillståndet är ett sidotillstånd till bolagets huvudsakliga tillstånd att driva fondverksamhet. Att driva fondverksamhet innebär i huvudsak att förvalta investeringsfonder och att sköta därmed sammanhängande administration samt försäljning och inlösen av fondandelar (se definitionen i 1 kap. 1 § 10 LIF). Därutöver ska fondbolag, enligt utredningens förslag, inom ramen för sitt tillstånd få förvalta sådana fondföretag som omfattas av UCITS IV-direktivet. Ett fondbolag bör inom ramen för sitt verksamhetstillstånd också få utföra motsvarande verksamhet på uppdrag av någon annan, utan något särskilt tillstånd för detta. Kravet i 1 kap. 4 § LIF på ett särskilt tillstånd för att utföra arbete på uppdrag bör därför tas bort.

Detta är också i linje med i UCITS IV-direktivet. Där anges att det tillstånd som ges förvaltningsbolag i hemlandet bör innefatta rätt för bolaget att i andra medlemsstater bl.a. distribuera andelar i fondföretag som förvaltas av andra förvaltningsbolag samt utföra alla funktioner som innefattas i kollektiv portföljförvaltning på uppdrag av förvaltningsbolag. Det synes i direktivet vara förutsatt att förvaltningsbolag kan göra detta inom ramen för sitt verksamhetstillstånd.

Fondbolag som uppdrar åt någon annan att utföra visst arbete som ingår i fondverksamheten måste anmäla detta och ge in uppdragsavtalet till Finansinspektionen (4 kap. 7 § LIF). Detsamma gäller för värdepappersbolag och svenska kreditinstitut som driver fondverksamhet enligt 1 kap. 5 § LIF. Finansinspektionen får därmed uppgift om vilken verksamhet som sådana bolag delegerar och till vem den delegeras. Det bolag som lämnat uppdraget bär alltjämt det fulla ansvaret för verksamheten (4 kap. 4 § första stycket). Den principen gäller även för förvaltningsbolag som omfattas av UCITS IV-direktivet (jfr artikel 13.2).

Fondbolag bör, såsom tidigare, kunna ta emot uppdrag från andra fondbolag, förvaltningsbolag och fondföretag. Därutöver bör de kunna ta

emot uppdrag från värdepappersbolag och svenska kreditinstitut som har tillstånd att driva fondverksamhet enligt 1 kap. 5 § LIF. Fondbolag får endast utföra sådana uppgifter på uppdrag som ryms inom dess verksamhetstillstånd.

14.6 Uppdragsavtal som avser distribution av fondandelar

Regeringens förslag: Uppdragsavtal som avser distribution av fondandelar behöver inte ges in till Finansinspektionen. Sådana avtal ska inte omfattas av lagens krav avseende innehållet i ett uppdragsavtal.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det. *Fondbolagens förening* stöder förslaget, men anger som en brist att utredningen fortsatt definierar distributionsavtal som uppdragsavtal, vilket gör att dessa även i fortsättningen kan komma att omfattas av Finansinspektionens föreskrifter. *Finansinspektionen* avvisar inte tanken på att ta bort anmälningsplikten för distributionsavtal, men att detta i så fall inte bör utformas så att det kan tolkas som att fondbolaget inte längre är skyldigt att övervaka uppdragstagaren.

Skälen för regeringens förslag: Fondbolag får lägga ut uppgifter som ingår i fondverksamheten på någon annan, s.k. outsourcing. Ett fondbolag bär dock alltid det fulla ansvaret för den fondverksamhet som drivs, oavsett om vissa uppgifter delegerats till någon annan. I LIF uttrycks detta på så sätt att ett lämnat uppdrag aldrig fråntar fondbolaget dess ansvar enligt lagen (4 kap. 4 § första stycket). I ett uppdragsavtal ska fondbolaget förbehålla sig rätten att övervaka verksamheten, att ge de anvisningar som behövs för en sund förvaltning samt att med omedelbar verkan säga upp avtalet, om det är i andelsägarnas gemensamma intresse (4 kap. 4 § tredje stycket LIF). Ett fondbolag som vill lämna ett uppdrag till någon ska anmäla detta till Finansinspektionen och ge in uppdragsavtalet (4 kap. 7 § LIF).

När det gäller distribution (försäljning) av fondandelar är fondbolagets i LIF reglerade ansvar framför allt att erbjuda investerare faktablad (4 kap. 20 §). I de nya reglerna i UCITS IV-direktivet anges dock att fondbolagets ansvar för att tillhandahålla faktablad endast gäller vid bolagets egen distribution av fondandelarna. När fondandelar distribueras av någon annan åligger ansvaret för att tillhandahålla faktablad i stället denne (artikel 80). Fondbolaget behåller således, enligt direktivet, inte detta ansvar när försäljningen läggs ut på någon annan. Distributörer av fondandelar måste uppfylla de investerarskydds krav som ställs upp i lagen om värdepappersmarknaden, vilka är mer omfattande än de som gäller vid fondbolagets egen distribution av andelar i de fonder som förvaltas. Med hänsyn till att distributörer således har det fulla ansvaret vid försäljningen av fondandelar finns det inte skäl att uppställa de krav på ett distributionsavtal som anges i 4 kap. 4 § tredje stycket LIF. Det kan vidare noteras att det inte finns något absolut krav på avtal för att en distributör ska kunna sälja andelar i en fond. Distributören kan således

sälja fondandelar utan att ha avtalat särskilt om detta med fondbolaget. Även detta talar för att kraven på de uppdragsavtal, som enligt regeringens uppfattning även fortsättningsvis ska upprättas, inte bör ställas för högt. Således bör det i 4 kap. 4 § tredje stycket LIF anges att de där uppställda kraven endast gäller för uppdragsavtal som avser fondförvaltning eller fondadministration.

Fondbolaget har dock en allmän skyldighet att övervaka distributörens arbete, i synnerhet för att säkerställa att en investeringsfond är öppen på det sätt som anges i lagen eller i fondbestämmelserna. Skulle någon distributör av fondandelarna inte utföra försäljningen är fondbolaget således ansvarigt för att andelarna kan säljas så att det som anges i lag eller fondbestämmelser efterlevs. Denna skyldighet för bolaget slås fast genom det som anges i 4 kap. 4 § första stycket, vilket, liksom lagrummets andra stycket, alljämt ska gälla när bolaget uppdrar åt någon annan att utföra försäljningen.

Mot bakgrund av vad som anförts finns det inte samma behov för Finansinspektionen att granska distributionsavtal som sådana uppdragsavtal som avser övriga delar av fondverksamheten. Inspektionen har dessutom alltid möjlighet att begära att ett fondbolag ger in ett distributionsavtal, om det behövs för tillsynen över bolaget (10 kap. 2 § LIF). Att Finansinspektionen skulle ha behov att reglera detta på ett mer omfattande sätt får anses mycket osannolikt. Fondbolaget bör därför inte vara skyldigt att anmäla uppdrag och ge in uppdragsavtal som avser distribution av fondandelar enligt 4 kap. 7 § LIF. Det bör således anges i lagrummet att den skyldigheten bara gäller när uppdraget avser fondförvaltning eller därmed sammanhängande administrativa åtgärder.

Bestämmelserna om uppdragsavtal i 4 kap. 4–7 §§ LIF genomför regler i 1985 års UCITS-direktiv, vilka överförts i stort sett oförändrade till UCITS IV-direktivet. Dessa regler gäller enligt direktivet vid delegering av en eller flera av förvaltningsbolagens funktioner. I artikel 13.1 a anges att ett förvaltningsbolag ska informera den behöriga myndigheten i hemlandet om delegeringsarrangemang. Den regeln har genomförts genom bestämmelsen i 4 kap. 7 § första stycket LIF. Genom UCITS IV-direktivet har det gjorts ett tillägg till regeln som innebär att den behöriga myndigheten ska vidarebefordra informationen till motsvarande myndighet ”i fondföretagets hemmedlemsstat”. Skyldigheten gäller, som det får förstås, när förvaltningsbolaget förvaltar ett fondföretag i ett annat land och uppdraget rör det fondföretaget. Det kan noteras att förvaltningsbolaget enligt artikel 20.1 b i UCITS IV-direktivet också självt ska lämna information om sådana uppdrag till myndigheten i fondföretagets hemland. Detta ska ske i samband med att bolaget ansöker om att få förvalta ett fondföretag i ett annat land. Enligt den artikeln är det endast information om uppdrag som avser fondförvaltning och fondadministration som ska lämnas. Detta talar för att kraven i artikel 13 bör tolkas så att de endast avser uppdrag av sådant slag. De föreslagna bestämmelserna kan därmed inte anses stå i strid med direktivets regler.

14.7 Avveckling av fond i vissa fall

Regeringens förslag: En fond som varken har fondandelsägare eller fondförmögenhet får, efter Finansinspektionens tillstånd, avvecklas. Till en ansökan om tillstånd till sådan avveckling ska fogas ett intyg från fondbolagets revisor om att fonden saknar andelsägare och inte har några tillgångar eller skulder.

Utredningens förslag: överensstämmer med regeringens

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: En fondverksamhet upphör när fondbolaget upphör med sin verksamhet på grund av att bolaget inte vill driva verksamheten eller inte längre kan driva den för att tillståndet återkallats eller att bolaget försatts i likvidation eller konkurs (9 kap. 1 § LIF). Fondverksamheten upphör också då fonden avvecklas genom att den fusioneras med en annan eller andra fonder, att den delas upp i flera andra fonder eller att den avvecklas och tillgångarna delas ut till ägarna (se SOU 2002:104 s. 125 ff.).

Om fondbolaget upphör med sin verksamhet, ska förvaringsinstitutet i första hand söka sälja fondförvaltningen till ett annat fondbolag och i sista hand likvidera fonden genom att skifta ut nettot till fondandelsägarna. En fond kan även komma att avvecklas trots att fondbolaget fortsätter sin verksamhet. Med Finansinspektionens godkännande kan fondbolaget sälja förvaltningen av fonden till ett annat fondbolag. Om fondbolaget inte hittar en köpare men ändå vill upphöra med förvaltningen av fonden ska förvaringsinstitutet ta över fondförvaltningen. I sådana fall blir det ett val mellan att sälja fondförvaltningen eller likvidera fonden.

Enligt nuvarande regler får fondbolaget inte självt avveckla en fond. Skälet till det är att det finns ett värde i att låta någon annan än fondbolaget ta hand om avvecklingen och därigenom skapa garantier för att avvecklingen går till på rätt sätt. I vissa fall kan det dock finnas skäl för att förenkla förfarandet när det gäller avveckling av en fond. Som värdepappersfondsutredningen konstaterat så finns det exempel på fondbolag som genom ett informellt förfarande lyckas förmå andelsägarna i en fond att sälja sina andelar. Det rör sig då om fonder som inte lyckats locka till sig något större antal fondandelsägare. Värdepappersfondsutredningen har i den delen vidare anfört följande:

Genom ett sådant förfarande avvecklar fondbolaget fonden genom att successivt sälja fondens tillgångar i samband med inlösen av utestående andelar. Det kan t.o.m. vara så att fonden ännu inte förvärvat några tillgångar, utan består av likvida medel på ett bankkonto. Fondbolaget får givetvis inte tvångsinlösa fondandelarna, men det är svårt att ha några invändningar mot att fondbolaget och andelsägarna kommer överens på frivillig väg. Fondandelarnas värde motsvaras av fondens marknadsvärde och är lätt att kontrollera. Försäljning av tillgångar och utbetalning till andelsägarna går dessutom via förvaringsinstitutet på sedvanligt vis. Ett informellt och

förenklat förfarande torde därtill vara mer effektivt och kostnadsbesparande än alternativet att låta förvaringsinstitut likvidera fonden.

Även med detta informella förfarande måste emellertid förvaringsinstitutet kopplas in. I verkligheten händer det alltså att förvaringsinstitutet endast får ett skal att avveckla. Denna ordning är något oständig.

Det finns därför skäl att i lag möjliggöra ett förenklat förfarande där fonder som saknar såväl andelsägare som förmögenhet kan avvecklas utan inblandning av förvaringsinstitutet. I sådana fall bör fondbolaget kunna vända sig direkt till Finansinspektionen med en begäran att få fonden avregistrerad. För att detta skall kunna vara möjligt bör dock inspektionen försäkra sig om att det verkligen inte finns kvar några anspråk på fonden och att avvecklingen i övrigt har gått till på ett korrekt sätt. Det är därför lämpligt att fondbolaget i sådana fall ger in ett intyg från fondbolagets revisor. Revisorn skall alltså kontrollera att det inte finns kvar några andelsägare och att fonden saknar tillgångar och skulder.

Regeringen delar utredningens uppfattning att det bör vara möjligt att genom ett förenklat förfarande kunna avveckla en fond som saknar andelsägare, inte har några tillgångar eller skulder och där avvecklingen av fonden gått till på ett sätt som är förenligt med andelsägarnas intresse. I sådana fall bör Finansinspektionen kunna avregistrera fonden utan att kungörelse ägt rum, se 9 kap. 4 § sista stycket LIF.

14.8 Delning av en investeringsfond

Regeringens bedömning: Det bör inte föreslås några ändringar av lagbestämmelserna om delning av en investeringsfond.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att ett fondbolag får dela en värdepappersfond i två eller flera delar som inte behöver ha samma karaktär som den ursprungliga fonden. Utredningen föreslår vidare att delningen inte behöver uppfylla kravet på att vara i andelsägarnas intresse för att Finansinspektionen ska få ge tillstånd till delningen,

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* anser att utredningens förslag brister i analys och konkretion och inte kan läggas till grund för lagstiftning i befintligt skick. Finansinspektionen menar att det befintliga kravet på att delningen ska vara förenlig med andelsägarna gemensamma intresse bör kvarstå. Finansinspektionen pekar vidare på ett flertal frågor som bör klargöras, bl.a. vilka förutsättningarna är för inspektionen att kunna godkänna en ansökan om att få dela en fond, vad en ansökan om delning ska innehålla samt vilka informationskrav som ska gälla i förhållande till andelsägarna. De bestämmelser som är avsedda att skydda andelsägarna i samband med fusion bör, enligt inspektionen, införas i samband med delning. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt nuvarande bestämmelser i 8 kap. 1 § LIF får ett fondbolag, efter tillstånd från Finansinspektionen,

dela en fond. För att ett tillstånd till delning ska kunna lämnas krävs att delningen är förenlig med andelsägarnas intressen. Så är inte fallet om t.ex. förvaltningskostnaderna efter en delning skulle bli högre för andelsägarna. Rådande uppfattning är också att de fonder som uppkommer efter en delning i princip bör ha samma sammansättning på tillgångarna och vara ungefär lika stora.

Utgångspunkten i dag är, som vid sammanläggning av fonder och ändring av fondbestämmelser, att de nya fonderna inte får ha annan karaktär än den gamla fonden. Grunden för detta är att andelsägarna gått in i den gamla fonden med vetskap om vilka villkor som gällde för just den fonden.

Av 8 kap. 1 § LIF framgår vidare att ett fondbolag som har fått tillstånd till delning av fond genast ska underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och inspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. En delning får verkställas tidigast tre månader från dagen för inspektionens beslut.

UCITS IV-direktivet innehåller inga bestämmelser om vilka förutsättningarna som gäller för delning av fonder. Utgångspunkten för utredningens förslag är att det bör vara samma synsätt som ska gälla för fusion av fonder som för delning av fonder. Målet är att det i praktiken inte ska vara svårare att dela fonder än det är att fusionera fonder. Utredningen argumenterar för att detta innebär förbättrade möjligheter att konkurrera såväl i Sverige som inom EU i övrigt. Att lättare kunna dela en fond innebär även en möjlighet till effektivare förvaltning av fonder. Dock, konstaterar utredningen, får detta inte medföra att konsumentskyddet åsidosätts.

I gällande rätt finns, som nämnts ovan, ett krav i lagstiftningen på att delning av fonder ska vara förenliga med fondandelsägarnas intressen. Direktivets nya bestämmelser om sammanläggning av fonder innehåller inget sådant krav. Direktivet innebär generellt att det blir mycket lättare än i dag att lägga samman fonder, då det endast är vissa formella kriterier som ska vara uppfyllda när FI ska godkänna en ansökan om fusion. Någon skälighetsbedömning ska, enligt direktivet, inte genomföras.

I enlighet med utredningens utgångspunkt föreslås att fonder ska kunna delas utan att en skälighetsprövning ska genomföras av FI om delningen av fonderna är förenliga med fondandelsägarnas intressen.

Ett borttagande av skälighetsprövningen måste sägas medföra en försämring av skyddet av fondandelsägarna. Direktivet innehåller emellertid andra bestämmelser som syftar till att upprätthålla ett tillfredsställande skydd av fondandelsägarna. Exempelvis finns krav på att viss information ska tillhandahållas fondandelsägarna och fondandelsägarna i de fusionerande fonderna ska ha rätt att lösa in eller byta ut sina andelar utan att andra kostnader tas ut än kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet. Vidare finns höga formella krav i direktivet på fusionsplanens innehåll, tredjepartskontroll av uppgifter i fusionsplanen m.m. som också bl.a. syftar till att tillgodose skyddet av fondandelsägarna och att dessa erhåller rättvisande, kvalitetssäkrad information. Utredningen föreslår emellertid inte, med enstaka undantag, att dessa delar av direktivet ska gälla vid delning av fonder.

Om den skälighetsprövning som finns i gällande rätt föreslås tas bort både vid sammanläggning och delning av fonder bör det enligt vår

mening övervägas om de nya bestämmelser som införs för att skydda fondandelsägarna vid fusion även bör införas såvitt gäller delning av fonder. Andelsägarna bör anses lika skyddsvärda i samband med en delning som vid en fusion, varför det är rimligt, liksom *Finansinspektionen* anför, att införa motsvarande regler i samband med delning. Hur dessa bestämmelser bör utformas kräver emellertid ytterligare överväganden. *Finansinspektionen* pekar vidare på ett antal andra frågeställningar som kräver ytterligare överväganden.

Mot bakgrund av detta anser regeringen att det i dagsläget inte är lämpligt att föreslå förändringar i lagstiftningen när det gäller delning av investeringsfonder. På sikt kan dock förändringar övervägas. Givet de tidsmässiga begränsningar som arbetet med implementeringen av UCITS IV-direktivet ställer finns det dock ingen möjlighet att inom ramen för detta lagstiftningsarbete utreda frågan på ett tillfredsställande sätt.

14.9 Hantering av stora kapitalflöden

Regeringens bedömning: Det bör inte föreslås några bestämmelser om s.k. justerat fondandelsvärde.

Utredningens förslag innebär att möjlighet för fondbolagen att arbeta med s.k. justerat fondandelsvärde införs.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har ingen erinran mot det. *Konsumentverket* menar att förslaget bör utredas ytterligare, och att det är lämpligt att avvakta den utredning som pågår angående möjligheten att ta ut avgifter inom PPM-systemet. *Finansinspektionen* redovisar betydande tveksamhet till behovet av att införa möjlighet till justerat fondandelsvärde, och är framför allt kritisk till vad man ser som betydande brister i den analys utredning presenterat. Även *Riksbanken* menar att analysen är otillräcklig, och att frågan också bör analyseras i ett stabilitetssperspektiv. *Stockholms universitet* menar att frågorna kräver en mer djupgående analys, och påpekar att de ibland stora flöden som kan uppkomma i grunden är ett resultat av att stora såväl som små placerare bl.a. genom PPM-systemets utformning avsiktligt har getts möjlighet att kunna göra omplaceringar. Att detta kan leda till stora flöden är en naturlig konsekvens och inte primärt ett ”problem”.

Skälen för regeringens bedömning: I en undersökning avseende konkurrenssituationen på den svenska fondmarknaden har framkommit att ett betydande antal av fondbolagen utsätts för stora in- och utflöden av kapital i fonderna genererade av enskilda fondandelsägare och att sådana in- och utflöden riskerar att vara till men för kvarvarande andelsägare i fonderna. Mest framträdande är detta inom premiepensionssystemet, vilket också har beskrivits utförligt i en rapport från Pensionsmyndigheten.⁴⁹ Enligt rapporten var det 1 200 000

⁴⁹ 2k – kompletterande kanaler – förslag till fortsatt inriktning, Dnr/ref: LED 2010-9 samt även i artikeln ”PPM-flock sänker Moskvabörsen”, Johan Högberg, Affärsvärlden nr 23, 11 juni 2010.

pensionssparare som under år 2009 genomförde fondbyten inom premiepensionssystemet. Pensionsmyndigheten uppskattar att det vid rapportens publicering i mars 2010 fanns cirka 500 000 pensionssparare som hade valt förvaltningstjänster, innebärande att en förvaltare får fullmakt att göra omplaceringar bland spararens fondplaceringar. Pensionsmyndigheten tillskriver volymtillväxten av antalet fondbyten inom premiepensionssystemet dessa förvaltningsbolag. Gemensamt för dessa bolags agerande är att de genomför samtidiga omplaceringar för ett stort antal kunder. Under år 2007 genomfördes totalt 2 500 000 fondbyten varav 25 procent beställdes av förvaltningsbolagen. År 2009 uppgick fondbytena till 4 500 000 och av dessa beställdes 2 500 000 av förvaltningsbolagen.⁵⁰ Problemet med ökande, samtidiga omplaceringar förekommer även inom andra system, t.ex. bland fonder med anknytning till tjänstepensionsförsäkringar.⁵¹

Vid inflöde av kapital i en fond, kan fondbolaget öka andelen likviditet i fonden i förhållande till det totala fondvärdet eller att genomföra köp av värdepapper. Vid uttag av kapital ur en fond, kan fondbolaget effektuera detta genom att minska likviditeten i fonden, om tillräckliga medel finns, eller genom att sälja värdepapper. Då de flesta fonder utvärderas mot ett fullinvesterat jämförelseindex är fondförvaltare vanligtvis ovilliga att hålla likvida medel i fonden i någon betydande omfattning, om fondbestämmelserna skulle tillåta detta, varför såväl nyteckning som inlösen av andelar normalt medför att fonden behöver genomföra transaktioner på värdepappersmarknaden. Sådana transaktioner medför kostnader i form av t.ex. courtage och avgifter för avräkningsnotor. Dessa kostnader är i normala fall relativt små, men kan, t.ex. om fonden investerar på mindre likvida marknader eller på utvecklingsmarknader, ändå uppgå till belopp som inte är försumbara. Utöver dessa kostnader kan en priseffekt uppstå på marknaden, s.k. ”*market impact*”. Med detta avses att fondens köp eller försäljning påverkar marknadspriset.

Ett fondbolag kan i viss utsträckning vidta åtgärder för att minska de negativa effekterna för fondspararna av stora flöden. Som nämnts kan en högre nivå av likviditet hållas i fonderna. Detta får dock en negativ inverkan på fondens avkastning. I viss utsträckning kan derivatinstrument användas för att skapa en exponering mot avsedd marknad för att kompensera för den minskade avkastningen. Detta förutsätter att sådana derivatinstrument är tillgängliga på den marknad som fonden investerar, att fondens medel enligt fondbestämmelserna får placeras i derivatinstrument samt att exponeringen som uppnås genom derivatinstrumenten ligger inom ramen för fondens placeringsinriktning. Fondbolaget kan också ta ut avgifter av de som orsakar stora flöden. Sådana avgifter tillfaller fonden och kan därför kompensera kvarvarande andelsägare för de kostnader som belastar fonden med anledning av stora flöden. Sådana avgifter är i dag mindre vanliga på den svenska fondmarknaden, bl.a. eftersom de inte är tillåtna inom premiepensionssystemet. De fonder som finns inom det systemet får inte

⁵⁰ Pensionsmyndighetens rapport ”2k – kompletterande kanaler – förslag till fortsatt inriktning, s. 18 f.

⁵¹ Konkurrensen på fondmarknaden, Hans Fahlin, bilaga till utredningen, s. 29.

heller ta ut avgifter av andra andelsägare med hänsyn till likabehandlingsprincipen. Ett sätt att möta stora utflöden ur en fond är att fondbolaget tar upp kortfristiga lån.

I vissa länder tillåts andra modeller för att kompensera en fond för transaktionskostnader och i vissa fall priseffekter. I bl.a. Storbritannien, Luxemburg, Danmark och Norge är olika typer av modellen ”*swing pricing*”, eller justerat fondandelsvärde, tillåtna. Modellen justerat fondandelsvärde innebär att samtliga kostnader som uppstår vid in- och utflöden i fonden, däribland transaktionskostnader och priseffekter, uppskattas och tillåts påverka fondandelsvärdet. Efter det att fondandelsvärdet beräknats på sedvanligt sätt så justeras således fondandelsvärdet i förhållande till samtliga inflöden och utflöden den aktuella dagen. Vid *inflöde* i fonden justeras fondandelsvärdet till ett högre värde och vid *utflöde* justeras fondandelsvärdet till ett lägre värde.

Utredningen förordar förvisso en avgiftslösning för att komma till rätta med problematiken kring stora flöden, men lämnar också förslag att införa en möjlighet för fondbolag att tillämpa justerat fondandelsvärde.

Modellen justerat andelsvärde innebär avsteg från normala värderingsprinciper i en fond som innebär att fondandelsvärdet fastställs på grundval av den egendom som ingår i fonden. Modellen kan vidare medföra att andelsägarna uppfattar att en viss godtycklighet uppstår vid fastställandet av fondandelsvärdet. Det justerade andelsvärdet blir föremål för uppskattningar i stället för exakta värderingar och framför allt priseffekter är svåra att uppskatta. Modellen kan uppfattas som mindre transparent och förutsägbar för andelsägarna än en avgiftsmodell. Den ställer också höga krav på löpande kontroll, uppföljning och utvärdering av fondbolaget samt information till andelsägarna.

Som framgått är frågan om användning av justerat fondandelsvärde komplicerad och dess förutsättningar och konsekvenser behöver analyseras mera innan en lagändring kan bli aktuell. Frågan om problematiken kring stora flöden i stället kan lösas genom avgiftsuttag bör också övervägas. Detta skulle dock förutsätta att avgiftsförbudet inom ramen för premiepensionssystemet ses över. Denna fråga utreds för närvarande på regeringens uppdrag av Pensionsmyndigheten. I avvaktan på resultatet av denna utredning är regeringen inte beredd att lägga fram något förslag angående införande av justerat fondandelsvärde.

15 Ändringar i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska besluta om förhöjt kapitalbaskrav om inspektionen i samband med en kapitalutvärdering anser att det behövs för att täcka de risker som ett kreditinstitut eller ett värdepappersbolag är exponerat för.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* anser att lagtexten bör ändras så att det tydligt framgår att Finansinspektionens mandat avser beslut om ett ytterligare individuellt kapitalkrav utöver det som krävs enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 kapitaltäckningslagen. *Sparbankernas Riksförbund* ifrågasätter om det nya stycket i artikel 136.2 inte redan är genomfört genom 2 kap. 2 § kapitaltäckningslagen. Sparbankernas Riksförbund menar också att den diskretionära rätt som ges genom förslaget kan vara synnerligen ingripande för det institut som omfattas av beslutet och påpekar att Finansinspektionen måste förhålla sig till proportionalitetsprincipen när ett beslut med ingripande karaktär ska fattas. Om förslaget genomförs bör det ges närmare vägledning om vilka faktorer som ska beaktas vid prövningen. *Finansbolagens Förening* anser att skrivningen om vilka krav som avses behöver förtydligas. *Finansinspektionen* anser att ”den årliga kapitalutvärderingen ” bör bytas ut till en hänvisning till artikel 124 i kreditinstitutsdirektivet eller till ”en kapitalutvärdering” eftersom en kapitalutvärdering kan behöva göras oftare än årligen. Av samma skäl anser *Riksbanken* att ”den årliga kapitalutvärderingen” bör bytas ut till en hänvisning till artikel 124.

Ändringsdirektivets innehåll: I artikel 136 i Europaparlamentet och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning)⁵² (kreditinstitutsdirektivet) anges vilka åtgärder som den behöriga myndigheten har befogenhet att vidta i de fall som ett kreditinstitut som inte uppfyller kraven i kreditinstitutsdirektivet inte självmant, på ett tidigt stadium, vidtar nödvändiga åtgärder för att komma till rätta med situationen.

Genom ändringsdirektivet 2010/76/EU (CRD III) utökas behöriga myndigheters befogenheter genom möjligheten att vidta ytterligare åtgärder. Två nya led läggs till kreditinstitutsdirektivets artikel 136.1 som (f) och (g). Led (f) innebär att behöriga myndigheter kan kräva att kreditinstitut ska begränsa den rörliga ersättningen som andel av den

⁵² EUT L 177, 30.6.2006, s. 1 (Celex 32006L0048).

totala nettointäkten när denna är oförenlig med bibehållandet av en sund kapitalbas. Led (g) medför att behörig myndighet kan kräva att kreditinstitut använder nettovinsten för att stärka kapitalbasen.

Vidare läggs det till ett nytt stycke i kreditinstitutsdirektivets artikel 136.2. Av det nya stycket följer att den behöriga myndigheten vid fastställande av lämplig nivå på kapitalbasen på grundval av den översyn och utvärdering som görs enligt artikel 124, ska bedöma om något specifikt kapitalbaskrav utöver miniminivån krävs för att täcka risker som ett kreditinstitut är eller kan bli utsatt för, med hänsyn tagen till följande:

(a) de kvantitativa och kvalitativa aspekterna av kreditinstitutets bedömningsprocess som anges i artikel 123,

(b) kreditinstitutets styrformer, metoder och mekanismer som anges i artikel 22,

(c) utfallet av översynen och utvärderingen som görs i enlighet med artikel 124.

Skälen för regeringens förslag: Införandet av punkterna (f) och (g) i artikel 136.1 har behandlats i propositionen 2010/2011:110 Ändrade kapitaltäckningsregler.

Genom det nya stycket i artikel 136.2 införs en skyldighet för den behöriga myndigheten att, med hänsyn till resultatet av löpande tillsynsåtgärder, bedöma huruvida ett institut ska påföras ett högre kapitalbaskrav än miniminivån för att täcka de risker som institutet är eller kan komma att vara exponerat för. Vid denna bedömning ska myndigheten beakta kvantitativa och kvalitativa aspekter av institutens bedömningsprocesser avseende metoder för att utvärdera om det interna kapitalet är tillräckligt med hänsyn till dess risk (artikel 123), institutets styrformer, metoder och mekanismer för riskhantering (artikel 22) samt resultat av tillsynsanalyser (artikel 124).

Av 2 kap. 1 § kapitaltäckningslagen framgår att ett institut, vid varje tidpunkt, ska ha en kapitalbas som motsvarar summan av kapitalkraven för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker eller den kapitalbas som framgår av ett beslut enligt 2 kap. 2 §. Av 2 § framgår att Finansinspektionen i vissa fall kan besluta att ett institut ska ha en högre kapitalbas än den miniminivå som följer av 1 § första stycket. Ett sådant beslut kan fattas om institutet inte uppfyller kraven i 6 kap. 1–3, 4 a, 4 b och 5 §§ lagen om bank- och finansieringsrörelse om bl.a. soliditet och likviditet, riskhantering och genomlysning eller 8 kap. 2–8 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. En förutsättning för att inspektionen ska kunna fatta ett beslut om ökad kapitalbas är att någon annan åtgärd inte är tillräcklig för att få institutet att rätta bristerna inom rimlig tid. Med annan åtgärd avses sådana åtgärder som inspektionen enligt 15 kap. lagen om bank- och finansieringsrörelse och motsvarande bestämmelser i 25 kap. lagen om värdepappersmarknaden får vidta mot ett institut som inte följer de bestämmelser som gäller för dess verksamhet. Om bristerna kan åtgärdas inom rimlig tid genom en annan åtgärd är alltså inte 2 kap. 2 § första stycket kapitaltäckningslagen tillämpligt. Av 2 kap. 2 § andra stycket framgår att första stycket inte heller är tillämpligt om bristen i institutet är så allvarlig att verksamhetstillståndet ska återkallas.

Av det nya stycket i artikel 136.2 framgår att den behöriga myndigheten vid fastställande av en lämplig nivå på kapitalbasen på grundval av den översyn och utvärdering som görs vid kapitalutvärderingen, ska bedöma om något specifikt kapitalbaskrav utöver miniminivån krävs. En ny bestämmelse bör därför införas i 2 kap. 2 § kapitaltäckningslagen som stadgar att inspektionen får besluta om förhöjt kapitalbaskrav om inspektionen i samband med en kapitalutvärdering anser att det behövs för att täcka de risker som institutet är exponerat för. Som *Riksbanken* och *Finansinspektionen* påpekat bör inspektionen ha tämligen vida befogenheter att vid en kapitalutvärdering besluta om ett förhöjt kapitalbaskrav och att inspektionen inte ska vara skyldig att först överväga andra åtgärder. *Sparbankernas Riksförbund* har ifrågasatt om det nya stycket i artikel 136.2 inte redan är genomfört genom 2 kap. 2 § kapitaltäckningslagen. Genom den föreslagna bestämmelsen får Finansinspektionen möjlighet att fastställa en lämplig nivå på kapitalbasen på grundval av den översyn och utvärdering som inspektionen gör av institutets kapitalutvärdering. Bestämmelsen ger Finansinspektionen möjlighet att ingripa innan allvarliga problem uppstår i ett institut.

16 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

16.1 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Ändringarna i lagen (2004:46) om investeringsfonder och lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska träda i kraft den 1 augusti 2011. Ändringarna i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar ska träda i kraft den 31 december 2011.

Utredningens förslag innebär att ikraftträdandet sker en månad tidigare än i regeringens förslag.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte något att erinra mot förslaget. Dock föreslås vissa övergångsbestämmelser, se avsnitt 16.2 och 16.3.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 116.1 i UCITS IV-direktivet ska medlemsstaterna senast den 30 juni 2011 anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa UCITS IV-direktivet. Dessa bestämmelserna ska tillämpas från och med den 1 juli 2011. För genomförandet av UCITS IV-direktivet har kommissionen antagit direktiv 2010/43/EU och 2010/44/EU samt förordningarna (EU) nr 583/2010 och 584/2010. Dessa direktiv och förordningar ska i huvudsak också tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2011.

Lagförslagen för genomförande av UCITS IV-direktivet i Sverige kommer inte, såsom utredningen föreslår, att kunna träda i kraft den 1 juli 2011, utan först den 1 augusti 2011. Även de förslag till ändringar i LIF som inte är direkt kopplade till UCITS IV-direktivet bör träda i kraft den 1 augusti 2011.

Fondföretag som är anmälda eller fått tillstånd för marknadsföring och försäljning i Sverige före den dag då lagen träder i kraft behöver inte lämna någon underrättelse eller söka nytt tillstånd enligt de nya reglerna.

Av artikel 3 i direktiv 2010/76/EU som rör reglerna om kapitaltäckning och stora exponeringar följer att medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga senast den 31 december 2011. Lagändringarna i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar föreslås därför träda i kraft den dagen.

16.2 Fondföretag som inte omfattas av UCITS IV-direktivet och som marknadsför andelar i företaget i Sverige

Regeringens förslag: Ett fondföretag som inte omfattas av UCITS IV-direktivet och som vid lagens ikraftträdande marknadsför andelar i företaget i Sverige får fortsätta med det under sex månader från lagens ikraftträdande eller, om en ansökan om tillstånd enligt den nya

lagen har getts in inom denna tid, till dess att ansökan har prövats slutligt.

Utredningens förslag innebär att samtliga ändringar i LIF ska träda i kraft den 1 juli 2011.

Remissinstanserna: *Fondbolagens förening* framhåller att det behövs en övergångsreglering för de fondbolag som för närvarande marknadsför sina andelar i Sverige och som enligt den nya regleringen kommer att omfattas av tillståndsplikt.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår av avsnitt 10.5 föreslår regeringen att fondföretag som inte omfattas av UCITS IV-direktivet inte ska få marknadsföra andelar i företaget i Sverige förrän Finansinspektionen har meddelat tillstånd. De fondföretag som för närvarande bedriver marknadsföring i Sverige utan tillstånd kommer således att behöva begära tillstånd för att få fortsätta med verksamheten. Enligt uppgift har Finansinspektionen en uppskattad handläggningstid om cirka fem månader för det aktuella slaget av tillstånd. Fondföretag riskerar därför att behöva avbryta befintlig verksamhet under den tiden. För att ge dessa tid att komma in med ansökan och få den prövad utan att behöva avbryta verksamheten bör den nya bestämmelsen träda i kraft den 1 februari 2012 och de företag som kommit in med ansökan före den tiden bör få fortsätta med verksamheten till dess ansökan prövats av Finansinspektionen.

16.3 Särskild övergångsbestämmelse gällande faktablad

Regeringens förslag: För investeringsfonder vars fondbestämmelser har godkänts av Finansinspektionen senast den 31 juli 2011 får äldre bestämmelser om faktablad tillämpas fram till den 1 juli 2012. För sådana investeringsfonder behöver faktabladet inte upprättas enligt bestämmelserna i kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 förrän den 1 juli 2012.

Utredningens förslag innebär att den särskilda övergångsperiod som medges enligt UCITS IV-direktivet för upprättande av nya faktablad inte införs i svensk rätt.

Remissinstanserna: *Näringslivets Regelnämnd*, *Fondbolagens förening* och *Sveriges Advokatsamfund* anser att den särskilda övergångsperioden som medges enligt UCITS IV-direktivet för upprättande av nya faktablad bör genomföras i svensk rätt. De framhåller att de svenska fondbolagen bör ges samma möjligheter att anpassa sina faktablad till det nya regelverket som övriga fondförvaltare i EU.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 118.2 i UCITS IV-direktivet finns en övergångsbestämmelse som medger att fondföretag inte behöver ha upprättat faktablad enligt de nya reglerna förrän den 1 juli 2012. Enligt uppgift från *Fondbolagens förening* är det endast Tyskland av samtliga medlemsstater i EU som har valt att inte genomföra övergångsbestämmelsen och det motiveras av annan intern lagstiftning. Regeringen anser att de svenska fondbolagen bör ges samma möjlighet

att anpassa sina faktablad till det nya regelverket som övriga fondförvaltare i EU. Övergångstiden för upprättande av nya faktablad som medges enligt UCITS IV-direktivet bör därför genomföras i svensk rätt. Fondbolag för investeringsfonder vars fondbestämmelser har godkänts av Finansinspektionen senast den 31 juli 2011 behöver således inte upprätta faktablad enligt de nya reglerna förrän den 1 juli 2012. Fondbolag som väljer att ändra fondbestämmelserna efter den 31 juli 2011 men före den 1 juli 2012 och får Finansinspektionens godkännande av ändringen måste därmed ändra även faktabladen.

16.4 Särskild övergångsbestämmelse beträffande specialfonder som liknar matarfonder

Regeringens förslag: Kravet på avtal mellan fondbolag, förvaringsinstitut respektive revisorer ska inte gälla beträffande de specialfonder som har en placeringsinriktning som innebär att minst 85 procent av specialfondens medel placeras i andelar i en investeringsfond och vars fondbestämmelser har godkänts av Finansinspektionen före ikraftträdandet.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår inte några övergångsbestämmelser för specialfonder som kommer att omfattas av bestämmelserna om matarfonder och mottagarfonder.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Det finns i dag ett fåtal specialfonder som uppfyller kriterierna för att omfattas av de nya bestämmelserna om matarfonder och mottagarfonder. Beträffande de flesta av bestämmelserna är detta inte något problem. Däremot är det enligt regeringens mening olämpligt att kräva att fondbolagen för dessa fonder och fondernas förvaringsinstitut och revisorer ingår de avtal som krävs enligt de nya bestämmelserna. Det är naturligtvis en fördel om så sker, men tillåtligheten av specialfondernas verksamhet bör inte göras beroende av att avtal ingås. Dessa specialfonder bör därför undantas från kraven på avtal.

17 Ekonomiska konsekvenser

Förslagen i lagrådsremissen gäller i huvudsak genomförandet av EU-direktiv⁵³, som i stort inte lämnar utrymme för andra nationella regleringar än de som följer av direktivens bestämmelser. *Näringslivets regelnämnd* understryker i sitt remissvar vikten av att lagstiftaren vid beslut om nya regler alltid prioriterar de regelalternativ som medför lägst

⁵³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG, kommissionens direktiv 2010/43/EU och 2010/44/EU samt kommissionens förordningar (EU) nr 583/2010 och nr 584/2010.

kostnader för företaget och samtidigt uppnår syftet med regleringen. När det gäller tvingande EU-direktiv finns det emellertid inte några alternativa lösningar att överväga vid genomförandet i svensk rätt.

De ändringar som införts genom UCITS IV-direktivet och kommissionens direktiv och förordningar syftar främst till att öka möjligheterna till effektiv förvaltning av värdepappersfonder, att göra det enklare för fondförvaltare att verka i andra medlemsstater än den egna medlemsstaten och att förbättra informationen till investerare.

17.1 Konsekvenser för fondbolagen

Som inledningsvis nämnts så syftar de nya bestämmelserna som föreslås till att underlätta gränsöverskridande verksamhet och omstruktureringar. De torde därmed ha allmänt positiva effekter för fondbolag. I vilken utsträckning dessa möjligheter kommer att utnyttjas av bolagen är svårare att förutse. Detta gör det även svårt att, såsom efterfrågas av *Näringslivets regelnämnd* och *Regelrådet*, uppskatta hur förslaget påverkar företagets kostnader och konkurrenssituation i detalj. Nedan redogörs emellertid för de mer generella effekter på fondbolagens kostnader och konkurrenssituation som förväntas av förslaget.

För fondbolagen kan föreslagna lagändringar medföra lägre administrationskostnader och kapitalkostnader i den mån synergieffekter kan uppnås genom reglerna om förvaltningsbolagsspass, mottagar- och matarfonder, ändring av fondbestämmelser, fusioner av fonder samt enklare notifiering vid gränsöverskridande verksamhet.

I bilaga 7 till utredningen har Hans Fahlin i sin undersökning pekat på några huvudsakliga effekter som förväntas inom fondbranschen av genomförandet av UCITS IV-direktivet. Antalet fonder förväntas minska om fondbolagen kommer att utnyttja de ökade möjligheterna till fondsammanslagningar för att rationalisera sitt produktutbud. Antalet fondbolag förväntas minska, om finansiella koncerner kommer att utnyttja direktivets s.k. förvaltningsbolagsspass. De förväntade fond- och fondbolagsrationaliseringarna lär medföra att nuvarande administrativa verksamhetsmodeller kommer att omprövas. Konkurrensen mellan fondbolagen inom EU förväntas att öka ytterligare tack vare att notifieringsprocessen för marknadsföring i annat land inom EES kommer att förenklas och snabbas upp. Om detta blir verklighet hänger mycket samman med hur skattefrågorna kommer att lösas.

De bolag som inte har för avsikt att utnyttja de nya möjligheterna, och därmed dra nytta av de minskade kostnader som kan följa därav, kommer att få vissa ökade kostnader på grund av bl.a. nya rapporteringskrav samt krav på faktablad och på innehållet i avtalen med förvaringsinstitut.

De ändrade kraven på faktablad bör endast medföra engångskostnader för fondbolagen i de fall då de behöver skriva om sina befintliga faktablad.

Det utvidgade regelverket avseende organisation och administration av fondbolagen som föranleds av förvaltningsbolagsspasset kommer att medföra en ökad administrativ börda och systemförändringar för fondbolagen. Det bör i sammanhanget påpekas, såsom *Fondbolagens*

förening anför i sitt remissvar, att dessa utvidgade organisatoriska krav kommer att behöva följas även av de fondbolag som inte väljer att utnyttja det nya förvaltningsbolagspasset.

När det gäller förvaltningsbolagspass bör det även noteras att det är frivilligt för fondbolag att förvalta fonder i annat land än etableringslandet. Om man väljer en sådan lösning blir troligen förvaltningen för de första fonderna dyr. På sikt kan det bli billigare för fondbolaget att kunna konsolidera fondutbudet till ett land men även land där man har fondbolag. Det är dock svårt att i siffror ange hur mycket fondbolaget kan spara. Reglerna om förvaltningsbolagspass kommer också att medföra vissa ökade kostnader på grund av reglerna om ägarutövande, utvidgad transaktionsrapportering, nya rutiner vid orderutförande, nya rutiner för incitamentshantering, krav på innehållet i avtalen med förvaringsinstitut, nya rutiner och system för riskmätning och riskhantering, nya rutiner för rapportering avseende köp- och inlösen samt nya regler om intressekonfliktshantering.

När det gäller fondfusioner kan noteras att själva procedurerna för sammanläggning av fonder kommer att vara administrativt betungande. Att kunna konsolidera fondutbudet kan dock på sikt innebära lägre kostnader. I stället för att förvalta många små fonder kan fondbolagen förvalta färre och större fonder.

Att etablera mottagar- och matarfonder drar vissa kostnader inledningsvis. På sikt bör dock en sådan förvaltning kunna leda till vissa besparingar.

Enligt förslagen i lagrådsremissen ska värdepappersinstitut och försäkringsförmedlare vidarebefordra information till andelsägare. Det uppstår kostnader för bolagen när de ska organisera rutiner för detta. Dessutom får de ökade kostnader för pappersutskick.

Regelrådet avstyrker förslagen med hänvisning till att det, i avsaknad av beloppsmässiga uppskattningar av de ekonomiska effekterna, inte kan bedöma om de minst administrativt betungande lösningar har valts. Regelrådet anför vidare att konsekvensutredningen är bristfällig. Det bör i detta sammanhang inledningsvis framhållas att UCITS IV-direktivet innehåller bestämmelser som till stora delar måste införas på ett enhetligt sätt i alla medlemsstater. I dessa delar har medlemsstaterna begränsade möjligheter att påverka de effekter som reglerna får för berörda aktörer. Syftet med direktivet är att underlätta gränsöverskridande verksamhet och omstruktureringar. Det bör framhållas att förslagen huvudsakligen utgör ökade valmöjligheter för fondbolagen. Fondbolagen kan naturligtvis välja att inte utnyttja dessa valmöjligheter, i vilket fall förslagens påverkan på bolagen är begränsad.

17.2 Konsekvenser för småföretagen

Det finns ett visst utrymme i UCITS IV-direktivet för att ta särskild hänsyn till de små företagens villkor inom fondbranschen. Kommissionen har i skäl 3 i kommissionens direktiv 2010/43/EU anför att även om principerna i direktivet är generella för alla förvaltningsbolag, är de tillräckligt flexibla för att säkerställa att

tillämpningen – och övervakningen av denna tillämpning – genom de behöriga myndigheterna är proportionerliga och tar hänsyn till art, omfattning och komplexitet hos förvaltningsbolagens verksamhet, den mångfald fondföretag som faller inom tillämpningsområdet för direktiv 2009/65/EG och de stora skillnaderna mellan de olika fondföretag som kan förvaltas av ett förvaltningsbolag. Det är av stor vikt att all reglering med anledning av genomförandet av UCITS IV-direktivet tar hänsyn till bolagens storlek, verksamhet och komplexitet.

För att belysa konsekvenser för bl.a. små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i jämförelse med större företags kan följande nämnas.

För mindre fondbolag kan genomförandet av UCITS IV-direktivet medföra att det blir enklare och billigare att etablera sig i andra EES-länder. Integrerade finansiella marknader kan sannolikt leda till ökad konkurrens över gränserna. Ökad konkurrens torde i sin tur leda till bättre tillgång på och effektivare prissättning av riskkapital. Därmed skulle exempelvis små och medelstora företag kunna få lägre finansieringskostnader.

Förekomsten av välfungerande finansiella marknader har förvisso även betydelse i tidiga faser av ett företags utveckling. Exempelvis får många mindre och nystartade företag finansiering i tidiga investeringsfaser via s.k. riskkapitalbolag. För att diversifiera riskerna har riskkapitalbolagen i regel en portfölj av företag som de finansierar. Möjligheten att attrahera sådan finansiering via riskkapitalbolag ökar givetvis om det finns utsikter för företagen i portföljen att i ett senare stadium av deras utveckling börsintroduceras. Värdepappersmarknaderna har således även indirekt betydelse för småföretagens kapitaltillförsel.

17.3 Konsekvenser för investerare

Nuvarande regler föreskriver att fondbestämmelserna eller ändringarna i dem måste vara skäliga för fondandelsägarna för att få godkännas, se 4 kap. 9 § LIF. I lagrådsremissen föreslås att detta ändras på så sätt att Finansinspektionen ska godkänna fondbestämmelserna och ändringarna i dem om de är skäliga. Någon prövning av om själva ändringen i sig är skälig ska således inte göras. Förslaget innebär att det blir möjligt att göra omfattande ändringar i fondbestämmelserna, vilket kan innebära en viss försämring av skyddet för investerarna. Samma möjlighet till ändring av fondbestämmelserna gäller också vid sammanläggning av fonder, där fonderna kommer att kunna ändra karaktär. Stor vikt har därför lagts vid att det av informationen till andelsägarna tydligt framgår vad en ändring av fondbestämmelserna kommer att få för effekter för andelsägaren.

Föreslagna lagändringar kan också leda till positiva effekter för investerarna, eftersom de kan få en bättre produkt inom ramen för sitt befintliga innehav. Fondbolagen kommer att få lättare att anpassa fonderna och fondutbudet så att de bättre svarar mot kundernas efterfrågan. Gamla fondbestämmelser kommer att kunna moderniseras för att ge förbättrade placeringsmöjligheter. Vidare kommer investerarna, för

de fall de inte gillar ändringen i fondbestämmelserna, att ha rätt till inlösen av sina fondandelar utan att andra kostnader tas ut än kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet. De kommer även att få bättre information om fonderna och fondutbudet. Framför allt kommer investerarna att få lättare att jämföra fonder genom de nya reglerna om faktablad. Det är också troligt att det blir ett bredare fondutbud om fondbolagen kommer att utnyttja möjligheterna med bl.a. mottagar- och matarfonder. En ökad konkurrens på fondmarknaden kan också leda till lägre kostnader för investerarna.

Förslaget om att tillåta fonder med olika andelsklasser kan också leda till ett rikare och mer varierat fondutbud som möjliggör att sparandet bättre kan anpassas till var och ens situation och preferenser.

17.4 Konsekvenser för Finansinspektionen

Inom ramen för förfarandet vid gränsöverskridande fusioner, omvandling av värdepappersfond till matarfond och vid anmälan om gränsöverskridande verksamhet ges Finansinspektionen vissa nya uppgifter. För godkännande av sådana anmälningar och ansökningar kommer det införas mycket korta tidsfrister för inspektionens prövning av anmälan och ansökan. Kraven på inspektionen kommer också att öka när det gäller samarbete med tillsynsmyndigheter i andra länder. Dessutom kommer införandet av UCITS IV-direktivet att medföra att inspektionen kommer att behöva utfärda omfattande nya föreskrifter gällande de ändringar som genomförs i bl.a. LIF. Allt detta medför ett ökat resursbehov för inspektionen. De merkostnader som kan uppstå hos inspektionen får finansieras inom befintliga ramar samt genom anmälnings- och ansökningsavgifter enligt principen om full kostnadstäckning.

17.5 Konsekvenser för den svenska fondmarknaden

Genom förslaget om att det ska bli lättare att ändra fondbestämmelserna kan fondbolagen på ett bättre sätt anpassa sitt produktutbud så att det bättre stämmer överens med efterfrågan. Bland annat därigenom kan fondbolagen öka sin konkurrenskraft. Föreslagna regler om fusioner kan också medföra att många fonder fusioneras inom landet såväl som över gränserna. Möjligheten att fusionera över gränserna innebär att många bolag kommer att överväga i vilket land den fusionerade fonden ska ha sin hemvist.

Därför kommer det att bli av ännu större vikt än hittills att vara uppmärksam på faktorer som negativt påverkar konkurrensförutsättningarna på den svenska fondmarknaden, när nu rörligheten över gränserna underlättas. Det bör också understrykas att det är viktigt att de konkurrensfrämjande åtgärder som vidtas är på plats när UCITS IV-direktivet genomförs. I annat fall kan det blivit svårt att möta eventuella utflyttningstendenser.

Sammanfattningsvis kan sägas att de föreslagna lagändringarna gör det möjligt för de svenska fondbolagen att bevara sin konkurrenskraft på marknaden. På så sätt motverkas utflyttning av fonder till andra länder.

17.6 Övriga konsekvenser

Kammarrätten i Stockholm framför att den inte förväntar sig att de föreslagna lagändringarna medför någon större måltillströmning. Emellertid är det kammarrättens erfarenhet av mål från Finansinspektionen att de i regel rör komplexa regelverk och innehåller tämligen vidlyftiga utredningar, vilket bör beaktas i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Lagförslaget bedöms i nuläget inte medföra annat än begränsade kostnadsökningar för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Eventuella kostnadsökningar får därför hanteras inom befintliga anslag.

Riksbanken framför att regleringar, som i grunden motiveras utifrån ett konsumentskyddsperspektiv, kan påverka de finansiella marknaderna och stabiliteten. Utvecklingen på fondmarknaden under krisen pekar enligt Riksbanken på detta, och det bör därför utredas om det finns stabilitetsmotiv för reglering av fondverksamhet. Vi instämmer i att denna frågeställning är intressant att belysa. Emellertid finns det inte utrymme att utföra en sådan analys inom ramen för detta lagstiftningsarbete.

Direktivet bedöms inte medföra några konsekvenser på de övriga områden som berörs i 15 § kommittéförordningen. Det finns med andra ord inga uppenbara konsekvenser av betydelse för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

18 Författningskommentar

18.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

I *första stycket 4* och *24* har hänvisningar till 1985 års UCITS-direktiv ändrats till motsvarande artiklar i det nya UCITS IV-direktivet. Någon ändring i sak avses inte med detta.

I *första stycket 9* har definitionen av fondföretags hemland anpassats till den nya definition av begreppet som följer av UCITS IV-direktivet. Hemlandet definieras i den nya lydelsen som det land där fondföretaget har sitt tillstånd och det finns inte längre någon koppling till förvaltningsbolagets hemland. Ändringen är en förutsättning för det s.k. förvaltningsbolagspasset, som innebär att ett förvaltningsbolag som har tillstånd enligt UCITS IV-direktivet får förvalta ett fondföretag i ett annat land än bolagets hemland. Med fondföretag avses i lagen (2004:46) om investeringsfonder (LIF) även vissa utländska fondföretag som inte har tillstånd enligt direktivet (se definitionen i 1 kap. 1 § första stycket 8). Den ändrade definitionen av fondföretags hemland omfattar således även sådana fondföretag. Förslaget har behandlats i avsnitt 5.3.

Hänvisningen till direktiv 83/349/EEG i *första stycket 11* har justerats med anledning av en senare ändring av direktivet.

Definitionen i *första stycket 16* ändras genom att det i den införs en hänvisning till att bedömningen av om ett innehav är kvalificerat ska göras med tillämpning av 1 a §. Förslaget har behandlats i avsnitt 10.3.

I *första stycket 17–20* definieras vad som avses med matarfond, matarfondföretag, mottagarfond och mottagarfondföretag. Definitionerna är utformade med artikel 58.1–58.3 i UCITS IV-direktivet som förebild. I enlighet med definitionerna är det endast värdepappersfonder och fondföretag som omfattas av direktivet som kan vara matar- och mottagarfonder respektive matar- och mottagarfondföretag. Vissa av bestämmelserna för matar- och mottagarfonder kan dock, i enlighet med 6 kap. 3 §, bli tillämpliga även på specialfonder. Förslagen har behandlats i avsnitt 8.3 och 8.4.1.

Den nya *punkten 21* anger att definitionen av reglerad marknad ska motsvara den som anges i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Begreppet används i det nya tredje stycket och 4 kap. 13 §.

I *första stycket 25* hänvisas till 5 a kap., eftersom medel i en värdepappersfond ska kunna förvaltas även enligt det kapitlet (jfr avsnitt 8).

I ett nytt *tredje stycke* har gjorts ett tillägg till definitionerna av fondföretag, specialfond och värdepappersfond i första stycket 8, 23 och 25, vilket innebär att definitionerna kommer att inbegripa även s.k. börshandlade fonder. Jämför ändringen i 4 kap. 13 §. Förslaget har behandlats i avsnitt 14.2.

I övrigt har en redaktionell ändring gjorts i inledningen av paragrafen för att anpassa texten till lagen om värdepappersmarknaden (jfr 1 kap. 5 § den lagen).

1 a §

Paragrafen är ny. Den syftar till att genomföra artikel 2.5 i UCITS IV-direktivet och innebär att ägarprövningsreglerna för fondbolag harmoniseras med de som gäller för värdepappersbolag. Paragrafen motsvarar i stor utsträckning 1 kap. 5 a § lagen om värdepappersmarknaden.

Av *första* och *andra styckena* framgår att bedömningen av om ett visst innehav är ett kvalificerat innehav ska göras med tillämpning av vissa

bestämmelser om s.k. flaggning i 4 kap. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument och i föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen. För en närmare redogörelse för de aktuella bestämmelserna hänvisas till prop. 2006/07:65 (avsnitt 7.4.2, 7.4.4, 7.4.5, 7.5, och 7.6 samt författningskommentaren till respektive bestämmelse.)

När det gäller hänvisningen till 4 kap. 5 § andra stycket lagen om handel med finansiella instrument så anges i den bestämmelsen bl.a. att en beräkning av antalet aktier eller röstetalet ska grundas på uppgifter som bolaget har offentliggjort enligt 4 kap. 9 § första stycket samma lag. Detta gäller naturligtvis endast om bolaget är skyldigt att offentliggöra sådana uppgifter, dvs. om dess aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad.

I fråga om hänvisningen till 4 kap. 12 § 1 lagen om handel med finansiella instrument (aktier som innehas för clearing och avveckling) bör noteras att den korta tid under vilken aktierna får innehas, genom verkställighetsföreskrifter har preciserats till högst tre handelsdagar från transaktionsdagen (se 4 § 7 förordningen [2007:375] om handel med finansiella instrument samt 12 kap. 9 § Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2007:17] om verksamhet på marknadsplatser).

Av andra stycket framgår att det även finns föreskrifter meddelade med stöd av lagen om handel med finansiella instrument och lagen om värdepappersmarknaden. Sådana föreskrifter finns beträffande marknadsgaranter i 4 § 8 förordningen om handel med finansiella instrument och 6 kap. 1 § 60 förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden samt 12 kap. 5 § Finansinspektionens föreskrifter om verksamhet på marknadsplatser. I fråga om undantag för vissa moderföretag finns föreskrifter i 4 § 9 förordningen om handel med finansiella instrument och 12 kap. 6–8 §§ Finansinspektionens föreskrifter om verksamhet på marknadsplatser.

I *tredje stycket* anges vidare att vissa rösträtter som värdepappersinstitut eller kreditinstitut innehar ska undantas vid bedömningen om värdepappersinstitutet eller kreditinstitutets innehav utgör ett kvalificerat innehav. Med värdepappersinstitut avses detsamma som i 1 kap. 5 § 27 lagen om värdepappersmarknaden. Begreppet kreditinstitut definieras i 1 kap. 5 § 17 samma lag. För att undantaget ska vara tillämpligt krävs att kreditinstitutet bedriver finansieringsrörelse.

Undantag får endast göras för sådana aktier som innehas för sådan verksamhet som avses i 2 kap. 1 § 6 lagen om värdepappersmarknaden, dvs. garantigivning avseende finansiella instrument och placering av finansiella instrument med ett fast åtagande (se prop. 2006/07:115 del 1 s. 559).

För att undantaget ska vara tillämpligt krävs för det första att rösträtten för aktierna inte utnyttjas eller används på annat sätt för att ingripa i emittentens förvaltning. Med att rösträtterna utnyttjas avses att aktierna företräds på en bolagsstämma. Som exempel på att aktier används på annat sätt kan nämnas att innehavaren utövar påtryckningar på styrelsen i ett kreditinstitut på grundval av innehavet.

En andra förutsättning för att undantaget ska kunna tillämpas är att aktierna avyttras inom ett år från förvärvet. Det är inte nödvändigt att göra en prognos avseende hur länge innehavet kommer att vara, men om ettårsfristen har passerats utan att aktierna eller andelarna har avyttrats

upphör undantaget att gälla och en ny bedömning av om innehavet är kvalificerat kan bli aktuell.

I *ffjärde stycket* anges att undantaget i tredje stycket ska tillämpas även beträffande aktier som innehas av vissa utländska företag under motsvarande förutsättningar som gäller för de svenska företagen. Med utländskt värdepappersföretag avses ett sådant utländskt företag som i det land där det har sitt säte har tillstånd att driva värdepappersrörelse (se 1 kap. 5 § 25 lagen om värdepappersmarknaden). Vad som är ett utländskt kreditinstitut framgår av 1 kap. 5 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Förslaget har behandlats i avsnitt 10.3.

4 §

Ändringen innebär att fondbolag inte längre ska behöva ett särskilt tillstånd för att utföra arbete på uppdrag av någon annan, s.k. insourcing. Bolaget får i stället utföra sådant arbete inom ramen för sitt tillstånd att driva fondverksamhet. Det kan således endast röra sig om sådana funktioner som ingår i fondverksamheten. Den fondverksamhet som ett fondbolag har tillstånd att driva består i förvaltning av investeringsfonder, fondadministration samt försäljning och inlösen av fondandelar (jfr definitionen av fondverksamhet i 1 § första stycket 10). Fondbolag som förvaltar värdepappersfonder får vidare, inom ramen för sitt verksamhetstillstånd, förvalta, administrera och sälja/lösa in andelar i fondföretag som omfattas av UCITS IV-direktivet och är etablerade i andra länder inom EES än Sverige (jfr 2 kap. 12 och 15 §§). Motsvarande uppgifter ska fondbolag, utan annat tillstånd än verksamhetstillståndet, få utföra på uppdrag av någon annan.

Förslaget har behandlats i avsnitt 14.5.

5 §

Ändringen i *andra stycket* första strecksatsen innebär att även 2 kap. 20 a och 20 b §§ ska gälla för värdepappersbolag och svenska kreditinstitut som driver fondverksamhet. I nämnda lagrum finns bestämmelser om meddelandeförbud och ansvar för den som bryter mot ett meddelandeförbud. Bestämmelserna har ett nära samband med bestämmelsen om uppgiftsskyldighet i 2 kap. 20 §, som redan gäller för bolagen i fråga. Motsvarande bestämmelser finns i annan lagstiftning på finansmarknadsområdet, såsom lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 12–14 §§). Hänvisningen till enbart första stycket i 21 § har tagits bort eftersom den paragrafen numera bara består av ett stycke. Även de nya bestämmelserna i 2 kap. 17 och 17 b §§ om krav på organisation av verksamheten och uppföranderegler ska gälla för värdepappersbolag och svenska kreditinstitut i deras fondverksamhet.

Hänvisningen till 8 kap. i femte strecksatsen har ändrats så att det endast är 8 kap. 27 och 28 §§ som gäller för värdepappersbolag och svenska kreditinstitut i deras fondverksamhet.

6 §

I *första stycket* har hänvisningen till 1985 års UCITS-direktiv ändrats till UCITS IV-direktivet. Vidare har texten i första stycket och i det nya *tredje stycket* anpassats till motsvarande text i lagen om värdepappersmarknaden (4 kap. 1 §). Ändringarna innebär inget nytt i sak.

Det nu gällande andra stycket har utgått till följd av att motsvarande text i 1985 års UCITS-direktiv inte finns i UCITS IV-direktivet. Enligt det senare direktivet ska information om svenska regler som gäller för utländska företags verksamhet i Sverige hållas tillgänglig, t.ex. på Finansinspektionens elektroniska hemsida. Bestämmelser om detta bör tas in i förordning.

Det nya *andra stycket* reglerar vilka uppgifter en verksamhetsplan ska innehålla, utöver det som anges i första stycket, när ett förvaltningsbolag som omfattas av UCITS IV-direktivet avser att förvalta en värdepappersfond. Bestämmelsen motsvarar det som anges i artiklarna 17.2 b och 18.2 b i direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.5.1.

6 a §

I den nya paragrafen genomförs det som anges i artiklarna 17.8 och 18.4 i UCITS IV-direktivet. Ett förvaltningsbolag som driver verksamhet i Sverige och som avser att ändra något förhållande som angetts i den underrättelse som Finansinspektionen tagit emot enligt 6 § ska underrätta inspektionen om ändringen. Om bolaget driver verksamhet från filial i Sverige ska bolaget underrätta Finansinspektionen om ändringen minst en månad innan den genomförs. Driver bolaget verksamhet här utan att ha inrättat en filial räcker det att inspektionen underrättas innan ändringen genomförs.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.5.1.

6 b §

Paragrafen, som är ny, klargör att ett förvaltningsbolag med tillstånd enligt UCITS IV-direktivet får förvalta en värdepappersfond, om Finansinspektionen godkännt detta. Bestämmelserna i *första stycket* genomför artikel 20 i UCITS IV-direktivet. En förutsättning för att inspektionen ska godkänna att ett sådant förvaltningsbolag förvaltar en värdepappersfond är att bolaget i sitt hemland har tillstånd att förvalta fondföretag av motsvarande typ som värdepappersfonden i fråga (*första stycket 1*). Till grund för den bedömningen kommer inspektionen att ha ett intyg som utfärdats av den behöriga myndigheten i förvaltningsbolagets hemland och som anger att bolaget har ett sådant tillstånd att förvalta fondföretag som avses i UCITS IV-direktivet, samt beskriver omfattningen av tillståndet och om det finns några begränsningar när det gäller vilka typer av fondföretag bolaget har tillstånd att förvalta (artiklarna 17.3 och 18.2 i direktivet). Detta intyg ska den utländska behöriga myndigheten, enligt direktivet, ha fogat till den underrättelse om att ett förvaltningsbolag avser att förvalta en

värdepappersfond som ska lämnas enligt 6 §. Inspektionen har alltid möjlighet att kontakta den behöriga myndigheten och diskutera eller begära förtydliganden av intyget (artikel 20.2).

En annan förutsättning för att ett förvaltningsbolag ska få tillstånd att förvalta en värdepappersfond är att bolaget till inspektionen har lämnat ett avtal som bolaget ska ha ingått med det förvaringsinstitut som avses användas för värdepappersfonden i fråga (jfr 3 kap. 4 §). Avtalet ska tillförsäkra förvaringsinstitutet den information som det behöver för att kunna uppfylla de krav som ställs på institutet. Om förvaltningsbolaget har uppdragit åt någon annan att utföra förvaltningen av fonden eller därmed sammanhängande administration ska uppgifter om detta lämnas till inspektionen (*första stycket 2*). Avtalet och uppgifterna behöver, enligt *andra stycket*, dock inte lämnas om bolaget sedan tidigare förvaltar en värdepappersfond och i samband med ansökan om godkännande av denna förvaltning tidigare lämnat in samma uppgifter. I sådant fall får bolaget i stället hänvisa till den tidigare inlämnade dokumentationen. Bestämmelsen genomför *andra stycket* i artikel 20.1 i UCITS IV-direktivet. Där talas visserligen om att förvaltningsbolaget förvaltar värdepappersfonder ”av samma typ” sedan tidigare. Det som emellertid torde vara relevant är i stället att de handlingar och uppgifter som tidigare lämnats in är desamma som de som skulle lämnats in för godkännande av den aktuella värdepappersfonden. Detta kommer därför till uttryck i lagtexten.

Härutöver måste, enligt *första stycket 3*, de fondbestämmelser för värdepappersfonden i fråga som upprättats uppfylla kraven i LIF. Det är först när fondbestämmelserna godkänts av Finansinspektionen som värdepappersfonden är etablerad och kan börja förvaltas av förvaltningsbolaget. Namnet på förvaltningsbolaget ska anges i fondbestämmelserna (4 kap. 8 § *andra stycket 1* jfr med föreslagna 6 d §). Förvaltningsbolaget godkänns således för att få förvalta värdepappersfonden när fondbestämmelserna godkänns. Något ytterligare beslut om godkännande av förvaltningsbolaget behöver därmed inte fattas enligt förevarande paragraf.

Det ska också, enligt *första stycket 4*, finnas skäl att anta att bolaget kommer att driva verksamheten enligt LIF och andra författningar som gäller för förvaltning av en värdepappersfond. De bestämmelser som avses är sådana som bolaget är skyldigt att följa när det förvaltar en värdepappersfond. Det är bestämmelser som avses i 6 d § och andra bestämmelser som är direkt tillämpliga på bolagets verksamhet i Sverige.

Ändringar i den dokumentation som lämnats in enligt *första stycket 2* ska lämnas till Finansinspektionen enligt *tredje stycket*. Bestämmelsen genomför artikel 20.4.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.5.2.

6 c §

I paragrafen, som är ny, anges vilka åtgärder ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond är skyldigt att vidta i Sverige. Förslaget syftar till att genomföra artikel 15 i UCITS IV-direktivet. Genom åtgärderna ska bolaget på lämpligt sätt kunna hantera klagomål från

investerare och se till att det inte finns några begränsningar för investerare att utöva sina rättigheter på grund av att bolaget är etablerat i ett annat land. Klagomål ska t.ex. få lämnas på svenska. Information ska kunna tillhandahållas på begäran av såväl allmänheten som Finansinspektionen. I övrigt ska åtgärder vidtas för att kunna göra utbetalningar och lösa in fondandelar.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.5.3.

6 d §

Ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond efter tillstånd enligt bestämmelserna i 6 b § ska följa de svenska bestämmelser som gäller för fonden. Vilka regelområden som ska anses hänförliga till fonden, och inte till bolagets verksamhet i övrigt, anges i artikel 19.3 i UCITS IV-direktivet. I LIF motsvaras dessa regelområden av de allmänna bestämmelser för investeringsfonder som anges i 4 kap., bortsett från bestämmelserna i det kapitlet om uppdragsavtal, och bestämmelserna om förvaltning av värdepappersfonder i 5 kap., bortsett från det som där anges om riskhanteringssystem. Bestämmelser om uppdragsavtal och riskhanteringssystem är i stället hänförliga till förvaltningsbolagets verksamhet och bolaget ska därmed följa de regler som gäller i dess hemland (artikel 19.1 i direktivet). Förvaltningsbolaget ska i Sverige följa bestämmelserna i 2 kap. 15 c § om marknadsföring i andra länder inom EES och 5 a kap. om matarfonder och mottagarfonder. Vidare ska förvaltningsbolaget i Sverige följa bestämmelser i 8 och 9 kap. om fusion, delning och ombildning samt om upphörande och överlåtelse av förvaltningen av en värdepappersfond. Även bestämmelserna i 3 kap. om förvaringsinstitut ska gälla för en värdepappersfond som förvaltas av ett förvaltningsbolag. Detta framgår inte uttryckligen av den uppräknade av regelområden som finns i artikel 19.3 i direktivet, men är en följd av att såväl fond som förvaringsinstitut finns i Sverige och skulle också kunna sägas vara en del av reglerna för fondens etablering (artikel 19.3 a).

I paragrafen anges att de uppräknade bestämmelserna i lagen ska gälla i tillämpliga delar. Detta hänger samman med att flera av bestämmelserna gäller för såväl värdepappersfonder som för specialfonder, medan ett förvaltningsbolag endast får förvalta värdepappersfonder i Sverige. De uppräknade bestämmelserna ska således endast tillämpas i de delar som de avser värdepappersfonder.

I *andra stycket* klargörs att när det i 9 kap. 1 § talas om den situation att Finansinspektionen har återkallat ett fondbolags tillstånd ska detta för förvaltningsbolagens del i stället avse situationer när tillståndet återkallats av hemlandsmyndigheten eller när inspektionen beslutat att bolaget inte längre får förvalta en värdepappersfond. Inspektionen har inte möjlighet att återkalla ett förvaltningsbolags verksamhetstillstånd.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.3.4.

7 §

Paragrafen har ändrats för att genomföra de nya reglerna i UCITS IV-direktivet om marknadsföring av fondföretag i andra länder inom EES än företagets hemland (se artikel 93 i direktivet). Ett fondföretag som omfattas av direktivet och avser att marknadsföra andelar i företaget i Sverige ska enligt direktivet lämna en skriftlig underrättelse om detta till den behöriga myndigheten i hemlandet. Myndigheten ska överlämna underrättelsen till Finansinspektionen och meddela fondföretaget om att så har skett. Från och med den dag fondföretaget meddelats att underrättelsen överlämnats till Finansinspektionen får företaget inleda marknadsföringen i Sverige. I *första stycket* anges vid vilken tidpunkt marknadsföringen i Sverige får inledas. Genom förslaget genomförs artikel 93.3 tredje stycket andra meningen i direktivet. Innan dess får således inga marknadsföringsåtgärder vidtas här i landet. Det innebär en tidigareläggning av underrättelsepliktens inträde jämfört med gällande rätt. De fondföretag som anmält marknadsföring här i landet får även sälja andelar i företaget här.

I *andra stycket* har nuvarande första stycket 2 införts. Att åtgärderna vidtagits på ett korrekt sätt är en fråga för Finansinspektionens tillsyn efter det att verksamheten fått inledas. Finansinspektionen kan således inte, som tidigare, förbjuda att verksamheten får inledas om åtgärderna inte vidtagits.

Av de nya bestämmelserna i *tredje stycket* framgår att fondföretaget ska underrätta Finansinspektionen om ändringar som rör marknadsföringen av företagets andelar i Sverige och som angetts i underrättelsen om marknadsföring. Detta ska ske innan ändringen genomförs. Fondföretaget ska även underrätta Finansinspektionen om ändringar i de handlingar som lämnats tillsammans med underrättelsen. Det som avses är ändringar i fondbestämmelser, informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsredogörelse. Vilka uppgifter som ska lämnas i underrättelsen och vilka handlingar som ska fogas till den framgår av kommissionens förordning (EU) nr 584/2010. Genom förslaget genomförs artikel 93.7 tredje meningen och 93.8 i direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.4.

8 §

I *första stycket* har begreppet ”fondverksamhet” ändrats till ”verksamhet”. Syftet med detta är att tydliggöra att det inte är tillåtet för förvaltningsbolag som inte regleras i UCITS IV-direktivet att förvalta investeringsfonder i Sverige på det sätt som nu möjliggörs för förvaltningsbolag som har tillstånd enligt nämnda direktiv. Den verksamhet som ett förvaltningsbolag med stöd av denna paragraf kan driva i Sverige är förvisso bara sådan verksamhet som regleras i lagen, dvs. funktioner som ingår i fondverksamhet. Men såvitt gäller förvaltningen av en svensk investeringsfond kan ett sådant förvaltningsbolag endast utföra funktionen på uppdrag av det primärt ansvariga, i fondbestämmelserna angivna, bolaget. Vidare har i första stycket hänvisningen till 1985 års UCITS-direktiv ändrats till UCITS IV-direktivet.

I *andra stycket* 3 har hänvisningen till bestämmelsen i 2 kap. 1 § 5 tagits bort. Den bestämmelsen innebär att fondbestämmelserna för den eller de investeringsfonder som ett bolag avser att förvalta ska ha godkänts. Eftersom ett förvaltningsbolag som avses här inte får förvalta en investeringsfond bör någon hänvisning till den bestämmelsen inte göras.

Bestämmelsen i nuvarande *tredje stycket* om att bolaget får ges tillstånd att utföra arbete på uppdrag har tagits bort. Bolaget får i stället utföra sådant arbete om tillstånd lämnats enligt första och andra styckena. Något särskilt tillstånd för detta krävs således inte, vilket motsvarar det som gäller för fondbolag enligt 4 §. I den nya lydelsen av tredje stycket anges att en ansökan enligt första stycket ska innehålla en verksamhetsplan. Detta är en anpassning till det som anges för motsvarande situation i lagen om värdepappersmarknaden (4 kap. 5 §).

I övrigt har vissa redaktionella ändringar gjorts för att anpassa texten till det som anges i lagen om värdepappersmarknaden (4 kap. 4 och 5 §§).

9 §

I *första stycket* har begreppet ”marknadsföra och sälja” ändrats till enbart ”marknadsföra”. Syftet med detta är att tydliggöra att tillståndsplikten redan träder in när marknadsföringen inleds här i landet, och inte först när försäljning äger rum. De fondföretag som anmält marknadsföring här i landet får sälja fondandelar i företaget här. Se även författningskommentaren till 1 kap. 7 §. Vidare har hänvisningen till 1985 års UCITS-direktiv ändrats till UCITS IV-direktivet. Förslaget har behandlats i avsnitt 6.5.

I *andra stycket* 3 *tredje strecksatsen* anges att företaget ska kunna lämna den information som det är skyldigt att tillhandahålla. Därmed har hänvisningen till att informationen ska vara sådan som bolaget ”enligt reglerna i hemlandet” är skyldigt att tillhandahålla tagits bort. Detta har gjorts mot bakgrund av att bolaget enligt föreslagna 10 § åläggs att tillhandahålla faktablad enligt svenska bestämmelser. Det är således inte endast reglerna i hemlandet som ska följas i detta avseende.

10 §

Hänvisningen i *första stycket* till 2 kap. 17 § har tagits bort. Den paragrafen, som i föreslagen lydelse anger organisatoriska krav på ett fondbolags verksamhet, ska således inte gälla för förvaltningsbolag eller fondföretag som driver verksamhet här i landet. Förvaltningsbolag och självförvaltande fondföretag, investeringsbolag, som omfattas av UCITS IV-direktivet ska i stället tillämpa motsvarande bestämmelser i sitt hemland (artiklarna 18.3, 19.1 och 30). Vidare anges, genom en ändring i första stycket, att även 2 kap. 20 a och 20 b §§ ska gälla för förvaltningsbolag och fondföretag som driver verksamhet i Sverige. I nämnda lagrum finns bestämmelser om meddelandeförbud och ansvar för den som bryter mot ett meddelandeförbud. Bestämmelserna har ett nära samband med bestämmelsen om uppgiftsskyldighet i 2 kap. 20 §,

som sedan tidigare gäller för företagen i fråga. Hänvisningen till första stycket i 21 § har tagits bort eftersom den paragrafen endast består av ett stycke.

I det nya *andra stycket 1* anges vilka bestämmelser ett förvaltningsbolag som omfattas av UCITS IV-direktivet och driver verksamhet här i landet från en filial ska tillämpa. De bestämmelser som är tillämpliga, 2 kap. 17 b §, är att hänföra till s.k. uppföranderegler, vilka enligt direktivet ska tillämpas i förvaltningsbolagets värdland när en filial etablerats där (artikel 17.4). Förslaget har behandlats i avsnitt 5.5.4.

Av *andra stycket 2* framgår att ett fondföretag som har tillstånd enligt UCITS IV-direktivet och marknadsför andelar i företaget här i landet ska följa bestämmelserna i 4 kap. 20 §. Det innebär att företaget ska tillhandahålla informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsredogörelse på det som sätt som föreskrivs i den paragrafen. Genom förslaget genomförs artikel 94.1 i UCITS IV-direktivet. Förslaget har behandlats i avsnitt 6.4.

I *andra stycket 3* anges de bestämmelser som gäller för ett förvaltningsbolag som inte omfattas av UCITS IV-direktivet och som driver verksamhet här i landet från filial. För ett sådant bolag gäller detsamma som för bolag enligt punkten 1, nämligen uppföranderegler i 2 kap. 17 b §. Motsvarande krav ställs enligt gällande rätt genom hänvisningen i första stycket till 2 kap. 17 § (se avsnitt 5.7).

I *andra stycket 4* anges de bestämmelser som gäller för ett fondföretag som inte omfattas av UCITS IV-direktivet och vars andelar marknadsförs i Sverige. Företaget ska följa sådana bestämmelser som är relevanta för försäljningen av andelar i Sverige, nämligen generella uppföranderegler i 2 kap. 17 b § första stycket och kraven på att tillhandahålla faktablad enligt 4 kap. 16 a, 20 och 21 §§. Förslaget har behandlats i avsnitt 5.7 och 6.5.

2 kap. Allmänna bestämmelser för fondbolag m.m.

1 §

Första stycket 3 får en ny lydelse. Kriteriet i nuvarande punkten a) flyttas till 2 § och kriteriet i punkten b) omfattas av första stycket 3.

Paragrafen har utformats på samma sätt som motsvarande bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden (3 kap. 1 §).

Förslaget har behandlats i avsnitt 10.3.

2 §

I de nya *första* och *andra styckena* finns en uppräkningslista av de kriterier som ska beaktas vid ägarprövningen i samband med tillståndsgivning enligt 1 §.

I övrigt har några redaktionella ändringar gjorts.

Paragrafen har utformats på samma sätt som motsvarande bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden (3 kap. 2 §).

Förslaget har behandlats i avsnitt 10.3.

12 §

I *första stycket* har redaktionella ändringar gjorts för att anpassa texten till det som anges i motsvarande bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden (5 kap. 1 §).

I det nya *andra stycket* anges vilka ytterligare uppgifter verksamhetsplanen ska innehålla om fondbolaget avser att förvalta ett fondföretag i det land där filialen ska inrättas. De fondföretag som avses är sådana som regleras i UCITS IV-direktivet. Med förvaltning menas här sådan verksamhet som bolaget är primärt ansvarigt för och inte sådan som bolaget utför på uppdrag av ett annat förvaltningsbolag. Bolaget ska lämna uppgifter om sitt riskhanteringssystem enligt 5 kap. 2 § och vissa särskilda åtgärder som vidtagits. Genom bestämmelserna i andra stycket genomförs artikel 17.2 b i UCITS IV-direktivet. De åtgärder som ska redovisas är sådana som bolaget enligt direktivet ska vidta i det land där bolaget driver fondverksamhet (artikel 15).

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.4.1.

13 §

I *första stycket* har tiden för Finansinspektionens handläggning av en underrättelse enligt 12 § från ett fondbolag kortats ned från tre till två månader. Detta följer av UCITS IV-direktivet (artikel 17.3). Förslaget har behandlats i avsnitt 5.4.1.

Av det nya *andra stycket* framgår att Finansinspektionen ska utfärda ett intyg när ett fondbolag i underrättelsen angett att det avser att förvalta ett fondföretag i ett annat land enligt 12 §. Intyget ska överlämnas till den behöriga myndigheten i det land där filialen ska inrättas och ska kunna ligga till grund för den myndighetens bedömning av om fondbolaget ska få förvalta ett visst fondföretag. Genom bestämmelsen genomförs tredje stycket i artikel 17.3 i UCITS IV-direktivet. Förslaget har behandlats i avsnitt 5.4.2.

I övrigt har redaktionella ändringar gjorts, bl.a. för att anpassa texten till motsvarande bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden (5 kap. 2 §).

14 §

I *tredje stycket* har ett tillägg gjorts som innebär att Finansinspektionen ska underrätta en behörig myndighet om det sker någon förändring av de uppgifter som lämnats i intyget enligt 13 § andra stycket. Genom bestämmelsen genomförs andra stycket i artikel 17.9 i UCITS IV-direktivet.

I övrigt har redaktionella ändringar gjorts, bl.a. för att anpassa texten till motsvarande bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden (5 kap. 3 § andra stycket).

15 §

I *första stycket* har de nuvarande första och andra styckena sammanförts och utformats efter mönster i motsvarande bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden (5 kap. 4 §). Det som anges i nuvarande sista meningen i första stycket om ändringar av något som angetts i underrättelsen har flyttats till nya 15 b §, även det efter mönster i lagen om värdepappersmarknaden (5 kap. 5 §).

I det nya *andra stycket* anges vilka ytterligare uppgifter verksamhetsplanen ska innehålla om fondbolaget avser att förvalta ett fondföretag i det andra landet utan att inrätta en filial där. De fondföretag som avses är sådana som regleras i UCITS IV-direktivet. Med förvaltning menas här sådan verksamhet som bolaget är primärt ansvarigt för och inte sådan som bolaget utför på uppdrag av ett annat förvaltningsbolag. Bolaget ska lämna uppgifter om sitt riskhanteringssystem enligt 5 kap. 2 § och vissa särskilda åtgärder som vidtagits i det andra landet. Genom bestämmelsen genomförs artikel 18.1 b i UCITS IV-direktivet. De åtgärder som ska redovisas är sådana som bolaget enligt direktivet ska vidta i det land där bolaget driver fondverksamhet (artikel 15).

I övrigt har redaktionella ändringar gjorts, bl.a. för att anpassa texten till motsvarande bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden (5 kap. 4 §).

15 a §

I paragrafen, som är ny, framgår av *första stycket* när en underrättelse som avses i 15 § ska lämnas över till behörig myndighet i det land där fondbolaget avser att driva verksamhet. Bestämmelsen har flyttats från 15 § andra stycket.

Av *andra stycket* framgår att Finansinspektionen ska utfärda ett intyg när ett fondbolag i underrättelsen angett att det avser att förvalta ett fondföretag i ett annat land. Intyget ska överlämnas till den behöriga myndigheten i det land där verksamheten ska drivas och ska kunna ligga till grund för den myndighetens bedömning av om fondbolaget ska få förvalta ett visst fondföretag. Genom bestämmelsen genomförs tredje stycket i artikel 18.2 i UCITS IV-direktivet.

15 b §

Av den nya paragrafens *första stycke* framgår att fondbolaget ska underrätta Finansinspektionen om eventuella ändringar av sådana uppgifter som ska anges i underrättelsen enligt 15 §. Bestämmelsen, som har sin grund i artikel 18.4 i UCITS IV-direktivet, har flyttats från 15 § första stycket och anpassats till motsvarande bestämmelse i lagen om värdepappersmarknaden (5 kap. 5 §).

Enligt *andra stycket* ska Finansinspektionen underrätta en behörig myndighet om det sker någon förändring av de uppgifter som lämnats i intyget enligt 15 a § andra stycket. Genom bestämmelsen genomförs andra meningen i artikel 18.4 i UCITS IV-direktivet.

15 c §

Paragrafen, som är ny, anger att ett fondbolag som förvaltar värdepappersfonder och som avser att marknadsföra andelar i en sådan fond i ett annat land inom EES ska underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Genom paragrafen genomförs artikel 93 i UCITS IV-direktivet.

I *första stycket* hänvisas till att det finns bestämmelser om vilka uppgifter och handlingar underrättelsen ska innehålla i kommissionens förordning (EU) nr 584/2010. I förordningen finns i bilaga I en mall för hur underrättelsen ska utformas. Av mallen framgår även vilka handlingar som ska bifogas den och att handlingarna ska vara översatta i enlighet med det som anges i UCITS IV-direktivet. I 13 kap. 1 § 3 finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om på vilket språk underrättelsen ska avfattas.

Bestämmelserna i *andra stycket* reglerar förfarandet hos Finansinspektionen och därmed genomförs det som anges i artikel 93.3 i direktivet. Om Finansinspektionen bedömer att underrättelsen är fullständig ska inspektionen inom tio arbetsdagar från det att den togs emot lämna över underrättelsen, inklusive de bifogade handlingarna, till den behöriga myndigheten i det land där verksamheten ska drivas. Finansinspektionen ska även lämna över ett intyg om att värdepappersfonden uppfyller kraven i UCITS IV-direktivet. I EU-förordningen finns i bilaga II en mall för hur ett sådant intyg ska utformas. När Finansinspektionen lämnar över underrättelsen till den behöriga myndigheten i värdlandet ska inspektionen informera fondbolaget om detta. Informationen till fondbolaget om att underrättelsen överlämnats ska enligt direktivet ges omedelbart (artikel 93.3 tredje stycket).

Av *tredje stycket* framgår att de handlingar som lämnats tillsammans med en underrättelse om marknadsföring ska offentliggöras av fondbolaget. Bestämmelsen syftar till att genomföra kravet i artikel 93.7 att det ska vara säkerställt att värdlandet på elektronisk väg har tillgång till handlingarna som lämnats tillsammans med underrättelsen. I kommissionens genomförandedirektiv 2010/44/EU specificeras kravet genom att det bl.a. anges att en elektronisk kopia av varje sådan handling ska finnas tillgänglig på fondföretagets webbplats eller annan webbplats som anges i underrättelsen (artikel 31). För att genomföra dessa specificerade regler i direktivet finns i 13 kap. 1 § 4 ett bemyndigande att meddela föreskrifter om hur fondbolaget ska offentliggöra handlingarna.

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.3.

16 §

I *första stycket* har redaktionella ändringar gjorts.

I *andra stycket* hänvisas, genom ett tillägg, till första stycket i 12 §. I föreslagen lydelse av 12 § anges i ett nytt andra stycke vilka uppgifter som ska lämnas när ett fondbolag avser att förvalta ett fondföretag i ett annat land från en filial. Rätten att få förvalta fondföretag i andra länder gäller bara inom ramen för UCITS IV-direktivet. Bestämmelserna i nu aktuell paragraf rör situationen när fondbolag avser att inrätta en filial i

ett annat land utanför ramen för UCITS IV-direktivet och i den situationen finns ingen rättighet att få förvalta fondföretag i andra länder. Inrättandet av filial är i stället föremål för en särskild tillståndsprövning av Finansinspektionen.

17 §

Paragrafen innehåller grundläggande krav på fondbolagens organisation. Kraven motsvarar de som anges i artikel 12 i UCITS IV-direktivet. Detaljerade regler i dessa avseenden anges i kommissionens genomförandedirektiv 2010/43/EU. De reglerna genomförs dock inte i lag utan i föreskrifter. Se bemyndigande i föreslagna 13 kap. 1 § 5.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.7.

17 a §

Paragrafen, som är ny, innebär att ytterligare krav ställs på fondbolag som förvaltar fondföretag i andra länder inom EES enligt UCITS IV-direktivet. Bolagen ska säkerställa att verksamheten drivs enligt de bestämmelser som är tillämpliga i fondföretagets hemland. Kravet framgår av artikel 19 i UCITS IV-direktivet, av vilken också framgår vilka bestämmelser bolaget ska följa i fondföretagets hemland.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.4.3.

17 b §

Paragrafen, som är ny, innehåller grundläggande uppföranderegler för fondbolag. Kraven motsvarar de som anges i artikel 14 i UCITS IV-direktivet. Detaljerade regler i dessa avseenden anges i kommissionens genomförandedirektiv 2010/43/EU. De reglerna genomförs dock inte i lag utan i föreskrifter. Se bemyndigande i föreslagna 13 kap. 1 § 5.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.7.

3 kap. Förvaringsinstitut

4 §

Genom paragrafen, som är ny, genomförs det som anges i artikel 23.5 i UCITS IV-direktivet. Bestämmelsen innebär att det ska finnas ett skriftligt avtal mellan förvaringsinstitutet och det fondbolag som förvaltar en investeringsfond. Avtalet ska reglera förhållandet mellan parterna, såsom det informationsutbyte och den samordning i övrigt som krävs för att förvaringsinstitutet och fondbolaget ska kunna uppfylla kraven i LIF och andra författningar. Bestämmelsen omfattar, genom hänvisningen i 1 kap. 6 d §, även förvaltningsbolag som får förvalta en värdepappersfond. Artikel 23.5 i UCITS IV-direktivet avser endast den situationen att ett fondföretag förvaltas av ett förvaltningsbolag som är etablerat i ett annat land än fondföretaget, dvs. när

förvaltningsbolagspasset används. Den här aktuella bestämmelsen gäller dock även när en värdepappersfond förvaltas av ett fondbolag och när en specialfond förvaltas enligt 1 kap. 4 eller 5 §. Den gäller således i förhållande till varje investeringsfond, oavsett vem som förvaltar den. Bestämmelsen innebär inte någon kontraheringsplikt för förvaringsinstitutet, men avtalet är att se som ett villkor för att institutet ska få agera som förvaringsinstitut för en investeringsfond.

I kommissionens direktiv 2010/43/EU anges vilka uppgifter avtalet ska innehålla.

I *tredje stycket* anges att i det fall avtalet ingås mellan ett förvaringsinstitut och ett utländskt förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond ska det i avtalet föreskrivas att svensk lag är tillämplig på avtalet. Även detta är ett krav som framgår av kommissionens direktiv (artikel 35). Om parterna trots bestämmelsen skulle föreskriva att något annat lands lag ska tillämpas på avtalet ska inte skyldigheten i denna paragraf påverka förhållandet mellan parterna. Det blir i stället en tillsynsfråga om Finansinspektionen anser att det avtal som ingåtts inte uppfyller lagstadgade krav.

Avtalet ska, enligt föreslagna 1 kap. 6 b §, lämnas till Finansinspektionen av ett förvaltningsbolag som önskar förvalta en värdepappersfond. Detta krav följer av UCITS IV-direktivet. Något motsvarande krav finns inte när ett svenskt bolag förvaltar en investeringsfond. Finansinspektionen har dock möjlighet att begära in avtalet med stöd av bestämmelserna i 10 kap. 2 §.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.6.

4 kap. Allmänna bestämmelser för investeringsfonder

4 §

I *första stycket* görs ett tillägg med anledning av den nya möjligheten att förvalta fondföretag i andra länder inom EES enligt UCITS IV-direktivet. Ett fondbolags uppdrag åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa funktioner kan avse även ett sådant fondföretag.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att de krav på ett uppdragsavtal som ställs där ska gälla endast när den verksamhet som läggs ut är fondförvaltning eller därmed sammanhängande administration. Dessa funktioner kan avse såväl en investeringsfond som ett fondföretag som omfattas av UCITS IV-direktivet. De uppställda kraven på uppdragsavtalen avser således inte uppdrag att sälja fondandelar (distributionsavtal).

Förslaget har behandlats i avsnitt 14.6.

5 §

I *första stycket* görs ett tillägg med anledning av den nya möjligheten att förvalta fondföretag i andra länder inom EES enligt UCITS IV-direktivet. Ett fondbolags uppdrag enligt 4 § kan avse även förvaltningen av ett sådant fondföretag.

7 §

Skyldigheten att anmäla och ge in uppdragsavtal till Finansinspektionen begränsas i *första stycket* till uppdrag som avser fondförvaltning eller därmed sammanhängande administrativa åtgärder. Uppdraget kan avse såväl en investeringsfond som ett fondföretag som omfattas av UCITS IV-direktivet. Avtal som avser försäljningen av fondandelar (distributionsavtal) behöver således inte anmälas eller ges in enligt denna paragraf. Ett fondbolag är dock på begäran av inspektionen skyldigt att ge in även sådana uppdragsavtal om det behövs för inspektionens tillsyn (10 kap. 2 §). Förslaget har behandlats i avsnitt 14.6.

I övrigt har redaktionella ändringar gjorts.

8 §

Av en ny *punkt 3* i *andra stycket* följer att det ska framgå av fondbestämmelserna om fonden ska ha andelsklasser och vilka villkor som ska vara förenade med dem. Förslaget har behandlats i avsnitt 14.1.

I övrigt har redaktionella ändringar gjorts.

9 §

Första stycket har ändrats på så sätt att bestämmelsen om godkännande av fondbestämmelser för en ny fond har flyttats till *andra stycket* och förutsättningarna för godkännande av ändrade fondbestämmelser har lyfts ut till ett eget, tredje, stycke. Enligt *andra stycket* gäller, liksom tidigare, att fondbestämmelser för en ny fond ska godkännas om de är skäliga för andelsägarna.

Tredje stycket innehåller nya regler för Finansinspektionens prövning av ändringar i fondbestämmelserna. Till skillnad från tidigare behöver ändringen i sig inte vara skälig för andelsägarna, dvs. Finansinspektionen ska inte pröva om det är skäligt att ändra fondbestämmelserna. Däremot måste fondbestämmelserna även efter ändringen vara skäliga. Den tidigare prövningen av om ändringarna är skäliga har ersatts av en möjlighet för Finansinspektionen att vägra godkännande om ändringarna strider mot andelsägarnas gemensamma intresse. Fondbolaget har alltid en skyldighet att handla uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse. Det är också fondbolaget, som har god överblick över sin egen verksamhet och utvecklingen på de finansiella marknaderna, som är bäst lämpat att avgöra vilka förändringar som är i andelsägarnas intresse. Fondbolagets bedömning att en ändring av fondbestämmelserna ligger i andelsägarnas gemensamma intresse bör därför godtas om den inte förefaller oriktig. Även ändringar som kan anses ändra en fonds karaktär bör därmed kunna godtas. Ändringar som normalt inte kan anses godtagbara är sådana som skulle förändra en fonds risknivå på ett avsevärt sätt så att investerarna riskerar att snabbt förlora de pengar de investerat i fonden, eller att en uppenbar grundläggande förutsättning för placeringen förändras. Ett exempel på det senare är att en etisk fond omvandlas till en fond utan sådan inriktning. Inte heller bör det vara godtagbart att en räntefond ändrar inriktning till en aktiefond och

tvärtom. Ytterligare en förutsättning för godkännande av ändrade fondbestämmelser är att en eventuell underrättelse till andelsägarna uppfyller kraven i 9 a § andra stycket. Det innebär att fondbolaget antingen i samband med ansökan eller på uppmaning av Finansinspektionen under handläggningen ska ge in förslag på information till andelsägarna om ändringen. Särskilt vid ändringar som kan ha väsentlig betydelse för andelsägarna är det viktigt att underrättelsen innehåller lättbegriplig information om innebörden av ändringen. Finansinspektionen kan därför vägra godkännande om den föreslagna underrättelsen inte innehåller lämplig information i enlighet med 9 a § andra stycket. Förslaget har behandlats i avsnitt 13.1.2.

Av det nya *fjärde stycket* framgår att Finansinspektionen ska fatta beslut i frågan om godkännande av fondbestämmelser eller ändringar i dem inom två månader från det att en fullständig ansökan lämnats in. Finansinspektionen ska inom samma tid också underrätta det sökande fondbolaget om beslutet. Det har inte tidigare funnits någon tidsfrist för inspektionens beslut. Genom bestämmelsen genomförs andra stycket i artikel 5.4 i UCITS IV-direktivet. Med fullständig ansökan avses att de handlingar och uppgifter har lämnats in som inspektionen behöver för att kunna besluta i frågan. Tidsfristen i sig är visserligen till fördel för fondbolagen men det är olyckligt om Finansinspektionen när den efterfrågar kompletterande information tvingas fatta ett avslagsbeslut för att hålla fristen. Det är därför lämpligt om det förekommer underhandskontakter mellan fondbolaget och Finansinspektionen när en ansökan behöver kompletteras och det bör vara möjligt för fondbolaget att i sådana fall medge att fristen förlängs. Ett bolag som inte vill medge detta har dock alltid rätt att få ett beslut inom den angivna fristen. Det finns vidare ingen skyldighet för inspektionen att avvakta med beslut om myndigheten inte finner det vara lämpligt.

Förslaget har behandlats i avsnitt 13.1.3.

9 a §

Paragrafen är ny. Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar delvis nuvarande 9 § andra stycket, med det tillägget att Finansinspektionen även beträffande nya fondbestämmelser kan besluta att dessa inte får tillämpas förrän en viss tid förflutit från beslutet om godkännande. Ett sådant beslut kan bli aktuellt när nya fondbestämmelser godkänns på grund av att en fond ska delas men delningen inte ska träda i kraft förrän en tid efter godkännandet. Nuvarande regel att tillämpningen av fondbestämmelseändringar kan anstå i högst tre månader har tagits bort. Finansinspektionen har i stället möjlighet att besluta det datum som inspektionen anser är lämpligt med hänsyn taget till behovet av konsumentskydd och till vad fondbolaget anfört i sin ansökan om fondbestämmelseändring. En längre tid kan vara nödvändigt t.ex. när fråga är om en väsentlig ändring av fondbestämmelserna i en specialfond som endast har öppet för inlösen kvartalsvis eller en gång per år. Enligt 9 b § ska nämligen andelsägarna ha möjlighet att lösa in sina andelar innan fondbestämmelserna börjar tillämpas.

Bestämmelsen om underrättelse till andelsägare har placerats i ett eget, *andra stycke*. Den ändringen har gjorts att underrättelseskyldigheten gäller ”berörda andelsägare”. Förklaringen till detta är att det finns en möjlighet att ha olika andelsklasser i en fond och en fondbestämmelseändring inte nödvändigtvis berör alla andelsklasser. En underrättelse till andelsägarna kommer att vara aktuellt framför allt i de fall Finansinspektionen bedömer att ändringar är av väsentlig betydelse för andelsägarna. Fondbestämmelseändringar av väsentlig betydelse för andelsägarna kan vara t.ex. höjda avgifter, större förändringar i placeringsinriktningen eller en möjlighet att använda derivat i en fond vars medel inte tidigare fått placeras på det sättet. När ändringen är av väsentlig betydelse ska andelsägarna ha en rätt att lösa in sina fondandelar i enlighet med 9 b §. Det kan även förekomma situationer där ändringen i sig inte kan anses som väsentlig, men där det ändå är viktigt att andelsägarna får skriftlig informationen om ändringen. Det gäller t.ex. namnbyte på en fond, eftersom fondandelsägarna utan den kunskapen inte kan ta del av information som publiceras om fonden.

Andra stycket innehåller även en bestämmelse om vad en underrättelse till andelsägare ska innehålla. Det är viktigt att underrättelsen ger lättbegriplig information om ändringen och vilka konsekvenser den kan få för en andelsägars investering. Detta är särskilt viktigt vid ändringar av väsentlig betydelse när andelsägarna ska fatta ett beslut om huruvida de ska lösa in sina fondandelar eller inte. Därför innefattar Finansinspektionens prövning enligt 9 § tredje stycket en prövning av om underrättelsen innehåller lämplig information om syftet med fondbestämmelseändringen och vilka konsekvenser den kan få för andelsägarna.

Det är viktigt att investerare som efterfrågar information eller köper fondandelar efter det datum då underrättelsen till andelsägare skickats ut, men innan den väsentliga förändringen av fonden träder i kraft, får information om förändringen. I *tredje stycket* föreskrivs därför att en eventuell underrättelse om ändringen även ska lämnas till den som avser att köpa andelar i fonden.

I 13 kap. 1 § 6 finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vilken information som ska lämnas i underrättelsen till fondandelsägarna och på vilket sätt underrättelsen ska lämnas.

Förslaget har behandlats i avsnitt 13.1.2.

9 b §

Om en ändring av fondbestämmelserna är av väsentlig betydelse för andelsägare ska Finansinspektionen enligt paragrafen besluta att andelsägarna ska ha rätt att lösa in sina fondandelar innan bestämmelserna börjar tillämpas. Fondbestämmelseändringar av väsentlig betydelse för andelsägarna kan vara t.ex. höjda avgifter, större förändringar i placeringsinriktningen eller en möjlighet att använda derivat i en fond vars medel inte tidigare fått placeras på det sättet. Inlösen ska kunna ske utan att andra utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet till följd av inlösen. Med sådana kostnader avses transaktionskostnader som

är en direkt följd av att fonden måste avyttra värdepapper, t.ex. courtage. Andelsägarna ska ges möjlighet att begära sådan inlösen under minst 30 dagar från den dag fondbolaget underrättar andelsägarna om fondbestämelseändringen. Inlösen kommer att ske i enlighet med de tidpunkter för inlösen som gäller enligt fondbestämmelserna. En specialfond kan t.ex. vara öppen kvartalsvis. Oavsett vid vilka tidpunkter en fond är öppen för inlösen måste andelsägarna ha möjlighet att begära inlösen under minst 30 dagar från det att de underrättas om fondbestämelseändringen och inlösen måste kunna ske innan fondbestämelseändringen börjar tillämpas.

Förslaget har behandlats i avsnitt 13.1.2.

10 §

I paragrafen görs de ändringar som föranleds av att en investeringsfond ska kunna ha olika andelsklasser. Av tillägget i *första stycket* framgår att principen att andelarna i en investeringsfond ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden inte gäller när det finns andelsklasser i fonden. Då gäller i stället, enligt *andra stycket*, att andelarna i en andelsklass ska vara lika stora och medföra lika rätt till egendomen i fonden. Att andelarna i en och samma fond inte behöver vara lika stora eller medföra lika rätt till fondegendomen när det finns andelsklasser sammanhänger med att andelarna i en andelsklass kan vara förenade med villkor som påverkar beräkningen av fondandelsvärdet. Så kan vara fallet när olika avgifter tas ut eller om en andelsklass är förenad med villkor om utdelning till andelsägarna och en annan med villkor om att utdelningen behålls i fonden, för det fall sådan utdelning ska öka andelarnas värde. Av ett tillägg i *tredje stycket* framgår att värdet av en fondandel i en andelsklass ska bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen. Dessa villkor ska enligt 8 § framgå av fondbestämmelserna.

I *andra stycket* anges på vilket sätt andelsklasser får skilja sig åt. Det är endast villkoren för utdelning, avgifter, lägsta teckningsbelopp och i vilken valuta andelarna tecknas och inlöses som får skilja sig åt mellan andelsklasserna i en investeringsfond.

Den nuvarande bestämmelsen i andra meningen första stycket om att en fondandel inte får utfärdas innan betalning för andelen har tillförts fonden har ersatts med en ny bestämmelse i 10 a §.

I övrigt har redaktionella ändringar gjorts.

Förslaget har behandlats i avsnitt 14.1.

10 a §

Paragrafen är ny. Bestämmelsen om när fondandelar får utfärdas ersätter det som nu regleras i 10 § första stycket andra meningen. Den förändrade lydelsen innebär att svenska regler blir konforma med UCITS IV-direktivet. Betalning behöver inte längre ha tillförts fonden för att en fondandel ska få utfärdas, utan det räcker med att det säkerställts att betalning kommer att tillföras fonden inom rimlig tid. Det innebär att fondbolaget på lämpligt sätt ska säkerställa att en köpare kommer att

erlägga likvid inom den tidsram som bestäms av den praxis för clearing och avveckling som gäller på marknaden. Detta kan ske på olika sätt, exempelvis genom att bolaget kontrollerar köparens finansiella status och betalningsförmåga, genom att kräva bankgaranti för betalningen etc. Skulle betalning trots detta inte inflyta makuleras de utfärdade andelarna. Alla kostnader som kan uppstå till följd av detta, såsom kostnader för administrativ hantering, transaktionskostnader och eventuella kursförluster, ska bäras av fondbolaget. Bestämmelsen innebär att fondbolaget får avgöra om det accepterar att utfärda andelar innan betalning tillförts fonden eller om utfärdande ska ske när betalning tillförts fonden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 14.3.

11 §

I *fjärde stycket* har gjorts ett tillägg som innebär att fondbolaget, när det bekräftar att fondandelsinnehav registrerats till andelsägaren i förekommande fall också ska ange andelsklassens beteckning.

12 §

Bestämmelsen i *första stycket* tredje meningen har omformulerats så att skyldigheten för förvaltaren att vidarebefordra information från fondbolaget ska fullföljas skyndsamt och att vidarebefordrande även ska ske till den som antecknats i andelsägarens ställe. Bestämmelsen ska, tillsammans med den nya bestämmelsen i 8 kap. 22 a § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, säkerställa att andelsägare erhåller information från fondbolaget även när det finns en kedja av mellanhänder mellan fondbolaget och andelsägaren.

Den nya fjärde meningen i första stycket innebär att den generella möjligheten för förvaltare och andelsägare att avtala bort andelsägarens rätt till information begränsas. En förvaltare ska alltid vidarebefordra information om väsentliga ändringar av fondbestämmelser och om fusion.

Förslaget har behandlats i avsnitt 13.2.2.

13 §

I *första stycket* har en bestämmelse om möjlighet att avvakta med försäljning av fondegendom tagits bort. Bestämmelsen ersätts av bestämmelserna i nya 13 a §.

Enligt ett nytt *andra stycke* behöver ett fondbolag inte lösa in fondandelar på begäran av andelsägare om fondandelarna är upptagna till handel på en reglerad marknad och det är säkerställt att andelarnas noterade värde inte i väsentlig mån avviker från det verkliga fondandelsvärdet enligt 10 §. Förslaget har behandlats i avsnitt 14.2.

I *tredje stycket* har gjorts ett tillägg med anledning av att det i 5 a kap. införts särskilda regler beträffande förvaringsinstituts förvaltning av matarfonder i vissa fall.

I övrigt har redaktionella ändringar gjorts.

13 a §

Paragrafen gör det möjligt för fondbolag att i undantagsfall senarelägga försäljning och/eller inlösen av fondandelar om det behövs av hänsyn till andelsägarnas intresse. Bestämmelsen utgör undantag från huvudprinciperna att inlösen ska ske omedelbart på begäran av en andelsägare och att en investeringsfond ska vara öppen för den som önskar teckna fondandelar. Möjligheten att senarelägga kan t.ex. behöva användas om, till följd av särskilda omständigheter, fondförmögenheten och därmed fondandelarna inte kan värderas till sitt marknadsvärde. Om fondbolaget i ett sådant fall skulle tvingas att sälja eller lösa in andelar till ett tidigare fastställt värde eller till ett uppskattat värde finns en risk att vissa andelsägare gynnas på bekostnad av andra andelsägare.

När ett fondbolag beslutat om senareläggning enligt paragrafen ska bolaget utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om detta. Även berörda investerare och andelsägare ska underrättas utan dröjsmål. Om andelarna marknadsförs i något annat land inom EES ska den behöriga myndigheten i det landet underrättas om åtgärden.

Finansinspektionen ska också underrättas när orsakerna till senareläggningen upphört, dvs. när investeringsfonden åter är öppen för inlösen eller tecknande av fondandelar.

Förslaget har behandlats i avsnitt 14.4.

13 b §

Av paragrafen framgår att Finansinspektionen får besluta att ett fondbolag ska senarelägga försäljning och inlösen av andelar. Beslutet kan omfatta senareläggning av både försäljning och inlösen eller endast något av dem. Detta får ske om det är i andelsägarnas eller allmänhetens intresse.

Förslaget har behandlats i avsnitt 14.4.

15 §

I paragrafen har bestämmelserna om faktablad tagits bort. Dessa har flyttats till 16 a §.

I *andra stycket* har uppräkningslistan av vad informationsbroschyren ska innehålla kompletterats med två punkter som flyttats från nuvarande 16 § första stycket. I övrigt har vissa redaktionella ändringar gjorts.

16 §

Bestämmelserna i *första stycket* har flyttats till 15 § andra stycket.

Bestämmelser i paragrafen som avser faktabladet har tagits bort. Nya bestämmelser om faktablad finns i 16 a §. Begreppet reklammaterial har ändrats till marknadsföringsmaterial. Någon ändring i sak avses inte med detta.

16 a §

I paragrafen, som är ny, finns grundläggande bestämmelser om faktablad. Bestämmelserna i *första* och *andra styckena* har flyttats från 15 §. Motsvarande bestämmelser i UCITS IV-direktivet återfinns i artikel 78.

Av *tredje stycket* framgår att faktabladet ska vara rättvisande och tydligt och att det inte får vara vilseledande. Vidare framgår att faktabladet ska överensstämma med relevanta delar i informationsbroschyren. Bestämmelsen motsvarar artikel 79.1 i UCITS IV-direktivet.

Av *fjärde stycket* framgår att detaljerade bestämmelser om ett faktablads innehåll och form finns i kommissionens förordning (EU) nr 583/2010. Den som ska upprätta ett sådant faktablad måste i fortsättningen följa bestämmelserna i förordningen. Förordningen är direkt tillämplig för värdepappersfonder. När det gäller faktablad för specialfonder ska det som anges i förordningen gälla i tillämpliga delar. Bestämmelsen i sista meningen har flyttats från 16 § tredje stycket.

Förslaget har behandlats i avsnitt 7.3.

20 §

Första stycket reglerar ansvar för tillhandahållande av bl.a. faktabladet. Av tillägget i första stycket framgår att fondbolaget inte ansvarar för tillhandahållandet av faktablad när fondandelar distribueras av mellanhänder enligt lagen om värdepappersmarknaden. I sådant fall ansvarar i stället mellanhanden enligt den nya bestämmelsen i 8 kap. 22 a § nämnda lag. Bestämmelserna genomför artikel 80 i UCITS IV-direktivet. Fondbolaget ansvarar således för att faktablad tillhandahålls när bolaget säljer andelar i en investeringsfond som bolaget förvaltar. Ett fondbolag ansvarar också för tillhandahållandet när bolaget distribuerar andelar i en investeringsfond som det inte självt förvaltar. Sådant distribution kan ske på basis av ett uppdragsavtal eller utan ett sådant avtal. Paragrafen omfattar således såväl försäljning av andelar i egenförvaltade fonder som i andra fonder. Förslaget har behandlats i avsnitt 7.5.

I *andra stycket* har begreppet ”reklam eller liknande” ändrats till ”marknadsföring”. Någon ändring i sak avses inte med detta.

I det nya *tredje stycket* finns en hänvisning till marknadsföringslagen (2008:486). Därmed erinras om att utelämnande av information enligt denna lag (LIF) även kan strida mot marknadsföringslagen. Sådant information ska anses vara väsentlig information enligt 10 § tredje stycket sist nämnda lag. Stycket har utformats efter förebild i annan lagstiftning på det finansiella området, bl.a. 6 § lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet.

I 13 kap. 1 § finns bemyndigande att meddela föreskrifter dels om tillhandahållandet av informationsbroschyr och faktablad (punkten 7), dels på vilket språk informationen ska tillhandahållas (punkten 8).

5 kap. Förvaltning av värdepappersfonder

20 §

Andra stycket har anpassats till de nya bestämmelser som innebär att fondbolag även kan förvalta fondföretag (se 2 kap. 12 och 15 §§). Det är det sammanlagda aktieinnehavet i samtliga förvaltade fonder och fondföretag som ska beaktas när det avgörs om fondbolaget har möjlighet att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett företag enligt första stycket.

24 §

Sedan tidigare får Finansinspektionen för en värdepappersfond tillåta avvikelse från begränsningsreglerna för fondens placeringar under sex månader från det att verksamheten påbörjades, dvs. från det att nya fondbestämmelser börjar tillämpas. I paragrafen har nu lagts till att avvikelse även får tillåtas från det som anges i fondbestämmelserna. Vidare får sådana avvikelser tillåtas även när fondbestämmelserna ändrats och vid fusioner. Även i dessa situationer kan det vara i andelsägarnas intresse att det under en övergångsperiod ges rimliga möjligheter för fondbolaget att avveckla vissa innehav och göra nya investeringar på det för fonden mest fördelaktiga sättet. Liksom tidigare ska fonden dock alltid ha en lämplig fördelning av sina placeringar med hänsyn till den riskspridning som är förenad med fondens placeringsinriktning enligt fondbestämmelserna (se prop. 2002/03:150 s. 322).

Bestämmelsen avseende fusioner motsvarar artikel 39.6 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitten 9.14 och 13.1.4.

5 a kap. Matarfonder och mottagarfonder

1–3 §§

Paragraferna motsvarar artikel 58.1–3 i UCITS IV-direktivet.

Av 1 och 2 §§ framgår vilka placeringsbestämmelser som gäller för en matarfond. Minst 85 procent av matarfondens värde ska placeras i mottagarfonden. Matarfondens medel får därutöver utgöras av kompletterande tillgångar i form av likvida medel som behövs för förvaltningen av fonden eller derivatinstrument. Likvida medel som behövs för förvaltningen av fonden motsvaras av det som anges i 5 kap. 1 § andra stycket sista meningen beträffande vanliga värdepappersfonder. Rätten att låta tillgångarna bestå av likvida medel enligt denna paragraf ska således inte sammanblandas med placering på konto hos kreditinstitut enligt 5 kap. 10 §.

Placering i derivatinstrument får endast syfta till att skydda värdet på tillgångarna i fonden, t.ex. genom att gardera sig för valutakursförändringar. I övrigt gäller för derivatanvändning samma

bestämmelser som för vanliga värdepappersfonder. Det ska i fondbestämmelserna anges att fondbolaget får använda sig av derivatinstrument på detta sätt. Förslaget har behandlats i avsnitt 8.3.2.

Av 3 § framgår hur matarfondens sammanlagda exponering som hänför sig till derivatinstrument ska beräknas. I syfte att inte överskrida bestämmelsen i 5 kap 13 § ska matarfondens och mottagarfondens exponeringar räknas samman. För att beräkningen ska bli så rättvisande som möjligt är det naturligtvis önskvärt att matarfonden använder sig av samma metod för beräkning av exponering som mottagarfonden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.3.3.

4 §

I paragrafen klargörs att bestämmelserna om matar- och mottagarfonder i många fall också blir tillämpliga beträffande matarfondföretag eller mottagarfondföretag. Det är alltså möjligt för ett fondbolag som förvaltar en värdepappersfond att placera fondens medel i ett mottagarfondföretag. När det i de i *första stycket* angivna bestämmelserna talas om en mottagarfond avses även, i tillämpliga fall, ett mottagarfondföretag. När det i de i *andra stycket* angivna bestämmelserna talas om en matarfond avses även, i tillämpliga fall, ett matarfondföretag. I respektive stycke har inte angivits bestämmelser som skulle innebära att matarfondföretagen eller mottagarfondföretagen ålades förpliktelser. Motsvarande förpliktelser ska i stället åläggas fondföretagen i deras hemländer. Inte heller har medtagits bestämmelser som skulle innebära förpliktelser för utländska förvaringsinstitut eller revisorer (13 och 17 §§).

5 §

Paragrafen motsvarar artikel 59.1 och delar av artikel 59.3 i UCITS IV-direktivet.

Enligt *första stycket* måste det fondbolag som vill att en värdepappersfond ska vara en matarfond ansöka om Finansinspektionens tillstånd till detta. Paragrafen blir tillämplig om ett fondbolag vill starta en ny fond eller ändra placeringsinriktningen för en befintlig fond. I det senare fallet kan det röra sig om en värdepappersfond som redan är en matarfond men där fondbolaget vill placera fondens medel i en annan mottagarfond än den nuvarande.

I *andra stycket* anges vilka handlingar som ska bifogas ansökan om omvandling till matarfond.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.5.1 och 8.5.2.

6 §

Första stycket motsvarar delar av artikel 59.3 i UCITS IV-direktivet. Av stycket framgår vilka krav som ska vara uppfyllda för att Finansinspektionen ska ge sitt godkännande till att en värdepappersfond förvaltas som en matarfond. Eftersom placeringsinriktningen måste framgå av fondbestämmelserna ges tillståndet genom godkännande av fondbestämmelser för en ny fond eller ändrade fondbestämmelser för en

befintlig fond. Placeringen av medlen får inte ske förrän Finansinspektionen har godkänt fondbestämmelserna. Till följd av bestämmelsen i 5 § kommer det för befintliga värdepappersfonder dessutom krävas att andelsägarna får möjlighet att begära inlösen av sina fondandelar innan de nya fondbestämmelserna börjar tillämpas.

En första förutsättning för godkännande är att fullständiga ansökningshandlingar har lämnats in till Finansinspektionen. Med fullständiga ansökningshandlingar avses att de handlingar som har getts in till myndigheten är fullständigt ifyllda och att alla de handlingar som ska ges in är ingivna. Finansinspektionen ska således kunna fatta beslut med stöd av de ingivna handlingarna utan ytterligare kompletteringar. Därutöver krävs att kraven i 5 a kap. är uppfyllda. Med det avses att de placeringar som förutses i fondbestämmelserna överensstämmer med placeringsbestämmelserna i 1 §. Vidare måste det finnas avtal mellan fondbolagen för matarfonden och mottagarfonden eller rutiner som säkerställer nödvändig samordning mellan fonderna, liksom avtal mellan förvaringsinstituten respektive revisorerna, i enlighet med 6, 8, 12 och 15 §§. Vidare ska, om värdepappersfonden är en befintlig fond, fondbolaget ha gett in förslag på underrättelse till andelsägarna enligt 5 §. Som en ytterligare förutsättning anges att fondbestämmelserna i övrigt ska uppfylla kraven i 4 kap. 8 och 9 §§. Detta är en konsekvens av att tillstånd till förvaltning av en värdepappersfond såsom en matarfond ges genom godkännande av fondbestämmelser. För en ny fond måste Finansinspektionen därför även pröva fondbestämmelserna i sin helhet. Prövningen av dessa får såvitt avser placeringsinriktningen inte innebära några ytterligare krav än de som följer av 1 §. Samma begränsning gäller befintliga fonder. I de fallen ska Finansinspektionen bara behöva pröva de fondbestämmelseändringar som är nödvändiga för omvandlingen till matarfond. Om fondbolaget vill ändra även andra bestämmelser kan ansökan om godkännande av detta göras separat. I annat fall måste Finansinspektionen, i enlighet med *andra stycket*, få två månader på sig att pröva ansökan.

Andra stycket innebär att Finansinspektionen, när det är fråga om en befintlig fond, i normala fall endast har 15 arbetsdagar på sig att underrätta sökanden om sitt beslut. Om fondbolaget vill ändra fondbestämmelserna även på annat sätt än vad som krävs för att värdepappersfonden ska bli en matarfond gäller dock en frist om två månader (4 kap. 9 §). Även när det är fråga om en ny fond gäller tvåmånadersfristen.

Femtondagarsfristen motsvarar artikel 59.2 i UCITS IV-direktivet. Förslaget har behandlats i avsnitt 8.5.3.

7 §

Paragrafen motsvarar artikel 64 i UCITS IV-direktivet. När en befintlig värdepappersfonds placeringsinriktning ändras så att den blir en matarfond eller byter mottagarfondföretag, ska andelsägarna i enlighet med *första stycket* alltid ha rätt till inlösen av sina fondandelar innan de ändrade fondbestämmelserna börjar tillämpas. Till skillnad från vad som anges i 4 kap. 9 b § är rätten till inlösen inte beroende av att

fondbestämelseändringen anses som väsentlig. Inlösen ska ske utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnader för avveckling av värdepappersinnehavet till följd av inlösen. Information om rätten till inlösen ska ges till andelsägarna genom att en underrättelse skickas i enlighet med *andra stycket*. Andra stycket innehåller även ytterligare krav på innehållet i underrättelsen. Bestämmelsen gäller i stället för det som anges om underrättelse i 4 kap. 9 a §. Enligt *tredje stycket* ska andelsägarna i samband med underrättelsen även erhålla faktablad avseende både matarfonden och mottagarfonden. Beträffande matarfonden avses det faktablad som ska gälla när värdepappersfonden blir en matarfond.

I 13 kap. 1 § 14 finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna ska lämnas.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.5.4.

8 §

Paragrafen motsvarar delar av artikel 60.1 första stycket i UCITS IV-direktivet.

Av *första stycket* framgår att fondbolaget för mottagarfonden är skyldigt att lämna information till fondbolaget för matarfonden. Den information fondbolaget för matarfonden behöver för att kunna uppfylla de krav som ställs i LIF är framför allt relaterade till exponeringar som hänför sig till derivatinstrument (jfr 1 §) och skyldigheten att effektivt övervaka förvaltningen av mottagarfonden (10 §).

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.8.

9 §

Paragrafen motsvarar delar av artikel 60.1 första och andra styckena i UCITS IV-direktivet. Det informationsutbyte som avses i 8 § ska enligt *första stycket* regleras i ett avtal. Avtalet ska också reglera annan samordning mellan matarfonden och mottagarfonden. I kommissionens direktiv 2010/44/EU anges vilka uppgifter avtalet ska innehålla. Det åligger fondbolaget för matarfonden att se till att det finns avtal som uppfyller de angivna kraven. I annat fall ska Finansinspektionen avslå en ansökan om tillstånd att förvalta en värdepappersfond som matarfond.

Enligt *andra stycket* ska avtalet på begäran tillhandahållas andelsägarna. Det finns inget absolut krav på tillhandahållande av en kostnadsfri papperskopia utan det räcker att avtalet tillhandahålls på annat sätt, t.ex. genom hänvisning till en hemsida.

Enligt *tredje stycket* får placering enligt 1 § inte ske förrän avtalet har trätt i kraft.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.8.

10 §

Paragrafen motsvarar artikel 14 i kommissionens direktiv 2010/44/EU och innebär att parterna inte kan välja att tillämpa en annan lag på avtalet eller ge exklusiv behörighet åt andra domstolar än den lag som gäller

eller de domstolar som finns i de länder där fonderna eller fondföretagen är etablerade.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.8.

11 §

Paragrafen motsvarar artikel 60.1 tredje stycket i UCITS IV-direktivet. Om det är samma fondbolag som förvaltar både matarfonden och mottagarfonden krävs i stället för avtal enligt 9 § att fondbolaget fastställer rutiner som säkerställer nödvändig samordning mellan fonderna. Kommissionens direktiv 2010/44/EU innehåller bestämmelser om vilka frågor rutinerna ska reglera.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.9.1.

12 §

Paragrafen motsvarar artikel 61.1 fjärde stycket i UCITS IV-direktivet. För att förvaringsinstitutet ska kunna fullgöra de uppgifter som åligger det enligt 3 kap. 2 § krävs att det får tillgång till information om mottagarfonden, t.ex. om mottagarfondens beräkningar av fondandelsvärde. Paragrafen föreskriver därför att fondbolaget för matarfonden till förvaringsinstitutet ska vidarebefordra sådan information om mottagarfonden som är nödvändig för att förvaringsinstitutet ska kunna fullgöra sina skyldigheter.

13 §

Paragrafen motsvarar artikel 65.1 i UCITS IV-direktivet.

Oavsett om en värdepappersfond är en matarfond eller inte har fondbolaget ansvaret för investeringarna gentemot andelsägarna. Regleringen om matar- och mottagarfonder syftar bl.a. till att fondbolaget för matarfonden ska kunna hålla sig informerad om hur förvaltningen av mottagarfonden sköts. Eftersom fondbolaget ska tillvarata matarfondens andelsägares intressen, måste det övervaka verksamheten i mottagarfonden på ett effektivt sätt. Fondbolaget har ansvaret att på ett adekvat sätt reagera mot eventuella missförhållanden beträffande mottagarfonden. Bestämmelsen innebär dock att fondbolaget har rätt att förlita sig på den information som det får från fondbolaget för mottagarfonden, såvida det inte finns anledning att ifrågasätta informationens tillförlitlighet. Detsamma gäller för den information som fondbolaget får från mottagarfondens förvaringsinstitut eller revisorer.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.7.

14 §

Paragrafen motsvarar artikel 65.2 i UCITS IV-direktivet och regleras hur fondbolaget för matarfonden ska hantera eventuell provision eller annan ersättning som fondbolaget för mottagarfonden erbjuder vid placering i mottagarfonden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.6.

15 §

Av paragrafen framgår att förvaringsinstituterna är skyldiga att samordna sin verksamhet och utbyta den information med varandra som behövs för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter. Skyldigheten innebär att förvaringsinstituterna inte kan anses bryta mot den s.k. banksekretessen när de utbyter sådan information. I och med det genomför paragrafen artikel 61.1 tredje stycket i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.9.1.

16 §

Paragrafen motsvarar artikel 61.1 i UCITS IV-direktivet. För att säkerställa nödvändig samordning och utbyte av information ska det finnas ett avtal mellan förvaringsinstituterna. I kommissionens direktiv 2010/44/EU anges vilka uppgifter avtalet ska innehålla. Det åligger fondbolaget för matarfonden att se till att det finns avtal som uppfyller de angivna kraven. I annat fall ska Finansinspektionen avslå en ansökan om tillstånd att förvalta en värdepappersfond som matarfond.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.9.1.

17 §

Paragrafen motsvarar artikel 25 i kommissionens direktiv 2010/44/EU och innebär att parterna inte kan välja att tillämpa en annan lag på avtalet eller ge exklusiv behörighet åt andra domstolar än den lag som gäller eller de domstolar som finns i de länder där fonderna eller fondföretagen är etablerade. Om det finns ett avtal mellan fondbolagen enligt 6 § måste förvaringsinstituterna välja den lag och utse de domstolar som valts respektive utsetts i avtalet mellan fondbolagen.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.9.1.

18 §

Paragrafen motsvarar artikel 61.2 i UCITS IV-direktivet.

Förvaringsinstitutet ska underrätta Finansinspektionen, fondbolaget som förvaltar matarfonden och matarfondens förvaringsinstitut om det upptäcker brister i förvaltningen av mottagarfonden som bedöms få negativa konsekvenser för matarfonden. De brister som avses är sådana som relaterar till det som förvaringsinstitutet bevakar enligt 3 kap. 2 § andra stycket. Enligt nämnda bestämmelse ska förvaringsinstitutet bl.a. se till att försäljning och inlösen av fondandelar sker i enlighet med bestämmelserna i denna lag och fondbestämmelserna samt att fondandelarnas värde beräknas i enlighet med tillämpliga bestämmelser. Bestämmelser om vilken typ av brister det kan röra sig om meddelas i föreskrifter (se bemyndigande i 13 kap. 1 § 15).

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.9.2.

19 §

Av paragrafen framgår att revisorerna är skyldiga att samordna sin verksamhet och utbyta den information med varandra som behövs för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter. Skyldigheten innebär att revisorerna inte kan anses bryta mot tystnadsplikten för revisorer när de utbyter sådan information, eftersom informationslämnandet inte sker obehörigen. I och med det genomför paragrafen artikel 62.3 i UCITS IV-direktivet.

I 22 och 23 §§ finns särskilda krav på revisorerna för matarfonder och mottagarfonder.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.10.2.

20 §

Paragrafen motsvarar artikel 62.1 i UCITS IV-direktivet. För att säkerställa nödvändig samordning och utbyte av information ska det finnas ett avtal mellan revisorerna. I kommissionens direktiv 2010/44/EU anges vilka uppgifter avtalet ska innehålla. Det åligger fondbolaget för matarfonden att se till att det finns avtal som uppfyller de angivna kraven. I annat fall ska Finansinspektionen avslå en ansökan om tillstånd att förvalta en värdepappersfond som matarfond.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.10.2.

21 §

Paragrafen motsvarar artikel 28 i kommissionens direktiv 2010/44/EU och innebär att parterna inte kan välja att tillämpa en annan lag på avtalet eller ge exklusiv behörighet åt andra domstolar än den lag som gäller eller de domstolar som finns i de länder där fonderna eller fondföretagen är etablerade. Om det finns ett avtal mellan fondbolagen enligt 7 § måste förvaringsinstitutet välja den lag och utse de domstolar som valts respektive utsetts i avtalet mellan fondbolagen.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.10.2.

22 §

Paragrafen motsvarar delar av artikel 62.2 i UCITS IV-direktivet. Kravet på revisorn för mottagarfonden att i fall när fonderna har olika räkenskapsår upprätta en särskilt rapport över tiden från utgången av mottagarfondens räkenskapsår till utgången av matarfondens räkenskapsår är till för att revisorn för matarfonden ska ha fullt underlag för sin granskning.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.10.1.

23 §

Paragrafen motsvarar delar av artikel 62.2 i UCITS IV-direktivet. Bestämmelsen syftar till att matarfondens andelsägare ska få vederbörlig information om förvaltningen av mottagarfonden. Detta är viktigt

eftersom i princip alla matarfondens medel placeras i mottagarfonden. Det anges särskilt att det i matarfondens revisionsberättelse ska anges om det finns avvikelser i mottagarfondens revisionsberättelse och vilka följer de får för matarfonden. Med avvikelser avses att revisionsberättelsen avviker från standardutformningen.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.10.1.

24 §

Paragrafen motsvarar artikel 63.4 i UCITS IV-direktivet. Förslaget har behandlats i avsnitt 8.13.

25 §

Paragrafen motsvarar artikel 63.5 i UCITS IV-direktivet. Bestämmelsen innebär att en andelsägare i matarfonden eller någon som avser att köpa andelar i fonden på begäran kostnadsfritt har rätt till en papperskopia av mottagarfondens eller mottagarfondföretagets informationsbroschyr, årsberättelse och halvårsredogörelse.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.13.

26 §

Paragrafen motsvarar artikel 63.3 i UCITS IV-direktivet. Ett mottagarfondföretag omfattas inte av skyldigheten enligt 4 kap. 21 § att ge in informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsredogörelse till Finansinspektionen. Därför ska enligt denna paragraf fondbolaget för matarfonden ge in dessa handlingar avseende mottagarfondföretaget.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.13.

27 och 28 §§

Paragraferna motsvarar artikel 67 i UCITS IV-direktivet.

Finansinspektionens underrättelseskyldighet gäller revisors rapport enligt 10 kap. 8 § samt ingripanden mot mottagarfondens fondbolag enligt 12 kap. eller mot förvaringsinstitutet enligt 15 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Information om sådana ingripanden ska lämnas till fondbolaget för matarfonden och till behörig myndighet i ett matarfondföretags hemland, om de rör åsidosättanden av de särskilda krav som gäller matar- och mottagarfonder. Om mottagarfonden har ett matarfondföretag som andelsägare ska Finansinspektionen i stället lämna informationen till den behöriga myndigheten i matarfondföretagets hemland. Om Finansinspektionen får motsvarande information från en annan behörig myndighet ska Finansinspektionen enligt 28 § omedelbart vidarebefordra informationen till fondbolaget för matarfonden i fråga.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.14.

29 §

Paragrafen motsvarar artikel 60.3 i UCITS IV-direktivet och möjliggör för fondbolag som förvaltar en matarfond att senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar, om fondbolaget för mottagarfonden beslutar att senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar. Bestämmelsen ska jämföras med 4 kap. 13 a § som ger ett fondbolag för en investeringsfond möjlighet att besluta om senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar i undantagsfall och när ett uppskov är berättigat med hänsyn till fondandelsägarnas gemensamma intresse. En senareläggning i nu aktuella fall förutsätter inte någon undantagssituation eller en bedömning av fondandelsägarnas intresse. Hänvisningen till 4 kap. 13 a § andra och tredje stycket innebär att fondbolaget ska underrätta Finansinspektionen och andelsägarna om åtgärden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.12.

30 §

Paragrafen motsvarar artikel 60.4 första stycket i UCITS IV-direktivet och artikel 20.1–2 i kommissionens direktiv 2010/44/EU.

Enligt *första stycket* ska en matarfond upplösas om mottagarfonden eller mottagarfondföretaget upplöses. Fondbolaget för matarfonden kan dock undvika att fonden upplöses genom att få Finansinspektionens godkännande att placera matarfondens medel i en annan mottagarfond eller att matarfonden blir en vanlig värdepappersfond.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.15.1.

31 §

Paragrafen innehåller de tidsfrister som gäller för en underrättelse om att matarfonden ska upplösas eller en ansökan om tillstånd till en ändrad placeringsinriktning. Den normala tidsfristen är två månader från det att fondbolaget för matarfonden har fått information om att mottagarfonden ska upplösas. Om fondbolaget för matarfonden har fått information om mottagarfondens upplösning mer än fem månader före den dag då upplösningen ska inledas ska i stället underrättelsen eller ansökan ges in till Finansinspektionen senast tre månader före den dag så upplösningen av mottagarfonden ska inledas.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.15.1.

32 §

Paragrafen motsvarar artikel 21.1 i kommissionens direktiv 2010/44/EU.

Tidsfristen inom vilken Finansinspektionen ska underrätta sökanden om sitt beslut avviker från vad som enligt 4 kap. 9 § fjärde stycket gäller vid godkännande av fondbestämmelser.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.15.1.

33 §

Paragrafen motsvarar artikel 21.2 i kommissionens direktiv 2010/44/EU. Paragrafen syftar till att fondbolaget som förvaltar mottagarfonden ska få information om vad som ska hända med matarfonden vid mottagarfondens upplösning. Detta är viktigt för att fondbolaget som förvaltar mottagarfonden ska kunna planera upplösningen på bästa sätt. Om matarfonden inte ska upplösas kan det t.ex. bli aktuellt att överföra de medel som ska tillfalla matarfonden genom överföring av finansiella instrument.

34 §

När en matarfond ska upplösas enligt 30 § ska enligt paragrafen förvaltningen av fonden övertas av förvaringsinstitutet. I likhet med det som gäller enligt 9 kap. 1 § fjärde stycket får övertagandet ske först tre månader efter att övertagandet har kungjorts, om inte Finansinspektionen beslutar att det får ske tidigare.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.15.1.

35 §

Första stycket motsvaras av artikel 20.3 i kommissionens direktiv 2010/44/EU. Fondbolaget ska utan dröjsmål kungöra att förvaltningen av fonden ska övertas av förvaringsinstitutet samt att fonden ska upplösas. Till skillnad från vad som gäller enligt 9 kap. 4 § ska dock dessa två förhållanden kungöras samtidigt. Detta är en följd av att enligt 36 § den möjlighet som enligt 9 kap. 2 § normalt finns för ett förvaringsinstitut att överlåta förvaltningen till ett annat fondbolag, inte gäller vid upplösning på grund av att en mottagarfond ska upplösas.

Möjligheten enligt *andra stycket* för Finansinspektionen att i ett enskilt fall besluta om undantag från kravet på kungörande om det finns särskilda skäl för det överensstämmer med 9 kap. 4 § tredje stycket. När Finansinspektionen medger sådant undantag måste den dock beakta att artikel 20.3 i kommissionens direktiv 2010/44/EU innebär en skyldighet att informera andelsägarna i matarfonden om beslutet att upplösa fonden. Undantag bör därför endast medges om fondbolaget på annat sätt har lämnat den informationen till andelsägarna.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.15.1.

36 §

Till skillnad från vad som normalt gäller när ett förvaringsinstitut övertar förvaltningen av en fond ska förvaringsinstitutet enligt *första stycket* när upplösning ska ske på grund av att mottagarfonden ska upplösas, snarast upplösa fonden. Den möjlighet som normalt finns att överlåta förvaltningen av fonden till ett annat fondbolag (9 kap. 2 §) gäller inte när förvaltningen av en matarfond överlämnas till förvaringsinstitutet på grund av mottagarfondens upplösning. Av *andra stycket* framgår att de bestämmelser angående rätt att lyfta utskiftade medel, utövande av

rösträtt och ersättning för förvaltningen som normalt gäller när ett förvaringsinstitut övertar förvaltningen av en investeringsfond även gäller när en matarfond ska upplösas till följd av mottagarfondens upplösning. Hänvisningen i 9 kap. 3 § till utskiftning enligt 2 § måste då läsas som utskiftning enligt denna paragraf.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.15.1.

37 §

Paragrafen motsvarar delar av artikel 21.4 i kommissionens direktiv 2010/44/EU.

Paragrafen reglerar mottagandet av eventuell behållning från mottagarfonden vid upplösning av mottagarfonden. Normalt ska vid en fonds upplösning tillgångarna i fonden säljas och nettobehållningen skiftas ut (9 kap 2 §). I enlighet med denna paragraf kan dock egendom överföras till en matarfond i form av finansiella instrument. Detta kan minska kostnaderna för matarfonden om matarfondens medel i fortsättningen ska vara placerade i de finansiella instrument som överförs. Det kan också vara så att vinsten vid en försäljning kan bli större om försäljning inte behöver ske samtidigt som mottagarfondens alla tillgångar säljs.

I vissa fall kan det vara så att behållningen från mottagarfondens upplösning tillfaller matarfonden före det att matarfonden kan börja placera medel enligt nya placeringsbestämmelser. Fondbolaget för matarfonden har kanske ännu inte fått erforderliga tillstånd eller andelsägarnas tid för att begära inlösen på grund av en ändring i fondbestämmelserna har inte löpt ut (jfr 5 § och 4 kap. 9 a §). Det kan också vara så att matarfonden ska upplösas men förvaltningen får ännu inte överlämnas till förvaringsinstitutet (jfr 34 §). Andra meningens innebär att ett sådant tillfälligt innehav av likvida medel eller andra finansiella tillgångar inte är otillåtet trots att det strider mot de placeringsbestämmelser som gäller för fonden.

Bestämmelser om vad som gäller vid överföring av finansiella instrument samt om hur överförda medel ska förvaltas meddelas i föreskrifter (se bemyndigande i 13 kap. 1 § 16).

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.15.2.

38 §

Paragrafen motsvarar artikel 60.5 i UCITS IV-direktivet samt artikel 22.1 i kommissionens direktiv 2010/44/EU. Enligt denna paragraf ska en matarfond upplösas om mottagarfonden ska fusioneras eller delas upp i flera fonder. Fondbolaget för matarfonden kan undvika att fonden upplöses genom att få Finansinspektionens godkännande att placera matarfondens medel i en annan mottagarfond eller ändra fondbestämmelserna på annat sätt. Alternativt kan fondbolaget välja att även efter fusionen eller delningen placera matarfondens medel i ”samma” mottagarfond. Vid fusion avses med ”samma” mottagarfond att mottagarfonden är övertagande fond. Vid delning är det fråga om att placeringsarna fortsätter i en fond som kan betecknas som i allt väsentligt

oförändrad i förhållande till situationen före delningen. I de flesta fall torde det inte krävas någon ändring av fondbestämmelserna för att efter fusionen eller delningen fortsätta placera matarfondens medel i samma mottagarfond. Om så är fallet ska fondbolaget anmäla sin avsikt till Finansinspektionen.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.1.

39 §

Paragrafen motsvarar artiklarna 22.1 och 23.1 i kommissionens direktiv 2010/44/EU och innehåller de tidsfrister som gäller för en underrättelse om att matarfonden ska upplösas, en ansökan om tillstånd till en ändrad placeringsinriktning eller en anmälan om att matarfondens medel ska placeras i ”samma mottagarfond” enligt 38 §. Den normala tidsfristen är en månad från det att fondbolaget för matarfonden har fått information om att mottagarfonden ska fusioneras eller delas. Om fondbolaget för matarfonden har fått information om mottagarfondens fusion eller delning mer än fyra månader före den dag då fusionen eller delningen ska träda i kraft ska i stället underrättelsen, ansökan eller anmälan ges in till Finansinspektionen senast tre månader före den dag då fusionen eller delningen av mottagarfonden ska träda i kraft.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.1.

40 §

Tidsfristen inom vilken Finansinspektionens ska underrätta sökanden om sitt beslut avviker från vad som enligt 4 kap. 9 § fjärde stycket gäller vid godkännande av fondbestämmelser.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.1.

41 §

Paragrafen motsvarar artikel 23.2 i kommissionens direktiv 2010/44/EU. Paragrafen syftar till att fondbolaget som förvaltar mottagarfonden ska få information om vad som ska hända med matarfonden vid mottagarfondens upplösning. Detta är viktigt för att fondbolaget som förvaltar mottagarfonden ska kunna verkställa fusionen eller delningen på bästa sätt. Om matarfonden inte ska upplösas kan det t.ex. bli aktuellt att värdet av de andelar som ska lösas in överförs genom överföring av finansiella instrument.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.1.

42 §

När en matarfond ska upplösas enligt 38 § ska enligt *första stycket* förvaltningen av fonden övertas av förvaringsinstitutet. I likhet med det som gäller enligt 9 kap. 1 § fjärde stycket får övertagandet ske först tre månader efter att övertagandet har kungjorts, om inte Finansinspektionen beslutar att det får ske tidigare.

Andra stycket motsvarar delar av artikel 22.4 i kommissionens direktiv 2010/44/EU.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.1.

43 §

Första stycket motsvaras av delar av artikel 22.4 i kommissionens direktiv 2010/44/EU. Fondbolaget ska utan dröjsmål kungöra att förvaltningen av fonden ska övertas av förvaringsinstitutet samt att fonden ska upplösas. Till skillnad från vad som gäller enligt 9 kap. 4 § ska dessa två förhållanden kungöras samtidigt. Detta är en följd av att enligt 44 § den möjlighet som enligt 9 kap. 2 § normalt finns för ett förvaringsinstitut att överlåta förvaltningen till ett annat fondbolag, inte gäller vid upplösning på grund av att en mottagarfond ska fusioneras eller delas.

Möjligheten enligt *andra stycket* för Finansinspektionen att i ett enskilt fall besluta om undantag från kravet på kungörande om det finns särskilda skäl för det överensstämmer med 9 kap. 4 § tredje stycket. När Finansinspektionen medger sådant undantag måste den dock beakta att artikel 22.4 i kommissionens direktiv 2010/44/EU innebär en skyldighet att informera andelsägarna i matarfonden om beslutet att upplösa fonden. Undantag bör därför endast medges om fondbolaget på annat sätt har lämnat den informationen till andelsägarna.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.1.

44 §

Till skillnad från vad som normalt gäller när ett förvaringsinstitut övertar förvaltningen av en fond ska förvaringsinstitutet enligt *första stycket* när upplösning ska ske på grund av att mottagarfonden ska fusioneras eller delas, snarast upplösa fonden. Den möjlighet som normalt finns att överlåta förvaltningen av fonden till ett annat fondbolag (9 kap. 2 §) gäller inte när förvaltningen av en matarfond överlämnas till förvaringsinstitutet på grund av mottagarfondens fusion eller delning. Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.1. Av *andra stycket* framgår att de bestämmelser angående rätt att lyfta utskiftade medel, utövande av rösträtt och ersättning för förvaltningen som normalt gäller när ett förvaringsinstitut övertar förvaltningen av en investeringsfond även gäller när en matarfond ska upplösas till följd av mottagarfondens fusion eller delning. Hänvisningen i 9 kap. 3 § till utskiftning enligt 2 § måste då läsas som utskiftning enligt denna paragraf.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.1.

45 §

Paragrafen motsvarar artikel 23.4 i kommissionens direktiv 2010/44/EU. Bestämmelsen i *första stycket* syftar till att matarfondens placeringsinriktning inte ska ändras utan att erforderliga tillstånd getts till detta. Om erforderliga tillstånd inte getts ska fondbolaget för matarfonden lösa in fondandelarna i mottagarfonden. Bestämmelsen

gäller när placeringsinriktningen ska ändras, dvs. inte när matarfondens medel efter fusionen eller delningen ska placeras i samma mottagarfond. Inlösen ska även ske när Finansinspektionen har avslagit en ansökan om tillstånd till ändrade placeringsbestämmelser. I ett sådant fall ska matarfonden upplösas. Fondbolaget för matarfonden kan emellertid överklaga Finansinspektionens beslut. Fondbolaget är då skyldigt att lösa in andelarna och förvalta dem enligt 46 § till dess ett lagakraftvunnet beslut föreligger.

Enligt *andra stycket* måste fondbolaget även när fondbolaget har beslutat att upplösa matarfonden se till att fondandelarna löses in innan fusionen eller delningen avseende mottagarfonden verkställs. Inlösen ska också ske om det behövs för att säkerställa matarfondens andelsägares rätt till inlösen av sina fondandelar enligt 4 § eller 4 kap. 9 b §. Enligt nämnda bestämmelser kan andelsägarna ha en rätt att lösa in sina fondandelar innan en ändring av fondbestämmelserna börjar tillämpas. Fondbolaget kan alltså ha fått Finansinspektionens godkännande av fondbestämmelser som innebär att placeringsinriktningen ändras, men fondbestämmelserna får inte börja tillämpas förrän andelsägarna har fått viss tid på sig att begära inlösen av sina fondandelar.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.2.

46 §

Paragrafen motsvarar artikel 23.5 och 23.6 i kommissionens direktiv 2010/44/EU. Paragrafen reglerar mottagandet av den behållning som tillfaller matarfonden när fondbolaget för matarfonden begär inlösen av fondandelarna på grund av att mottagarfonden ska fusioneras eller delas. I enlighet med denna paragraf kan egendom överföras till en matarfond i form av finansiella instrument. Detta kan minska kostnaderna för matarfonden om matarfondens medel i fortsättningen ska vara placerade i de finansiella instrument som överförs. Det kan också vara så att vinsten vid en försäljning kan bli större om inte alla tillgångar behöver säljas i samband med inlösen.

I vissa fall kan det vara så att behållningen från inlösen av fondandelarna i mottagarfonden tillfaller matarfonden före det att matarfonden kan börja placera medel enligt nya placeringsbestämmelser. Fondbolaget för matarfonden har kanske ännu inte fått erforderliga tillstånd eller andelsägarnas tid för att begära inlösen på grund av att en ändring gjorts i fondbestämmelserna har inte löpt ut (jfr 4 § och 4 kap. 9 b §). Det kan också vara så att matarfonden ska upplösas men förvaltningen får ännu inte överlämnas till förvaringsinstitutet (jfr 42 §). Andra meningen innebär att ett sådant tillfälligt innehav av likvida medel eller andra finansiella tillgångar inte är otillåtet trots att det strider mot de placeringsbestämmelser som gäller för fonden.

Bestämmelser om vad som gäller vid överföring av finansiella instrument samt om hur överförda medel ska förvaltas meddelas i föreskrifter (se bemyndigande i 13 kap 1 § 16).

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.3.

47 §

Paragrafen motsvarar artikel 58.4 a i UCITS IV-direktivet. Den innebär att ett fondbolag för en mottagarfond som har minst två matarfonder, kan välja om det vill sälja fondandelar till allmänheten eller inte. Bestämmelsen är, genom hänvisningen i 4 §, även tillämplig beträffande matarfondföretag. Matarfonderna måste vara värdepappersfonder och matarfondföretagen måste vara fondföretag som har tillstånd att driva verksamhet enligt bestämmelserna i UCITS IV-direktivet.

Mottagarfonden måste på nytt öppnas för allmänheten om en matarfond eller ett matarfondföretag lämnar mottagarfonden med följd att mottagarfonden endast tillförs medel från en matarfond eller ett matarfondföretag.

Om fondbolaget för mottagarfonden beslutar att fonden ska stängas för nya investerare påverkas inte befintliga andelsägare. Dessa kvarstår med sina innehav i mottagarfonden. Fondbolaget kan alltså inte begära att befintliga andelsägare ska lösa in sina andelar. Ett fondbolag för en värdepappersfond som vill använda sig av denna möjlighet att inte rikta sig till allmänheten bör i fondbestämmelserna ange att fonden riktar sig till allmänheten men har möjlighet att upphöra med att söka kapital från andra investerare om den bland sina andelsägare får två eller flera matarfonder eller matarfondföretag. Även hur andelsägarna ska informeras om denna åtgärd bör anges i fondbestämmelserna. Detsamma gäller när förutsättningarna för denna särskilda form av stängning inte längre föreligger och mottagarfonden därför återigen måste öppnas för försäljning till andra än matarfonderna eller matarfondföretagen.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.4.2.

48 §

Paragrafen motsvarar artikel 58.4 b i UCITS IV-direktivet.

Första stycket innebär att ett mottagarfondföretag, som inte har anmält till den behöriga myndigheten i sitt hemland att det vill marknadsföra andelar i fondföretaget i Sverige, inte behöver göra sådan anmälan bara för att mottagarfondföretaget får en svensk matarfond. Fondföretaget behöver inte heller fullgöra de skyldigheter som anges i 1 kap. 7 § för fondföretag som marknadsför andelar i fondföretaget i Sverige. Finansinspektion kan således inte kräva att fondföretaget ska vidta åtgärder för att i Sverige kunna göra utbetalning till andelsägarna, lösa in andelar eller lämna information enligt hemlandets lagstiftning. Finansinspektionen kan inte heller kräva att mottagarfondföretaget ska följa de svenska reglerna om marknadsföring.

På motsvarande sätt framgår i *andra stycket* att fondbolaget för en värdepappersfond som får ett matarfondföretag inte behöver anmäla till Finansinspektionen att bolaget enligt 2 kap. 15 c § vill marknadsföra fondandelar i annat EES-land.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.4.2.

49 §

Paragrafen motsvarar artikel 66.1 i UCITS IV-direktivet och reglerar mottagarfondens fondbolags skyldighet att till Finansinspektionen meddela uppgifter om varje matarfond eller matarfondföretag som har investerat i mottagarfonden. Är det fråga om ett matarfondföretag ska Finansinspektionen omedelbart lämna uppgiften vidare till den behöriga myndigheten i matarfondföretagets hemland. Det rör sig om identifieringsuppgifter avseende matarfonden eller matarfondföretaget första gången fondens eller fondföretagets medel placeras i mottagarfonden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.4.3.

50 §

Paragrafen motsvarar artikel 66.2 i UCITS IV-direktivet. Av bestämmelsen framgår att ett fondbolag som förvaltar en mottagarfond inte får ta ut någon avgift av matarfonden eller matarfondföretaget vid försäljning eller inlösen av andelar.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.6.

51 §

Paragrafen motsvarar artikel 66.3 i UCITS IV-direktivet. I 4 kap. 20 §§ föreskrivs att informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsredogörelse på begäran ska lämnas eller skickas den som avser att köpa andelar i en investeringsfond (jfr även 4 kap. 18 § om andelsägares rätt till faktablad årsberättelse och halvårsredogörelse). I förevarande paragraf föreskrivs att ett fondbolag som förvaltar en mottagarfond ska lämna den informationen även till en matarfonds förvaringsinstitut och revisor.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.13.

52 §

Paragrafen motsvarar artikel 60.5 andra stycket i UCITS IV-direktivet. Enligt bestämmelsen kan en mottagarfond inte fusioneras eller delas förrän 60 dagar har förflutit från det att andelsägarna och behöriga myndigheter för matarfonder eller matarfondföretag har underrättats om fusionen eller delningen. Bestämmelsen syftar framför allt till att matarfonder och matarfondföretag ska få tid på sig att ansöka om de tillstånd som behövs för att kunna fortsätta verksamheten.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.4.

53 §

Paragrafen motsvarar artikel 60.5 sista stycket i UCITS IV-direktivet. Om båda de fonder som blir ett resultat av delningen av mottagarfonden är likadana som den ursprungliga fonden behöver fondbolaget för matarfonden inte något tillstånd till att matarfonden ”följer med” en av

fonderna. Det kan dock vara så att en följd av delningen blir att matarfondens innehav delas upp på de två fonderna. Matarfonden uppfyller då inte längre kriterierna för att vara matarfond. Fondbolaget för matarfonden måste då lösa in matarfondens fondandelar. Paragrafen syftar till att fondbolaget för matarfonden ska ges en rätt till inlösen innan delningen av mottagarfonden verkställs.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.16.2

54 §

Paragrafen motsvarar artikel 60.4 andra stycket i UCITS IV-direktivet. Syftet med bestämmelsen är att en mottagarfond inte ska kunna upplösas förrän tre månader har förflutit från det att andelsägarna och behöriga myndigheter för matarfonder eller matarfondföretag har underrättats om att förvaringsinstitutet ska överta förvaltningen av fonden. Liksom i andra fall när ett förvaringsinstitut ska överta förvaltningen av en fond underrättas andelsägarna om övertagandet genom kungörelse enligt 9 kap. 4 §. Finansinspektionen kan i enlighet med 9 kap. 4 § tredje stycket besluta om undantag från kravet på kungörelse om det finns särskilda skäl för det, t.ex. när andelsägarna underrättats om övertagandet på annat sätt. Paragrafen är inte avsedd att hindra Finansinspektionen från att medge sådant undantag, så länge tidsfristen för upplösning räknas från det att andelsägarna underrättats om övertagandet.

Fondbolaget för matarfonden ska informeras särskilt om upplösningen. På så sätt säkerställs att fondbolag för matarfonder och matarfondföretag får tid på sig att ansöka om de tillstånd som behövs för att kunna fortsätta verksamheten.

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.15.3.

6 kap. Förvaltning av specialfonder

3 §

Paragrafen innebär att specialfonder som har en placeringsinriktning som innebär att minst 85 procent av fondens värde placeras i en annan investeringsfond, ska omfattas av vissa av bestämmelserna om matarfonder. På samma sätt gäller vissa av bestämmelserna om mottagarfonder för den investeringsfond i vilken specialfondens medel placeras i. Utöver att minst 85 procent av specialfondens medel ska placeras i en annan fond gäller inte bestämmelserna i 5 a kap. 1–3 §§ om matarfonders placeringsinriktning, eftersom en specialfond är en specialfond just för att fondbolaget ska kunna avvika från de placeringsregler som gäller för värdepappersfonder. Det innebär också att Finansinspektionens prövning av fondbestämmelsernas skälighet är vidare än den som gäller för värdepappersfonder som är matarfonder. Därför har femtondagarsfristen för vissa beslut om godkännande av ändrade fondbestämmelser inte gjorts tillämplig för specialfonder (5 a kap. 31 och 40 §§).

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.17.

8 kap. Fusion och delning av investeringsfonder

1 §

Av paragrafen framgår att två eller flera värdepappersfonder får läggas samman (fusion) och att detta kan ske genom absorption eller kombination. De värdepappersfonder som ska ingå i fusionen behöver inte förvaltas av samma fondbolag.

Paragrafen motsvarar artiklarna 2.1.p i och ii samt 38 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitten 9.3 och 9.4.

2 §

Paragrafen reglerar vederlaget till andelsägarna vid en fusion.

Första meningen innehåller huvudregeln, vilken är att fusionsvederlaget ska bestå av andelar i den övertagande värdepappersfonden.

Av *andra meningen* framgår att om det behövs för att genomföra fusionen, får fusionsvederlaget även bestå av kontanter. Den delen av vederlaget får dock uppgå till högst tio procent av värdet av andelsägarnas andelar i den överlåtande fonden. Sådan ersättning aktualiseras när vederlaget inte endast kan bestå av andelar i den övertagande fonden eftersom värdet på de andelarna inte kan fås att motsvara värdet på andelarna i en överlåtande fond.

Paragrafen motsvarar artikel 2.1 p. i och ii i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.5.

3 §

Paragrafen reglerar vem som ska upprätta en fusionsplan samt vad den ska innehålla.

Av *första stycket* framgår att det eller de fondbolag som förvaltar de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen ska upprätta en fusionsplan som är gemensam för fonderna. Samtliga inblandade fondbolag ska således godkänna planen.

I *andra och tredje styckena* anges vilka uppgifter fusionsplanen ska innehålla. Av *andra stycket* 1 framgår bl.a. att det ska anges vilka fonder som ska ingå i fusionen. Med detta avses att det ska vara möjligt att identifiera fonden ifråga, varför namn på fonderna och eventuella andra identifieringsuppgifter bör uppges. Finansinspektionen får inte kräva att ytterligare uppgifter än de som är nämnda i paragrafen tas in i fusionsplanen. Fondbolagen kan däremot komma överens om att ta in ytterligare uppgifter i planen.

Paragrafen motsvarar artiklarna 39.2 a och 40 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.1.

4 §

Enligt paragrafen ska det eller de fondbolag som upprättar den gemensamma fusionsplanen enligt 3 § fastställa tidpunkten för beräkning av utbytesförhållandet mellan andelar i den överlåtande och den övertagande värdepappersfonden samt, i förekommande fall, kontant ersättning. Tidpunkten ska fastställas till en dag som inträffar före den dag då fusionen genomförs.

Genom bestämmelserna genomförs artikel 47.1 i UCITS IV-direktivet. Förslaget har behandlats i avsnitt 9.10.

5 §

Av paragrafen framgår att det eller de förvaringsinstitut som utsetts för de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen ska lämna ett utlåtande över att vissa av uppgifterna i fusionsplanen är förenliga med bestämmelserna i lagen och respektive fonds fondbestämmelser. Ett utlåtande ska lämnas för var och en av värdepappersfonderna som ska ingå i fusionen.

I de fall ett och samma fondbolag förvaltar alla de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen kommer ofta endast ett förvaringsinstitut att vara inblandat. I sådana fall behöver endast ett utlåtande lämnas.

Paragrafen motsvarar artiklarna 39.2 c och 41 i UCITS IV-direktivet. Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.2.

6 §

Paragrafen anger vilka krav på revisorsgranskning som föreligger vid fusion.

Av *första stycket* framgår vilka uppgifter som ska granskas av en revisor vid en fusion.

Av *andra stycket* framgår att revisorn ska upprätta ett yttrande över granskningen.

Enligt UCITS IV-direktivet ska i revisorns yttrande anges även det faktiska utbytesförhållandet som fastställts vid tidpunkten för beräkning av utbytesförhållandet. Det faktiska utbytesförhållandet kan fastställas först då fusionen verkställts. Revisorns yttrande som ska ges in till Finansinspektionen tillsammans med ansökan om tillstånd till fusionen enligt 9 § kan därför inte innehålla denna uppgift. Av *tredje stycket* framgår därför att revisorn ska lämna uppgifter om det fastställda utbytesförhållandet till inspektionen när fusionen har genomförts.

Av *fjärde stycket* framgår att revisorn som utför granskningen ska vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

Paragrafen motsvarar artiklarna 42.1 och 42.2 i UCITS IV-direktivet. Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.3.

7 §

Paragrafen anger att det eller de fondbolag som förvaltar de värdepappersfonder som ska ingå i fusionen på begäran ska lämna

revisorernas yttrande kostnadsfritt till andelsägarna i de överlåtande och de övertagande värdepappersfonderna.

Paragrafen motsvarar artikel 42.3 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.3.

8 §

Paragrafen reglerar information till fondandelsägare.

Av *första stycket* framgår när fondbolagen ska lämna information till andelsägarna i de värdepappersfonder som ingår i fusionen. Detta ska ske efter det att Finansinspektionen gett tillstånd till fusionen. Vidare framgår att informationen ska vara lämplig och rättvisande.

I *andra stycket* anges närmare vilka uppgifter som ska framgå av informationen.

Av *tredje stycket* framgår att tillsammans med informationen till andelsägarna i en överlåtande värdepappersfond ska den övertagande värdepappersfondens faktablad lämnas. Om faktabladet ändrats i samband med fusionen ska det också lämnas till andelsägarna i den övertagande värdepappersfonden.

Av *fjärde stycket* framgår att informationen även ska tillhandahållas den som innan fusionen genomförs tecknar andelar i någon av värdepappersfonderna. Fondbolagen är således skyldiga att lämna informationen till de andelsägare som tillkommer i tiden efter inspektionens beslut och fram till dess fusionen genomförs. Av *fjärde stycket* framgår vidare att informationen även ska tillhandahållas den som begär sådan information som avses i 4 kap. 20 § första stycket, dvs. informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse eller halvårsredogörelse.

Paragrafen motsvarar artikel 43.1–43.3 i UCITS IV-direktivet samt artikel 5 och 6 i kommissionens direktiv 2010/44/EU.

I 13 kap. 1 § 20 finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vad informationen ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.4.

9 §

Paragrafen reglerar ansökan om tillstånd till fusion.

Första stycket anger att det fondbolag som förvaltar en överlåtande värdepappersfond ska ansöka om tillstånd till fusionen hos Finansinspektionen. För det fall flera överlåtande värdepappersfonder ska ingå i fusionen ska varje fondbolag som förvaltar någon av fonderna ansöka. Inget hindrar att en gemensam ansökan ges in.

I *andra stycket* anges vilka handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan.

Av *tredje stycket* framgår att Finansinspektionen ska begära att fondbolaget kompletterar ansökan senast tio arbetsdagar från det att en ansökan har lämnats in, om ansökan inte är fullständig.

Paragrafen motsvarar delar av artikel 39.2 och 39.5 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.5.

10 §

Paragrafen reglerar när Finansinspektionen ska ge tillstånd till en fusion.

Av *första stycket* framgår vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att Finansinspektionen ska ge tillstånd till fusionen. Bestämmelsen är uttömmande vilket innebär att om kriterierna är uppfyllda får tillstånd inte nekas. Fusionsplanen, utlåtandena av förvaringsinstituten, revisorns yttrande och informationen till andelsägarna ska uppfylla kraven i 3, 5, 6 respektive 8 §§ och ansökan ska vara fullständig (*punkten 1*). Om andelarna i en överlåtande värdepappersfond marknadsförs i ett annat land inom EES ska andelarna i den övertagande värdepappersfonden också få marknadsföras där (*punkten 2*). Innan tillstånd kan ges måste den övertagande värdepappersfonden således ha vidtagit de åtgärder som krävs för att få marknadsföras i ett sådant land.

Av *andra stycket* framgår att inspektionen ska underrätta fondbolaget om sitt beslut i tillståndsfrågan inom 20 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan har lämnats in. Med fullständig ansökan avses att alla handlingar som ska lämnas in till inspektionen är ingivna och att alla erforderliga uppgifter finns i ansökan så att inspektionen kan fatta beslut i ärendet.

Paragrafen motsvarar artiklarna 39.1, 39.4 och 39.5 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.7.

11 §

Paragrafen reglerar fondandelsägarnas rättigheter vid en fusion.

Bestämmelserna i *första stycket* innebär att andelsägarna i de värdepappersfonder som ska ingå i en fusion har rätt att innan fusionen genomförs lösa in sina fondandelar utan att andra avgifter tas ut än vad som motsvarar kostnaderna för att avveckla värdepapper till följd av inlösen. Bestämmelserna tillförsäkrar andelsägarna framför allt möjligheten att under viss tid lösa in fondandelarna utan att behöva exponeras för den förändring som värdepappersfonden ska genomgå med anledning av fusionen. Någon avgift för inlösen får inte tas ut, bortsett från vad som motsvarar avvecklingskostnader som är en direkt följd av att värdepapper i fonden måste avyttras, t.ex. courtage. Sådana kostnader får endast tas ut om det är föreskrivet i fondbestämmelserna och, med hänsyn till likhetsprincipen, sådana kostnader normalt tas ut av andelsägarna vid inlösen.

Bestämmelserna i *andra stycket* ger andelsägarna möjlighet att byta ut sina fondandelar mot andelar i en annan värdepappersfond eller ett annat fondföretag med liknande placeringsinriktning som förvaltas av samma fondbolag eller av ett bolag som direkt eller indirekt har samma ledning eller ägare som fondbolaget. Sådant byte får ske om andelsägaren så önskar under förutsättning att det är möjligt, dvs. att det finns en fond med liknande placeringsinriktning som fondbolaget kan erbjuda.

Av *tredje stycket* framgår att andelsägarna ska ha möjlighet att begära inlösen eller utbyte av fondandelar under minst 30 dagar från den dag fondbolaget lämnar information om fusionen med sådant innehåll som föreskrivs i 8 § till andelsägarna. Möjligheten ska upphöra senast fem

arbetsdagar före dagen för beräkning av utbytesförhållandet mellan andelar i den överlåtande och den övertagande värdepappersfonden. Inlösen kommer att ske i enlighet med de tidpunkter för inlösen som gäller enligt fondbestämmelserna. Eftersom bestämmelsen gäller även för specialfonder (se 8 kap. 24 §) kan det förekomma att fonden enligt fondbestämmelserna är öppen endast kvartalsvis och att andelsägare ska komma in med begäran om inlösen en viss tid före varje inlösentillfälle. Oavsett vid vilka tidpunkter en fond är öppen för inlösen måste andelsägarna ha möjlighet att begära inlösen under minst 30 dagar från det att de underrättas om fusionen och inlösen kunna ske innan fusionen verkställs.

Paragrafen motsvarar artiklarna 43.2 och 45.1 i UCITS IV-direktivet. Förslaget har behandlats i avsnitt 9.7.

12 §

Paragrafen reglerar senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar.

Av *första stycket* framgår att Finansinspektionen i samband med en fusion, efter ansökan av ett fondbolag eller utan sådan ansökan, får tillåta eller kräva att ett fondbolag senarelägger försäljning och inlösen av andelar i en värdepappersfond som ingår i fusionen, om det är motiverat med hänsyn till andelsägarnas intressen. En sådan senareläggning får inte påverka andelsägarnas rätt till inlösen eller utbyte av andelar enligt 11 §. Andelsägarna ska således, oavsett om senareläggning beslutas, ha fått möjlighet att begära inlösen eller utbyte under 30 dagar från det att de fått information om fusionen och att lösa in andelarna innan fusionen verkställs. Bestämmelserna motsvarar artikel 45.2 i UCITS IV-direktivet.

Om andelar i en värdepappersfond som omfattas av beslutet om senareläggning marknadsförs i annat land inom EES framgår av *andra stycket* att Finansinspektionen ska underrätta de behöriga myndigheterna i ett sådant land om beslutet. Fondbolaget ska underrätta andelsägarna om inspektionens beslut om senareläggning. Av *tredje stycket* framgår att fondbolaget, så snart orsakerna till senareläggning upphört, ska anmäla detta till Finansinspektionen. Liknande krav på underrättelse som i andra och tredje styckena föreligger vid senareläggning av försäljning och inlösen av fondandelar i andra situationer än i samband med en fusion (jfr 4 kap. 13 a § andra och tredje styckena).

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.8.

13 §

Paragrafen reglerar att kostnader relaterade till fusionen inte får belasta andelsägarna eller värdepappersfonderna. Det är således fondbolaget som får stå för kostnaderna. Kostnader i samband med en fusion kan t.ex. utgöras av rättsliga eller administrativa kostnader eller konsultarvoden.

Paragrafen motsvarar artikel 46 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.9.

14 §

Paragrafen reglerar rättsverkningarna vid en fusion.

Av *första stycket* framgår att en fusion tidigast får genomföras tre månader från det att Finansinspektionen gett tillstånd till fusionen.

Av *andra stycket* framgår vilka rättsverkningar som inträder vid genomförandet av fusionen.

Paragrafen motsvarar artiklarna 48.1 och 48.2 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.10.

15 §

Paragrafen reglerar underrättelser och offentliggörande i samband med att en fusion verkställs.

Av *första stycket* följer att det fondbolag som förvaltar den övertagande värdepappersfonden ska informera förvaringsinstitutet för fonden när överföringen av den överlåtande värdepappersfondens tillgångar och skulder till den övertagande värdepappersfonden har slutförts.

I *andra stycket* föreskrivs att fondbolaget ska underrätta Finansinspektionen när fusionen har genomförts samt offentliggöra detta på sin webbplats.

Paragrafen motsvarar artiklarna 47.2 och 48.4 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitten 9.11 och 9.13.

16 §

Av paragrafen följer att en fusion som verkställts inte får förklaras ogiltig.

Paragrafen motsvarar artikel 47.3 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.12.

17 §

Av paragrafen framgår att en värdepappersfond får läggas samman med ett fondföretag som i sitt hemland har tillstånd enligt UCITS IV-direktivet (gränsöverskridande fusion). En värdepappersfond kan vara såväl överlåtande som övertagande i en gränsöverskridande fusion.

Paragrafen motsvarar artiklarna 2.1 q samt 38.1 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitten 9.3.

18 §

I paragrafens *första stycke* anges vilka bestämmelser som är tillämpliga vid en gränsöverskridande fusion mellan en eller flera överlåtande värdepappersfonder och ett övertagande fondföretag. Det är enligt UCITS IV-direktivet den behöriga myndigheten i det överlåtande fondföretagets hemland som ska godkänna en gränsöverskridande fusion. Om en överlåtande värdepappersfond ska ingå i en fusion med ett fondföretag ska således Finansinspektionen godkänna att fusion får ske

mellan värdepappersfonden och fondföretaget. Vid en sådan fusion får endast de i svensk rätt tillåtna fusionsformerna, absorption och kombination, användas. I en sådan gränsöverskridande fusion skulle även kunna ingå överlåtande fondföretag. Tillståndprocessen kommer då att få ske parallellt i de länder där det finns ett överlåtande fondföretag. Vid en gränsöverskridande fusion där en överlåtande värdepappersfond ingår ska enligt uppräknigen i första stycket samma bestämmelser om bl.a. fusionsplan, utlåtande av förvaringsinstitut, revisorsgranskning och ansökan tillämpas som vid en inhemsk fusion. Därutöver ska vissa särskilda bestämmelser om ansökan och tillståndsförfarandet tillämpas (se kommentarerna till 19–21 §§).

Av *andra stycket* framgår att det som anges om en övertagande värdepappersfond eller ett fondbolag som förvaltar en sådan fond i 1–3 och 5 §§ samt 14 § andra stycket gäller på motsvarande sätt för ett övertagande fondföretag eller ett förvaltningsbolag som förvaltar ett sådant fondföretag. Det innebär att när det i t.ex. 1 § första stycket 1 anges att en fusion kan ske mellan den övertagande värdepappersfonden på ena sidan och en eller flera överlåtande värdepappersfonder på den andra sidan, gäller vid en gränsöverskridande fusion att fusion kan ske mellan det övertagande fondföretaget på ena sidan och en eller flera överlåtande värdepappersfonder på den andra sidan. Det innebär inte att ett överlåtande fondföretag inte skulle kunna ingå i fusionen. Den prövning som görs av Finansinspektionen kommer dock bara att omfatta att den svenska överlåtande värdepappersfonden får ingå i fusionen. När det i t.ex. 3 § talas om det eller de fondbolag som förvaltar de värdepappersfonder som ska ingå i fusion, avses vid en gränsöverskridande fusion även det fondbolag eller förvaltningsbolag som förvaltar det övertagande fondföretaget eller fondföretaget, om det är självförvaltande. Med självförvaltande fondföretag menas ett associationsrättsligt fondföretag som sköter sin egen förvaltning och således inte förvaltas av ett fondbolag eller förvaltningsbolag.

19 §

Paragrafen reglerar ansökan om tillstånd till fusion.

Av paragrafen framgår att det tillsammans med ansökan om tillstånd till en gränsöverskridande fusion mellan en överlåtande värdepappersfond och ett övertagande fondföretag även ska lämnas det övertagande fondföretagets informationsbroschyr och faktablad, utöver de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan vid fusion av värdepappersfonder enligt 9 §.

Paragrafen motsvarar artikel 39.2 i UCITS IV-direktivet.

I 13 kap. 1 § 21 finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om på vilket språk de handlingar som lämnas tillsammans med ansökan ska upprättas.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.5.

20 §

Av paragrafen framgår Finansinspektionens skyldighet att omedelbart lämna över en kopia av den fullständiga ansökan till behörig myndighet i det övertagande fondföretagets hemland. Detta innebär att inspektionen, så snart det konstaterats att ansökningshandlingarna är kompletta, ska lämna över en kopia av handlingarna till myndigheten i det andra landet. Enligt den process som anges i UCITS IV-direktivet ska den utländska myndigheten granska den informationen som avses lämnas till andelsägarna i det övertagande fondföretaget (artikel 19.3).

Om fusionen sker genom kombination kommer det inte i detta skede att finnas några andelsägare i det nya fondföretaget och det finns ingen information om fusionen till andelsägarna i det övertagande fondföretaget att granska för den behöriga myndigheten. Även i sådant fall bör kopior av ansökningshandlingarna översändas till den behöriga myndigheten i det nya fondföretagets hemland för att myndigheten ska få kännedom om den planerade fusionen.

Paragrafen motsvarar delar av artikel 39.3 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.6.

21 §

Paragrafen reglerar när Finansinspektionen ska godkänna att en värdepappersfond får ingå i en gränsöverskridande fusion. Inledningen av paragrafen är utformad på ett något annorlunda sätt än det som anges för tillstånd till en inhemsk fusion enligt 10 §. Det har att göra med att Finansinspektionen inte alltid kan ge tillstånd till en gränsöverskridande fusion i sin helhet. Om det i fusionen ingår ett överlåtande fondföretag måste godkännande också ges av den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland för att fusionen ska kunna verkställas.

Av *första stycket 1–3* framgår vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att Finansinspektionen ska ge sitt godkännande till att en värdepappersfond får ingå i en gränsöverskridande fusion. Av *första punkten* framgår att samma krav ska vara uppfyllda som vid en inhemsk fusion. Därutöver ska kravet i 19 § vara uppfyllt. Enligt *andra punkten* utgör ett meddelande från den behöriga myndigheten i det övertagande fondföretagets hemland om att den har invändningar mot den information som ska lämnas till andelsägarna i fondföretag, hinder mot Finansinspektionens godkännande. Om en sådan invändning inte inkommit inom fristen för Finansinspektionens beslut enligt *andra stycket* får inspektionen således besluta i frågan. Av *tredje punkten* framgår att om andelar i den överlåtande värdepappersfonden får marknadsföras i ett annat land inom EES så måste det övertagande fondföretaget sett till att även dess andelar får marknadsföras i det landet. Vidare ska fondföretaget ha sett till att dess andelar får marknadsföras i Sverige.

Av *andra stycket* framgår att Finansinspektionen ska underrätta fondbolaget om sitt beslut inom 20 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan har lämnats in. Med fullständig ansökan avses att alla nödvändiga handlingar lämnats in till inspektionen och att alla erforderliga uppgifter finns i ansökan så att inspektionen kan fatta beslut i ärendet.

Paragrafen motsvarar artiklarna 39.1, 39.4 och 39.5 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.7.

22 §

Paragrafen reglerar vilka bestämmelser som är tillämpliga vid gränsöverskridande fusioner där en värdepappersfond är övertagande fond.

23 §

Paragrafen reglerar Finansinspektionens bedömning av informationen till andelsägarna vid en gränsöverskridande fusion där en värdepappersfond är övertagande fond.

Första stycket förskriver att Finansinspektionen, efter det att behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland överlämnat en kopia av ansökan om tillstånd till fusionen, ska bedöma om informationen till andelsägarna i den övertagande värdepappersfonden uppfyller kraven i 8 § (se vidare författningskommentaren till den paragrafen). Finansinspektionen får senast 15 arbetsdagar efter det att ansökan överlämnats begära att det fondbolag som förvaltar den övertagande värdepappersfonden förtydligar informationen. Inspektionen ska omgående underrätta behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland om en sådan begäran.

Av *andra stycket* framgår att Finansinspektionen ska underrätta behörig myndighet i det överlåtande fondföretagets hemland senast 20 arbetsdagar från det att fondbolaget lämnat in kompletterad information, om huruvida informationen uppfyller kraven.

Det är den behöriga myndigheten i fondföretagets hemland som ska bedöma om den information som ska ges till andelsägarna i det överlåtande eller övertagande fondföretaget är tillräckligt tydlig.

Paragrafen motsvarar artikel 39.3 i UCITS IV-direktivet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.6.6.

24 §

Av *första stycket* framgår att specialfonder får läggas samman efter tillstånd av Finansinspektionen. En specialfond får efter tillstånd också ingå i en fusion med en värdepappersfond, under förutsättning att värdepappersfonden är den övertagande fonden. Med hänsyn till förbudet mot att ombilda en värdepappersfond till en specialfond i nuvarande 2 §, nya 26 §, är det inte möjligt för en värdepappersfond att ingå i en fusion där en specialfond är övertagande fond.

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.15.

25 §

Paragrafen reglerar delning av en investeringsfond och överensstämmer med nuvarande 1 § andra och tredje styckena beträffande delning.

Förslaget har behandlats i avsnitt 14.8.

9 kap. Upphörande och överlåtelse av förvaltningen av en investeringsfond

1 §

Första stycket 2 har ändrats språkligt. Ändringen innebär inget nytt i sak.

Det nya *tredje stycket* i paragrafen innebär ett förenklat förfarande för avveckling av en fond som varken har fondandelsägare eller fondförmögenhet. I sådana fall ska fondbolaget kunna ansöka hos Finansinspektionen om att fonden ska få avvecklas utan att förvaltningen av fonden behöver övertas av förvaringsinstitutet. Till ansökan ska fogas ett intyg från fondbolagets revisor om att fonden saknar andelsägare samt tillgångar och skulder. Inspektionen får om förutsättningar är uppfyllda avregistrera fonden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 14.7.

10 kap. Tillsyn

1 §

Ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond enligt bestämmelserna i 1 kap. 6 b § ska, på samma sätt som när fonden förvaltas av ett svenskt bolag, fullgöra de skyldigheter som anges i fondbestämmelserna för fonden. Tillägget i *tredje stycket* innebär att Finansinspektionens tillsyn, såvitt gäller ett sådant förvaltningsbolag, även omfattar att fondbestämmelserna följs.

4 §

Ändringen i *första stycket* innebär att det införs möjlighet för Finansinspektionen att genomföra nödvändiga undersökningar även hos ett förvaltningsbolag eller ett fondföretag som driver verksamhet här i landet utan att inrätta en filial. Ändringen i *andra stycket* innebär att sådana undersökningar får göras även hos ett företag som fått i uppdrag av ett förvaltningsbolag att utföra visst arbete. Avsikten är inte att Finansinspektionen ska ges rätt att göra platsundersökningar i bolagets eller företagets hemland, utan endast när verksamhet drivs i Sverige på ett sådant sätt att det finns möjlighet att göra platsundersökningar här i landet.

5 och 6 §§

Paragraferna genomför artiklarna 101, 102.2 andra stycket och 102.5, 108.2 och 109.2–4 i UCITS IV-direktivet. I dessa artiklar beskrivs hur samarbetet mellan myndigheterna ska ske.

Förslaget har behandlats i avsnitt 11.5.

11 kap. Särskilt om prövningen av ägares lämplighet

1 §

I *första stycket 1* ändras gränsvärdet 33 procent till 30 procent.

I *andra stycket* görs tillägget att ansökan om tillstånd ska göras skriftligen. Härutöver görs en språklig ändring.

I det nya *tredje stycket* anges att Finansinspektionen, inom två arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kom in till inspektionen, ska skicka en bekräftelse om att ansökan har tagits emot.

Vad som avses med arbetsdagar torde sällan innebära några tillämpningsproblem. Ledning kan dock hämtas i prop. 2004/05:142 s. 144, där anges att med arbetsdagar i det sammanhanget avses alla årets dagar förutom lördagar, söndagar, andra allmänna helgdagar, midsommarafton, julafton och nyårsafton.

Paragrafen har utformats efter förebild i 24 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 10.3.

2 §

I *punkten 1* har det lagts till att om en förvärvare av aktier i ett fondbolag är ett värdepappersföretag som är auktoriserat i ett annat land inom EES får tillstånd till förvärvet lämnas först efter samråd med behörig myndighet i det landet. Vidare har begreppet förvaltningsbolag specificerats genom en hänvisning till UCITS IV-direktivet.

Paragrafen har utformats efter förebild i 24 kap. 2 § lagen om värdepappersmarknaden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 10.3.

3 §

Paragrafen innehåller nya regler för tillståndsprövningen enligt 1 § i samband med förvärv av ett kvalificerat innehav i ett fondbolag.

I *första stycket* anges att tillstånd ska ges om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen i ett fondbolag och förvärvet bedöms vara ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i kreditinstitutet. Härvid kan således hänsyn tas till hur stort innehav som förvärvaren kommer att inneha och det inflytande denna därmed kommer att ha.

I *andra stycket* anges de kriterier som ska beaktas vid bedömningen enligt första stycket. Inledningsvis framgår att förvärvarens anseende och

kapitalstyrka ska beaktas. I fråga om förvärvarens anseende ska det göras en bedömning av huruvida det föreligger eventuella tvivel beträffande den tilltänkta förvärvarens integritet och yrkeskompetens och huruvida dessa tvivel är välgrundade. Sådana tvivel kan exempelvis uppkomma till följd av tidigare affärsbeteende. Bedömningen av anseendet har särskild relevans om den tilltänkta förvärvaren är ett subjekt som inte är föremål för reglering, men bör underlättas om förvärvaren är auktoriserad och står under tillsyn i EU.

Något kriterium som direkt motsvarar ”anseende” finns inte i nuvarande reglering. Inom ramen för bedömningen av förvärvarens anseende kan dock vägas in de faktorer som anges som direkt diskvalificerande enligt befintliga regler, dvs. att förvärvaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. Exempel på detta kan vara att förvärvaren dömts för ekonomiska brott, eller varit föremål för konkursförfarande. Begreppet ”anseende” bör dock kunna tolkas vidare än så, och t.ex. avse även en bedömning av förvärvarens laglydighet, erfarenhet och omdöme i övrigt.

Ett annat bedömningskriterium, med viss anknytning till det föregående, är den tilltänkta förvärvarens *kapitalstyrka*. Även detta kriterium saknar motsvarighet i gällande svensk reglering. Med utgångspunkt i förvärvarens ekonomiska och finansiella förutsättningar bör prövningen främst avse förvärvarens förmåga att finansiera förvärvet och, i tillämpliga fall, att upprätthålla eller verka för en finansiellt sund struktur i det företag som förvärvet gäller.

I *andra stycket 1* föreskrivs att det ska göras en ledningsprövning av dem som till följd av förvärvet kommer att ingå i fondbolagets ledning. Denna prövning blir aktuell endast om den tilltänkta förvärvaren redan vid ansökan om tillstånd till förvärvet kan precisera att ledningsförändringar kommer att ske och vilka förändringar som kan bli aktuella. Den prövning som ska göras motsvarar då den ledningsprövning som föreskrivs i 2 kap. 1 § första stycket 4. Om det i ansökan inte kan anges vilka förändringar som kommer att äga rum får eventuella senare ändringar prövas enligt de allmänna reglerna om ledningsprövning.

Prövningen enligt *andra stycket 2* motsvarar i huvudsak den prövning som enligt nuvarande bestämmelser ska göras enligt första stycket 1.

Enligt *andra stycket 3* ska det slutligen ske en prövning av om förvärvet har samband med penningtvätt eller finansiering av terroristbrott eller kan medföra att riskerna för sådan verksamhet ökar. Med penningtvätt avses detsamma som i 1 kap. 5 § 6 lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Med finansiering av terroristbrott avses att samla in, tillhandahålla eller ta emot pengar eller andra tillgångar i syfte att dessa ska användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå terroristbrott enligt 2 § lagen om straff för terroristbrott (jfr 2 § 2, 3 och 4 §§ lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall).

Som exempel på en situation då ett förvärv har samband med penningtvätt kan nämnas att transaktionen i sig utgör ett led i penningtvätt, t.ex. genom att köpeskillingen har förvärvats genom brott och övriga rekvisit för penningtvätt är uppfyllda. Som exempel på att

riskerna för penningtvätt eller finansiering av terroristbrott ökar genom ett förvärv kan nämnas att det finns risk för att förvärvaren genom sitt innehav kan komma att utöva inflytande över fondbolaget för att det ska medverka till penningtvätt eller finansiering av terroristbrott. Det måste således vara fråga om att riskerna för penningtvätt eller finansiering av terroristbrott ökar i ett konkret avseende.

Bestämmelsens ordalydelse omfattar såväl pågående som avslutad penningtvätt eller finansiering av terroristbrott. Genom hänvisningen till 4 § lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall omfattas även försök till finansiering av sådana terroristbrott som avses i 2 § lagen om straff för terroristbrott.

Enligt det nya *tredje stycket* ska, om den tilltänkta förvärvaren är ett blandat finansiellt holdingföretag, särskilt beaktas om den som ingår i ledningen för företaget har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av fondbolaget och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift. Detta ingår alltså som ett led i prövningen av förvärvarens anseende.

Nuvarande fjärde och femte styckena ersätts med en ny reglering i 3 a §.

Genom ändringarna genomförs artikel 2.1 j och 2.5 i UCITS IV-direktivet.

Paragrafen har utformats efter förebild i 24 kap. 3 § lagen om värdepappersmarknaden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 10.3.

3 a §

Paragrafen är ny. Bestämmelsen motsvarar nuvarande 3 § tredje och fjärde styckena. Dock innebär ändringen att Finansinspektionens beslut ska meddelas inom 60 arbetsdagar från det att den bekräftelse som avses i 1 § tredje stycket skickades i stället för 3 månader efter ansökan. Ändringen medför även att Finansinspektionen ska anses ha beviljat tillstånd till förvärvet, om inspektionen inte inom bedömningsperioden har meddelat beslut i fråga om ansökan. Vidare införs en möjlighet för Finansinspektionen att besluta om att förlänga tiden inom vilket förvärvet ska genomföras.

Paragrafen har utformats efter förebild i 24 kap. 3 a § lagen om värdepappersmarknaden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 10.3.

4 §

I paragrafen införs ett krav på att underrättelsen till Finansinspektionen ska vara skriftlig. Härutöver görs en språklig förändring.

Paragrafen har utformats efter förebild i 24 kap. 4 § lagen om värdepappersmarknaden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 10.3.

7 §

Första stycket innehåller även fortsättningsvis en generell möjlighet för Finansinspektionen att ingripa mot en olämplig ägare av ett kvalificerat innehav genom att besluta att denne vid stämman inte får företräda fler aktier än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat. I punkterna 1–4, som delvis anknyter till kriterierna för förvärvsprövning och initial tillståndsprövning, anger i vilka situationer som detta kan ske. De nya kriterierna enligt punkterna 3–4 kommenteras i anslutning till 3 §.

Paragrafen har utformats efter förebild i 24 kap. 7 § lagen om värdepappersmarknaden.

Förslaget har behandlats i avsnitt 10.3.

12 kap. Ingripanden

4 a §

Paragrafen, som är ny, innebär att Finansinspektionen, innan ett beslut fattas om att återkalla ett fondbolags tillstånd, ska samråda med behörig myndighet i det land där fondbolaget förvaltar ett fondföretag. Skyldigheten gäller således bara i den situation att förvaltningsbolagspasset i UCITS IV-direktivet använts. Syftet är att myndigheten i det land där ett fondföretag förvaltas ska kunna vidta lämpliga åtgärder för att skydda investerarnas intressen. Det ligger dock i sakens natur att ett förestående beslut om att återkalla ett fondbolags tillstånd som regel inte kan anstå, och att samrådsprocessen måste ske smidigt och snabbt.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 21.8 i UCITS IV-direktivet.

5 §

Punkten 2 i paragrafen har tagits bort. Finansinspektionen ska inte längre underrätta behöriga myndigheter i andra länder inom EES där andelar i en värdepappersfond marknadsförs om uppskov med inlösen av fondandelar. Det är i stället fondbolaget som, enligt 4 kap. 13 a §, ska underrätta de utländska myndigheterna om sådan senareläggning som avses i den paragrafen.

15 §

Paragrafen reglerar Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot ett förvaltningsbolag som driver verksamhet här i landet enligt 1 kap. 6 §, dvs. enligt reglerna i UCITS IV-direktivet.

Tillägget i *första stycket* innebär att ingripande ska kunna ske även när bolaget åsidosätter sina skyldigheter enligt fondbestämmelserna. Detta är motiverat av att förvaltningsbolag ska kunna förvalta värdepappersfonder, och att de då är skyldiga att följa det som anges i fondbestämmelserna för fonden.

I *tredje stycket* har de åtgärder som Finansinspektionen kan vidta mot ett sådant förvaltningsbolag utökats. Åtgärderna motsvarar de som kan

vidtas mot ett fondbolag enligt 1 § andra stycket första meningen, dvs. att förelägga bolaget att inom viss tid begränsa verksamheten i någon avseende, minska riskerna i den eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen, ett förbud att verkställa beslut eller en anmärkning. Inspektionen kan också besluta att bolaget inte längre får förvalta en värdepappersfond. Vidare klargörs att inspektionen i brådskande fall inte behöver följa den process som anges i paragrafen, dvs. att förelägga om rättelse och underrätta behörig myndighet i bolagets hemland innan andra åtgärder vidtas. I ett sådant fall ska såväl den berörda behöriga myndigheten som kommissionen underrättas så snart som möjligt.

I *fjärde stycket* har följändringar gjorts med anledning av ändringarna i tredje stycket.

17 §

I *första stycket* har lagtexten justerats med hänsyn till att fondföretag som avses i 1 kap. 7 § och som vill marknadsföra andelar i fondföretaget i Sverige inte längre ska anmäla detta till Finansinspektionen utan till behörig myndighet i fondföretagets hemland.

17 a §

Paragrafen är ett komplement till 17 § och reglerar Finansinspektionens befogenheter då ett fondföretag som driver verksamhet i Sverige enligt 1 kap. 7 § vid marknadsföringen överträder någon bestämmelse i UCITS IV-direktivet, vilken omfattas av hemlandstillsyn.

Förslaget har behandlats i avsnitt 11.4.

13 kap. Bemyndiganden

1 §

I paragrafen ges bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som knyter an till olika bestämmelser i lagen.

2 §

I paragrafen anges att regeringen får meddela föreskrifter om handläggningen av tillståndsärenden enligt 11 kap. 1, 3 och 3 a §§.

Paragrafen har utformats efter förebild i 24 kap. 12 § lagen om värdepappersmarknaden.

Ikraftträdandebestämmelse

Förslagen till ändringar i LIF träder i kraft den 1 augusti 2011.

Andra punkten innebär att fondföretag som driver verksamhet här i landet för vilken tillstånd enligt äldre lydelse av 1 kap. 9 § inte krävs får fortsätta att driva sådan verksamhet även om tillstånd för verksamheten krävs enligt den nya lydelsen av paragrafen. Sådan verksamhet får fortgå utan det tillstånd som krävs enligt den nya lydelsen av 1 kap. 9 § till den 31 december 2011. Om en ansökan om tillstånd har lämnats in till Finansinspektionen före den 31 december 2011 får verksamheten dock fortsätta till dess ansökan har prövats slutligt.

Tredje punkten innebär att det för investeringsfonder vars fondbestämmelser har godkänts av Finansinspektionen senast den 31 juli 2011 inte behöver ha upprättats faktablad enligt de nya reglerna förrän den 1 juli 2012. Därmed behöver inte heller kommissionens förordning 583/2010 tillämpas. I stället får äldre bestämmelser om faktablad tillämpas. För investeringsfonder vars fondbestämmelser godkänns från den 1 juli 2011 ska faktabladet således upprättas enligt de nya reglerna i lagen och i kommissionens förordning. Det gäller för såväl nybildade fonder som för fonder vars fondbestämmelser ändras. När fondbestämmelseändringar godkänns efter den 30 juni 2011 ska fondens faktablad därmed ändras för att följa de nya reglerna.

Fjärde punkten innebär att det för specialfonder som före ikraftträdandet har fått godkänt fondbestämmelser som innebär att specialfonden är en matarfond enligt 6 kap. 3 § inte behöver uppfylla de krav i 5 a kap. som gäller att det ska finnas avtal mellan de bolag som förvaltar matarfonden och mottagarfonden, mellan fondernas förvaringsinstitutet och mellan fondernas revisorer.

18.2 Förslaget till lagen om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

2 kap. Vilka kapitalkrav som skall täckas av kapitalbasen

2 §

Förslaget behandlas i avsnitt 15.

I paragrafen, som reglerar Finansinspektionens rätt att fatta beslut om ökad nivå på ett instituts kapitalbas, införs en ny *tredje punkt*. Den nya punkten innebär att Finansinspektionens rätt att fatta beslut utökas till att omfatta beslut om ökad nivå på kapitalbasen om kapitaliseringen i ett institut bedöms som otillräcklig.

Ändringen grundas på artikel 1.10 i CRD III som ändrar artikel 136.2 i kreditinstitutdirektivet.

18.3 Förslaget till lagen om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

8 kap. Skydd för investerare och andra rörelse regler

22 a §

Genom paragrafen, som är ny, genomförs artikel 80.2 i UCITS IV-direktivet. I det nya stycket har ett tillägg gjorts som innebär att det framgår av lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden att ett värdepappersinstitut som mottar och vidarebefordrar en order avseende finansiella instrument, utför en order avseende finansiella instrument på kunds uppdrag eller ger investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument är skyldigt att se till att kunden utan begäran i god tid tillhandahålls faktabladet innan avtal ingås. Skyldigheten föreligger oavsett om värdepappersinstitutet har tecknat ett distributionsavtal med fondbolaget eller inte. Liksom vad gäller för fondbolag bör värdepappersinstitutet utan begäran erbjuda den potentiella investeraren faktabladet i god tid innan avtal ingås.

Av artikel 80.2 framgår dessutom att mellanhänderna, dvs. bl.a. värdepappersinstitutet, ska tillhandahålla sina befintliga kunder faktablad. Den situation som avses är när en befintlig kund hos t.ex. ett värdepappersinstitut vill köpa en fondandel i en ny fond som denne tidigare inte har investerat i. I den situationen ska kunden erbjudas faktabladet utan begäran. Om investeraren vill köpa ytterligare fondandelar i en fond som denne redan investerat i krävs inte att investeraren erbjuds ett nytt faktablad för denna fond. Andelsägaren har redan tidigare fått information om alla väsentliga ändringar i fonden.

En s.k. mellanhand i artikel 80.2 kan även vara en försäkringsförmedlare. En försäkringsförmedlare får enligt 5 kap. 1 § lagen om försäkringsförmedling utöva sådan sidoverksamhet som avses i 2 kap. 5 första stycket 15 lagen om värdepappersmarknaden, dvs. försäkringsförmedlaren får motta och vidarebefordra order avseende andelar i investeringsfonder eller sådana fondföretag som avses i 1 kap. 7 och 9 §§ LIF samt investeringsrådgivning till kund avseende sådana andelar. Kundens order ska vidarebefordras direkt till fondbolag, förvaltningsbolag samt fondföretag. Av 5 kap. 4 § fjärde stycket lagen om försäkringsförmedling framgår att bestämmelserna i 8 kap. lagen om värdepappersmarknaden gäller i tillämpliga delar för den sidoverksamhet som avses i 5 kap. 1 § första stycket. Detta innebär att samma skyldigheter som gäller för ett värdepappersinstitut som tar emot och vidarebefordrar order och tillhandahåller investeringsrådgivning till kund bör gälla för en försäkringsförmedlare som tillhandahåller sådana tjänster som sidoverksamhet.

Förslaget har behandlats i avsnitt 7.5.

22 b §

Genom paragrafen, som är ny, införs en skyldighet för värdepappersinstitut att vidarebefordra viss information som institutet får i egenskap av förvaltare från ett fondbolag eller ett annat institut. Införandet av bestämmelsen hör samman med ändringen i 4 kap. 12 § som innebär att information om en rätt till inlösen på grund av ändrade fondbestämmelser och om en fusion alltid måste vidarebefordras till den verkliga fondandelsägaren, dvs. fondandelsägaren kan inte avstå från sådan information. Bestämmelsen klargör att det vid förvaltarregistrering i flera led måste säkerställas att fondandelsägaren får viss information. Skyldigheten att vidarebefordra information avser endast den information som andelsägaren inte kan avstå ifrån enligt 4 kap. 12 § första stycket fjärde meningen LIF. Det ska noteras att informationsskyldigheten bara kan åläggas värdepappersinstitutet, dvs. svenska värdepappersbolag, svenska kreditinstitut som fått tillstånd enligt lagen om värdepappersmarknaden att bedriva värdepappersrörelse och utländska företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige.

Förslaget har behandlats i avsnitt 13.2.2.

42 §

I paragrafen ges bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter.

I *punkten 12* har tillagts ett bemyndigande att meddela föreskrifter om på vilket sätt informationen enligt 22 b § ska lämnas till kunderna.